

Szerkesztőség:

Batthyány- és Kisfaludy-utca sarkán.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentelen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre . . . . . 5 ft — kr.
Félévre . . . . . 2 „ 50 „
Negyedévre . . . . . 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számítottak.

Nyilvántartási díj 10 kr.

Előfizetők, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

A közrend.

Már néhány alkalommal szoltunk ama közegészségügyi és közrendészeti kívánalmakról, mik nálunk még ez időt mindíg fenforognak.

A közegészségügyi dolgokkal részletesebben is foglalkoztunk; de a közrendészeti dolgokkal kevésbé.

Megtesszük most annál is inkább, mert conerét-tapasztalatok indítanak erre bennünket.

Mi mindenkor a legnagyobb készséggel adtuk és adjuk meg városi rendőrségünknek az elismerést minden munkájokkal szemben, mit a rend érdekében végeznek. Ezzel szemben kötelességünk viszont az, hogy a mulasztásokra is rámutassunk, ha a közérdek úgy kívánja.

Most, a gyümölcs-saison beálltával városunkat a szó szoros értelmében előzönlük az elárúsítók. Ez az előzönlés azután magával hozza azt a valóban egészségtelen versenyzést, mit az elárúsítók az éretlen gyümölcsnek piszra hozatalában kifejtenek. Mindegyik meg akarja előzni a másikat, hogy productumát értékesítse. Ebbeli törekvésüket azután nagyban támogatja a városi közönség nagyrészenek nyálaknsága, ingyencsége; mert nálunk is tömérdeken vannak, amelyek korai gyümölcs-ujságért ké-

pések még egészségüket is veszélyeztetni. Innen van azután, hogy a kosárszámra szállított éretlen eperrel olyan pompás vásárt csináltak a vidéki elárúsítók asszonyok. Tömérdek, egészségtelen, félig zöld, izetlen epret árusítottak el a legutóbbi héten is a nélkül, hogy csak pillanatra is magukra vonták volna a Rendőrség figyelmét.

Rendőrségünk, úgy látszik csupán a piaci elárúsítókat ellenőrzi s ennek eleget tevén, abban az édes hitben ringatózik, hogy a nagy kanizsai publikum egészségét semmi féle éretlen gyümölcs sem veszélyezteti. Arra már kevés gondja van a mi rendőrségünknek, hogy a vidéki asszonyok s az itteni házaló-kofák nem járnak-e házról házra valami éretlen gyümölcsesek? Így azután Nagy-Kanizsán kedélyes zavartalan-sággal árulják kosarakban a hideglőlést; — amitől igen természetesen mindig a közönségnek és nem a rendőrségnek fájul meg a feje.

Éppen ilyen tapasztalatok tárulnak elénk a csend-fentartás tekintetében is. Legutóbb történt egy eset, hogy este 9 óra tájban két részeg mesterlegény féle berontott egy magánlakba s ott életveszélyes fenyegetések között pálinkát követeltek. A megrémült család rendőrről kiabált; lármájokra a szomszédok is egybecsődültek, de rendőrt se közelben, se távolban nem leltek. Ez a

dolog pedig a közkórház közelében történt, ahol már mégis csak kellene állandóan egy rendőri őrszemnek lennie.

Azzal ilyen dolgokat szépténi, menteni, hogy a rendőri létszám csekély, — most már nem lehet legalább joggal és elfogadható alapos okjal nem? Tudtunkkal a rendőri létszám ez időt már arra legalább is elégséges, hogy majdnem világos este bármelyik nagy kanizsai polgár magánlakába a rendőri közbelépés kilátása és lehetősége nélkül behatolni ne lehessen. Mert ha még erre sem elégséges, akkor a rendőrség fentartására fordított elég tekintélyes összeg: sárba-dobott pénz. Akkor egyebekben még kevesebb reményvel lehetünk a rend érdekében kifejtendő munkájok, buzgalomuk iránt. Akkor azt is hiába mondjuk meg, hogy körül-belül egy év óta városunkat a vándorcigányok szállva tartják a rendőrségünk erélye által legkevésbé sem érzik magukat indítatva a tovább-utazásra. Tudomásunk szerint már több helyen lop-tak is mikor végigkoldulták a várost. De arról még nincs tudomásunk, hogy rendőrségünk a csendőrséggel egyetértőleg lépéseket tett volna városunk és a közeli falvak határából való eltávolításuk iránt.

Egyáltalán, hogy nagyon finom kifejezéssel éljünk: a mi rendőrségünk nagyon „sans-gêne” magaviseletet tanusít a

A „ZALA” tárcája.

A tél dalaiból.

Apám sirja.

Lázban égő daczos fímet
Csüggedetten aláhajtom
Oly jól esnek megpíheni
Ott a bedölt kicsi hantom.
Idegenbe elfeledten
Hogyha bolygok val csapáson,
Hozzad tér-meg fáradt lelkem,
Ide fűz a vágyódásom.

Bús temetés leletett az!
Lélkembe tép az emléke;
Ném könyezett senki, senki;
Szótlán állt a környék népe.
Mogorva volt még a pap is;
Hallgatag az öreg kiást r.
Egyedül én zokogtam csak
Messeze téled, oda távol.

Nem búgott a harang nyelve
Mikor téged kikísértek . . .
Nincs virága sírhalmodnak,
Koszorúja keresztjének.
De ha az én hulló könyvem
Minden cseppje virág lenne:
Száz beszédes rózsaszak
Keltene föl kikeletre!

Visszatérek a tavaszszal . . .
Eltűntek a család képek.
Reménységgel mentem innét,
Szárnyatorra, úgy jövek meg.
Porló szíved közelében
Kiontóm a nehéz terhet.
Tudom, megeng terhe alatt
Boskatag, fehér keresztet!

Megtalállak hó alatt is! . . .
Utatlan út vezet hozzád.
Nincs virága sírhalmodnak,
Ki-bedölt már korhadó, felfűd . . .
De ha az én hulló könyvem
Minden cseppje bímbó lenne:
Száz beszédes rózsaszak
Keltene föl kikeletre!

Aggastyán eperfánk . . .

Aggastyán eperfánk szüzmárját rázza,
Morsuhog a szélben jégcsapós szakállá.
Várj, vén fa, majd jó a tavasz száz virággal,
Föltöszög a bimbókat kicsaló madárral.

Vonaglik a szívem, e szelgett madárka.
Olyan kihalt üres, olyan beteg árva . . .
Ne zakatolj szívem; miért az a panaszk?
Behintj virággal síromat a tavasz.

Zokog a vén harang . . .

Zokog a vén harang bús sirató hangon,
Ugyan kinek húzzák? Két kisérnek vajjon?
Mindig azt gondolom, amikor temetnek:
Megtört terhe alatt a nehéz keresztnek . . .

Zokog a vén harang hosszasíró jajjal . . .
Temetőben ismét több van egy új hanttal.
Ugy remeg a lelke hányszor csak temetnek:
Ki veszi át tőle a nehéz keresztet?!

Doktor Ferenc.

Az óriás-moly.

— A „Zala” eredeti tárcája. —

A szegény ember a maga egyszerű, szerény öltönyt, a gazdagabb az ő drága ruháját egyformán megszokta becsülni; óvja mindegyik tőle telhetőleg a szennytől. De hát igen sokszor minden óvás hasztalan. Ha még oly tisztán tartjuk is ruhánkat, ha még olyan igen óvjuk is, (sőt legtöbb esetben éppen mert nagyon óvjuk, elzárjuk) jön egy röpkedő parányi pehely-foszlányhoz hasonló állatka; megtámadja az egyszerű és fényes ruhát egyforma jóévtágygyal; örli, örli. Munkája észrevétlen. Ha megtekintjük ruhásszekrényünket, a ruha ép, semmi baja; mikor használni akarjuk, szétfoszlik, elmállik. Megette a moly.

Ez a parányi állatka a halál, az enyészet zajtalanságával, észrevétlenségével támadja meg legdrágább ruhásműnket. Mukája, örlése is zajta-

lan, mint a halálé. És ha valahol befészkelődött, jószerint éppen olyan elűzhetetlen, mint a halál.

Maga ez a kis állatka olyan ártatlannak látszó, olyan kedves kis jószág, hogy szinte kedve volna az embernek szállást adni neki. Röpülése rendkívül gyors és könnyed. Mozgása éppen olyan hangtalan, mint munkája. Az emberi fület nem bosszantja aféle idétlen hanggal, mint a szunyog, melynél pedig alig nagyobb. Csakhogy a szunyog döngöcsél is, csip is, de nem rombol; míg ellenben a moly csendes, zajtalan, néma, nem csip, de rombol.

A szunyog szemtelen, mint valami professzus akvizitőr; lármáz és él nem megy, míg meg nem csipeti. A moly csendes, sima, siklékony, mint valami saion-gavallér; észrevétlenül csuszik be hozzá; egy földel alatt él és gazdálkodik veled anélkül, hogy észrevenned, hogy tudná.

Ez az észrevétlenség, ez a rajtsziphetetlenség teszi rettenetessé a legparányibb, a leghitványabb romboló léreket; a hatalmas vergődésben ez pótolja náluk az erőt. Hatalmuk integritását azután legtöbbször a kiirthatatlanság biztosítja.

Igy leit féreg-nagyhatalom a filoxera. Így szerzett magának hatalmas tekintélyt a moly is. Ez valóságos diplomatai simasággal rendelkezik, ennél fogva salion-képessége is óriási; azért szereti kiválóan a salonok lévegőjét. Ott van az ő igazi hazája. Ott él, ott rombol, ott tenyész, ott szaporodik.

Pusztítása óriási.

Itt tenyész mellette az óriás-moly, a „magna tinea”, mely éppen olyan pusztítást végez, éppen azzal a halálhoz hangtalansággal működik, mint a „kis-moly”, a „parva tinea”. Pusztít, rág, öröl éppen olyan hatalmas étvágygyal az emberek — — — becsületén, hirtővén.

Minden ember legalább is olyan kényes a hirtővére, mint a legdrágább ünnepi ruhájára. Védi is, óvja is mindenütt, minden alkalommal, hogy

politikai községek életében oly nagyfontosságú rend szempontjából. Kiseb katonai fegyelem semmiesetre sem ártana. Az a kedélyes nyugalom, melylyel a mi közrendjeink a közrend érdekeit veszik, semmiesetre sem eléghetik ki e város polgárait. Egy alkalommal már úgy is emelkedett hang a képviselő-testület kebeléből, mely városunk közrendészeti érdekeinek megóvását és biztosítását az állami csendőrség kezébe letenni indítványozta. Akkor ez az indítvány el lett ejtve.

Mért akar most kedélyes nyugalmával annak az indítványnak talajt egyengetni maga a — rendőrség?!

Dunántúli kultur-egyesület.

A dunántúli közművelődési egyesület megalakítása céljából a dunántúli országos képviselők Dunántúl egyes társadalmi kitűnéseibe az alábbiakból a következő felhívást intézték:

A magyar társadalom országsszerte megmozdult, hogy támogassa az államot nagy nemzeti feladatainak megoldásában.

Erdély segélyért kiáltott, az ország társadalmi nagygyűlése telet vissza neki. Létrejött az erdélyi közművelődési egyesület. A felvidék bajokkal küzd s megalakult a felvidéki közművelődési egyesület. Nemzeti célú egyesületekkel van behálózva szinte az egész ország, északon, délen, keleten és nyugaton.

A magyar társadalom megemlékezett régi nagy szerepeire, melyre nem volt példa a történelemben. Megemlékezett arra, hogy valamikor pótolta az államot s teljesítette ennek feladatait is. Hogy minden, a mi ebben a hazában szép és virágzó, mind azt a társadalom hozta létre. Magát a nemzeti és alkotmányos államot is. Széchenyitől, Deáktól Kossuthig, minden nagy emberünk és minden nagy eszménk a társadalom erőre támaszkodott és jutott diadalra.

A vezérszerep most e nemzeti és alkotmányos államé. De minden társadalom lemondhat öntevékenységről s a nemzeti feladatok teljesítésére bízhatja az államra, csak a magyar társadalom nem! A magyar hazát csak az egységes nemzeti kultúra teheti valóban egységesé, ma gyarrá, nemzetivé: mert a kultúrában való szakadás a nemzeti és társadalmi, sőt majdnem az állami szétszakadozottságot jelentené. A nemzeti kultúra gyors és hatályos terjesztésére pedig az állam erői csak akkor elégségesek, ha a társa-

dalom erői egészítik ki azokat. Ezért örvendetes a magyar társadalom nemzeti célú mozgalma.

Ez a mozgalom azonban, mely a lelkesedés által vitetve s a hazafiság ösztöne által vezéreltetve szétárad Pozsonytól Brassáig, a Vágtól az Oltig, a leghatalmasabb magyar folyónál megállt. A Duna azon határvonalat jelenti, melyet a társadalom diadalmenete még nem lépett át. A Dunántúl társadalmi nem mozdult meg, pedig megmozdult maga a nagy magyar Alföld is.

Miért nem csatlakozott a Dunántúl társadalmi az Erdély érdekében megindult hazafias mozgalomhoz? Mert érezte, hogy neki saját feladata van, melyet saját erejéből kell megoldania.

Saját feladata a nemzeti kultúra terjesztése a Dunántúl nem magyarajku polgárai közt. A Dunántúl nemzetiségek nincsenek, így nincs nemzetiségi féltékenykedés. A hazafiság nincs nyelvhez kötve az ország egyéb részeiben sem. A Dunántúl azonban a nemzeti kultúra teljes diadalának még grammatikai akadályai sincsenek. A szép szavágrész nem magyarajku polgárai szívesen csatlakoznak a magyar kultúrához, csak alkalom kell nekik. Szinte sürgetik, hogy az alkalmat megkapják!

Ime a dunántúli társadalom egyik feladata, mely az egységes nemzeti kultúrának megvalósítása az ország szinte legszebb, legnagyobb, legelőrehaladottabb és politikailag, társadalmilag legfontosabb részében.

Másik — az elsőnél szinte fontosabb — feladata a kivándorlás kérdésével áll kapcsolatban.

A haza virágos és gyümölcsös kertjéből nagy mérvű, a népesedés minden tanával dacoló kivándorlás van régóta folyamatban. Évenként ezer és ezerre megy azon dunántúliak száma, kik vándorbotot vesznek kezükbe. Csendes, zajtalan kivándorlás ez, de épp ezért bár sokkal tömegesebb, mint akár a felvidéki, akár az erdélyi, az ország keveset hallott róla.

Az első alarmot a filloxszera pusztításai okozták. A közvélemény, a sajtó által fölvilágosítva, most döbbent meg először a Dunántúl miatt, mely a nemzeti erő forrásai közt a legelső köze tartozik.

Mikép oldandó meg a kivándorlás kérdése, mikép vezetendő és irányítandó az, hogy a nemzeti érdekekre abból minél kevesebb kár, sőt esetleg haszon hármozzék?

Ez a dunántúli társadalom legnagyobb problémája. A társadalom első sorban és nem az államé. A két nagy kérdés, illetőleg feladat megbeszélésére gyűltek össze a Dunántúl alulírott országgyűlési képviselői. Összegyűltek, hogy tanácskozzanak, mikép volna megindítandó az említett célokkal kapcsolatban, a Dunántúl társadalmi akciója. És ama meggyőződésre ju-

tottak, hogy úgy a megindítás, mint vezetés részleteit csak a dunántúli társadalom kitűnéseinek közreműködése mellett állapíthatja meg a sikerre való kilátással. Ez az oka, hogy alulírott képviselők ama bizalomteljes kérelem járulnak, méltóztassék a hazafias eszmét felkarolni, azt saját körében terjesztetni és népszerűsíteni. Szóval mindent megtenni, hogy az általános dunántúli közművelődési egyesület még az őszszel megalakulhasson s a helyi, törvényhatósági és városi egyesületek szintén az alakulás küszöbére léphessenek.

Az ősz kezdetén alulírt képviselők Budapesten nagy alakuló gyűlést fognak összehívni, melyre annak idején külön meghívót fognak kibocsátani, de a melyen való személyes megjelenésre már eleve felkértek. De felkérlek egyszerűen a Dunántúl összes társadalmi rang, osztály és felekezettkülönbség nélkül. És remélem, hogy a társadalom lelkesülten fogja nemcsak megérteni, hanem teljesíteni is hivatását. A Dunántúl mindig első sorban állott, midőn a hazát kellett védeni. Most sem maradhat hátra, midőn a nemzeti eszme kulturai diadalát kell küzdeni. És nem fog hátra maradni! Hazafini üdvözléssel Budapest, május hó 22-ikén. Besevődj Victor, s. k. elnök, Beküldi Gusztáv, s. k. előadó. (Következik a dunántúli képviselők aláírása.)

Heti szemle.

A Panica pör tárgyalásán felolvasott okmányok megdöntenek bizonyítékok szolgálnak arra, hogy Orszoroszág a Panica Gáborcskúvában egyenesen közreműködött. — *Mária Valéria* főhecegnő kelengyéje a bécsi Radezsky-teremben közszemlére van kitéve; s általában mesés pompájú, de kiválik mégis csodaszép tehernemű készlete, mely maga három nagy termet tölt be. — *Mint Szofióból* értesítik a „Pester Correspondenz”-et, a német képviselőt részéről ott lépések tétettek, hogy Panica örögy és társai javára elítéltesük után a megkegyelmezett kizsákoltságok, Ferdinand fejedelem felelté kényes helyzetben van. A „slivnicai bátrak” kivégeztetése nem csekély számú emegszethlen ellenséget szerezne neki, a megkegyelmezés pedig aggasztó módon megaláztatná a fegyelmet a hadseregben. Ugy hírlik, hogy Stambul kegyességet tanácsol; ha csakugyan így van, akkor a fejedelem is így értelemben fog eljárni, mert Stambul nélkül Keleturmelában, mely még mindig főtanaszát képezi, elvesztene minden biztos alapot. Ausztria Magyarország, mint Bulgária minden belügyében, ez ügyben is semlegesen viseli magát a megatánácsadást is megtagadja. — *A bécsi* általános iparkiallítás — a magyarországi selyemtenyésztes nagy elismerésben részesül, s ebből a dícsőség oroszlánrésze Besevődj Pált illeti. — *A pécsi kir.* tábla elnökeül Zádor Gyula igazságügyi miniszteri tanácsos fog állítótág kinevezetni. — *Nóván* egy 2 éves kis fiú egy sajtár vízbe tult bele. — *Aradon* aug 2-án nyitja meg Baross Gábor miniszter az „Altöldi és délmagyarországi általános kiállítás”-t. — *A mura-kereszturi* és goricsáni postamesteri állásokra pályázat van hirdetve. — *A csáktornyai* kisdödvő egyetnek máj. 17-én rendezett társas estélye 140 frt. tiszta jövedelmet eredményezett. — *A csáktornyai* m. kir. tanítóképzésében a tankepesítési vizsgálatok június 17-ik és következő napjain tartanak. — *Csáktornyán* az új vasuti indóház építését már megkezdék. — *Szombathely* több utcáját kövezés helyett aszfalttal fogják ellátni. — *A tördemici* plébániát Pap Imre haláli lelkes-helyettes nyerte el. — *Thorn Taxis* hercegnő, a királyné nővérének elhunytá alkalmából a kabinet iroda magyar nyelvű gyászlapot is adott ki. — *Edgertonban* az asszony-hivatásokok annyira telforgatták a rendet ribilliói intézkedéseikkel, hogy maguk is jónak látták mindannyian leköszönni. — *Kecskeméti* vidéken a napokban kilenc kőszáli sas mutatkozott, mint — nagy ritkaság. — *A kir. táblák decentralizálásának* előmunkálatai még nem haladtak annyira, hogy ma már megállapítható lenne az, hogy a szétszórtot táblák működésüket ez évi november elsején megfogják kezdeni vagy nem. Ha a helyiségek kérdésében az egyes városoktól az igazságügy-miniszterium kellő időben fogja megkapni az értesítéseket arról, hogy a táblák elhelyezése tekintetében minden rendben van, az új táblák működésüket november elsején megkezdhetik s ekkor a kinevezések július végével megtörténnek, ellenkező esetben a decentralizált táblák működése csak jövő év május elején fog meg-

a mocsnak még árnyéka se érje, hogy tiszta, fényes maradjon, mint az oltárkép.

De sokszor minden óvás, minden védelem haszontalan. Sokszor éppen akkor, mikor leg gondosabban őriztük, a hozzáférhetetlenségig rejtgetjük: ejj! a jöhrnév, a becsület *»óriás-molyja«*, eljő a *»magna tinea«* és hatalmas étvágygyal belepak, örli, eszi, emésztli észrevétlenül és mikor előakarjuk venni, mikor talán éppen a körülmények arra indítanak bennünket, hogy megmutassuk a világnak: mily épen, mily romlatlanul megőriztük azt! arra a tapasztalatra jutunk, hogy az immár nem imponál; hatástalanul marad a társadalommal szemben. A társadalom szemében szétfoszlott, elmállott. Megőrölte, megette a *»magna tinea«*.

Ez az óriási moly: a rágalom.

Nem egyenlő hatású, nem egyenlőn pusztító erejű társadalmi féreg ez a pletykasság, melyhez különben nagyon hasonlít. Sokkal veszélyesebb, mert rosszakaratu.

A pletykasság bizonyos körülmények között mulatság, mely kizárja a rossz-akaratot. Hibát nem keres, nem kutat, csak a véletlenül megtalálton rágódik; ez a konca. Mosolygó, komikus képpel jár; gyorsan befutja a társadalom minden rétegét; mindenütt szívesen látják; szívesen is továbbítják, de komolyan sehol sem veszik. Aki komolyan veszi, az maga nem vehető komolyan a társadalmi életben.

A *»magna tinea«*: a rágalom komoly képpel, orgyilokkal jár. Nem tudni; honnan jött? Megszállja a legféltettebb kincset; a becsületet, megőrli, megeszi. Rettenetes munkáját mindenki látja, tudja, csak magunk nem. Mikor becsületességünk, jó hírnevünk tudatában, nyugodt önértéssel jelenünk meg a társadalomban, — elfordulnak

tőlünk. Azt hisszük, hogy mindez emberi személy dolga, mely egyszer hóhortosan magasztal, máskor éppen olyan hóhortosan elfordul megvet. A ridegség nem maradhat reakció nélkül belső világunkban. A lélek derűs ege elborul, napról napra sötétebb lesz; megszállja az ember-gyűlölet.

Az óriási változást, melyen az emberek átmentek s mely lényünkben is történt, felírjuk habozás nélkül az emberek, a „*feldorult*” a „*boldog*” világ rovására; kerüljük a társaságot; elvonulunk külön világunkba; elzárkozunk mindenről és mindenkitől; csak arra nem gondolunk, hogy mindez nem-e annak az óriási molynek a magna tinea: a rágalomnak munkája?

Veszedelemes, rettenetes pusztítást végez ez a társadalmi féreg. Lassan pusztít, de biztosan. Komoly képpel lép be mindenüvé. Nem szívesen, de komolyan fogadják. Egy ideig tartogatták, rejtgettek; de végre (bár nem szívesen) tovább adják ugyanazzal a komolysággal, melylyel fogadták. Így jár házról házra; így jut el a társadalom minden rétegébe. Csak annak környezetét hagyja érintetlenül, akinek rovására pusztított.

Ennek a féregnek is megvan a moly-tulajdonsága, hogy a minél drágább valamely becsület, annál szívesebben meglepi. Ennek is roppant nagy a komoly diploma'jai simasága s így roppant nagy a salon-képessége is. A salonok levegőjében tenyész legszívesebben; az a hazája. Ott él, ott rombol, ott szaporodik.

Több becsületet megőrölt már észrevétlenül, a védekezés lehetősége nélkül, mint ahány anyuog-csipést okozott a komikus képű pletykasság a — — — kávécsészék mellett.

kezdődni. — A regle-kártalanítás ügye a pénzügyminiszteriumban már annyira haladt, hogy az egyezkedési és beváltási ügyeket már teljes elintézését nyertek és jelenleg a felebvezések elintézésére kerül a sor. — Az országos magyar gazdasági egyesület június közepé felé peronsporafőcskendő versenyt rendez. — A bécsi spárga-kiállítás silányan sikerült. — Anglia legkövetőbb embere: Thomas Lumley, kétszázegy kilót nyom, oly vastag test-teremlével, hogy külön vasuti kocsi volt kénytelen magának csináltatni utazásaihoz. — A belügyminiszter az influenzát a gyakorló orvosok tapasztalataiból tanulmányoztatja. — Blaha Lujza közelebb Z.-Egerszegen fog vendégszerepelni. — A műbarátok köre egy felvonásos dalműszövegre — 200 frankkal — pályázatot hirdet, a hozzá legközelebb álló 100 frank jutalmat nyer. Küldendő a Műbarátok körének zenei szakbizottságához. Budapestre. — A magyar borkóstoló csarnok a bécsi kiállításon összesen 10 páholyt foglal magában. — A persa sah felesége, kit több kitűnő bécsi orvos gyógykezelt szembajából, már annyira jobban van, hogy jövő héten hazá mehet Teheránba. — Visegrádon napról napra több érdekes régiségre bukannak. — Eugenia excsászárné emlékiratai megírásán dolgozik, műve azonban csak halála után fog nyilvánosságra kerülni. — A magyar jelzőalag-sorsjegyek 50000 frtos főnyereményét Linsbauer fővárosi kávé nyerte meg. — A bectrei tébolydában az örültek felláztak, de hideg vízzel sikerült őket lehűteni. — A bécsi mezőgazdasági kiállításban tíz ültött ki, de egy órai munka után elotlottak. — Fiumében közúti vaspálya építését tervezik.

Tanügy.

A tanítói állás biztosítása és szolgálati viszonyainak megállapítása. *)

A modern népiskola előnyösen különbözik a régittől; mert míg előbb a tanításnak csak anyagi célját ismerték, addig ma az alaki cél szemmel tartásával tanítunk; míg hajdan az iskola csak arra törekedett, miszerint a gyermekek fejét bizonyos szömennyiséggel tömje meg, addig ma a nevelő oktatásban részesíti a gondjaira bízott növendékeket.

Felfojga hát magasatos hivatását s élénk részt vesz az emberiség előbbre vitelében, tevékenyen közremunkál nemcsak célja elérésére.

Belátják ezt ma már mindenütt. Éppen azért van, hogy egyes államokban bizonyos gondolatirányoknak képviselői, mendenekelejt az iskolát iparkodnak hatalmukba ejteni. Érzik, tudják, hogy a jövő azoké lesz, kiké az iskola, hogy az iakolamesterektől függ, vajjon a jövő társadalom a szabadelvű irány derült arcát fogja-e mutatni vagy pedig a clericális komor, rideg arcot ölti-e fel, miként fog rendelkezni, alakulni.

Nem tartoznának, t. közgyűlés, az itt elmondottak tárgyamhoz; de megakartam érteni, hogy feltüntessem, miszerint mi is élénk tudatával bírnak az állam és társadalom irányában teljesített kiváló szolgálatainknak, hogy igazolva legyen, ha testi és lelki erőink feláldozásáért anyagi és erkölcsi állásunk emelését sürgetjük.

Mert van én bennem is annyi idealismus, hogy belássam, miszerint szép idők voltak azok, midőn az apostolok kenyéren, vizen, rongyokban és mezitláb hirdették az igazságot, de igenis nincs bennem a naivitásnak oly mértéke, hogy a legsértőbb gúnynak ne tartsam, ha ma, midőn a régi idők egyszerű erkölcsi csak regékben élnek, midőn életmódunkban, szokásainkban, erkölcsünkben, viszonyainkban, szóval a mindennapi élet minden nyilvánulásában oly óriási változás állott be, mondom sértő gúnynak hangzik, ha ily körülmények között a magasatos hivatás betöltéséből eredő öntudatunkra utalnak, hogy ennek tettett dícsőtésével feleltessék velünk a kiáltó nyomort, mely reánk nehezül.

Nagyon hosszúra lehetne még e fekete szalát fogni t. közgyűlés, de e helyett engedjék meg kérem, hogy tulajdonképeni tárgyamra térjek át. Legyünk igazságosak és tárgyilagosaok, t. kartársaim s ismerjék el, hogy állásunk biztonsága és szilárdságának biztosítéka igen gyakran önmagukban van.

Mert igaz ugyan, hogy közpályán levő ember, különösen kinek működése oly sokak kritikájának van kitéve, mint a néptanító, csak a legrit-

kább esetben szerezheti meg a ha megszerzte is, a legkönyvebben elereszheti a közkeveltséget, mindamellett ki merem mondani, hogy helyzetük tarthatlanságáért nem egy esetben önmagunkra vehetünk.

Ennek okát pedig főleg a hiányos tanítóképzés terhére írom, a melyről tán nem lesz felesleges néhány szóval megemlékezni.

Népoktatási törvényeink értelmében a tanítóképzőbe oly éptestű 15 évet betöltött növendékek vétettek fel, kik a középsikolába 4 osztályát elvégezték vagy pedig a felvételi vizsgát az itt előadott magyar nyelvbeli, számlalásból, földrajzból és történelemből sikerrel kiállták.

A törvényhozásnak a tanítószag iránt tanusított mostohasága, a társadalomnak eléggé nem hibáztatható szűkeklisége következtében azonban rendszerint nem az ifjak erémje szánja el magát tanítóskodásra, hanem, kik a hivatkozott középsikolának csak padfaragói voltak; egy része pedig ez aldozatbarányoknak azokból kerül ki, kik a hosszú tanítás költségeit elviselni nem tudják; míg vannak olyanok is, — és nem kevesen — kik felvételi vizsga révén elemi iskola nyújtotta ismeretek alapján próbálják meg szerencsésüket. De olyan, kit e pályára nemes hivatásérzet vinne, no olyan nincs.

Hogyan volna hát feltehető, hogy ily felültes, csekély ismeretekkel bíró elemekből aztán egy alaposan képzett tanítói kar legyen nevelhető.

De ha megengedném is t. közgyűlés az, mikép valaki igen jó tanító lehet kevesebb ismeretekkel is, mert hisz ezek szorgalmas előkészület után pótolhatók, még akkor is megkövetelném, hogy legalább a gyakorlati képzésre több gond fordítottassék képzőinkben. Különösen hangsúlyozandónak tartom pedig azt, miszerint a képző nevelése olyan legyen, melynél fogva lángoló hivatászeretet, az ifuság jövőjéért melegen érző szív, szilárd, feltétlenül megbízható jellem, erős kötelességérzet, szóval nemes erkölcsi érzület legyenek tulajdoniak az onnan kikerült növendékeknek.

Ki kételkedik, hogy az ilyen tanító aztán ki tudja vivni embertársainak tiszteletét, iskolai felsőségének elismerését s vajmi ritkán lesz oka zaklatások miatt panaszkodni.

Az itt elmondottak a gondolatoknak egész sorát támasztják. Hadd szóljak első sorban a tanítói oklevélről!

Ama körülményből, miszerint ez még majnos az éretteg bizonyítványával egyenértékűnek kimondva, kettőz gondolatok csak. Vagy azt, miszerint kulturpolitikuskaink is belátják, mit fentebb a tanítóképzés fogyatékoságáról mondtam, vagy pedig az a céljuk, hogy a többnyire államköltségen tanult ifjak előtt minden egyéb pályát elzárván, kényszerítsék őket a tanítóskodásra.

S mennyiben az előbbi volna az eset, vétkes mulasztással vádolom tanügy politikuskainkat, hogy a tanítóképzés reformjáról nem gondoskodnak. Ha pedig az utóbbi lehetőséget fogadom el, ugy a legnagyobb lelketlenséget látom abban, hogy ifjaink az e téren is mutatkozó túltermelés folytan akaráhányszor állás nélkül maradvá, kénytelenek a legalacsonyabb foglalkozás után látni, hogy legálább mindennapi kenyérüket ne a koldussóttal keressék.

Ha ez a be nem vallott cél, ugy tessék — mint az Franciaországban is van — ez államsegélyes ifjakról kötelező nyilatkozatot venni arra nézve, hogy a mennyiben bizonyos határidőn belül a tanítói pályát elhagynák, ugy az államnak a nevelésükre fordított költségeit megtérítik.

Más okai a miniszternek nem lehetnek t. közgyűlés, különösen ha meggondoljuk, hogy az éretteg nyilvánított gymnazista leggyakrabban 17 éves, miután a középsikolába a 9 évet betöltött gyermek már felvétetik; holott a tanítóképzőből kikerült ifju 19-en innen nem lehet. Ugyan jó tanítóképzés mellett melyik az éretteg, melyik az alaposabb, melyik a megbízhatóbb, ha tényleg a tanítójelölt nem ismeri is a latin declinatot és nem tud is görögül olvasni s ha mindjárt a máznak, mely mindketten tapad, nincs is oly tudományos szaga. Könyvnyű a felelet.

Tán itt lesz helyén megemlétenem ama lábrakapott szokást, hogy újabban a megválasztandó tanítóit bizonyos helyeken próbatanítást követelnek; a már megválasztottal szemben pedig próbaévet kötnek ki.

Részemről én a próbatanítás kívánalmát a legnagyobb visszaélésnek tartom, mert nem le-

het jogosítva senki felülbírálni azon okmány hitelességét, melyet a megyei tanfelügyelő a egy képzőintézeti igazgató kiállítanak. Éppen ily megítélés alá csak a próba-év is, mely között, törvényeinkkel is ellenkezik, melyek értelmében a tanító élethozsagján választatik.

(Folyt. köv.)

Kramer Lajos.

— A IV. egyetemes tanítógyűlés. A harmadik egyetemes tanítógyűlés végrehajtó bizottsága közelebb látogatott nyilvános ülést tartott az új városaház dísztermében. Lakics Vendel elnök nyitotta meg a gyűlést, előadván, hogy az aug. 20-ra egybehívott IV. egyetemes gyűlés előkészületei eddig kellőleg megtették. A mai ülésnek az a feladata, hogy az egyetemes gyűlés konstituálása érdekében a száksége szervező bizottságokat megalakítsa. A jelenlevők tapsai közt fölkéri Zichy Antalt, hogy mint husz évvel ezelőt az első egyetemes tanítógyűlést, ugy a-IV ik tanítógyűlést is vezesse s biztosítsa részvételével annak sikerét. Zichy Antal eltolgálván az előzőket, melegen emlékezett vissza az első tanítógyűlés össze-ülésére, különösen Eötvös József báró, volt közköztudott miniszter meleg érdeklődésére a tanítók ügyei iránt. Majd Csáky Albin grófról szól, kiből a tanítók lelkes pártfogóra, a hazai közművelődés hivatott vezetőre találtak. Fölösztöltvén aztán Somlyai József jegyzőt, hogy tegyen jelentést az egyetemes gyűlés eddig végrehajtott előkészületeiről. Komócsy József lépett aztán az előadó asztalhoz s lelkesen emlékezvén meg a tanítók magasatos hivatásáról, pontonként ismerteti a IV. egyetemes gyűlés programjának pontozatait. Majd buzditó szavakkal intéz a jelenlevő polgárokhoz, hogy a tanítógyűlésre érkező tanítókat fogadják azzal a vendégszeretettel s lelkesültséggel, mely a közművelődés iránt fogékony főváros polgáraihoz méltó. A beszédet lelkesen megtapsolták. Kerékgyártó Elek néhány újabb pontot javasolt felvételni az egyetemes gyűlés tárgyai közé, nevezetesen a tanítónők, a képviselők közgyűlés s az Eötvös alap ügyét, Péterfy Sándor felvilágosító szavai után az indítványt mellőzték. A mai ülés további tárgyát az egyetemes tanítógyűlés rendező bizottságának megalakítása képezvén, tiszteletbeli elnökké közakarattal Zichy Antalt kiáltották ki, a ki a kitüntetést köszönettel fogadta. Előnlöknek Péterfy Sándort választották meg. Alnlökök lettek: Vajdady Gusztáv, Trajler Károly és Nagy László. Jegyzők: Bögner János, Schwetz Vilmos és Hajos Mihály. Pénztáros: Kurz Sámuel; helyettes pénztáros Nagy Lajos; ellenőr Garay Antal. Az albizottságok elnökei a következők lesznek: I. Szerkesztő bizottság Komócsy József és György Aladár. II. Fogadó és elcszállásbizottság: Rémi Róbert és Szőke István. III. Kiállítást rendező bizottság: Lederer Abraham és Sretvinyer Lajos. Ünnepegyrendező bizottság: Gundel János és Vajdady Gusztáv. V. Pénzügyi bizottság: Wahrmann Sándor és Örléy János.

Főgymnasiumi zárünnepély.

A nagy-kanizsai katolikus főgymnasium május hó 24-én délután 6 órakor tartotta szokásos zárünnepélyét. — A változatosan egybeállított műsorozat minden darabja szépen sikerült ezuttal is, s méltó dícsőretére vált ugy a szereplők, mint derek vezetők lankadatlan buzgalmaik. — A kellően összehangzó, élénk, hatásos ének és zenedarabok, Hoffmann Sándor intenzív s kifűnő technikával bemutatott zongora játéka, Hajgató Béla és Taby Mihály ügyes cimbalmozása, valamint Palfy László természetes szónoki hanghordozással adott szavatala mind zajos tapsot arattak a nagyszámu distingváló közönség részéről, mely a gymnasium tágas zárttermét szűlőselel meplűlté. Különös elismeréssel adózunk az ünnepegy kiváló rendezése s keresztűlviteléért főtiszt. Vörös Matyás tanár urnak, ki az ifjuságot évről-évre ily szép eredménynel vezeti az egyházi és világi énekek tanításában, s t. Venczel Rezső zenetanar ur iránt, ki szintén elismerése méltó kitartással igyekszik begyakorolni a zenedarabokat. — Ugyanekkor osztattak ki a különböző pályadíjak s egyéb jutalmak is, melyek eredményre alább közöljük. Ez után főtiszt. Janky Károly ur hatásos, buzditó beszédet intézvén az ifjusághoz, a lelekelmő szép ünnepegy a „Dalra fel!” című férfiak énekek véget ért.

A tanévi jelentés a „Gyakorlóiskola” működéséről, és a pályázatok eredményéről ez: A főgymn. „Gyakorlóiskola”, mint önképző-kör, e tanévben szept. 16. a négy felső osztály tanulói által, kik

* Folytatott a nagy-kanizsai tanítóképző, f. hó 8-án tartott közgyűlés.

nek száma 118 volt, megalakulván, a vezető tanár a kör ez évi működésének feladatát és irányát kijelölve, a tisztí kar ekként választotta meg: Főjegyző Pálffy László, VIII. o. t., aljegyző Hoffmann Sándor VIII. o. t., főkönyvtárnok Sinkovits Nándor VIII. o. t., alkönyvtárnok Pichler Károly VII. o. t., pénztárnok Tripammer Károly VIII. o. t. Ezután két bíráló bizottság jelöltetett ki. A kör e tanévben tartott 1 alakuló, 20 rendes, 1 dísz- és 1 záró ülést, melyeken elég kitárto szorgalmat tanúsító munkásságot fejtett ki, u. m. ki sebb nagyobb lajos- és elbeszélő költemények, széptani fejtegetések és életrajzok, szám szerint 129, továbbá 96 szavaltat bírálattal meg.

Ezen tanévi pályázatok eredménye következő: I. A 3 beérkezett természettudományi értekezés közül. 1) A görzöl és alkalmaszáról című a szakbírálat legjobbnak ítélte, mivel jó forrás művekből helyes ismereteket rendszeresítve, szabályos szerkezetűről és a világos előadásért érdemesnek tartotta a Pap János-féle alapítvány kamatjára. Jellegje: „Tett az idő mértéke.” — Szerző Sinkovits Nándor VIII. o. t. 2) A 2-ik mű „A villamvilágítás és gyakorlati alkalmazása,” mely szintén használt forrásokból vett anyagot rendszeresen tárgyalja, jó szerkezettel és előadással. Jellegje: „A villamos fény, a jövő fénye.” (Aragó) megítálmaztatik tek Hirsch Adoll, nagy-ataldi birtokos urnak 100 frtos alapítványából 5 frt kamattal — Szerző Lóbl Tivadár, VIII. o. t. 3) A 3-ik mű „Az ember,” mely több tudós művet forrasul használva jó szerkezettel és előadással Hirschelre méltó. Jellegje: „Az ember a teremtés koronája.” II. Történeti értekezésnek kijelölve volt: „Szent István király és kora.” E pályázatra csak egy mű adatott be, de mivel a szakbírálat megelégedésnek ítélte feladatát, miután régi és újabb tekintélyes kútfók tanulmányozása, rendszeres felhasználása, két részre felosztott szerkezete (I. István koronázása, Imre hg. keresztény oktatása, bölcs uralkodása, a keresztény vallás terjesztése, az egyház szervezése, hűfala; 2) Országgyűlés, törvényhozás, kormányzat, vérmegyei rendszer, városok, hirtokjog, honvédelem, rendi szerkezet, nádor, bán stb. továbbá az értekezés élénk, folyékony előadása és szép írásmódja, érdemessé teszi pályádjára. Jellegje: „Ha Isten velem, ki ellenem?” Jutalma: tek, Hirschel Ede utól ajándékol 2 drb. arany. Szerző Hoffmann Sándor VIII. o. t.

III. Történeti elbeszélés pályázatra két mű nyújtott be. Az 1) Rozgonyi Anna címmel, Rozgonyi Sebestyén, Mátyás király seregében tőkapi-tányának leánya szerepet játszik a csehek elleni háborúban, a legyőzés után Giskrával elfegyverzik. E kis esemény elég gyorsan foly, élénk előadás-sal, párbeszédekkel és elég költői irállyal. Mind-ezen szépségei méltóvá teszik a t. Ebenspanger Lipót-féle alapítvány kamatjára. Jellegje: „Si traxit illabatur orbis.” Szerző Sinkovits Nándor VIII. o. t. 2) A 2-ik elbeszélés címe: „A hős szerelme.” Ennek eseménye a kanizsai régi várnál történt török háborúban szerepel. U. is: Ibrahim leánya Fatime az oszmán alatt a várba szökik, hol Kegievich Peter, Bárdi és Tahy Mária leányával a várudvaron beszélgetve, Kegievich boldog óhaj-tana lenni Mariával, de ő hősiesen visszaveri a törököket, hol ő elesik; Tahy leányával és Bárdi Gaspárral a várból elmenekülnek. Az esemény elég gyorsan halad, de irála egyszerű elbeszélő, és mivel a kanizsai várát e kis történettel megörökíté, dícséretre méltó. Jellegje: „Régi dicsősé-günk, hol kései az éji homályban?”

IV. A románc-pályázatra 5 mű jelentkezett, de ezek közül 4 csak kezdőleges szárny-probálga-tas, azonban egyet „A rab” című jó tárgya, szer-kezele, népies előadása, irála és versalakja méltóvá tesz egy pályádjára. Jellegje: „El még nem zetem Istene! Jutalma 1 drb. arany, tek Hirschel Ede urnak szives adományából. Szerző Pálffy László VIII. o. t. Végre a „Gyakorló iskola” főjegyzője a sok ülése jegyzőkönyveinek pontos vezetéseért tek. Simon Gábor ügyvéd urnak 1 drb. arany adományában részesült.

A pályadíjak bőkezű adományozóin kívül voltak és vannak a tanuló ifjúságnak nemes keblű barátai, akik a kifejtett szorgalmat elismerésökkel megajándékozták, a jó törekvést szives jutalmak-kal serkenteni kegyeskedtek. Így részesültek ju-talomban a Szalay-féle 500 frtos alapítványnak ez évi 22 frt 75 kr. kamatjából: Palkó József VIII. (4.75), Vidor József VIII. (4.—) Zrinyi Mik-lós VI. (2.—), Kripács Lajos V. (2.—), Lisztner Győző V. (2.—), Kopácsy György IV. (2.—), Mu-zikár Ferenc IV. (2.—), Major Gyula IV. (2.—), Hajgató Béla III. (2.—) osztályú tanulók, mint kik jeles előmenetelt tettek az ének- és zenében.

b) A Groszmann Ignác tanár emlékére alapított 150 frtos énekköszöntődjának ezen évi 6 frt 75 kr. kamatjában Ehrenreich Nándor VIII. (3.75) és Zeller Elek VII. (3.—) osztályú tanulók részesítettek.

c) A mélyen tisztelt Polgári Egyletnek 50 éves fennállása alkalmából évenkénti jutalmazásra fel-ajánlott és köszönettel vett 2 drb. aranyára a ma-gyar irodalomban, főleg pedig a költészetben leg-szebb haladási tevő Pálffy László VIII. oszt. tan. érdemesítették.

d) Tek. Pihál Ferenc, nagy-kanizsai kir. köz-jegyző urnak 200 frtos alapítványából a 20 frta kiegészített kamatot az az ifju fogja elnyerni, aki az érettségi szóbeli vizsgálaton a magyar iroda-lom- és történelemből a legjobb feleleteit adandja.

e) Tek. Fabian Ferenc urnak 1 drb. arany adom-ányát jó magaviselet és a magyar nyelvben tanúsított kiváló szorgalma és jeles előmenetele folytán Sárcz Károly IV. oszt. tanuló veszi ju-talmul.

f) Tek. Ifj. Fesselhaler József urnak 100 frtos alapítványa után 5 frt kamatot az igen tisztelt alapító szándéka szerint f. évi jun. hó 14-én il. Pöcker Kálmán III. oszt. tanuló, mint iparos szül-ök szorgalmas és jó viseletű gyermeke fogja megkapni.

g) A nagyérdemű nagy-kanizsai takarékpénz-tár részvény-társaság 20 frtos ösztöndíjának 10—10 frtos részlétét Gregorinics Imre és Vinkovics István I. osztálybeli horvátjuku tanulók kapták, mint kik a magyar nyelv elsajátításában a leg-szebb előmenetelt tanúsították.

Halás köszönet a szives adományokért!

Különfelek.

— **A dunánt. közm. egyesület** megalakítása tárgyában most már komolyan actioba léptek a dunántúli országgyűlési képviselők. Legutóbb Dunántul notabilitásaihoz felhívást intéztek hangulatkeltes céljából. A felhívás: la-punk más helyén egész terjedelmében közöljük. Hiszünk, hogy a lelkes hangon írt felhívás ille-tékes helyeken megteremti a kellő hatást a mire az ügy a létesítés stadiumába lép. Dunántul ezerei fognak hazafias készséggel a nemzeti cé-lök érdekében kibontott lobogó köré tömörülni.

— **Rendőri egykedvűség.** Mai számunk vezércikkjében szólalunk föl a rendőrségi köze-gel egykedvűsége ellen. Ujabbban megint történt olyan dolog, ami valóban kívánatossá teszi, hogy r. ndőrtiszviselőink a rendőroket erősebb, kato-naibb fegyelem alatt tartsák. Máj. 28-án este 11 óra tájban J. I. közjegyző irnok a Rákóczy utcában hazafelé menve, észrevette, hogy egy férfi élettelen uöt tart karjai között. Feléjük közeledett. Amint őt a férfi észrevette, kérte, hogy legyen segélyre, zörgessen be valamelyik házba, hogy hozzanak ecetet, mert neje elvesz-tette eszméletét. Ez megtörtént. J. I. az élesz-tési kísérlet közben megtapintotta a nő ütérét. Nem vert. Keze is hideg volt s a lámpavilágá-nál meglátszott, hogy ajkai is kérekek. Ebből lát-ta, hogy itt okvetlenül orvosra van szükség és Pévecz nevű arra menő rendőrt kérte, hogy hiv-jon rögtön orvost. A felszólított rendőr azt fe-lelte: „Haj kérem én nem mehetek. Ha valaki az utcán rosszul lesz, vagy meghal, az *priatel-ügy*. Mi csak akkor avatkozunk bele, ha gyil-kosság, vagy öngyilkosság történik. Ha orvos kell, hívjon az ur!” Ehhöz — ugy hisszük — nem kell kommentár, hogy minden emberben föllátsza a vért.

Kedélyes majális rendezett a helybeli „Társaskör” máj. 26-án a mörchelyi erdőben. A mulatság kezdete délután 2 órára volt kitűzve, de tekintettel a nagy-kanizsai vendégekre csak 3 óra után kezdődött meg tulajdonképen. A helyi-séget *Krug* József ur a szt.-miklósi urod. főerde-sze volt szives átengedni; annak elrendezését pedig *Dezsényi Elek* ur a „Társaskör” elnöke vállalta el s azt valóban pompásán is tette. Az erdő kezdetéről mulatóablak és nemzetiszínű zászlós-kák jelezték a majális helyiséghez vezető utat. A helyiség környéke parkszerűen volt csino-sítva s a gyönyörű napsugarló arnyas erdőt simára sarabolt sétautak kigyózták be a mulató közönség nagyobb kényelmére és élvezetére. A majálisi lakoma páratlan festetelenséggel és kedélyességgel folyt, mintha egy szép, visszaálmodott képe volt volna az egykori őszinte, patriarchalis társaséletnek. Reményünk lehet, hogy az itt tapasztalt társaséleti őszinteség és melegség egy jöllobanó fény, mely sugarával a jövő társada-lom életébe hatol; hogy azt szebbé, vonzóbbá, boldogítóbbá varázsolja. — A hangulatot *Dezsényi*

ur páratlan odaadása mellett több kitűnőségünk részvételé is emelte. Jelenvoltak *Hertelendy Béla*, kerületünk országgyűlési képviselője, *Báró Bibra* honv. ezredes; *Dukatalvi Duka* ezredes s több no-tabilitás. A lakoma alatt lelkes teiköszöntőket le-hetett hallani: Poharat emeltek többek között: *Hertelendy Béla* a hölgyekre; *Varga Lajos*; *Dezsényi* és *Hertelendy*; dr. *Fárnek László*; a sajtóra és *Varga Lajosra*; *Dezsényi* a vendé-gekre, *Krug* főerdésre és *Unger* Ulmannra. Az esti órákban a kedélyesen folyó mulatság közben nagy hatást keltett *Unger* Ulmann Elek ur által rendezett és sikerült táncjáték. A szépen sorá-ban ott voltak: *Bancsik József* (aszó) *Birk* Osz-kárné, *baró Bibra*né, *Barány Sándorné* (Kaposvár) *Czenger* szazadosné, *Dezsényi* Eiekne, *Duka* ez-redesné, *Fárnek* Lászlone, *Götte* Róbertne, (*Pain*) *Iszt* Mariska; *Juhász* szazadosné, *Krug* Józsefne, *Markó* Antalné, *Pálffy* Anajosné, *Pleheisz* Gusztávné, *Schmidt* Frigyesné, *Unger* Ulmann Eiekne, *Varga* Lajosné, *Vueskies* Jánosné, *Vagner* Ka-rolyné, urnóket, továbbá: *Boronkay* F., *Dezsényi* Anna, *Duka* Irma, *Janda* Hedv., *Kaan* Irma, *Köhler* Nina, *Markó* Irén és *Lajta* Wueskies N. k. a. nyok.

— **Efjegyzések.** *Felcsanak* ker Albert hely-beli fiatal kereskedő majus hó 26-án jegyet vál-tott *Weisz* Irénna kisasznonytára gettettemann Vilmos kir. tanácsos ur gyermekei szép művel-tésű nevelőnőjét. — *Ifj. Goricsanecz* József Per-lak város jegyzője jegyet váltott *Viznathy* Terka kisasznonyt. *Viznathy* leánytől tolmáto kedves leányával.

— **A nagy-kanizsai iparos ifjak dal-köre** pünkösdi vasárnapján Csaktornyan — mint az már a múlt számban jelezte volt — daleséit rendezett. Sajnos, hogy az erkölcsi siker mellett az anyagi teljesen megfordult arányban ml. Ta-gadhatlan, miszerint a daleséit fapártan rossz időre volt kitűzve, minthogy nyenkor, a közönség inkább a szabadban keres szorakozást, ekkora idegenkedést azonban mégis csak nagy loku bi-zalmatlanság, elfogult előélet és talán partioso-dás is szülhettek. Hogy a dalkör ezt nem erde-meste, arról a megjelent leány csekély száma, de bizonyára mértő közönség meggyőződött, mert minden egyes enekszám után lekes tetszést nyilvánított. S így a dalkör fö cejart: az erkölcsi elismerést, a jó hűnevet kivívta magának, mi annál szebb, minthogy Csaktornyanak tisztán elő-kelő tagokból auto s már 26 év óta fennálló dal-egylete van. *Mig* tehát a kivívott művészi siker a dalkör tárgyát továbbra is kitárasra buzdítja, ad-dig másrészt bizonyos, miszerint a kitűzött ne-mes cél feladatának megoldása a közönség anyagi támogatását is függ. — A dalkör — habár szé-rény, de kulturális tenyező, letkerdesse első sorban Nagy Kanizsa város művel közönséget érdekeli-heti. Minden esetre kar volna, ha az egyiet, mely önerejéből, kelekkezett s a legszebb fejlődésnek indult, partolási hianya miatt teloszka ek.

— **A régi egy forintosok.** A régi, vagyis az 1832. év január hó eisejéről kentezett osztr. értékű forintosok szöve amajjegyek csak folyó evi június hó 30-ig fogadtatnak el fizeteskép vala-mennyi állampenzárnál és hivatalnál.

— **Phonograph.** Vegre megis alkalmunk lesz az oly sokszor jelezett ördögös készüléket lat-hatni és hallgatni. Phonograph ur már meg is er-kezett városunkba és hétfőn június hó 2-án esetleg a következő napon is hahato lesz az „Arany szarvas” szállóba nagytermében. A kiváló vendég igen sok kedves ismerő-ünket hozta magá-val, köztük Bláhánét is, kiváló művészek és irok társaságában, katoná és cigány zenekar kísé-re-tében. Jegyek kizárólagosan Prager Beia ur gyogy-szeriárában válthatók személyenkint 1 irterit.

— **A homokkomáromi bucsu,** pünkösdi első és másod-napján nagy látogatottságnak örvendett. Kanizsáról is igen sokan tettek oda kirándulást. Sokat távolvidékről — az áhitat ve-zetett oda. De, hogy nem mindenki bűnbánó szándékkal vett részt a bucsuban, eléggé mu-tatja az, hogy a két bucsunap között jelenen egy gyolcsos tótnak vásári sátorából ismeretlen tet-tések nagymennyiségű gyolcsot emeltek s az ottani helyettes plébános kertjén át zavartalanul vitték a „szögény legény szép szörívee szörzött” bucsuhat. . . ismeretlen vidékre; talán épen Gergácziába.

— **Vilám.** Csurgón m. hó 21-én a deli órák-ban *Hochreiter* Kornél ügyvéd házába a vilám beütött. A tiszteletben álló család épen az ebéd-nél ült, midőn egy földfrázó mennydörgés hal-latszott s a ház keményét megrongálva, a szobába hatolt; ott is apróbb rongálásokat tett, de az ijedségen kívül — szerencsére — senkinek baja nem történt.

— **Vigyázatlanosság.** A Rozenfeld féle szó-dás-kocsi közelebb, az utcan gyors luttában keresztül ment egy 9 éves fiun, serecsére azonban nagyobb baj nem történt. — A vigyázatlan kocsiszt felelősségre vonták.

— **Talált tárgy.** Ezelőtti másfél évvel a főútcán 70 forint értékű, gyémánttal díszített aranyfüggő találtatott, melynek még maig sem akadt gazdája, pedig igazolt tulajdonosa meg mindig atveheti a rendőrségnél.

— **Községi választások.** Sümegen a községi képviselőké választása május hó 21-én volt, az eljárásságé pedig 23-án. Biróvá Kondor József helyébe, ki e tisztelet már 9 éven át viselte, Pozsonyi József, másodbiróvá Lázár Károly, pénztárosá újból Faludi Antal, közgyámmá Pánczer Gusztáv választották meg.

— **A sümegi önk. tűzoltó egyesület** május 26-án a sümeg városi erdőnek jövizberki részén pompásan sikerült táncmulatságot rendezett. A légnység a tisztikar vezetése alatt már reggel 6 órakor kivonult, később megérkeztek Barkóczy Károly elnök, Mojzer József al-elnök, Záborszky Elek ügyész, Bánfi Alajos pénztáros is. Délután pedig csakugy özőnlött a közönség, köztük az intelligenciának majd minden tagja. A tánc ebéd után azonnal megeredt, s a tűzoltó lámpák fénye mellett még késő este is tartott. — A majális — melynek célja a légnység mulatsága volt, — 60 frt tiszta jövedelmet is hajtott, ami tekintve a belépő díj csokelységét, s hogy a tűzoltók még ebédet is kaptak, igazán várakozáson felüli összeg. A hort Barkóczy Károly, Mojzer József, Füzik Gyula, és Mojzer Imre urak ajándékozták.

— **Délvasút.** A Balaton Fjárdót használó közönséget érdeklő ajdonság jött létre az által, hogy f. é. június 1-től fogva az idei nyári évad tartama alatt a nappal közlekedő posta- és vegyesvonatok közvetlen a pályamenten fekvő Lelle község részére a boglár-szemesi vonalon levő 110 sz. órháznál feltételeesen 1 percig fognak tartózkodni. Ezek szerint a Kaniszaról reggel induló 216 sz. vegyesvonat d. e. 10 óra 42 perckor, s a delután induló 204 sz. postavonat pedig 4 óra 2 perckor erk zik oda. A budapest kaniszar irányban közlekedő 203 sz. postavonat d. e. 11 óra 30 perckor és a 215 sz. vegyesvonat este 7 óra 27 perckor fog onnét indolni. Miután menetjegyek kiadása és podgyász felvétel ezen megáll helyen egyelőre nem eszközöltetik, az utazó közönségnek az illető menet és podgyász szállítási díjakat az igénybe veendő vonatknál a kálauzok közvetítése mellett kell fizetniük.

— **Gazdaköri gyűlés.** A keszthelyvidéki gazdakör máj. 28. népes gyűlést tartott Keszthelyen Bogay Máté elnöke alatt. Elnök örömmel hozta a gyűlés tudomására, hogy a kör által az 1890-évre segélyként kérelmezett 440 frt 59 kr. a zalam. gazdasági egyesület a körnek megszavazta és utalványozza. Ugyan 6 jelenté, hogy az anyaegyesület magáéva tette a kör azon indítványát, hogy Gr. Festetics Györgynek, a Georgicon megalapítójának szobor állíttassék; az e célra kiküldendő bizottság megválasztása és egyéb feltételek meghatározása a Keszthelyen tartandó nyári közgyűlésnek lesz tárgya. A kör tagjai számára 4 Peronosporeafeszkendőt szerez be, és pedig 2 drb Kozlovsky-félet és 2 drb Allweiler-félet, melyekkel előzőleg a kör tagjai előtt próba eszközöltetett. A Kozlovsky-félet feltalálója, a kis komáromi urod. gépész, mutatta be, az Allweiler-félet Pető kereskedő. Mindkét gép teljesen megtelelőnek bizonyult. A Kozlovsky féle gép 6 évi jótállással mellett 20 frt, az Allweiler féle 3 évi jótállással szintén 20 frt. A kör által megvásárolt permetező gépeket a kör tagjai ingyen használhatják. Elhatározta a kör, hogy mindazon községek számára, melyekben a Gazdakörnek legalább 20 tagja van, egy-egy permetező gépet fog beszerezni. Permetezéshez szükséges két gállickó Keszthelyen Pető kereskedőnél 37 frton, szóda 8 frton kapható — kint. Dr. Csanádi pénztáros jelenté, hogy a meszes györki amerikai szőlőtelepből, mely a kör tulajdona, ez idén 23 000 drb gyökere Riparia vessző adatott el 138 frton. Ugyan 6 jelenté, hogy a m.-györki szőlőtelepen jelenleg 47,358 drb. szőlővessző van kiültetve.

— **A Balaton második gőzhajója.** A balaton gőzhajózási társulat második gőzöse már vizre bocsajtották Siofokon. Ez egy kisebb fajú csavargó, neve Rohan, mely ideiglenesen fog közlekedni addig, s míg a jövő évre elkészül a két nagy gőzhajó, melyek az alsó Balaton partjai közt fogják az állandó összeköttetést tenar-

ni. A mint értesülünk, az igazgatóságnak az a terve, hogy már az idén e kisebb gőzös Boglár, Badacsony és Rév-Fülep közt rendszeren járjon még pedig akképen, hogy a balaton-füredieknek is mindennap alkalmuk legyen Badacsonyba rándulniok s meg aznap visszatérni Füredre. A terv végrehajtása azonban lügg az érdekelte Zala- és Somogy megyéktől is. Zala megye a napokban már valószínűleg aláírja a szerződést, mely a kikötők megépítését és fenntartását biztosítja. Ha Somogy megye is máhamarabb befejezi a szerződés megkötése végett folyó tárgyalásokat, akkor a terv kivételének semmi sem áll többé útjában. A második hajó vizrebocsajtatása Szarvasi Sándor igazgató felügyelete alatt teljesen sikerült. E hajót az uppesti Schönichen-cég építte, melynek gyárából a tavaly felavatott Keleti gőzhajó került ki. Legközelebb meg fogja tenni próbáját, mely a hadadás új örvendetes mozzanata lesz a Balatonon.

— **Vasúti gyűlés.** A keszthelyi b. sz. györgyi, h. e. vasút r. t. t. e. közgyűlése máj. hó 22-én tartotta meg Keszthelyen, id. Reichl V. elnöke alatt. Jelen volt 29 részvényes 1071 drb. részvényvel. Az igazgatóságnak az 1889 évre vonatkozó jelentése tudomásul vetetett, a telt intézkedések jóváhagyatták; ugyazint a zárszámadás és vagyonmég, a felügyelő bizottság jelentése alapján egyhangulag elfogadtattak és jóváhagyattak. Ezekután az igazgatóság és felbízottság javaslataira elhatározta a közgyűlés, hogy 1, az 1889. év végen mutatkozó 16193 frt 80 kr. tiszta nyerevényből 3000 frt megyei segélyösszeget, mely maig befizettetett be, a jövő évi számlára átirassék; 2., 996 drb. elsőbbségi részvény 5 $\frac{1}{2}$ % osztaléka fejében 5478 frt 1120 drb. törzsrészvény 5 $\frac{1}{2}$ % osztaléka fejében pedig 6160 frt 1. é. június hó 1-én kiosztassék; 3, az ekként fennmaradó 1355 frt 80 kr. többségből 15%, vagyis 233 frt 37 kr. a tartalékaihoz csatoltassék, 25%, vagyis 348 frt 95 kr. az igazgatóság és tisztviselők külön járulékaire fordíttassék; 4, a közgyűlés rendelkezéseire aló 933 frt 48 krra vonatkozólag akként törten intézkedés, hogy általában 500 frt. az igazgatóság külön díjazásának céljából az igazgatóság rendelkezésére bocsajtottat, a lenmaradó 432 frt 48 kr. pedig az 1890. évi üzleti számlára vitessék át. A felügyelő bizottság tagjaivá egyhangulag Deininger Imre, Hegedűs és itj. Reichl V. választatták meg. Ezzel elnök a közgyűlést befejeztnek jelenté ki.

— **Helv. hitványlású isteni tisztelet.** A keszthelyi közs. elemi isk. 4. sz. tantermében pünkösöd másnapján d. e. 10 órakor helv. hitv. isteni tisztelet tartott. Az ünnepi beszédet az egybegyűlt 25—30 tagból álló gyűlekezethez Sebestyén Gábor köves-kallai lelkes mondotta.

— **Tűz.** Pünkösöd másnapján este Keszthelyen, Hoffman József faraktárában két izben is tűz lamadt. Nagy veszély lett volna, ha a tűzoltók csirájában el nem tojják a tüzet.

— **Kereskedelmi kamarai beadványok bélyegmentesége.** A kereskedelmi és iparkamarához intézett beadványok bélyegkötelezettsége tárgyában a kereskedelmi és a pénzügyi m. kir. miniszterek egyetértőleg következő rendeletet bocsajtották ki: A kamarához intézett beadványok közül csak azok esnek bélyegkötelezettség alá, melyek hatósági jellegű elintézési igényeknek, ellenben azon beadványok, melyek a kereskedő vagy iparosztály általános érdekeit illetik, valamint oly levelek, melyben magántelekek a kamarák által hozzajuk intézett megkeresésekre vagy felszólításokra válaszolnak — bélyegmentesek. Ilyenek nevezetesen olyan beadványok, melyekben felvilágosítás kérik törvények és rendeletek intézkedéseit, ezek értelmezése vagy végrehajtása, közlekedési vállalatok szállítási feltételei, díjszabásai, bel- és külföldi cégek, szállítások, vásárok, kiállítások stb. iránt.

— **Magyar északkeleti vasút.** E magyar vasúti vállalat részvényesei ma tartották meg utolsó rendes közgyűlésüket forgalmi intézetük magán igazgatóságának érdekében s Lévai Henrik elnöke alatt egyhangulag elfogadták a »Pester Correspondenz« által már korábban ismertetett 1889. évi jelentést. Az esedékes választásokat a június 19-i rendkívüli közgyűlésre tartották lenn, melyen az államosítási szerződés is ratifikálendő lesz. A részvényesek megnyugvással, a vasút főalapítói és fővezetői, Lévai Henrik elnök és Ivánka Imre vezérigazgató büszkén pillanhatnak vissza a vállalatuk által teljesítettekre. Az északkeleti vasút fennállása óta igen szolidan és a hazafias érdekek megfelelően volt vezetve s úgy utazó, mint üzleti klientélájának teljes meglegedésére működött; államosítása Baross kereskede-

lemügyi miniszter hatalmas szabásu forgalmi politikája következtében lett nemcsak elégedhető, hanem most már hasznoslatlan is. Kétségtelen, hogy bekebelezetve a magyar királyi Államvasutak óriási hálójába, annak egyik legfontosabb láncát, a nagy forgalmi ügynek egy hasznos tényezőjét fogja képezni.

— **A berlini hamburgi-nordcapi kirándulás** iránt, melyet a magyar Államvasutak városi meneljei irodája rendez, olyan érdeklődést keltett a nagy közönség körében, amely ettől az új átszólított természetesen várható volt. E nagy érdeklődést tekintve, a meneljei-iroda abban a szerencsés helyzetben van, hogy az eddigi amugy is nagyon alacsony árakat leszállíthatja, amiről a programra ad részletes felvilágosítást. A program különben már megjelent és bárkinék kívánatra megküldetik. A közönség érdeklődéséről általában az nyújt tájékoztatást, hogy éppen háromféle az a csoport, mely eddig a részvevőre jelentkezett. Ezek elsőjében, mely csupán Berlinig utazik, túnyomóan olyanok vannak, akik mint valamely fővezeték tagjai csatlakozni kívánnak a budapesti fővezetékhez, mely a berlini nagyvezeték fővezetékére utazik, hogy ott a magyar fővezetékkel melőbban legyen képviselve; a második csoport, mely Hamburgig megy, jobbadán olyanokból áll, akik valaminek tengeri túrdót kívánnak meglátogatni, míg a nordcapi kirándulók, akik e kirándulás hosszú tartama miatt valószínűleg a legkisebb csoportot fogják képezni, a társadalom eljéhez tartoznak, főurak, tudósok, írók stb. Altalában az eddigi összes jelentkezések, nemcsak nagy utazó közönséget, de észrevehetőleg elegáns társaságot fognak alkotni.

— **A bécs-berlin-hamburgi kirándulás** rendező bizottsága már kiadta az utazás részletes programját. Az utazás jul. 10-16l jul. 21-ig van tervezve. Az utazó társaság Budapesttől egész Hamburgig 11. osztályu waggonokkal ellátott külön vonattal utazik. Az egész útvonalon sehol sem lesz éjszakai utazás. Visszafele Hamburgtól bármely menetrend szerinti vissza lehet utazni, az utazás bárhol föbészakítható. A jegy aug. végeig érvényes. A részveteli díj 85 frt. Ez összegben benne foglalatik az utazás Hamburgig és vissza, továbbá elsőrendű hoteli lakás. Becében, Berlinben és Hamburgban; a program szerinti tartózkodási idő alatt. A részveteli díj Dolány Gyula kezébe (Budapest, kecskeméti-utca 13. sz.) két részletben fizetendő, 49 frt bezárólag június 10-ig, 46 forint pedig június 1-én.

— **Népfőlkélesi szebnapár**-ra hirdet előfizetést! Walfisch Karoly hadnagy, a m. kir. nagykunsági 9-ik népfőlkélesi járás nyilvántartó osztja. Egy példány ára diszes vaszonkötésben 1 frt, mely legkésőbb f. évi jun. 15-éig a »Debreceni Elenor« kiadóhivatalához (Debrecenbe) küldendő; mert a napár csak a megrendelők számára fog nyomtatni. Főlös példány nem lesz. Tartalomjegyzéke sokat ígér.

— **A földbirtokosok kézikönyve** című műre megrendelési ívet bocsajtot ki Lampel Róbert, budapesti könyvkiadó. A művet Kassay Adolf, ismert szakíronk írta. Tartalma ez: I. A földbirtok szerzése és változások. II. Mezőgazdaság. III. Földbirtok viszonyok. IV. A földbirtok mellettközelmei. V. A földbirtokkal járó terhek. VI. Üzleti viszonyok. VII. Szolgálati viszonyok. Megrendelési ára ezen nagy 8-adt rétt, 22 ívből álló műnek csak 2 frt. Bolti ára nagyobb leend. Gyűjtőknek minden 6 példány után egy tiszteletpéldányt adnak. A mű körülbelül augusztus hó elején jelenik meg.

— **Nincs ennél jobb országos szer.** Sidzina (Galicia, u. p. Jordanor). Feleségem majd egész 5 évig szenvedett gyomorhajokban, székrekedésben, étvágya is teljesen elveszett, pedig ugyan csak szedte szedte a Morison és Pserholer léle labdacsokat — végre is Brandt. Richard gyógyszerész svajci labdacsoainak használatá után nyerte vissza egészségét s elvesztett étvágyát. Fogadjon ezért legszívesebb köszönetem! Vials Lajos, népfőlkélesi főtanító. Aláírásom valódiságául szolgáljon e hivatalos iskolai pecsét. (P. H.) Brandt Richard gyógyszerész svajci labdacsoai a gyógyszerterekben egy dobozzal 70 kr. kaphatók, figyelni kell a rajta levő fehére keresztre vörös mezőben, s Brandt Richard névalírására.

Tollfuttában.

Most már mehetünk a városház emeletére. Annak is érdekes a folyosója. A folyosó — úgy látszik — mindenütt érdekes. Itt is látni egy-egy szépnemű klient s itt is akad patronusa a szépneműnek. Vagy miért legénykednek olyan sokáig

Halsz Gyula? Es miért döngöselne még után boscincere bajuszával a kedélyeskepű Hiczelberger? De már itt a szépmen ritkábban van képviselve, mint a rendőri folyosón. Ez a ritkaság azonban nem esik az érdekesség rovására.

A folyosót itt mosolygó vagy mogorva férfiarok töltik meg szokottan. Azok a Matkovic tanácsos urat keresik; ezek a kormányt szidják és Oszeszy-ért imádkoznak. Azok a nyugalmas *„felfolyamodók”*, ezek a haragos adófizetők. A mosolygó rézs az hiszi, hogy nekik minden a jobbpart nevében sikerül; a haragvó részt a balparti martyrság tudata dagasztja. Mindkét tábor csendes. Az egyik állandóan a foga fehérvél mosolyog és szorongatja a Matkovic ur kezét; a másik szintén foga között mondja imádságát az adókönyvből. Lármát nem akarnak ütni, mert ott van a polgármester ur szobája. Még ki találja jónni s azzal a szíve beszélő edes nyájassággal még valamennyiüket megnyugtatná, hogy bizony az az adókievétel igen igazságosan van megcáfolva. Hát — uram-isten! — azért fizetnének ők addó; hogy még a kormányt se szidhassák és Oszeszyt se imádkozhassanak egyik fertálytól a másikig?! Maradjon csak a polgármester ur a szobájában! Egy fertályestendei kormányzidásért a jóra való balparti magyar ember hallgatni is tud egy kicsit.

Talán már itt mindjárt meg is kezdené a fertályestendei káromkodást, ha tudná, hogy a polgármester ur bizony nem ügyel a folyosóra; már csak azért se, mert meg van benne az a végzetlen jó tulajdonság, hogy nem akar mindent látni, hallani és mert végzetlenül gyönyörűsége felik nyilván abban, hogy dacára az állhatatos fülzárásnak és szemhunyasnak: valóságos delphii oraculum, mert mindent tud.

Na de ne rohanjunk be mindjárt ajtótól ad *personam*, mert az egy *chices* fotografustól nem *elegans*.

Lépünk a „*hisz-szobába*”, mely a polgármesteri szalonnak előszobájával, az audienciára menőknek váróteremtől szolgál.

Néhány hónap előtt még Hiczelberger huszáros bajusztól ijedt volna meg a belépő, ha egészségtől, élettől duzzatag, piros vértől eleven, mosolygó képével meg nem nyugtatná volna első tekintetre.

A jobboldali ajtó vezet a polgármesteri szalonba, ami egyuttal irodája is a polgármester urnak. Az előtt csak puszta iroda volt, puritán-egyszerűséggel burorozva. Ha hatan voltak benne, ketőnek állni kellett nemzetgazdászati szempontból. Mert akkor volt ez kérem, mikor még a városi pötek igen nagy (majdnem pártját ritkító) volt. Hanem azóta a városi budget is kedvezőben alakult; most az iroda szaloni burorokkal gazdagult.

Ezzel egy charakteristikus vonása készen van *Babóchay György* polgármester ur fényképek: takarékos jogazda a városnak is, magának is. Az anyagi viszonyok egyensúlyára roppant nagy súlyt fektet. Általában minden tekintetben az arányok, az egyensúly, a mértéktartás embere: külsőjében éppen úgy, mint benső világában; magán dolgiban éppen úgy, mint a közügyekben. Ez az egyensúly rajt van egész lényén. Külsőjében: se nem magas, se nem alacsony; se nem kövér, se nem sovány. Belsőjében: se nem gyölködő, se nem rajongó. Magas célok után nem fut; de s kitűzöttől el nem áll. Reális alapon áll, de a materialismustól ment. Az ábrándokat megmosolygja, ha gyűlésen van: a zwickerje alól; ha másutt van a bajusza alatt. Egészséges, piros pozsgás arcán különben is állandó vendég a mosoly. Föl kell tennünk, hogy neki állandóan alapos oka is van a mosolygásra, sőt ha ez szokása volna — már igen sokszor a markába is nevethezt volna bizonyára.

Mert a mértéktartás embere; mert nagy dolgoknak elementáris erővel való mozgását, a sippal, dobbal, trombitával végzett és ugynevezett „*epochalis*” dolgokat nem szereti, azt mondják, hogy már eddig többet létesíthetett volna Nagy-Kanizsán. Erre Montecuccoli nyomán 6 bizonyára azt mondja: „Mindem alkaltsághoz 3 dolog szükséges: először: pénz, másodsor: pénz, harmadsor: pénz.”

Reális gondolkodása biztos alapon tartja és nem ereszt a hűbök régiójába; fiasót nem is vall semmivel. Ha az ő benső világának egyensúlyával szemben gyölkötről egyáltalában lehet szó: az a nagyképűsködő szertartások iránt van meg csak benne.

A ceremonialis fogadtatásoknak, a diszmagyaros vagy cilindres tisztelgéseknek nem embere. Talán nem csalódom, ha azt állítom, hogy szívesebben tartana minden héten egy-egy képviselő-

legutóli kögyűlést, mint fertályestendőkint egy tisztelgést. Akkor bámúltam csak nagyot, mikor ez előtt 3 esztendővel, a csáktornyai királytisztelés alkalmára magyar diszruhát csináltattott.

„No, most már kiesz a világ feneké!”
Nem esett ki. A mi polgármesterünkben olyan dalias magyar valóit, hogy szinte fölfáradva látuk benne őseink valamelyikét, akik — ahogy a történelemből tudom — *Gejza* fejedelem idejében költöztek be *Tibold* néven. Bevállott ő diszmagyarnak is.

Beváll mindenütt annak, ami *lenni* akar. Valóságos diplomata, eleven észjárással, megnyerő simasággal, vesekbe látó emberismerettel.

A legutóbbi városi tisztújítás alkalmával, mikor egyhangulag ismét polgármesterré választották, a képviselők többen hozzá siettek gratulálni. Egyik jól ismert ellenfele szintén odament hozzá és üdvözölte.

Babóchay mélyen a szemébe nézett és mosolygó képpel fogta meg az illető szíve fölött a kabátgallért s így szólt:

— Kösönöm. De így van igazán belül is? Mikor ezt hallottam, csodálkoztam, hogy ennyit is elárultt abból a tengersok titokból, amit ő tud, de amit elárulni nem szokott soha.

Eppen e miatt nem tartják nyílt, őszinte embernek azok az ellenfelei, kik conventionalis alakokkodással szoktak hozzá közeledni s kik előtt szíve mindig zárva van.

Hivatalos működésén kívül a nyilvános életben szerepelt nem igen szeren. Zajtalan magán-körbe vonul s ott feszteletlenül nyitja meg szívét.

Hanem ilyenkor a direccio: Szabadhegy vagy Bagola.

Közgazdaság.

— A Bécsi biztosító társaság és a Bécsi élet-és járadék biztosító intézet május hó 13-án tartották Schoeller Pál Ede lovag ur elnöklété alatt rendes évi közgyűléstük.

A bécsi biztosító társaság igazgatóságának bejelentett jelentése szerint az 1889. év az előzőnél kedvezőbb eredménnyel zárult. — Összesen bevételeztetett díjakban f. 3,422,093 90 kr., és a tiszta nyeresém f. 1,12,263. 65 kr. r. g. miből a részvényesek 5%-nyi osztalék gyanánt f. 100,000. — kifizetettük. — A társaság f. 2,815,993. 62 kr. nyi biztosítéki alapokkal rendelkezik, és tőkei bécsi és prágai házaiban, államkötvényekben és egyéb teljesen biztos értékpapirokban vannak befektetve.

A Bécsi élet-és járadék biztosító intézet közgyűlésének bejelentett jelentés szerint a biztosítási állomány összege az 1889. év végével f. 22,925,214 85 kr. tőke és f. 18,507. 85 kr. járadék volt, tehát az 1889. év, tiszta szaporodás f. 2,359,655. 59 kr. tőke és f. 5,301. 76 kr. járadék. Ezen intézet biztosítéki alapjai összesen f. 3,206,352. 95 kr. r. g. — A kimutatott f. 68,338-98 kr. tiszta nyeresémnyből f. 60,000. — azaz részvényenként f. 12. — (6%) f. g. kiosztatni.

Az intézet által alkalmazott nyeresémnyábrázatok oly előnyösnek bizonyultak, hogy az 1887. évben belépett, nyeresémny jogosultsággal biztosított felek a garantirozott 40%-nyi osztalék helyett az idén is tényleg tetemesen magasabb, azaz 49%-nyi nyeresémnyben részesülnek.

Hogy ezen két társaság, mely hazánkban Budapesten székelő, magyarországi fiókigazgatóság által van képviselve, a biztosító közönség körében nálunk is folyton fokozódó, megérdemelt népszerűségének és teljes bizalomnak örvend, legjobban igazolja azon tény, hogy a fiókigazgatóság alig három évi fenállása dacára, az elemi biztosítási ágakban máris évi 600,000 f. r. t. meghaladó díjbevétele volt képes elérni, és az életbiztosítás terén is a legjobb sikerrel működik, amennyiben mintegy 5 millió f. r. nyi biztosítási tőke-állományt f. 170,000-nyi évi díjbevételel szerzett.

* **A gyümölcsfák nyári kezelése.** A tavasszal átjött gyümölcsfákra a nyár folyamán sok tennivaló van, ha azt akarjuk, hogy ismét minél előbb szép szabályos koronát kapjanak. Az első dolog abból áll, hogy a mint az új hajtások mintegy 25–30 cm. hosszúra nőttek, utánna nézzünk, hogy hol és mit kell rendezni köztük. Az öreg fából fejlődő, mondjuk vadhajtásokat, részint eltávolítjuk, részint megkurtítjuk. Egészen eltávolítani csak azokat a vadhajtásokat szabad, melyek az ojtás helyéhez közel, atiól legközelebb 30 cm-terre befelé állanak, az innen túllevőknek csak a hegyt csipjük le. Az így megkurtított hajtások egy időre megszűnnek növekedni, a nedv nagyobb mennyiségben a meg nem kurtított hajtások felé áramlik, vagyis azok felé, melyek a nemes vesszőből fakadtak, s melyek

ennek következtében rövid idő múlva jelentékeny megnagyobbodnak és megvastagodnak annyira, hogyha a megkurtított hajtások 10–14 cm. múlva új fejlődésnek indulnak is, ezeket többé utol nem érhetik. A vezérhajtásokat szintén meg kell vizsgálnunk, hogy rendezben vannak-e. Ha két vesszőt ojtottunk egy helyre s mindkét vessző jól megfogant és egyenlően kibajlott, júliusban az egyiket eltávolíthatjuk. A meghagyott annál szelvényben és annál egyenletesebben fejlődik. Két vagy még több nemes vesszőt csak ritkább esetekben hagyunk meg egy helyen, pl. ott, a hol mindkettőnek csak a legalsó szeme kihajt s a két hajtás együtt V alakot képez. Tegyük fel, hogy az ojtóvesszőn három szemet hagyunk meg, akkor ha valamennyi szem kihajt, mindenütt, a hol két-két vesszőt ojtottunk meg, hat hajtás fejlődik, már pedig ez határozottan sok volna. Az ág mindenestire sokkal szebben fog képződni három egy ágból, mint hat két ágból fejlődő hajtásból. Az egyiket előbb-utóbb mégis el kell távolítani. Egyelőre tehát a leginkább nélkülözhető hajtást felületesen elvágjuk; ellenben a következő télen az ojtás helyének ezt a felét részint simára vágjuk, s ojtó-vesszővel bekenjük. A seb szépen be fog hegedni. Azt a műveletet természetesen csak erős hajtású fákra végezzük. Ha a nemes vesszők nem fogantak meg, vagyis az ojtás nem sikerült, hanem a helyett a régi ágból erős hajtások fejlődtek, ezeket augusztus elején beszémezhetjük úgy, hogy 3–4 ilyen hajtásba a régi fa közelében 1–2 szemet illesztünk; ezeket a hajtásokat nem kurtítjuk meg, csak azokat, melyekbe nem szemeztünk.

* **A peronosporás borok kezelése.** A Rómában tartott nemzetközi szőlőszeti kongresszus a peronospora által megfertádot szőlők kezelésére, hogy hasznáható bort adjanak, a következőket ajánlja: a) száraz és penészes fűrtök gondos kiválogatását; b) csutkázást az erjedés előtt; c) lehetőleg gyors és tökéletes erjesztés által egyenlő hőmérsék betartását; a must szelölőztetését, esetleg tenyésztett élesztő használatát utján; d) a bort nem hagyjuk sokáig törkölyön; e) végre más, egészséges szőlőből nyert borokkal való keverést, szeszezés és vörös boroknál oenocianin hozzáadása által. Ugyancsak az alkalommal peronospora-feskenítő verseny is tartott, melyen azonban az egy Vermorel kivételével mind olasz feltalálók vettek részt és nyertek díjat.

* **Konkurrenciánk a svájci borpiaccon.** Zürichi konzulátusunk jelenti: „Az üzlet magyar borokban teljesen stagnál; mert az árak, melyeket a kereskedők követelnek, oly magasak, hogy itt nem konvencionálnak, különösen mert a szerb és francia borok erősen kinálhatók. Ez utóbbi borok versenyé legközelebb még érezhetőbb fog válni és nagy erőmefeszítéssel fog járni a magyar boroknak megtartani a svájci piacot.”

* **Szőlővenyige-tiltalom.** Mint értesülünk, a szőlővenyige-torgalomnak korlátozása, úgy mint jelenleg van, meg fog szűnni. A földmívelési ministerium a korlátozást szabályozó rendszabályokat vissza fogja vonni, s a torgalmat megkönnyítő szabályokkal helyettesíteni. Ma, midőn már valóban azt kérdezhajtuk, hol nincs phylloxera Magyarországon, vagyis, még hol nem lett konstatalva, idején volna már a venyige-torgalmat teljesen szabadjára engedni, mert mindenféle korlátozás az elpusztított szőlők rekonstualására bénítólag hat.

Nyilttér.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.55 p. Meter — glatt und gemustert (circa 180 versch. Qual.) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 563

Felétős szerkesztő és kiadó: **Varga Lajos.**
Társzerkesztő: **Szalay Sándor.**

HIRDETÉSEK:

1268. érk. 890. márc. 30.

Árverési hirdetés.

A nagy-kanizsai kir. trvszék telekvi osztálya részéről közhírre tetetik, hogy Mitzki Henrik végrehajtatónak Tar Ferenc és neje Zoldvári Anna végrehajtást szenvedő korecsenyi lakosok elleni 67 frt 50 kr. tőke, 1886. évi június hó 1-til járó 6% kamatai, 12 frt 50 kr. per, 6 frt 10 kr. végrehajtási kérelmi, 8 frt 45 kr. jelenlegi s még felmerülő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. trvszék területéhez tartozó a korecsenyi 339 sztkjvben A + 497 hsz. alatt foglalt Tar Ferenc és neje tulajdonát képező váltásg köteles 306 frtra becsült ingatlan

1890 évi június hó 11-ik napján
d. e. 10 órakor

Kerecseny község házában Dr. Dick József fel-
eresi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtar-
tandó nyilvános árverésen eladati fog.

Kikiáltási ár a fennebb kített lécsár.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10 % -át
késpénzben vagy óvadékképes papírban a kikül-
dötti kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételért három egyenlő részlet-
ben, még pedig: az elsőt az árverés jogerőre
emelkedésétől számított 1 hónap alatt, — a másodikat
ugyanattól 2 hónap alul, — a harmadikat ugyanattól 3 hónap alatt, — minden egyes
részlet után az árverés napjától számított 6 %
kamatokkal együtt az árverési feltételekben meg-
határozott helyen és módokat szerint letétetni.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. trvszék mint likkvi
hatóságánál 1890. évi március hó 7. napján.

GR. HUGONAY

649 1-1

kirendelt kir. trvszéki bíró.

Vasut-, posta- és távirda- állomás.	Pöstyén	Bpestől 3 $\frac{1}{2}$ óra Ruttkáról 3 Pozsonyhól 2
Az idény május 1-én nyitattik meg.		
E hírneves iszapfürdők mindankor utólréhatatlank nyulnak a következő hajónál: kőszén, csúsz, rheuma ischiász, görvélykór, izületi és csontlobok, nem kórok. Gyógymódok a következők: tükör, kád- és iszap- fürdők, masszázs s villanyos kurák. Elegans s oleo lakások, kittűnő konyha, színház, hagversenyek, könyvtár, bér- és társasági minden vonathoz. Az árak a legújtanosabbak. Prospektus kívánatra ingyen. A fürdőt egy új ha- szal vállalat vette bérbe 30 évre, mely nagy beruházásokkal törekedni fog azt kényelem szempontjából az európai fürdők színvoná- lára emelni. Felvilágosítást készséggel nyújt a		
pöstyén-fürdői főberlet PÖSTYÉNBEN, vagy a budapesti képvilóság, Uj-utca 1.		
637 3-4		

Szives megfigyelésül!

Ezerszar és ezerszar jónak bizonyult és orvosi tekintélyek
valamint számtalan magánsemelek bizonyítványai által,
kittüntetett készítmény.

DR. MILLER MOHNÖVÉNYNEDVE

merleplő hatással van köhögés, rokadtság, torokfájás, elnyá-
kásodás, keletkező gümökör, egyáltalában a légzési szervek
minden bántalmait ellen.

Tégelyben gyermekek és felbűttek számára.
Egy tégely ára 50 kr. o. é.

Kapható **MARTON és HUBER** főszere-
kereskedőnél Nagy-Kanizsán. 584 8-12

OIDIUM SOUFRE

NATUR MINERAL

Unfehlbares Mittel gegen die
Traubenkrankheit (Oidium-Peronospor.)

Chemisch-Annalyse

Rohes Schwefel	45. —	Oidium Soufre
Kalk Carbonate	30. —	
Magnesium Carbonate	8.20	
Kalk Salz	5.80	
Magnesium Salz	1.80 $\frac{1}{2}$	
Kupfer Salz	1.50	
Magnesium Silicato	1.70	
Alluminium Silicato	2.30	
Kalk Silicato	.80	
Eisen Schwefel	.50	
Wasser Theil	1.20	
Abfall	1.40	
Total	100. —	

Preis Gulden 7. 50 p. % Kilo franco Bahn Treviso gegen vorherige Einsendung
oder Bahn Nachname. Süké gratis. Aufträge exclusiv an **Edmondo Fleisch-
mann Treviso.**

Muster, Gebrauchs Anweisung und Berichte der vom Commerz- und Agricultur Mi-
nisterium ernannten Comission werden nach Begehren versendet. 651 1-*

GRAEPEL HUGÓ
GÉPGYÁROS
MARSHALL SONS & CO^{LD} LTD
VEZÉRÜCYNÖKE

Y., KÜLSŐ YACZI-UT 46. BUDAPESTEN Y., KÜLSŐ YACZI-UT 46.
(EZELŐTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).

Ajánl legkittünőbb szerkezetű **konkolyválasztókat (Trieur)** és **gabona tisztító ros-
tákat**, ugyszintén legújabb rendszerű **sortvetőgepeket**, könnyű fajú **kétvasú ekék-**
csöves tengeri darálókat, kukoricza morzsolók, **szeckhavágók**, **répavágókat**,
továbbá **löhertoklászoló készüléket**, bármily gyártmányú **cséplőgéphez**, valamint
örlőmalmok és malomberendezési gépeket, nevezetesen: **gabona tisztítók-**
(Eureka), tarárok, malom trieurök, hengerszékek, lisztosztályozó hen-
gerek, felhordók, dara tisztító-
gépek és malom vasrészeket;
lyukasztott rostalemezek és álta-
lában mindennemű gazdasági gé-
pek és eszközöket legolcsóbb áron
és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

— Árjegyzékek bérmentre küldetnek. —

SZERSZÁMGÉPEK,
szerzőmök és eszkö-
zők gépezek, kovácsok
és lakatosok számára.

LYUKASZTOTT ROSTALEMEZ.

SZÉNYAGYÚJTÓ

SORVETŐGÉP.

ÖRLŐMALOM.

RÉPAVÁGÓ.

GÉPOLAJ.

TISZTÍTÓ ROSTA.

GŐZMOZGONY.

SZECKHAVÁGÓ.

KÉTVASÚ EKE.

CÖVES TENGERI DARÁLÓ.

KONKOLYÓZÓ (TRIEUR).

CSÉPLŐGÉP.

LÖHERE TOKLÁSZÓLÓ.

MALOMKÓ.

LISZTOSZTÁLYOZÓ HENGER.

FECSEKENDŐ.

FÜKASZLÓGÉP.

ARATÓGÉP.

SZECKKAVÁGÓ.

OIDIUM SOUFRE

Hulva Gyula? És miért döngicsélné méz után böscincéres bajuszával a kedélyesképű Hiczelberger? De már itt a szépmem ritkábban van képviselve, mint a rendőri folyosón. Ez a ritkaság azonban nem esik az érdekesség rovására.

A folyosót itt mosolygó vagy mogorva férfiarok töltik meg szokotlan. Azok a Matkovics tanácsos urat keresik; ezek a kormányt szidják és Ószeszy-ért imádkoznak. Azok a nyugalmas „fel-folyamodók”, ezek a haragos adófizetők. A mosolygó rész azt hiszi, hogy nekik minden a jobbpart nevében sikerül; a haragvó részt a balparti martryság tudata dagasztja. Mindkét tábor csendes. Az egyik állandóan a foga fehérivel mosolyog és szorongatja a Matkovics ur kezét; a másik szintén foga között mondja imádságát az adókönyvből. Lármát nem akarnak űlni, mert ott van a polgármester ur szobája. Még ki találja jónni s azzal a szíve beszélő edes nyajasságával még valamennyit megnyugtató, hogy bizony az az adókievetés igen igazságosan van megcsinálva. Hát — uram-isten! — azért fizetnének ők adót, hogy még a kormányt se szidhassák és Ószeszy-ért se imádkozhassanak egyik fertálytól a másikig? Maradjon csak a polgármester ur a szobájában! Egy fertályvezetői kormányzatszársért a jóra való balpárti magyar ember hallgatni is tud egy kicsit.

Talán már itt mindjárt meg is kezdenék a fertályvezetői káromkodást, ha tudnák, hogy a polgármester ur bizonyon nem ügyel a folyosóra; már csak azért is, mert meg van benne az a végzetlen jó tulajdonság, hogy nem akar mindent látni, hallani és mert végtelen gyönyörűsége felik nyilván abban, hogy dacára az állhatatos fülzárásnak és szembunyásnak: valóságos delphioraculum, mert mindent tud.

Na de ne rohanjunk be mindjárt ajtóstól ad personam, mert az egy *chicés* fotografustól nem elegans.

Lépjünk a „kis-szobába”, mely a polgármesteri szalonnak előszobájául, az audienciára menőknek váróteremül szolgál.

Néhány hónap előtt még Hiczelberger huszáros bajuszától jedit volna meg a belépő, ha egészségtől, élettől duzzatag, piros vértől eleven, mosolygó képével meg nem nyugtatta volna első tekintetere.

A jobboldali ajtó vezet a polgármesteri szalonba, ami egyuttal irodája is a polgármester urnak. Az előtt csak puszta iroda volt, puritán-egyszerűséggel burorozva. Ha hatan voltak benne, ketőnek állni kellett nemzetgazdászati szempontból. Mert akkor volt ez kérem, mikor még a városi póték igen nagy (majdnem párját ritkító) volt. Hanem azóta a városi budget is kedvezőben alakult; most az iroda szaloni burorokkal gazdagult.

Ezzel egy karakteristikus vonása készen van Babóchay György polgármester ur fényképének: takarékos jogazda a városnak is, magának is. Az anyagi viszonyok egyensúlyára roppant nagy súlyt fektet. Általában minden tekintetben az arányok, az egyensúly, a mértéktartás embere: külsejében éppen úgy, mint benső világában; ma gan dolgaiban éppen úgy, mint a közügyekben. Ez az egyensúly rajt van egész lényén. Külsejében: se nem magas, se nem alacsony; se nem kövér, se nem sovány. Bensejében: se nem gyölködő, se nem rajongó. Magas célok után nem fut; de a kitűzöttől el nem áll. Reális alapokon áll, de a materialismustól ment. Az ábrándokat megmosolyogja, ha gyűlösen van: a zwickerje alól; ha másutt van a bajusza alatt. Egészséges, piros poszgas arcán különben is állandó vendég a mosoly. Föl kell tennünk, hogy neki állandóan alapos oka is van a mosolygásra, sőt ha ez szokása volna — már igen sokszor a markába is nevelhetett volna bizonyára.

Mert a mértéktartás embere: mert nagy dolgoknak elementaris erővel való mozgását, a sippal, dobbal, trombitával végzett és ugynevezett „epochalis” dolgokat nem szereti, azt mondják, hogy már eddig többet létesíthetett volna Nagy-Kanizsán. Erre Montecuccali nyomán ő bizonyára azt mondja: „Minden alkotásához 3 dolog szükséges: először: pénz, másodsor: pénz, harmadsor: pénz.”

Reális gondolkodása biztos alapokon tartja és nem ereszti a hűbök régiójába; fiasót nem is vall semmivel. Ha az ő benső világának egyensúlyával szemben gyűlöletről egyáltalában lehet szó: az a nagyképűsködő szertartásoskodás iránt van meg csak benne.

A ceremonialis fogadtatásoknak, a diszmagyaros vagy cilinderes tisztelgéseknek nem embere. Talán nem csalódom, ha azt álítom, hogy szívesebben tartana minden héten egy-egy képviselő-

testületi közgyűlést, mint fertály-esztendőnkint egy tisztelgést. Akkor bámultam csak nagyot, mikor ez előtt 3 esztendővel, a csáktornai királyi tisztelés alkalmára magyar díszruhát csináltattott.

„No, most már kiesik a világ (zene)!” Nem esett ki. A mi polgármesterünkben olyan dalias magyar váltott, hogy szinte föltámadva láttuk benne őseink valamelyikét, akik — ahogy a történelemből tudom — Gejza fejedelem idejében költöztek be Tibold néven. Beváltott ő diszmagyarnak is.

Bevált mindenütt annak, ami *tenni* akar. Valóságos diplomata, eleven észjárással, megnyerő simasággal, vesekbe látó emberismerettel.

A legutóbbi városi tisztújítás alkalmával, mikor egyhangulag ismét polgármesterré választották, a képviselők többen hozzá siettek gratulálni. Egyik jól ismert ellenfele szintén oda ment hozzá és üdvözölte.

Babóchay mélyen a szemébe nézett és mosolygó képpel fogta meg az illető szíve fölött a kabátgallért s így szólt:

— Köszönöm. De így van igazán belül is? Mikor ezt hallottam, csodálkoztam, hogy ennyit is elárultt abból a tengersok titokból, amit ő tud, de amit elárulni nem szokott soha.

Eppen e miatt nem tartják nyit, őszinte embernek azok az ellenfelei, kik conventionalis alakoskodással szoktak hozzá közeledni a kik előtt szíve mindig zárva van.

Hivatalos működésén kívül a nyilvános életben szerepelni nem igen szereti. Zajtalan magán-körbe vonult ott feszteletlenül nyitja meg szívét.

Hanem ilyenkor a directio: Szabadhegy vagy Bagola.

Közgazdaság.

— A Bécsi biztosító társaság és a Bécsi élet-és járadék biztosító intézet május 30-án tartották Schoeller Pál Ede lovag ur elnöklétele alatt rendes évi közgyűléstük.

A bécsi biztosító társaság igazgatóságának be-terjesztett jelentése szerint az 1889. év az előzőnél kedvezőbb eredménnyel zárult. — Összesen bevételezett díjakban f. 3 422,093 90 kr., és a tiszta nyeresémet f. 112,263. 65 krra rög, miből a részvényesek 5%-nyi osztalek gyanánt f. 100 000. — kiűzetettek. — A társaság f. 2,815,998. 62 krrnyi biztosítéki alapokkal rendelkezik, és tőkei bécsi és prágai házaiban, államkötvényekben és egyéb teljesen biztos értékpapirokban vannak befektetve. — A Bécsi élet-és járadék biztosító intézet közgyűlésének be-terjesztett jelentése szerint a biztosítási Allomány összege az 1889. év végével f. 22,925,214 85 kr. tőke és f. 18,507. 85 kr. járadék volt, tehát az 1889. év, tiszta szaporodás f. 2,359,655. 59 kr. tőke és f. 5,301. 76 kr. járadék. Ezen intézet biztosítéki alapjai összesen f. 3,206,352. 95 krra rügnak. — A kimutatott f. 68,838-98 kr. tiszta nyeresémből f. 60,000. — azaz részvényenként f. 12. — (6%) fog kiosztatni.

Az intézet által alkalmazott nyeresémtáblázatok oly előnyösnek bizonyultak, hogy az 1887. évben belépett, nyeresémet jogosultsággal biztosított felek a garantizott 40%-nyi osztalek helyett az idén is tényleg tetemesen magasabb, azaz 49%-nyi nyeresémben részesülnek.

Hogy ezen két társaság, mely házánkban Budapest székelt, magyarországi fiókigazgatósága által van képviselve, a biztosító közönség körében nálunk is folyton fokozódó, megérdemelt népszerűségének és teljes bizalomnak örvend, legjobban igazolja azon tény, hogy a fiók-igazgatóság alig három évi fenállása dacára, az által biztosított ágakban máris évi 600 000 forint meghaladó díjbévetelt volt képes elérni, és az életbiztosítás terén is a legjobb sikerrel működik, amennyiben mintegy 5 millió frtnyi biztosítási tőke-állományt f. 170,000-nyi évi díjbévetellel szerzett.

* **A gyümölcsfák nyári kezelése.** A tavasszal átjött gyümölcsfákban a nyár folyamán sok tennivaló van, ha azt akarjuk, hogy ismét minél előbb szép szabályos koronát kapjanak. Az első dolog abból áll, hogy a mint az új hajtások mintegy 25—30 cm. hosszúra nőttek, utána nézzünk, hogy hol és mit kell rendezni köztük. Az öreg fából fejlődő, mondjuk vadhajtásokat, részint eltávolítjuk, részint megkurtítjuk. Egészen eltávolítani csak azokat a vadhajtásokat szabad, melyek az ojtás helyéhez közel, attól legközelebb 30 cm-terre befelé állanak, az innen túllevőknek csak a hegyét csipjük le. Az így megkurtított hajtások egy időre megszűnnek növekedni, a nedv nagyobb mennyiségben a meg nem kurtított hajtások felé áramlik, vagyis azok felé, melyek a nemes vesszőből fakadtak, s melyek

ennek következtében rövid idő múlva jelentősen megnagyobbodnak és megvastagodnak annyira, hogyha a megkurtított hajtások 10—14 nap múlva új fejlődésnek indulnak is, ezeket többé utol nem érhetik. A vészérintéseket szintén meg kell vizsgálnunk, hogy rendben vannak-e. Ha két vesszőt ojtottunk egy helyre s mindkét vessző jól megfogant és egyenlően kihajlott, júliusban az egyiket eltávolíthatjuk. A meghagyott annál szebben és annál egyenletesebben fejlődhetik. Két vagy még több nemes vesszőt csak ritkább esetekben hagyunk meg egy helyen, pl. ott, a hol mindkettőnek csak a legalsó szeme kihajt, a két hajtás együtt V alakot képez. Tegyük fel, hogy az ojtóvesszőn három szemet hagyunk meg, akkor, ha valamennyi szem kihajt, pihenőt, a hol két-két vesszőt ojtottunk meg, hat hajtás fejlődnek, már pedig ez határozottan sok volna. Az így mindenestre sokkal szebben fog képződni három egy ágól, mint hat két ágól fejlődő hajtásból. Az egyiket előbb-utóbb még el kell távolítani. Egyelőre tehát a leginkább nélkülözhető hajtást felületesen elvágjuk; ellenben a következő télen az ojtás helyének ezt a felét rózsát simára vágjuk, s ojtó-viaszszal bekenjük. A seb szépen be fog hegedni. Az a művelet természetesen csak erős hajtású fákban végezzük. Ha a nemes vesszők nem fogantak meg, vagyis az ojtás nem sikerült, hanem a helyett a régi ágól erős hajtások fejlődtek, ezeket augusztus elején beszemezhajthatjuk úgy, hogy 3—4 ilyen hajtásba a régi a közelében 1—2 szemet illesztünk; ezeket a hajtásokat nem kurtítjuk meg, csak azokat, melyekbe nem szemeztünk.

* **A peronosporás borok kezelése.** A Rómában tartott nemzetközi szőlővetési kongresszus a peronospora által megtámadott szőlők kezelésére, hogy használható bort adjanak, a következőket ajánlja: a) száraz és penészes fürtök gondos kiválogatását; b) csutkákat az erjedés előtt; c) lehetőleg gyors és tökéletes erjesztés által egyenlő hőmérsék betartását; a must szelölőtésését, esetleg tenyészített élesztő használatát utján; d) a bort nem hagyjuk sokáig törkölyön; e) végre más, egészséges szőlőből nyert borokkal való keverést, szeszes és vörös borokkal oenocianin hozzáadása által. Ugyancsak az alkalmalm peronosporra-lecsökendő verseny is tartatott, melyen azonban az egy Vermorel kivételével mind olasz feltalálók vettek részt és nyertek díjat.

* **Konkurrenciánk a svájci borpiaccon.** Zürichi konzulatusunk jelenti: „Az üzlet magyar borokban teljesen stagnál, mert az Arak, melyeket a kereskedők követelnek, oly magasak, hogy itt nem konvenialnak, különösen mert a szeb és francia borok erősen kinálhatnak. Ez utóbbi borok versenye legközelebb még érezhetőbbé fog válni és nagy erőmegfeszítésű fog járn a magyar boroknak megtartani a svájci piacot.”

* **Szőlővenyige-titkunk.** Mint értesülünk, a szőlővenyige-forgalomnak korlátozása, úgy mint jelenleg van, meg fog szűnni. A földművelési ministerium a korlátozást szabályozó rendszabályokat vissza fogja vonni, s a forgalmat megkönnyítő szabályokkal helyettesíteni. Ma, midőn már valóban azt kérdezhajtuk, hol nincs phylloxera Magyarországon, vagyis, még hol nem lett konstataálva, idején volna már a venyige-forgalmat teljesen szabadjára engedni, mert mindenféle korlátozás az elpusztított szőlők rekonstrukciójára bénítólag hat.

Nyiltér.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.65 p. Meter — glatt und gemustert (circa 180 versch. Qual.) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Felelős szerkesztő és kiadó: **Varga Lajos.**
Társzerkesztő: **Szalay Sándor.**

HIRDETÉSEK:

1268. érk. 890. márc. 30.

Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. trvszék telekvi osztálya részéről közhírre tetetik, hogy Mitzki Henrik végrehajthatónak Tar Ferenc és neje Zöldvári Auna végrehajthatást szenvedő kerecsenyi lakosok elleni 67 frt 50 kr. tőke, 1886. évi június hó 1-ől járó 6% kamatai, 12 frt 50 kr. per, 6 frt 10 kr. végrehajthatási kérelmi, 8 frt 45 kr. jelenlegi s még felmerülőnk költségek iránti végrehajthatási ügyében a fent nevezett kir. trvszék területéhez tartozó a kerecsenyi 333 sztkvben A + 497 has. alatt foglalt Tar Ferenc és neje tulajdonát képező váltásg köteles 306 frtra becsült ingatlan

A LEGJOBB

BRÜNNI KELMÉK

az eredeti gyári árak szerint szállítanak

SIEGEL-IMHOF

posztó-gyárból
BRÜNNEN.

Egy elegáns tavaszi vagy nyári öltözközés elengedhetetlenül szükséges egy csomag, mely 3/4 méter vagyis 4 rőföt tartalmaz.

Egy közönséges csomag ára	4.80
finom	7.75
finomabb	10.50
legfinomabb	12.40

valódi gyapjából.

Továbbá nagy választékban selyemmel szövött kamzarn, fölöttöknek való kelmék, vadászoknak és turistáknak daróc, salonnőtönyöknek peruvienne és tosking szabályszerű szarvuháknak való posztók, férfiaknak és gyermekeknek mosható esernakelmék, valódi piqué-mellény-kelmék stb.

Készesség a czikk jószág és a minta szerint való szállítással állunk rendelkezésünkre.

Minták ingyen és bérmentve.

A Dreher Antal-féle kivitelű palackzsör

DIETRICH és GOTTSCHLIG

BUDAPEST

vagy DREHER ANTA L Kőbánya.

Csakis teljesen leülpedett, tehát tükörtiszta kivitelű sör azétküldése, folyton friss üvegöltésben, a minőség hamisítlan volta mellett közönség váratlanul.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny árengedmény.

Árjegyzékek mindenfelé ingyen és bérmentve.

(635 5-6)

Miután gyakran megtörténik, hogy idegen készítményű és gyöngébb minőségű sörök „Dreher Antal kivitelű sör” cím alatt forgalomba hozatnak, a t. ez Dreher-féle kivitelű sör fogyasztóknak a hatóságilag oltalmazott üvegcimkét, melyen a **Dietrich és Gottschlig** név okvetlenül kell hogy rajta legyen, kiváló figyelmükbe ajánljuk.

„EQUITABLE“

Egyesült Államokbeli életbiztosító társaság.

NEW-YORKBAN.

Alapított: 1859-ben.

Biztosított tőke	1889 végén o. e. 1.377.541.665 frt
Új biztosítások	1889 " " 438.100.250
Összes bevétel	1889 " " 75.983.290
Vagyron	1889 " " 267.875.772

Az összes nyereség a biztosítottak javára fordítottatik és a közönséges kötvényeknél már a második díjrészt lefizetése alkalmával fizettetik vissza, míg a fél- és a szabad Tontina-terv szerint kötött biztosításoknál összegyűjtve a periódus végén szolgáltatják ki készpénzben.

Az „EQUITABLE” minden kötvénye 3 illetve 2 esztendő múltán megtámadhatlanul válik, a mennyiben az esetre, ha a biztosítási díjfizetések a kötvény értelmében megtörténtek, a biztosítottak követelményei egyáltalán nem utasíthatók vissza és a társaság azok kielégítésére feltétlenül kötelezve van. Ezen újítás által az „EQUITABLE” biztosított ügyfeleinek teljes megnyugtatást nyújt arra nézve, hogy halál esetében, az elhalálozás bebizonyítása után, a biztosítási összeg az illetékesek kezébe, minden körülmények között azonnal kifizettetik. 463 11-12

Bővebb tudósításul ugyancsak prospektusokkal és ajánlati úrlapokkal készségesen szolgálunk a 16- és kerül ti ügyösöknek, nemkülönben az

„EQUITABLE” Magyarországi aligazgató

Magyar lezártító- és pénzügyi-bank

Budapest, V., Dorottya-utca 6 szám.

HIRDETMÉNY.

A Méltóságos Esztergomi Főképtalan tulajdonát képező somogy-szobbi köremsma épületek a hozzájuk tartozó beltelekkel együtt

f. évi június hó 22-én

nyilvános árverés útján eladatni fognak, mely eladásra nézve utólagos felbontás kikötése mellett zárt ajánlatok is fogadhatók el.

A venni szándékozók az árverési feltételeket somogy-szobbi kasznári hivatalban megtekinthetik.

646 2-3

Az uradalmi tisztség.

Rövid használat után nélkülözhetlen mint fogtiszító szer

Uj amerikai

KALODONT

A fogak szépsége | GLYCERIN-FOG-CREME

(egészségügyi hatóságilag megvizsgálva)

F. A. Sarg fia & Társa
cs. kir. udvari szállítók
Bécsben.

Kapható a gyógyszerészek és illatszerezészeknél 1 darab 35 kr. N.-Kanizsán Schwarcz & Tauber; Rosenfeld Adolf; Strem & Klein, Berdi Márton; Marton és Huber uraknál. 448 42-52

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető háziszer meglopón gyors gyógyulást szerzett. „A Beteg-barát” című kis iratban még bizonyítékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszas, reménytelennak nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Lipsében ingyen megküldi.

Minden dohányozószobában és díszaru-baletben.

A legjobb szivarka-papír a valódi

LE HOUBLON

FRANCIA HÁVÁRTÁNY
CRAWLEY és HENRY-TÖL
PARISBAN
1890-iki PÁRSI VILÁGKIÁLLÁS EZÜST-ÉREM

Főraktár: KANITZ OTTÓ és társánál BÉCSBEN.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., Yácsi-körút 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általánosan a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléces rendszer szabad.

gőzcséplőkészleteiket,

továbbá 2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcséplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill” és „88-as Drill”, egyetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utóérhetlen hatáson az étvágytalanság, gyomor gyengeség, búzás lehellet, savany felhőzős, seel rekedés, (Kollika) gyomor hurat, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást, ha az a gyomor elrontásától származik, gyomor görcsöt, kemény széklet, székrekedést, az étel s itallal túrtelhet gyomrot kitisztítja, elűzi a belférgesket, s gyógyít lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg és, használati utasítással együtt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr. Központi szétküldési raktár: Brády Károly gyógyszerész (Morva ország).

Védjegy.

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féleképen utánoztatnak s hamisítanak, ezért valódiak gyanánt csak azok fogadassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírba van csomagolva, s melyek mellékelte használati utasításán az is fel van tüntetve, hogy az Kremstierben, Guzek H. könyvnyomdájában nyomtatottak.

Máriazelli Labdacsock.

A Keményzékítés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúnak bizonyult labdacsock is, sokféle képen hamisítanak, tehát ezek vételénél is vigyázzni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kremstieri gyógyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetnek meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsock nem titkos szerek, a gyógyható anyagaiknak összetétele minden használati utasításban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomorcseppek és Máriazelli labdacsock kaphatók Nagy-Kaniszán: Prager Béla és Belus Lajos gyógyszerésztárákban, Babócsán: Illás gyógyszerésztárában, Barcs: Kohut Sándor gyógyszerésztárában, Marozali: Körös Victor gyógyszerésztárában, Olmitz: Böles Béla gyógyszerésztárában, Szt. Gotthárd: Tomcsányi Leop. gyógyszerésztárában.

497 34-43

Szerkesztőség:

Kisfaludy-utca 1084. szám alatt.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kásekből fogadhatók el.

Késziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . 3 . 50
Negyedévre . . . 1 . 25

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilvántartás 10 kr.

Előfizetők, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

A „Zala“ tisztelt olvasóihoz.

A „Zala“ szerkesztését a mai számmal alulírott vette át.

Midőn ezt tisztelt olvasóinkkal tudatjuk, egyszer mint kötelességünknek tartjuk röviden körvonalozni igyekezetünket, törekvésünket és tevékenységünk irányát.

Hosszu programot nem adunk, akadémikus értekezést nem tartunk, elérhetlen ábrándokat nem ígérünk.

Programmunk a munka, igyekezetünk a részrehajlatlanság, törekvésünk a közérdek támogatása.

Lapunk politikai irányát ismeri a tisztelt olvasó közönség, azt tehát feleslegesnek tartjuk fejtegetni.

A „Zala“ a szabadelvű párt zászlója alatt harcol a magyar alkotmány felépítése mellett s igyekezni fog kötelességét ez irányban teljesíteni. Fel fogja ezenkívül ölelni mindazon közérdekű dolgokat a melyek hazánk, megyénk és városunk életműködési körében előfordulnak.

Igyekezni fogunk azon, hogy lapunk a társadalmi élet körében felmerülő fontosabb eseményeknek és mozzanatok hű tolmácsolója legyen, a közélet hullámainál hű képet nyújtson.

Felkaroljuk a nemes ambíciót, támogatni fogjuk a jogos aspirációt, ostromozni fogjuk a ferde irányzatot.

Lapunk társadalmi rovatában tért nyitunk a higgadt, tárgyilagos hangon előadott eltérő nézeteknek, de utját álljuk a személyeskedésnek és nem bocsátkozunk személyeket vagy intézményeket sértegető polemiákba.

Lapunk élénkségén kívül különös figyelmet fordítunk a közgazdasági, irodalmi, művészeti rovatokra, a tárcza és különféle rovatára. Ez utóbbira nézve megjegyezzük, hogy megyerük minden részében iparkodtunk levelezőkre szert

tenni, kik minden érdekes mozzanatról és eseményről gyorsan és megbízhatóan fognak bennünket értesíteni.

Tárcarovatunk közleményeit megválasztjuk, s azon leszünk, hogy ne csak szépirodalmi dolgozatokat közöljünk, hanem az irodalom-, a művészet-, tudomány- és történelem köréből is érdekes közleményeket hozunk.

Ép úgy lesz gondunk rá, hogy közgazdasági közleményeink megüssék a mértéket s gazdaközönségünk is megtalálja abban mindazt, a mit ily rovatban megtalálni óhajt. Már e helyütt is tisztelettel kérjük mindazokat, kik közgazdasági életünket figyelemmel kísérik, hogy a gazdaközönséget általánosan érdeklő közleményeikkel sziveskedjenek felkeresni.

Azt a hatalmas mozgalmat, melyet a zalamegyei országos képviselők „Dunántúli közművelődési egyesület“ jel-szava alatt indítottak, teljes erővel s egész odaadásunkkal támogatni fogjuk. Aiban a meggyőződésben vagyunk, hogy nemzeti magyar alkotmányunk felépítésében, alapjainak megszilárdításában megyénk és városunk tevékenységére jelentékeny szerep várakozik. Zalavármegye és Nagy-Kanizsa város hazánk délnyugoti sarkán a magyar nemzeties irányban való előhaladásnak végvára s a „Dunántúli közművelődési egyesület“ nemes céljának súlypontja erre a végvára esik. Ezzel a felfogással fogja lapunk az egyesületet támogatni s ezzel a meggyőződéssel fogunk a „Dunántúli közművelődési egyesület“ munkásai köré sorakozni.

Ennyit tartottunk szükségesnek röviden körvonalozni, a többit további működésünk s lapunk tartalma fogja megmutatni. Bizalommal indulunk el a megkezdett utra s remény-nyel tekintünk olvasóközönségünk jóakarataira.

Nagy-Kanizsa, 1890. június 8-án.

Gyórfy János

a „Zala“ felelős szerkesztője

A „ZALA“ tárcája.

Apám sirján.

A midőn utózor sirtam sirhalmodon,
Kikelet mosolygott völgyeken, halmokon:
Ezernyi szép mállar csatolta énekét,
Pillangók csapogva ropkolték szerteszét.
Vidáman munkáltak kis hangyák és méhek,
Fecskepár csövegcsé lakott sárból fészket.
Kék égén fényes nap aranyban ragyogott,
Zöld földön virj jatak kanyargva csacsogott,
Csak messze távolban barnallott egy felleg,
Mikétha irigye volna ő mindennek.A midőn utózor sirtam sirvermeden,
Szereltem tavasza ült ifjú keblemen,
Boldogság dalait koszorúba fűztem,
Barátim — mint lepkek — sürrének körültem.
Elémbe varáslú fölvert lő képzetem:
Mily boldog jövendöm lesz egykor énnekem;
Fényes hír napja majd mint fog rám ragyogni,
Kis fiám, kis lányom mint fog rám ragyogni,
De föltűnt lelkesen sötéten a felleg,
Hogy apám nem lehet részese majd ennek!Sok évnek múltával im újra itt vagyok . . .
Szelek járnak künne most, fűvások, viharok,
Hő főd el, jég borít erdőket, síkakat,
Csak itt-ott élveve bagoly ha vijjogat.
Már madár nem dalol, lepke nem is látszik,
Tücsök nem begodál, mókus szava játszik,
Kis hangya sem sürrög, méh sem keres mézet,
Oly rideg, kietlen az egész természet . . .
De én sem sokára a sardon, vad telet,
Észre a nyájas, mosolygó kikelet.Lelkemét is a tél zord fagya borítja,
Szerelmem lángját már semmi föl nem szítja;
Csalódtam retentón, fázik most is szívem,
Oh pedig szerettem forrón és hiven . . .
Barátim? . . . Ezekről hallgasatok nekem,
Hiszen még anyám sem szeret egy mint régen! —
Nincs semmi örömem, bánat az életem.
Talán, mert nekem csak erre van érdemem?
Vigaszom az csupán, hogy tán nem sokára
Elvegyül porom jó apámnak porába.

V. B.

A nők duzzogásáról.

— Börne után németből. —

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

Hajdani arámat — a kultivált népek szokása szerint — anyálnak, jelenlegi nőmet — ha harragszom rá: bukott, — ha a házasság-ége derült: megnyirbált anyálnak nevezem.

»Miért megnyirbált?« — kérdező Hermina, midőn első ízben éltem e kifejezéssel.

Megzavarodtam, mivel még nem tanulm meg a képmutatást; nem tudtam: milyen jó sokszor a házaselethez a hazugság — és miként lesznek az igazságnak vörös szemei még gyakóriabbak ez ellenző nélkül.

»Drága Herminám!« — mondtam, miközben darabka ezukrot, mit ő nagyon szeret, dugtam bibe ajkai közé — kedves madárkám! Hát nem-e remegnem kellene szerencsémért, ha anyalszárnyaid megnyirbálva nem volnának? Nem kelle-

ne-é lépem, hogy ellebegsz . . . és fölszállsz az égbe, a hol a te otthonod van . . . akartam a legpoétikusabban hozzátenni. — Jó feleségem azonban nem hagyott végigbeszélni. »Te hát attól félsz, hogy hitelenne lehetnék hozzád?« — kérdező, de válaszra nem várt, hanem összeszedte arcát, lezárta ajkait és — duzzogott. — Erős leptekekkel jártam a szobában fel és alá. Engel Mimikájában nincs olyan mozdulat festve, melyet a legnagyobb természetűséggel elő nem adtam volna: szerelem, gyűlölség, harag, düh, kétségbeesés; mégis az én Herminám nem szólt csak egy szót sem.

Ez alkalommal ismerkedtem meg a nők elhiresült duzzogásával és azóta is ki nem tanulm belőle. — A menyegzős utáni harmincadik napon történt, hogy boldogságom a ráktérítő pontjába fordult. — Eleinte drága Herminámnak csak duzzogószeke volt, azután duzzogószügletet foglalt el, később duzzogósobácaiba zárkozott, míg végre gyakorlás útján odáig vitte, hogy az egész házban duzzogott.

Egy-egy kicsit körültekintettem az elméleti és gyakorlati bölcsélet terén: metafizika, logika, anthropologia, empirikus psychologia nem teljesen idegenek előttem, — de a női duzzogás elmélete iránt még mostanáig sem tudtam tisztába jönni. Ama kevés, kétségbe nem vonható alaptételt azonban, miket tapasztalataimból — levontam, szivesen közlöm; Európa jelen helyzetében ezek nem lesznek tán haszon nélkül valók.

Állampapír-üzérek, vagy állam-papírüzérek (nem

Kiadói szó.

A szerkesztőség változásával a „Zala” kiadójának személyében is változás történt.

E lap kiadásának jogát ismét magam vettem át.

A „Zala” első megjelenésétől fogva tulajdonomat képezte és kiadásomban jelent meg. A kiadói jogot csak a legutóbbi öt hónap alatt nem gyakoroltam, de ez alatt a rövid idő alatt is nyomdában lett a lap kiállítva. Valamint eddig figyelemmel voltam a lap technikai kiállítására, úgy ezután is igyekszem fogok azt csinálni, célszerű beosztással kiállítani a annak pontos megjelenését eszközölni. Általában valamint eddig tettem, úgy ezután is igyekszem fogok oda hatni, hogy a „Zala” tisztelt előfizetői és olvasóközönsége a lap technikai részében se találjanak semmi kifogásolnivalót.

Nagy-Kanizsán, 1890. évi jun. hó 1-én

Fischel Fülöp

a „Zala” kiadótulajdonosa.

A mi jó szomszédunk.

A t. olvasó bizonyára eltalálta, hogy a jó szomszéd alatt a németet értettük, a kinek csakugyan különös fogalmai vannak a vendégszeretetről. Epen abból az alkalomból, hogy néhány berlini lap oly qualificálhatatlan módon nyilatkozott a néhány magyar utas Berlinbe, Hamburgba etc. tervezett kirándulásáról és kétségbevonhatatlan módon adott kifejezést annak az érzelemnek, mely a chauvinista németben kiríthatatlanul él a magyar ellen, és voltaképpen minden ellen a mi magyar, nem fog ártani, hogyha e dologgal é helyen is foglalkozunk, habár a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” iparkodott is ama lapokat desavouálni, a nyilatkozásával a keserű pillulát megédesíteni.

A tervezett kirándulásból valószínűleg semmi sem lesz, a utasaink szépen itthon fognak maradni, mert nem tudhatják, hogy az előkészített lelkes fogadtatásba nem vegyül-e egy hang, mely nekik is és a magyarságnak itthon is, nagyon zokon esnék, a mi éppen nem lehetetlen, hogyha a Drezdában történetekre visszaemlékezünk. De ha

itthon is marad a társaság, mely ez utat tervezte, mint a németeket általában nagyon jellemző dologgal, szükségese foglalkozunk ama durva és otromba hangokkal, melyek teljesen indokolatlan módon erőszakos magyarizálással vádolják a magyarokat, habár a mi németjeink erről nem tudnak semmit, s a legchauvinistább magyar sem oly könnyű a más nemzetiségekkel szemben, mint a mi jó német sógorunk, a ki mikor azt mondja: „So weit die deutsche Zunge klinget!” az egész világot szeretné és alatt érteni, mintha más nyelv, más jogos aspiráció a világon sem volna. Ebben az indokolatlan hetvenkedésben van valami nevetéses, de van komolyan boszantó is; ez az, a mi a német szellem mélysége dacára is oly kevesé szeretetreméltóvá teszi, a megfoghatóvá, hogy miért kívánunk mi magyarok a német szellem billincseitől szabadulni, hogy miért nem szeretik sokan ezt, amiért nálunk oly nagy az ellenszenv a német nyelv iránt.

Mi magyarok számtalanszor megmutattuk, hogy ismerjük a vendéglátás kötelességeit és ezeknek a csekélysegekre is kiterjedő figyelemmel iparkodunk eleget tenni: Buzgalmunkban, mikor idegen népek tagjait kell fogadnunk, sokszor túlmegyünk a határon is; lelkesedünk azokért, kik hozzánk jönnek, fogadjuk nappal, dobbal, trombitával, a bizony már az is megeesett, hogy ezért a lelkesült fogadtatásért, mely sok pénzbe és fáradságba került, még ki is nevettek bennünket. De hát a vendégszeretet régi erénye a magyaroknak, nemzeti tulajdonság, mely a magyar emberrel veleszületett a melyet jó és rossz napjaiban a legnagyobb szeretetreméltósággal gyakorol.

De hát minden nép erre nem képes, és különösen nem a „hűség és erények” kedves berlini népe, mely ilyen alkalomkor is szereti megmutatni azt a kemény ridegséget mely a berlinit általában jellemzi. A philosophok hazájában nem igen ismerik az udvariasság szabályait, nem igen látszanak tudni, hogy már az udvariasság megkövetelte volna, hogy ilyen hangok ne emelkedjenek. Szó sincs róla, a politikai szövetség, mely monarchiánk és Németország között fenáll, nem fog ez által csorbát szenvedni, de az ilyen esetek legalább is azt mutatják, hogy ez a szövetség a né-

pek egyes töredékelt nem hatották át még annyira, a mennyire ez kívánatos volna. Kár volt talán azt az utazási tervet oly szíjjal initialni, de ez még néh adotti jogot és okot a Kreuzzeitungnak arra, hogy annyi dühvel öltöztesse mérgező nyelvét a magyarokra.

Északi fény.

Bécsből írják a P. Correspondenznek:

A magas politika tendenciájának határozottan észak felé van az iránya. Minden tekintet Pétervárra felé van irányítva, honnan akciót várnak.

Békekelet

A legújabb párisi események, a nihilistaszövegetek felfedezése és elfogatása, mely szövetséget sokat, talán már mindezt elkésműt, hogy Oroszországban forradalmat inaszenájón, mely a cár meggyilkoltatásával kezdődnek, — a legújabb párisi események tehát mindenesetre értesülkre adják az orosz hatalombíróknak, hogy valamit kezdenek, a mi megváltja Oroszországot elazigeltségből a ura összekötésébe hozza azt a művelt Európával. Most azonban mi sem oly igen alkalmas az e célra vezető procedura előmozdítására, mint az, ha Oroszország egy határozott békemanifestációt tesz. Oroszország közeledése a hármasszövetséghez és különösen az osztrák-magyar monarchiához kétségen kívül a legszívesebben tekintetnek a közvélemény által egy ilyen manifestációnak. Innen a magas politikának fennírtett általános tendenciája északi irányban, innen a különböző hírek és jelentések közelálló eseményekről, melyek mind Oroszországnak vélt közeledését hozzánk, tartalmaznak.

Es mindezekben a hírekben és jelentésekben van valami igaz.

Igy azt. pétervári vezető körökben határozottan uralkodik az a szándék, hogy a pétervári külügyi hivatal élére az idevaló nagykövetet, Lobanov herceget hívják meg, ki az itteni udvarnál persona gratissima és határozott barátja monarchiáinknak.

Továbbá itt is hitelt adnak annak, hogy sikerülni fog Károly Lajos főherceg a elsőszülött fia, Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökös északi utazásának egy elhajlást adni az orosz főváros felé, a mi körül-belül egyenlő lenne a német császár által tervezett, most azonban alig lehetséges három császár találkozásával.

Dicsőséges királyunk szívesen tenné kezét a cáréba, mivel ő, mint emh-e az emberrel igen rokonszenvez; de családapai kötelességei jelenleg tökéletesen igénybe veszik őt, eltekintve attól, hogy a delegációk is itthon tartóztatják. A világbékét előmozdító minden utazásra szívesen vállalkozik, ha tetsz alá helyezte az 1891. évi költségvetést és férjhez adta lányát. — Ugy látszik azonban, hogy a cár a legut-

tudom melyik írásmód (a helyesebbik) egymástól mint másoktól is ez idő szerint gyakorta kérdézik: minő kimenetelle leszén a Spanyolország elleni hadviselésnek?

Oh irigylendő tudatlanság! Csak az, ki nem felesége, kételkedhetik, — a férfi pedig biztosan tudja, hogy a francziák vesztesek lesznek. A nők duzzogása nem egyéb guerrillabarcoál, melyet a férfiak központositott hatalma ellen viselnek; oly harc, melyben mindenkor győznek. Mit ér az a ti nehéz tűszértegek, ha szűnyog szűnyog után csipi és szavazja a kezeket, melyek a kanócokat tartják? . . . Mit ér háromszázezer jól föllegyvezett ok? . . . A nők, mintha a gonoszszál köföttek volna cimboraságot, ok ellen páncélozvak, egy sem hatja át őket.

Legveszedelmesebb fegyverök a száj, használják azt bár szólásra, vagy hallgatásra. — Ha beszélnek és van eszed meg türelmed, akkor néha-néha még hallgatásra is bírhatók; de ha hallgatnak (a mit a házi hadművészetben duzzogásnak hívnak), minden társadozás hiu arra, hogy megszólaltasd; vissza kell vonulnod és megkötöni a pyrenai békét.

A haragvó férfi legalább fejével emelkedik fölül haragja felhőin; a nő azonban fejével a dörgő felleg alatt áll és a békének még csak egy sugara sem világítja meg sötét arcát.

Ha jó Herminámmal én civakodnám, tudom, hogy egy óranegyed múltával ismét kibékült leszék. Az én duzzogó angyalomnak azonban kép-

zete sincs arról, hogy még valaha is jóindulattal legyen irántam. — Vasmelyik komikus félreértés rendszerint meg elősegíti azt, hogy őt még inkább kihozza sodrából. — Én drága nőmet ugyanis Herminának szoktam nevezni; de valahányszor civakodik Minának szólítom. — Ez a szó őt még éngesztelhetlenebbé teszi, mert azt véli, hogy eme becőzgető kicsinyítést én csupán gúnyból használom; a jó lélek pedig a reggeli lapból meg fogja tudni, hogy őt, midőn duzzog, csak az okból nevezem Minának, mivel olyankor mint egy kis Mina tűnik föl — olyan-úgyesen érti a guerrillaharc vezetését.

Gyakorta tettem kedves nőmnek már indítványt, mely szerint duzzogására havonta előfizetek, a mennyiben mindig harminc nappal előbb igazat adok neki és e mellett úgy hiszem jobban is alhatnánk meg; de ő ilyenmő szerződéseről hallani sem akart. — E szerint tehát sok borús duzzogásnapot kell hazá napáramba bejegyezsem és az év végével a meteorológiai mérleg nem mindig üt ki előnyömré.

Ami egyébként napáramnak még sajátosabb és szomorúbb látszatot kölcsönöz, az, hogy megmondhatom ugyan; kedves Herminám mikor kezd a duzzogást, — de sem óráját, sem napját annak, hogy mikor hagyta abba.

Olyan csöndesen-lassan morajlott el mikép lehetetlen meghatározni; mikor enyészett el békéltenségenek utolsó hangja, mig egyszerre csak azo-

kott boldogságom közepette találok magamat a nélkül, hogy tudnám, mimódon jutottam beleje. — Egy izben bizalmasan megfogta, hogy minden nő így tesz. — a ki, ha csöndesen álló szívét újfent löhuzza, minden egész, fél és negyedórát, melyben a mutató elhalad, űni hagy, mignem a szerelem órájára nem fordult az. Ezt így kell tenni, nehogy elrontsa lelke óráját.

Ha engem az én jó Herminám amaz édenből, melyet számomra teremtet, órákra sőt napokra kiduzzog, hát ez csak az én hibám. — Én ugyanis házi alkotmányomba meg gondolatlanul behoztam a spanyolnak hibáit. Én és feleségem csak egy kamarát képezünk, — a így annak meg megtértenie, a mi ily esetekben mindig bekövetkezik: a demokratikus ély nyer fölényt az aristokratikus fölött. — A nőviz athéni piac — pompás kek eg alatt, gyönyörű virágbokrérták, illatos déligyűmölcsök, kedves haj, szellem, élc, érzés; de a ravaszság, szeszélyek, ingadozás és haladatlanság is. — Ott azonban, a hol a házi törvényhozás bölcsen két kamarára van választva, a hol a férfi képezi a felső- és a nő az alsóházat, ott — mint egy bajor magnás hasonlíthatatlanul szépen zengé — a demokrácia hullámai mégtörnek az aristokrácia szikláin, a mely sziklákon épült a trón és a béke!

gözebben szorítva van egy békemánifesztáció megtételére a miután ő könnyen érthető okok miatt, nem hagyhatja el birodalmát, mielőtt a legújabb nihilistaterv oroszországi összeköttetéseire nézve is megvizsgáltatott és tisztázott volna, így hát egyelőre a főhercegek látogatása lenne a bevezetés a Ferenc József császár és királylajka való találkozásához. Ha minden úgy lesz, mint feltételezik, akkor a három császár-találkozás a legközelebbi három hónap alatt okvetlenül megtörténik. Hogy az a *három szövetségre* semmiféle veszélyt nem rejt magában, sőt inkább annak aldású gyümölcséket tekintendő, azt nem kell bővebben magyarázgatni: a hármass szövetség minden körülmények közt fennmarad a maga teljes integritásában.

Tanügy.

A tanítói állás biztosítása és szolgálati viszonyainak megállapítása. *

(Folyt. és vége.)

A tanítóválasztással kapcsolatban szabadjon megemlíkeznem az iskolai hatóságok egyik legnevezetesebb közegéről, az iskolaszékről.

Közköztudott törvényeinket alkotott férfaink ezen intézménnyel bizonyára azt célozták, hogy ez által a szülőknek a nevelés és tanítás ügyébe némi befolyás engedjék, a társadalom érdeklődése az iskolágy iránt felbraztassék.

Az általános tapasztalat azt bizonyítja, miként különösen az utóbbi cél ez intézménnyel elérhető nem volt.

Az iskolaszék hatásköre az iskola kül- és beléletére terjedne ki. De tudjuk, hogy az iskola külső viszonyait illetőleg, nem lévén végrehajtói hatalommal felruházva, a községi elöljáróság támogatása nélkül lehetetlen.

Az iskola beléletét illető dolgokhoz pedig ritka esetben ért. Míg lealázó, sértő és visszass állapot, hogy pl. az irni-olvasni alig tudó talusi iskolaszék ügyelje fel a tanító eljárását, mondjon ítéletet vizsgája felől, melytől nem ritkán a tanító anyagi helyzete, sokszor jó neve függ.

Nem mulaszthatom el, hogy itt a gomba módra terjedő fegyelmi ügyeket is ne érintsem. Damokles kardj ként függ az mindnyájunk feje felett. Elrendelhető ez a legérdemesebb tanító felett is a mai szervezet mellett. Elég hozzá bármely iskolaszéki tag személyes gyűlölete. Ki vagyunk ennek szolgálatva akkor is, midőn köteleink teljesítésében a legpéldásabban járunk el. Elég hozzá bármely szülőnek alaptalan, rosszakaratu panasza.

Mert e hatóságunk nem abban keresi nemes bivatását, hogy szülők és tanító közt felmerült panaszokban békéltetőleg lépne fel, hanem a sógor, koma kedvéért érvényesíteni akarja hatalmát. De ha legtárgyilagosabb, igazságosabb akarna is lenni ily esetben, melyek lehetőségét igen sok városi, előkelőbben gondolkozó iskolaszék javára elismerem) feltehető-e, miszerint — hogy többet ne említsék — pl. csak a tanító büntető eljárását helyesen tudja megítélni? Mert ha valami, ugye ez bizonyára sok pedagógiai érzéket és tapintatott feltételez ám.

Amde közeletünk minden ágában a felelősség elve érvényesül; nem igényelheti hát a tanító sem a csálhatatlanságot, nem kívánhatja, miszerint az ő működése mindig feltétlenül helyesnek ismertessék el.

Ki intézze hát az iskolák külső viszonyait? Kire bizassék az eddigi iskolaszékeknek az iskola szellemi életére vonatkozó hatásköre?

Mint hogy jelen törvényeink is akkép intézkednek, hogy az iskolaszék csak az elöljárósággal karöltve, egyetértőleg intézkedhetik minden az iskolát érintő küllügyben; nem volna tán helytelen, ha e célra az elöljáróság kebeléből alakították egy bizottság, melybe azonban a tanítónak is — legalább tanácskozási jogot vélnek biztosítandónak.

Minden az iskola szellemi életét érintő ügyek intézésével, felügyeletével azonban szakképzett embert kellene megbizni. Igaz, miképp törvényeink is e tekintetben ugy intézkednek, miszerint az okt. ügyi miniszter lehetőleg az oktatás- és nevelésügyihoz értő férfiakat nevez ki tanfelügyelőknek. Sajnosan tapasztaljuk azonban, miként a törvény eme rendelkezés is, mint sok más iskolatörvényé, csak írott malaszt. Hogy eddig

ez állás többnyire csak ispotályul szolgált azok számára, kikről családjuk történeti multjánál, összeköttetéseinél, nem ritkán a szeretetre méltóan pajtászkodni tudás érdeménél fogva gondoskodni illett.

De volnának ok egytől-egyig a päd. és didactica terén a legkitünőbbek, vajjon ki merné állítani, hogy nagy feladatuknak megfelelehetek, ha csak az egy körülményt mérlegeljük is, miszerint egy-egy tanfelügyelőnek hatásköre alá nem ritkán 300-nál több iskola van rendelve.

Ha amaz utasításokat tekintjük, melyek a tanfelügyelőségek számára kiadtnak, azt is kiolvashatjuk belőlök, hogy az ország legtöbb iskolája rájuk nézve nebaunt virág. A felekezeti iskolákat értem. Ezekkel, valamint az egyházi hatóságokkal szemben nekik nagyon óvatosan, kiméletesen kell eljárniok, lévén nekik önkormányzatuk. Pedig ki előtt szorulna ma még bizonyításra, miként a nevelés- és tanítás ügye a legfontosabb és első sorban állami ügy, melyet irányítani, vezetni ennek legfőbb érdeke, joga és önmaga iránti kötelessége.

Hogy tehát tanügyünk az állam céljainak megfelelő irányban fejlesztessék, szeressessék érvény eddigi törvényeinken is átvonuló ama vezérelvnek, mely szerint az iskola feletti felügyelet joga az államot illeli.

S miként volna óhajtható, hogy az állam e jogát gyakorolná? Mindenesetre ugy, hogy tényleg gyakorolná.

A mai tanfériak egybehangzó véleménye szerint lehelyesebb volna e célból a tanfelügyelői intézmény meghagyása mellett a járási tanfelügyelőségek szervezése. Minthogy így egy-egy járási tanfelügyelőnek 30-40 iskolánál több alig tartoznék jogköré alá, sokkal hatásosabbnak volna remélhető a felügyelet az eddiginél. De ezen kívül is igen sok volna ez intézmény előnye, melyek közül én e helyen csak azt említem fel, miképp a tanítók között nemes, üdvös versenyt ébresztene, a mennyiben érdemeket szerzett, képzett tanítókkal töltenék be. Megszüntetné némiképpen az eddigi gyászállapotokat, melyeknél fogva szárnya szegetett a legnemesebb törekvéseknek is. Hisz láttuk, hogy bármily lelkesültséggel, ügybuzgalommal, odaadással végezzük is köteleinket, bármily fáradságtalanok vagyunk is, az önképzés terén, a sziklához láncolt Prometheushéknét, helyünkéből nem mozdulhatunk. Hogy ennek elgondolása aztán, mily gyümölcsöket terem — no de jobb erről nem beszélni.

Engedjék meg kérem, hogy az intézmény életbe léptetésének módozataival most ne foglalkozzam. Csak ama szilárd meggyőződésnek szabadjon kifejezést adnom, miszerint népoktatásunk ügyére minden irányban a legaldásosabbnak hatna.

Nem szóltam azonban még a legfontosabbról, mely nélkül pedig a tanítói állás biztosítása képzelhetlen.

Állásunk javadalmazásáról szeretnék valamit mondani, ha egyáltalában lehetséges volna e tekintetben újat felhozni. Ki remélhetné tanügyünk kívánatos fejlődését az eddigi szegényes, igazságtalan állapotok megszüntetése nélkül. Ki volna oly gyermek, hogy azt hinne, miszerint éppen a tanítóban volna amaz ember feletti erő, hogy lelkesen, hangulattal végezze magasztos kötelességeit akkor, midőn lelke vérezik, ha a sivar jelenre vagy a sötét jövőnek borzalmaira gondol?

Az állam, társadalom, egyház, község és család irányában tanusított legeresebb és legaldásosabb munkáért ezek részünkre még csak annyiban sem gondoskodnak, hogy szerény emberi megélhetésünk biztosítva volna. Mert, ki azt be nem látja, hogy a törvénytábla 300 frtos minimum a legelembb szükségletek fedezésére se elégséges, hogy ennél a szegleten ácsorgó napszamos is többet keres, azzal komoly tárgy megbeszéléséhez bocsátkozni lehetetlen.

Nem akarván, hogy értekezésemnek csak elméleti jellege és értéke legyen, azért a népoktatás államosításáról, a tanítónak az állam általi javadalmazásáról nem szolok. Várjunk egy szebb jövőt, mikor majd az a nagy Moloch, — értem a hadügyet — mely az europai helyzet által reánk erőszakoltatott, nem fogja minden áll. bevételeinket oly kérélelhetlenül elnyelni.

De ha már az állam a felekezetekkel lép oompromissumra, azt mondván mintegy ezeknek: én megengedem, hogy iskolákat tarthass fenn, melyekben gyermekeidet az állam magasabb érdekeinek megsértése nélkül egyházad

céljai és tanai szerent nevelthetted, hozzá tehetné még azt is, hogy tanítódnak azonban oly fizetést adj, mely őket képzettségüknel, testületet ölé munkájuknál fogva megilleti.

Igenis, t. kögyüllés! Az iskola fenntarthatás első feltételeink ezt az állam megkívánhatná.

Nem szándakozom a számok tömelegébe bocsátkozni; csak annak kimondására szoritkozom a javadalmazást illetőleg, hogy a nyugdíjügy kedvező rendezését ígérő nyilatkozatok után, mely nyilatkozatok komolyosságban és őszinteségében én hiszek, felmentve érzem magamat némiképpen a tökegyűjtés gondjaitól. Azt azonban a leghangosabban követelném, miképp a tanítói fizetés mindenütt olyan legyen, mely a helyi viszonyok közti tisztességes, polgári állásunknak megfelelő megélhetést biztosítja.

Külön díjazást tartanék még megállapítandónak azok részére, kik iskolai teendőikön kívül az egyházi szolgálatok végzésében is segédkeznek.

A terményekben kiszolgáltatni szokott javadalmazás beszüntetése is feleltéves. Miért bajlódjék ezzel a tanító? Mért tekintse őt továbbra is minden lélek alárendeltjének, kit ő fizet. Vegye fel a tanító fizetését a polgári vagy egyházi község pénztáránál!

Ezzel némiképpen ámerítve látom tételeim első felet; hátra volna még a szolgálati viszonyok megállapítása.

A mit ily szabályzatnak fel kellene ölnie, ezek közül a fontosabbakról már részben megemlékeztem.

Oly szabályzatnak létesítése azonban mely éppen a tanítónak jogait és kötelességeit tárgyalná, szerény véleményem szerint is lehetetlen, részben felesleges.

Hogy ugyanis iskolatagunk gyökeros reformálása (államosítása) nélkül egy szabályzatot lehetne megállapítani, mely pl. csakhogy többet ne említsék is az átlépezés, fizetés korlátok, előléptetés s az iskola beléletére vonatkozó kérdésekben az ország tanítóóságára nézve általános érvényű lehetne. engedjék meg, kérem, de részemről lehetnek nem tartom.

Az áll. és községi iskolák és tanítóknak, ügyei meglehetősen rendezettek a törvények és az ezekben gyökerosz rendezetek és utasításokkal. Esetleg rendelkezhetnének ezek szerent a felekezettek is.

Kramer Lajos.

A görög nyelv helyettesítése.

A közoktatási miniszterium nagy serénységgel végzi a görög nyelvi reform ügyében a munkálatokat. Meg van már állapítva az is, hogy a görögül nem tanuló ifjak mit és mennyit fognak végezni azalatt, míg társaik a Homér nyelvét beüztetik.

Az új részlet-tantervet nem a közoktatási tanács dolgozta ki, a mire már idő sem igen lett volna, hanem sokkal egyenesebb uton, magában a miniszteriumban készült, szakfériak meghallgatásával. A szűkebb körű anckett csütörtökön volt a negyedfél óráig tartott, mert kivált a magyar irodalmi penzum körül igen élénk eszmecsere fejlődött ki s vita folyt a fölött is, hogy a görög irodalom termékei közül meennyi végzendő.

A bizalmas jellegű értekezleten a közpiskolai szakreferens: dr. Klamarik János miniszteri tanácsos elnökölt és részt vettek benne: dr. Lutter Nándor és dr. Hömann Ottó főigazgatók, Beöthy Zsolt és Kármán Mór egyetemi tanárok, Keleti Gusztáv rajztanárképző intézeti igazgató, dr. Finczy Ernő gimnáziumi igazgató, Fülser István műegyetemi tanár, Pórszász József reáliskolai s rajztanárképző tanár és dr. Ferenczy József, a közoktatási tanács jegyzője.

Kimondták, hogy főszül fektetendő a magyar irodalom intenzívebb s olvasáson alapuló ismeretetésére s megszabták, hogy osztályonkint mit kell főleg olvasatni, amiben nagy tekintettel voltak a klasszikus iskolához tartozó iroinkra.

Megjelölték továbbá a magyar fordításban olvasandó görög auctorokat s fölveték a legjelesebbek (pl. Homér, Thukydés) életrajzát és egész működésének jellemzését is.

A szabadkézi rajzot tanulni fogják a kurzusnak mind a négy évfolyamán, ellenben az ábrázoló mértant csak a legfelsőbb két osztályra szoritják s ez idő alatt főbb vonásokban csaknem mindazt át fogják venni, a meddig a reáliskolák tanteret eljut.

* Felváltatott a n. kaanizsai tanítóképző I. hó 8-án tartott közgyűlésén.

Különlélek.

Lapunk tisztelt vidéki levelezőit és tudósított jelek látjuk értesíteni, hogy a lapban való eddigi viszonyunkban az új szerkesztés belépése folytatással változás nem történt, azért felkérjük őket, hogy becses közleményeikkel szerkesztésükben fordulni szíveskedjenek.

Ürnapki körmenet. A csütörtöki Ürnapki körmenetnek pompás idő kedvezett és az ennek folytán a legnagyobb ünnepléssel és ajátossággal tartották meg. Mint rendszeresen, most is résztvettek benne a tanuló ifjúság a tanítók és tanárok vezetése alatt, a tiszletőség teljes díszben a nagyszámú ajátos közönség. Az ünneplés fél tizenkettőkor ért véget.

Jótékonyág. Egy szegénysorsu leány, ki a kisdobovóni pályára készül, a vizsgálat letételéhez szükséges anyagi segélyért egyik pártfogónőjéhez fordult, ki ez érdekében *Ebenspanner* Lipótné urnót kérvény föl, ez mindjárt másnap 15 frtot kézbesített, melyhez ő maga 5, édes anyja, Weisz Manóné urnó és Ebenspanner Leó ur 5-5 frttal járultak, további 5 frtot az ő megkeresésére a többi rokonok adtak. Mivel az illető vizsgálatát csak még februáriusban fogja letenni, a 20 frtnyi összeg a szegénysorsu leány részére a takarékpénztárba helyeztetett el. A jó tett önmagát dicseri.

Juniális. A kis-kanizsai mulatság, mely e hó 1-jén volt megtartandó s melyet az eső teljesen elmosott, ma fog megtartatni, remélhetőleg szép időben és sikerrel a mit őszintén óhajtunk.

Tanügyi értesítés. A nagy-kanizsai izr. tanintézetekben, az ez évi záró vizsgálatok, kövekező sorrendben fognak megtartatni. jun. 14. d. u. torna, jun. 18. d. u. 19. d. e. és d. u. és 20. d. e. keresked. iskolai I. és 2. osztály, jun. 20. d. e. ker. iskola elők. oszt., jun. 21. kézimunka kiállítás, jun. 22. d. e. I. fúosztály, jun. 22. d. n. I. leányosztály, jun. 23. d. e. 2. fúosztály, jun. 23. d. u. 3. fúosztály, jun. 23. d. u. 2-3. leányoszt. jun. 24. d. u. 4. fúosztály, jun. 24. d. e. 4. leányosztály, jun. 25. d. u. 5. fúosztály, jun. 25. d. e. 6. fúoszt., jun. 26. d. u. 5-6. leányosztály, jun. 27. délelőtti 8 órákor isteni tisztelet, melyekre a szülőket és tanúgy barátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Edison phonografja látható és hallható néhány nap óta városunkban. A kik a bámulatos találmányt megtekintettek, különösen az énekek tiszta és precíz visszaadását bámulják, s méltán csodálják az emberi szellem nagyságát, mely a természet legbensőbb titkai-
ba hatol, s elési működését oly módon, a mi módon ezt még néhány évtized előtt lehetetlen nek tartották volna. A belépti díj most újabban csak 50 kr.

Iskolai értesítés. A nagy-kanizsai közs. népiskolákban az évi vizsgálatok következő napokon tartatnak meg: Junius hó. Reggel 9 ón: Petőfi-utcai I. fúosztály. 16-án I. II. felső leány- és III. fúoszt. Délután: IV. III. és párh. III. leányoszt. 17-én II. I. és Petőfi-utcai I. leány. Délután: A) I. B) I. és párh. II. leányoszt. 18-án reggel: IV. párh. III. és Teleky-utcai I. fúosztály. 19-én reggel: II. párh. II. és I. fúosztály. Délután: Arany János-utcai I. fú. I. leány. 20-án A VI. és VII. ker. összes osztályaiban. 21-én magánvizsgálatok. 22-23-án. Női kézimunka kiállítás. 23-án: Tornászati a II. III. IV. fúosztály. 29-én „Te Deum” és az érdemsorozatok kiosztása. A vizsgálatok mindenkor reggel 8, délután 2 órákor veszik kezdetüket, ezekre a szülők és érdekeltek tisztelettel meghívhatnak. Nagy-Kanisza, 1890. június hó 8-án. Az igazgatóság.

Tanulmánygyűlés. A zalamegyei ált. tanítótestület elméleti köre f. máj. hó 21-én, Könnye József elnöke alatt tartotta tavaszi közgyűlést, melyen a rendes tagokon kívül Földi János, dr. Kellemen Károly, Orbán Lajos, Mőjzer József és Würzburger Jakab pártoló tagok is megjelentek. A belügyek elintézése után Bánfi Alajos „A tankönyvek és ezek bírálatának kérdése”, és az Eötvös-alapról terjesztette be részletesen megokolt javaslatait, azután Lőb Ignác alelnök értekezett a tanítói közszellem fejlesztése és a tanító egyesületek szervezéséről. Minthárom tételre vonatkozó javaslatokat az elnökség a központha terjesztte be. A közgyűlés Könnye József elnököt, Lőb Ignác alelnököt, Németh Béla pénztárost újabb megválasztotta, Károlyi János jegyző helyébe ki 15 éven át viselt tisztét ismételt kérdés dacára sem hajlandó tovább viselni, Éles Károly választott. Választmányi tagokká Bánfi A., Gállik Mari,

Galambo Lajos, Károlyi János és Tóth Lajos választották meg.

Iskolai értesítés. A nagy-kanizsai polgári iskolában az 1889-90. tanévi rendszeres vizsgálatok június hó 13-án veszik kezdetüket és tartanak e hó 23-ig bezárólag. A magánvizsgálatok június hó 25-én fognak megtartatni. Zene-, szavaltat- és a jutalmak kiosztásával egybekötött záróünnepi napjait június hó 29-e tüzetteti ki; ugyanakkor osztjuk ki a bizonyítványokat és az évi „Értesítő” t. — Mindezekre a t. szülők és tanúgy barátokat ezenel tisztelettel meghívja. Nagy-Kanisza 1890. június hó 4. én. A polgári isk. igazgatóság.

Iskolai értesítés. A nagy-kanizsai polgári iskolai tanítótestület több tagja által rendezett rendkívüli leány-tanfolyam az évi záróvizsgálata június hó 15-én reggel fél 9 órákor fog megtartatni a polgári iskola rajztermében; mire a t. szülőket és tanúgy barátokat tisztelettel meghívja. N.-Kanizsán 1890. június hó 4. én. Az igazgatóság.

Tűz. Wajdits József könyvnyomdájának padlása e hó 6-án délelőtti fél 10 óra tájban eddig ismeretlen okból kigyuladt. A tüzeltőség azonnal a vesz színhelyére érkezett és sikerült is a tüzet csakhamar eloltani. A tető azonban teljesen leégett, valamint a padlásokon lévő álmoskönyvek, naptárívek, régi naptárak stb.

A gelséi önk. tüzoltó-egylet felzáróztatására folyó 1890. évi június hó 15-én a festői szépségű Rigódvölgyben zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté délután 4 órákor. Belépti díj 50 kr. Feltűzések közzönnettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jó ételek és italokról gondoskodva lesz. Kedvezőtlen idő esetén 8 napra elhalasztatik.

Légrádi levélzónák közli vejlünk a légrádi ágostai hitv. evang. gyülekezet keresztelvényeinek első lapján olvasható következő érdekes adatot: „Jegyzés. 1814-ik esztendőben szeptember hónap első, 2-ik és 3-ik napjaiban Légrad városában oly nagy árvíz vala, hogy igen kevés házakat a piarcon kivéven, az egész város tele vala vízzel. Ezen paróchiális lunduson, egyedül hajóval lehetett járni; a templomunkban ágyékig vala, a szobákban hasonlóképen s én ki ezt írásban hagyom, magam is harmadnapig kevesemmel minden fölt étel nélkül a pallason laktam. Sok udvarokból az S. V. (salva venia?) sertvéseket elvitte, egy szóval az egész határban lévő természet semmivé tette. Tsengelt Mihály abban az időben lévő Ev. Predicator.” Ezzel a hajdani árvízvel kapcsolatban megjegyzi még levelezőnk, hogy ezen árvíz alkalmával az Ar egy egész utcát elseperte, a mely ott volt, a hol most közvetlen a város alatt maig is a Dráva egy mellékága folyik s a hol abban az időben Légrad legvagyonosabb polgárainak kö. és teglahazai állottak. Azon a tájon volt és rombotott szét a vizáradat által a Hochreiter családnak egy gyönyörű park közepén állott pompás kastélya. A park évtizedeken keresztül a Dráva hullámai alatt volt, meder változás után pedig a kastélynak és épületeknek nyomát sem találták. Tízten óvja nagy csapattól Szép magyar hazánkat.

Gőzhajózás a Balaton hosszában. A Rohan, a Balaton tavi gőzhajózási társulat második hajója tegnap a szelvényben is kiállván teljes sikerrel a próbát, nincs semmi akadály annak, hogy a közlekedést megkezdje. Jóllehet a megék még nem építették meg a kikötőket, az igazgatóság mégis megindítja a hajózást e hó 15-én úgy Balaton-Füredről Rév-Fülöpre, Badacsonyba, mint ez utóbbi helyek és Boglár közl. Reggel 7 órákor indul a Rohan Balaton-Füredről, s a következő állomásokat érinti: Rév-Fülöp 9 ó. 15 p. Badacsony 10 ó. Boglár 11 ó. 30 p. Itt bejárva a déli (budapesti) vonat, 12 óra 30 perckor, visszaindul Rév-Fülöpre, innen d. u. 1 órákor Badacsonyba. Badacsonyból ismét Boglárra 2 ó. 15 p. kor, odaérkezik 3 ó. 30 p. A kanizsai vonat megvárása után indul 4 ó. 30 p. Badacsonyba, innen 5 óra 30 perc Rév-Fülöpre, innen Balaton-Füredre 6 óra 30 perc s megérkezik Füredre 9 órákor este. Az árak igen olcsók. Eképpen lehet mindennap beutazni a Balaton legnagyobb és leg-szebb részét.

A kivándorlás. Monarchiánk chicagói konzulátusának jelentése szerint a múlt évben az egyesült államokba összesen 42,174 személy vándorolt be monarchiánkból, míg 1888-ban a bevándorlók száma 41,665 volt. Magyarországból 15,743, Csehországból 2655, Ausztria egyéb tartományaiából 23,776 személy vándorolt be. A kivándorlók száma Ausztriából csökkent, a magyarországiaké ellenben növekedett (1898-ban ugyanis hazánkból csak 12,856 személy vándorolt ki.) A konzulátus jelentése kiemeli, hogy a bevándorlók zöme a kézműves osztályhoz tartozik. Csehországból megjelöl nagy számmal érkeztek serfőzők és bormunkások, Magyarországból és Ausztriából pedig szabók, cipészek.

Járvány. Csab-Rendeken a himlő járványserülék lépett föl, s a gyermekek között nagy mértékben pusztit. Az iskolázást a szolgabíróóság bezárattotta.

Figyelmeztetés III Folyvást új meg új utánzatok merülnek föl a valódi Brandt *Richard* gyógyszerész-féle svájci labdacoknak, ép azért nem ajánlhatjuk eléggé az elővigyázatos e labdacok vételkor arra nézve, hogy a dobozokon megvan-e a védőjegy: fehérceresz vörös mezőben s Brandt *Richard* névalírása? Minden más csomagolású doboz hamis, s föltétlenül visszautasítandó.

Gyomorgerősítő és gyomorhajók különféle nevei többnyire hibás dilettá mértékletlenség és meghülés által keletkezhetnek. Ilyen esetekben a sok tapasztalásokon alapuló haziszer dr. Roma életbalszama *Fragner B.* gyógyszerzetéről Prágában hat kiűnően. Kapható minden gyógyszer-tárban.

Gyümölcsészet értesítés. A mezőkövesházi kiserületi gyümölcsesztelet, melyet már három év óta a megsemmisítés veszélye fenyegetett, sikerült valahára ügygyel-bajjal, legalább egy időre megmentenem. Haia hazai gyümölcsészeszettelünk egyik lelkes barátja közbenjárásának a magas kormány megengedte, hogy gyümölcsesztepet megvehessen — a minthogy meg is vettem azt, — örök érem. Midőn hazai gyümölcsészetünk nézve ezen örömdetes hírt köztudomásra hoznám, a gyümölcsészet barátait tisztelettel érteitem arról, hogy kipróbált, hiteles gyümölcsfajaimról, már I. évi június végéig kezdve augusztus végéig, a nálam szokásos föltételek alatt, szemzővességet mindenkinek szivesen szolgálok. Hazai gyümölcsészetünk érdekében kérem a lapok I. szerkesztőjét, hogy ezen értesítésemnek, a napi hírek közt helyet juttatni kegyelkedjenek. Kelt Mező-Kovásházán, 1890. május végén. Bereczki Máté.

Tudomány, irodalom.

Meghívó A magyar orvosok és természetvizsgálók 1890. évi augusztus 16-tól 20-dikáig Nagyváradon tartandó XXV-ik vándorgyűlésére. A magyar orvosok és természetvizsgálók Társulatán tartott XXIV-ik vándorgyűlés a legközelebbi 1890. évben tartandó vándorgyűlés helyéül Nagyváradot jelölte ki és alóírottakat részesít a megtisztelő megbízatásba, hogy ezt az intézmény tradícióhoz és Nagyváradhoz méltóan előkészítsék.

Mi ezen tisztünkben eljárva hazánk nagy és művelt közönségét a természettudományok művelőit és barátait ezennel a XXV-ik folyó évi aug. 16-tól 20-ig tartandó vándorgyűlésre tisztelettel meghívjuk.

Felzáró mulja vándorgyűléseinknek legjobban bizonyítja azt, hogy ez intézmény — mely épen ez alkalommal ünnepli a félszázad fordulóját — fontos tényező hazánk kulturális életében; fontos tényező volt régebben is, fontos ma is. Mindenütt, hol az intézmény tenn áll és viragzik a külföldi összes mivelt államokban ugy mint nálunk, az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlései hathatós rugóit képezik századunk legnagyobb vívmányának: a természettudományok haladásának és terjedésének. Ezen vándorgyűlések képezik az alkalmat, melyen az élő szó közvetlenségével sikerül a természettudományok hatását a társadalom legkülönbözőbb állásu egyeire érvényesíteni.

A tudomány és a pezsgő életkedv kiapadtában forrásai lévén a vándor-gyűlések, hazánk életében annyira beilleszkedtek, hogy legnagyobb hazánk fiait találjuk ezen 50 év leforgása alatt ezek élén.

Ezt óhajjuk elérni ma is. Együtt szeretnők látni vendéglátó városunk falai között Magyarország tudományos celebritásait, az egészségügy derék munkásait, hazánk gyakorló orvosait és a nagy művelt közönségét mind azon tagjait, kikben a tudományok becsülete vidám életkedvvel egyesül. Látni és hallani óhajjuk amazok szellemi munkásságának eredményeit, hasznos tanulságot és tanulságos szórakozást akarunk nyújtani ezeknek. És vállítva vándorgyűléstünk központi választmányával minden megtettünk, hogy a nagy jelentőségű alkalmat úgy ünnepljük meg, a mint az eszme szópégyének és nagybecsült vendégeinknek megillet. A vándorgyűlés központi va-

lasztmánya egy ezen célra készült munkában fogja megismertetni a vándorgyűlés történetét, mi pedig városunk terjedelmes monográfiájával kívánjuk mindenképp megismertetni vendégeinket. Gondoskodunk előadásokról és a munka végzetével megfogjuk ismertetni vendégeinket hazánk kincseinek egyikével: Biharország természeti szépségeivel.

Midőn előkészületeinkről számot adunk, még csak azt kívánjuk, hogy azok, kikhez ezen meghívót intézünk, egyesüljenek velünk az ügy iránt való szeretetben és lelkesedésben és elfogadva meghívásunkat, támogassanak abban, hogy a vándorgyűlésnek 50 ik évében ezen XXV-ik multó befejezése legyen és fényével, sikerével messze bevilágítsa a jövőbe.

Nagyvárad, 1890. június havában.
Bárá Döry József, elnök. Dr. Schlauch Lőrinc, elnök. Dr. Kiss Ferenc, Sal Ferenc, Dr. Kézsmárczy Tivadár, alelnökök. K. Nagy Sándor, Kertész Miksa, Dr. Kornstein Lajos, titkárok.

A magyar orvosok és természetvizsgálók 1890. évi aug. 16-20-ig Nagyváradon tartandó XXV. vándorgyűlésének előiraja: Augusztus hó 15-én, pénteken: Délután: ünnepélyes fogadtatása a vasuti indóházak. Este tel 9 órakor: ismerkedési estély a „Rózsabokor” helyiségeiben. Augusztus hó 16-én, szombaton: Déllelőti: ünnepélyes megnyitói gyűlés. Délután: közintézetek megtekintése. Este: tudományos estély. Augusztus hó 17-én, vasárnap: Déllelőti: szakülések. Délután: nagy ünnepély a vándorgyűlés tagjainak tiszteletére a Rhédey-kertben. Augusztus hó 18-án, hétfőn: Egész nap szakülések, este tudományos estély. Augusztus hó 19-én, kedden: Egész nap szakülések, este tudományos estély. Augusztus hó 20-án, szerdán: Déllelőti ünnepélyes záró ülés. Délben kirándulás és ünnepély a Szt-László gyógyfürdőbe. Augusztus hó 21-ik napjától, csütörtöktől kezdődnek a kirándulások Bihar megye nevezetesebb helyeire, melyeknek sorrendje külön mellékletként egyidejűleg megküldetik.

Alulírott helyi rendező főbizottság tisztelettel felkéri a vándorgyűlésen részt venni kívánókat, hogy jelentkezésüket lehetőleg mielőbb megtenni sziveskedjenek, mert csak így lesz módjában a megfelelő lakásokról, a kirándulásoknál kellő kényelem és ellátásról gondoskodni; különösen ajánlatik a mielőbb való jelentkezés azok részére, kik hölgyek kíséretében szándékoznak városunkat ez alkalomból megismertetni.

Keit Nagyvárad, 1890. évi május hó 23-án.

A helyi rendező főbizottság.

CSARNOK.

A hivatás áldozata.*)

A község átalakítása.

Alig merült öt év az örök semmiség ürébe azóta, hogy Alföldi János Pusztahely tanítója lett.

Rövid idő, ha azt a semmittevés párnáján helynyelve töltjük el; de hosszú, igen hosszú: ha a folytonos munka, fáradhatlan buzgalom, tettvágy kielégítését szomjazó működésben töltve, faradalmink, munkásságunk gyümölcsét élvezni vágyunk.

Egyik év a másik sirját ásva tűnik el, s ha a percek elröpülnek, az órák elmúlnak, a napok lejárnak, a hónapok lezajlanak s végre az év is sirjába dől, hogy egy újonnan születettnek adjon helyet: megdöbbenve állunk meg a tűnő év sirja előtt s önkéntelen lelki keblünkben a gondolat, vajjon a tűnő évben megtettük-e mindazt, mit lelkiismeretszerűleg, hivatásunk élénkbe írt? S boldog, ki e gondolatban fellett kérdésre nyugodtan felelhet az egyetlen szóval: »Igen»; boldog, ki nem kénytelen a legnagyobb magyar költővel felkiáltani a tűnő év után: »Nem foglak oda írni, hol boldog éveim feljegyezve vannak.» (Petőfi »Bűcsü 1844-től.); boldog, ki ama megnyugvással üdvözölheti az újonnan született évet, hogy mit a mult évben munkált, épített, teremtett, azt az újévben folytatni, gyarapítani, tökéletesíteni fogja, nem lebegvén szem előtt a született újévben sem egyéb, mint az, mi a haldokló év

egész folyamán keresztül, telteinek rugója volt: »a hivatászerű kötelesség.»

Az ily boldognak jelzett egyének egyike volt Alföldi, ki minden évben, mióta Pusztahelyen volt, azon öntudatban bűcsűzhatott el a tűnő évtől, hogy megtette azt, mit legjobb lelkiismerete szerinti, jól felfogott hivatás-erő kötelességéből kifolyólag tennie kellett. Nem volt a létűt évnek, nem volt az elhaladt félévtizednek egyetlen perce sem, melyre visszapillantva Alföldi keblében csak árnyát is érezhette volna az önszem-rehányságnak, sőt ellenkezőleg úgy érezte, hogy minden tűnő év közelebb, közelebb hozza azt a percet, melyben elmondhatja majd: megtettem mindent, mit hivatásom tenni parancsolt, s nyugodtan élvezem munkám jutalmát, lelkiismeretem ugalomban s laktársaim elismerésében.

S jogos volt e reménye a tanítónak. A törvény által adott jogainak hívebb védője ki sem volt nálánál, s a jogokkal járó kötelességeket ki sem teljesíté pontosabban mint ő; nem bizakodott el; de önére sem engedte meg soha egy percre sem, hogy uszállyhordozója válék akár lefelé, akár felele a vele — emberi méltóságánál fogva, — bár társadalmi rangtokoatban különböz, — de azért egyenlő embereknek.

A tisztelet, melyet érzett mindenki iránt, megszerzte részére mindenki viszont tiszteletét s becsületét, szavahihetősége közudmosávu válva, nem volt, ki kétkedett valaha azon, mit a tanító mondott; emberi méltóságának teljes öntudatában lévén, e tudatot önkéntelenül kellett lelembertársai, laktársai keblében; hivatásának élve, ez odaadó buzgalom varázsképt hatott, minden egyes laktársára, s elmondhatjuk, hogy most, midőn öt évi Pusztahelyen léte után keressük fel Alföldit, nem volt laktársai között egyetlen egy sem, ki hivatásának öntudatára nem ébredt, — s azt behiteleni nem iparkodott volna.

Hiába, igaz marad a közmondás, hogy »a szó elhangzik, a példa vonz.» Alföldi nem szóval iparkodott laktársait meggyőzni arról mi jó, előnyös és üdvös, hanem ténykedései által ébresztette fel azokban az öntudat, mely önkénytelenül követőivé telte laktársait.

Hosszú időbe került igaz, míg a szélem fölényét kivívta; de a kitaratás meghozta gyümölcsét, s Alföldi a község általánosan tiszteletben álló tagjává lett.

Látuk regényünk elején miként nézett ki Pusztahely, mikor először felkerestük azt Alföldi tanítónak let megválasztása alkalmával; ha most összehasonlítjuk e községet az akkorival, aligha felismerünk azt, ha nem állana ott a terep piacon most is a pusztára messze kilátzó sugartornyú templom; ha nem emelkednék mellette az az iskola, melyben Alföldi oktat már öt év óta; nem látvánk azokat a sorba épített házakat, melyeket öt évvel ezeltől is látunk: — látunk igaz, de mily alakban?

A piac tere tiszta, mint az egész község, elűtök a levegőt megmételvező kigözbőlgesű dombo, a templom-tér a tükör felületét mutatja: az öt évvel ezeltől vakolatait hullató iskola épület hóféherre meszelve, zöld redőivel oly barátságosan mosolyog felénk, míg a fa'ra felfutott venyegék zöld lombjai közül kékellő, pirosól szőlőge-rezdek kandikálnak ki; az utcasorok házai egytől egyik a csin, és izlési viselik magukon, s ha a most még fiatal illetvények az évek haszszú sora által megizmosodhatnak, az utcákon akár Olaszországgal vetekedő árnyékok fognak nyújtani a járókelőknek.

Csak egy van, mi feltűnik; s az egy rozoga épület, melynek homlokzatáról a kóválygó szelel jobbra balra lógatja azt az elszáradt cegért, mely azt mutatja, hogy itt a falú korcsmája van. — Nem, tévedünk, itt csak volt korcsma; de már nincs, csupán az üres vakolatukal vesztő falak jelölük az egykori vigalmak helyét, a belseje üres, mint Diogenes hordója volt, midőn a bölcis kilépett abból, hogy megkeresse az »ember-t! A korcsma vendégei eleinte ritkulni, később elmaradozni kezdtek, végre magában állott az, mintha nem is a faluban, hanem a pusztá távolában meredeznének falai! Mit szószerk nem tudott előidézni, Alföldi előidézte, végleg megszüntette a falu-iaik korcsmáását. Pedig mily egyszerű volt az ő működése. Vasárnap és ünnepeken, midőn a nép a vecsernye után tolult a korcsmába, Alföldi oda ült az iskola épület előtt állott kis deszkapadra, kezébe vett egy-egy »olcsó, jó könyvet, maga köré gyűjtött egy két fiatalit; kik még »nem értek meg a korcsmázásra; e ezeken felolvasott, magyarázatot. A hallgatók száma szaporodott hétről hétre, s az otthon elbeszélte dolgok felköltöttek a kíváncsiságot, s a korcsma látogatói is meg-

vontak maguktól egy két órát s ott ültek, álltak Alföldi mellett, hallgatva felolvasását, — s a példa vonzott, Alföldi tovább olvasott, tovább magyarázott — és — a korcsma üresebb, üresebb, végre teljesen üres lett.

A tudományomj vele született az emberrel. Minél többet sajátit el valaki a tudásból, annál inkább törekszik ismeretét még gyarapítani; és csodálható e, hogy Pusztahely lakói megismerkedve egyik másik ágával az ismereteknek, törekedtek minél többet elsajátítani abból a közös vagyomból, mit emberi nyelven tudománynak szoktunk nevezni.

Alföldinek figyelme mindenre kiterjedt, mindent, mit tudott, megosztott laktársaival, jól ismervén azon erkölcsi törvényt, hogy a tudás nem kizárólag birtoka egyeseknek, hanem közös tulajdona az egész emberi nemnek, s mert ezt tudta, oktatott, nevelt, mint az hivatásának legnemesebb értelemben vett felismerése irra elébe.

A laoltás, a méhészet, a gyümölcsfa nemesítés, ép oly kiváló gondjait képezék a tanítónak, mint a természeti tünemények természetrajzi megjelése, — hogy a babona elharapódzásának útját állja, — vagy mint a földrajzi ismeretek előadása, hogy Pusztahely lakói ép úgy ismerjék meg az édes anyai földet, mint a mily bússákn becselik annak hangzatos nyelvét; kihatolt a magyar alkotmánytára, a történelemre, s ebből lejté ki amannak fejlődését, tekintve egyuttal a mult idők nagy eszméi, nagy emberei iránt a lelkesültséget, tanítva a ragaszkodást ezredves alkotmányunkhoz. De talán legszebb volt előadása akkor, mikor a hivatás-erő kötelességéről s emberi méltóságunkról beszélt.

Arcán visszatükrözött a lelkesedés, a férfias kebel dobbanása csaknem kihatott a hallgatóság közé, az öröm, fájdalom ecsetelve volt szemében, aszerint, amiat a mult örömeit vagy fájdalmait rajzolta előadása Lehetőség lett volna-e, hogy ily előadás elteveszesse hatását? — Nem! — Hisz a szívből jöttek e szavak, meg kellett találniok azt az utat, melyen haladtak egyenesen a célhoz, az embert szívekhez; — s Alföldi minden szívből jött szava megtalálta az utat laktársai szívéhez; így aztan nem csodálható, hogy minde-nütt hatott, mindenütt eredményt ért el, még kevésbé csodálható, hogy a romlatlan emberi zebel halával tekintet e férfira, s laktársai elneveztek őt: »A község átalakítójának.»

Méltán megérdemelte e címet.

Gáli Győző.

Közigazdaság.

Egy mezeli gazdától a következő levelet vettük.

Nagy-Kanizsa, 1890 évi jun. 5-én.

Tisztelt Szerkesztő Ur.

Sziveskedjék becses lapjában ezen gazdasági tudósításomnak helyet adni. A növény tenyésztés talán pár héttel is előbbre haladt, a mult évek hasonló idő szakához képest, — ezt észleljük egyes gyümölcs fákön, ezt látjuk a kalászos gabona feléken, de töképpen az évelő fű és takarmány nemükben. — A jun. közepén érne szokott cseresnye fajok e hó elején érnek, — a buza, rozs, árpa felék 8-10 nappal korábban fejlődre részben elvirágoztak, részben virágzásban állnak; a reti füvek magba menete folytán a kaszálás korábban ejtetett meg a szokott időnél, s a szénának egy része szép zölden szárita teli takarmányozásra már behordatott — pedig más években a rétek kaszálása jun. 8-ka táján kezdetett meg, — ezt én általánosságban mondom mert e téren is mint minden más esetekben lehetnek kivételek.

Kalászos gabona nemük Kanizsa vidékén oly szép reményre jogosítanak hogy 1882 év óta a termésre a kilátások oly biztatók nem voltak mint ez idén.

A földmívelésügyi miniszterium hivatalos közlönye a »Földmívelési Értesítő» 22. száma máj. 29 ki kiadásában, az általánd gazdasági tudósítótól beszoigáltatott adatok alapján, május 22-éről a kimutatásban a buza, rozs, árpa, zab állásáról a következőket közöl Zala megye területéről:

Buzával bevetett terület kat. holdakban 78,360 hold ebből közepen aluli — (semmi): közép termésü 34,794 hold, — közép felüli termés 43,566 hold.

Rozssal bevetett terület. 95,828 hold. Ebből közepén aluli — (semmi): közép 69,644 hold kü-

*) Mutatványul küldjük a »Magyar Pædagogiai Szemle» által már előre jelzett s annak szerkesztője által kiadandó: Gáli Győző regényének »A hivatás áldozata» (történelmi rajz s magyar néptanítók jelenéből) c. mű I. részéből a VI. fejezetet, mely nem csak irásai áttekintését adja az általános érdeklődést kelletl hivatott iránnyregénynek, hanem abban a tanító állás magasztosága is oly híven van ecsetelve, hogy megkíséreltélünk annak olvasóinknak az által ha a regény megjelése előtt is a fejezetben bemutatjuk a regényt. Szerk.

zében felüli 26,184 hold. Árpával bevett terület 8.040 hold Ebből közepen aluli — (semmi) : közép 9459 hold, közepen felüli 28,581 hold.

Zabbal bevett terület 22,048 hold. Ebből közepen aluli — (semmi) : közép 17,000 hold, közepen felüli 5048 hold.

Ezen kimutatás alapján tehát Zala-megyében a gabonának jelen állásában közepen aluli termés nem mutatkozik, — de a buza és árpa állásának közepén felüli vagy a lehető legjobb kilátásra remény nyújtó mennyiség és minősége a buzánál 8772 holdra, az árpánál 19,122 holddal haladja túl. — a közép termés adatait.

Vessünk egy rövid pillantást a múlt őszi óta lefolyt időjárás viszonyokra.

Az 1889-ki őszi idő inkább száraz miatt nedvesnek mondható Nagy-Kanizsa vidékén. — November közepe táján kezdődtek a száraz fagyok a tartottak november végéig. December elején igen kevés hó esés volt, mely pár nap alatt elolvadt s a föld hótakaró nélkül maradt a kemény fagyoknak kitelve, egész febr. 8-ig. — ekkor, a 2—3 centim. vastagra hullott hó 1 nap alatt már elolvadván, márc. közepéig semmi csapadék, de állandóan hideg éjszakai szelekkel és fagyokkal tartó száraz lett az időjárás. Márc. 22-től április 13-án állandó szárazság, április vége felé 28. 29-én volt a múlt őszi óta oly kiadó esőnk, hogy a föld 10—15 centim. mélységre megázhatott. — Május hava elején ismét jó termékenyítő esőzések s utóbb hűvös éjszakai szelek, a három fagyos szentre a mezei gazdák rémjére emlékeztetik. Szerecsenre azonban meglettünk kímélve az említettlem szerint napjain szokott hideg és fagyos idő járásától.

Vetéseink hó takaró nélkül száraz fagyoknak kitelve, az egész télen is szaporodható s iszonyu számu egér által felturva lerágva s pusztítva teleltek ki s kora tavasszal egyes buza, kivált rozsvetések az ezerek által annyira fönkretevé látszóttak lenni, hogy azokhoz ilyen csekély remény fűződhetett, s ime ha ezentul valami elemi csapás nem fogja érni, az 1882. évhez hasonló jó termésre lehet kilátásunk.

Burgonya, tengeri, s egyéb kapás növények is általában tenyészteti idejükhöz mérten szépen mutatkoznak, a kerti vetemények közül a borsó, répa, káposzta féleket a földi balha lepte ugyan el, de az utóbbi hideg esőzés nagy részben elpusztította e rovart.

Kaszáló réteink termés hozamának mennyisége csak közepes számnak, minősége azonban jó sőt kitűnőnek mondható. — tekintve az előszénára korán lett kaszálást, — a sarjúnak több ideje maradván tenyészetére, kedvező időjárás mellett pótolandhatja a hozama mennyiségével az elmaradt elő széna hozamját.

Gyümölcs éppen semmi sem lesz, — a hernyó tul sokasága meghaladta az emberi erőt, a fáknak levelét csupasza re rágták, gyümölcs fái nagy részben most kezd másodikor levelezni. Ott a hol a hernyót kitelhető erővel pusztították, a fák zöldelőzni kezdenek, de taláthatók egyes helyek, hol a fák lombjainak végén nagy csomó alakban fészkelvén a hernyók milliárdja, ezen fák nem hajthatván levelet, a levegőből nem nyerhető táphianyában kiszáradásnak s végképpen kivészésnek vannak kitéve, ennek elejét veendő, nem csak téli és tavaszi de egész évben a midőn mutatkozik mindig a hernyóknak leszedésére kellene hatóságilag kényszeríteni a fák tulajdonosait.

Szőlő hegyeinkről irandó közleményemnél remegés fogja el tollamat, mert szőlőinket annyi csapás éri miszerint azok további fentartása kétségessé válik. — Ez ideig más vidékeken pusztító phylloxera romboló és a szőlőket teljesen megsemmisítő híreről olvasván és hallván — az Hannibal ante portam véskiallást jutott eszembe. Most azonban már a phylloxera a kapun is beköszöntött és a kanizsai járás, karosi határ komárvárosi szőlőhegységében pusztít.

A járási főszolgabíró hivatalban a komárvárosi hegy előjáróságától az iránt tetteit jelentés hogy a nevezett helység egyes birtokosai szőlőjében, nagyobb területeken a szőlőtövek részint kiszáradtak részint tavasszal kihajtott vessző és levézet fonyadni, hervadni kezd.

A járási szolgabíró 1813 sz. a. átirattal, Thomka Endre egykori Phylloxera biztost hívta fel, a betegnek látszó gyanús szőlőtövek megvizsgálására.

Június 3-án Merkl Antal szolgabíróval a nevezett szakgyén a helyszínen megjelentek, több szőlőbirtokos szőlőjében, a gyanús kinézésű tökéket a földből kiastván, a gyökereken nagyító üvegeken nézve nagy és ijedelmes meglepetésükre a phylloxerát csoportosulva és járvakelva mozgva s a töken végig máskálva constatalták,

minél fogva most már behiböznyült, hogy azon hegyesség — a phylloxera által inficiálva van.

A vizsgálat a községi jegyzőség, a hegybéli előjáróság és a hegybirtokosság jelenlétében ejtve meg, és nevezett szakgyén több nagyító üveggel minden jelenlévőknek a tökéken lerakodott phylloxerát megmutatta az illetők bánatos érzéssel szereztek magoknak meggyőződést a reakjuk háramlott csapásról, — az ott volt szolgabíró, a phylloxerának tova hurcoltatása kikerülése végett, az illető hegyelőjáróságot a törvények szigorú betartására figyelmeztette a szőlőhegységét zár alatt levőnek kijelentette és az eljárásról jegyzőkönyvet vett fel. — Még csak azt kell megjegyeznem, hogy a vidéki szőlőbirtokosság közt el van terjedve azon hit, miszerint a phylloxera a nehéz kötött agyagos talajban nem szokott tenyészni, pedig a karos-komárvárosi szőlőhegység délkeletnek erős lejtéssel-levő részében az altalaj keményen kötött sárga agyag, — termő rétege világosabb színű agyagos homok.

A szőlőkre már a múlt években válságosnak mutakozó szőlőlevél penész (perenospora) is általánosan jelentkezik, és ez ellen ovszterli bizonyult részgálic stb. odatallal való fecskenedezést Kanizsa vidékén megkezdvén, azt teljesítik. — A zalamegyei gazd. egyesület idáig vagy 80 darab szőlőfecskenedőt küldött azt megrendelő tagjainak s a kanizsai kereskedésekből is 100—200 darab ilyen fecskenő lett használatra elárusítva. A vidéki szőlőhegységeken a tökéken általában kevés termés mutatkozik s kivált a finomabb asztali fajok és az olasz rizling kevés fűrt hozamot ígér, — de bár a mi most látszik épségben maradna meg a leszüretelésre, azonban egy helyen phylloxera, mindenütt perenospora jelenségek mellett a vidéket néhány év óta látogató jegverés, viharos záporok és csak a jó Isten tudja mitéle következhethet új és új elemi csapások mint már említém — a szőlőkből várható jövődelmet teljesen kétségessé teszik. Phylloxera ellen a szénkénezés bizonyult be ideig hathatós szerré, — a desinfiálás holdanként 30—50 frtra kerül, — az idén mutatkozó termés mellett holdanként 6—12 hect. bor lenne várható, melynek egy néhány év óta szokásos 3—4 frtos ára a szénkénezés költséget sem lenne képes fedezni.

Szomorú kép ez a szőlők jövőjéről, és ha saját törekvésünk támogatására a Mindenható segítségével nem járuland, szőlőink elpusztulnak s néhány év múlva helyüket kopár, üres, terméketlen tér foglalja el, mert a most meglévő termő réteget az eső, s hó csapadék vize lemossa s akkor aztán más növény sem lesz termelhető az ily talajban.

Th. E.

Nyilttér.

Weisse Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.45 p. Meter — glatt und gemustert (circa 15' versch. Qual.) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10' kr. Porto. 565

Felölös szerkesztő: Györfly János.

Az e rovatban közlöttekért nem vállal magára felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK :

1286 érk. 1890. márc. 3.

Árverési hirdetmény

A nagy-kanizsai kir. törvszék. telekvi osztálya részéről közhírré tételik, hogy Takács János és Szabó Juli végrehajthatónak Hajdu Zsófi,

Hajdu Anna, Hajdu István ez utóbbi egyik mint kis-kör-Hajdu István gyámja, továbbá Baksa György és Tiboly György végrehajtható szenvedő kis-komáromi lakosok elleni végrehajtási ügyében a községi megszűntetése végett a fentnevezett kir. törvényesség területéhez tartozó a kis-komáromi 10. sztkvben A 12. hrsz. a. felvett 869 frtra becsült ingatlan.

1890. évi június hó 28. napján d. e. 10 órákor

Kis-komárom község házánál Györfly János felperesi ügyvéd v. helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Az árverés kérvényi költség Takács János nevére 9 frban állapítatik meg.

Kikiáltási ár a fennebb kített becsár.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, még pedig: az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 1 hónap alatt, — a másodikát ugyanattól 2 hónap alatt, — a harmadikát ugyanattól 3 hónap alatt, — minden egyes részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módokat szerint lefizetni.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tvszék mint telekvi hatóságánál 1890. évi március hó 17. napján.

GR. HUGONAY

652 1—1 kirendelt kir. törvszéki bíró.

1219. febr. 28. án 1890.

Árverési hirdetmény.

A n.-kanizsai kir. törvszék telekvi osztálya részéről közhírré tételik, hogy Könyves Erzsé frj. Németh Györgyné végrehajthatónak Németh Bódi, Németh Erzsé, és Németh Kati végrehajtható szenvedők elleni 677 frt 50 kr töké, 1887. évi január hó 8-tól járó 8% kamatai, 17 frt 85 kr. végrehajtási kérelmi, 9 frt 40 kr jelenlegi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. törvszék területéhez tartozó a komárvárosi 84. sztkvben A I 4—7-9-11—14. sorsz. alatt felvett ingatlanoknak Németh Bódi, Németh Erzsé és Németh Kati illető 221 frtra becsült 3/4 része a C. 23. a. öv. Németh Györgyné javára bekebelezett szolgalmi jog fentartásával, — valamint a galamboki 336. sztkvben A 1 1873. hrsz. alatt foglalt váltásigköteles ingatlanok ugyanazokat illető 392 frtra becsült 3/4 része a C. 9. alatti szolgalmi jog fentartásával.

1890. évi június 10. én d. e. 10 órákor

Komárváros község házánál illetőleg d. u. 3 órákor Galambok község házánál Györfly János felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kített becsár.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 1 hónap alatt, — a másodikát ugyanattól 2 hónap alatt, — a harmadikát ugyanattól 3 hónap alatt, — minden egyes részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módokat szerint lefizetni.

Kelt N.Kanizsán, a kir. tvszék mint telekvi hatóságánál 1890. évi március hó 5. napján.

GR. HUGONAY

652. 1—1 kirendelt kir. tvszéki bíró.

HIRDETMEY.

A Méltóságos Esztergomi Főkáptalan tulajdonát képező somogy-szobbi korcsma épületek a hozzájuk tartozó bellekkel együtt

f. évi június hó 22-én

nyilvános árverés útján eladatni fognak, mely eladásra nézve utólagos felbontás kikötése mellett zárt ajánlatok is fogadhatnak el.

A venni szándékozók az árverési feltételeket somogy-szobbi kasznári hivatalban megtekinthetik.

646 3—3

Az uradalmi tisztség.

A LEGJOBB
BRÜNNI KELMÉK
 az eredeti gyári árak szerint szállítanak
SIEGEL-IMHOF
 posztó-gyárból
 580 17-20 BRÜNNEN.
 Egy elegáns tavaszi vagy nyári öltözközés elengedhetetlenül szükséges egy csomag, mely 3/4 métert vagyis 4 róft tartalmaz.
 Egy községség csomag ára 4.80
 „ „ „ „ „ „ 7.75
 „ „ „ „ „ „ 10.50
 „ „ „ „ „ „ 12.40
 valódi gyapjából.
 Továbbá nagy választékban helyesemmel szövött kamgarn, fölöttöknek való kelmek, vadászmoknak és turistáknak daróc, salondöltönyöknek perzsvénne és toeking szabályszerű egyenruhákna való posztók, férfiaknak és gyermekeknek mosható csérmakelmék, valódi piqúe-mellény-kelmék stb.
 Cestesség a csikk józaga és a minta szerint való szállítási díjvállaltatik.
Minták ingyen és bérmentve.

Az egvedüli szer lábizzadás és láb-szag ellen
 a Dr. Rose-féle Peditin.
 Niker biztosítottatik 3 nap alatt. Kellemes és ártalmatlan. 1 skatulya ára 1 frt. Főraktár: Török József gyógyszer-tára Budapest, király-utca 12. Neruda Nándor hatvani-utca Thalmyer & Seitz Nádor-utca és valamennyi gyógyszer-tár és gyógyfűkereskedésben. 654 1-6
GES. GROCHÜTZT.

Minden dohányosodásban és díszár-üzletben.
A legjobb szivarok-papír
 a valódi
LE HOUBLON
 PRÁGAI STÁRTMÁNT
 CAWLEY és HENRY-TÖL
 1880-80 PÁRSI VILÁGKIÁLLÍTÁS EZÖST-ÉRMÉ.
 Főraktár: KANTZ OTTÓ és társai BÉCSBEN.
 602 11 209

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető házi szer meglepően gyors gyógyulást szerzett. „A Beteg-barát” című kis írástban még bizonyítékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszas, románytelennak nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Lipcseben ingyen megküldi.
 11-11-111

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-Társaság Budapest.
 Gyár és irodák: VI. külső váci-ut 1896 99. sz. Városi iroda és raktár: VI. Podmanilovky-utca 14. szám.
 ajánlja a cséplési időnyre kitéhő szerkesztés
gőzcséplő-készületeit, locomobiljait,
 és vaskeretű gőzcséplő-gépeit, továbbá 586 8-18
járgánycséplő-készületeit.
 gabonatisztító-rostait
 (Baker- és Vidats-rendszer) és konkolyozóit.
 Készletben vannak:
 Eredeti kévekötő- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkaszáló-gépek szénagyűjtők, stb.
SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
 szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék övezetekkel, ered. Schlick- és Vidats-féle egyvasu-ekék, talajmécso eszközök-borondák és rögtörők.
 Szab. Schlick-féle „HALADÁS” sorbavető-gépek szőrvetető-gépek. — Takarmánykészítő-gépek — darálók, morzsolók, őrlőmalmok és olajmalom-bereendezések.
 Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.
 Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

3937/890. **Hirdetmény.**
 Nagy-Kanizsa város rendezett tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező erdő és legelő területeken, továbbá a nagy-kanizsai részen levő magán birtokokon a vadászati jog 1890. évi augusztus hó 15 től illetve május hó 1 től számított 6 évre, illetőleg a mezei vadász területre 6 év, két és fél óra
f. évi június hó 17-ik napján
 reggeli 9 órakor a városház tanács-termében a legtöbbet ígérőnek a tek. városi képviselő testület jóváhagyásának fenntartása mellett bérbe adatik.
 Az árverési feltételek a városi tanács termében a hivatalos órák alatt megtekinthetők. **A városi-tanács.** 656 1-1
 Nagy-Kanizsán 1890. évi május 17.
BABOCHAY polgármester.

A legjobb cigarettapapír.
 Nem híres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személyiségei által bizonyított tény, hogy a „Les dernières Cartouches”
 cigarettapapír Braunstein Erősen szaraból. (Paris, 65. Boulevard Exelmans), a legkényelmesebb és legfinomabb.
 A kereskedelemben előforduló különböző jobb cigarettapapírok előkelő tudosok által összehasonlító vegyelmzésesek alávetettek, úgy Dr. Pohl a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegytani állomás tanára, egyetemen és mindenben összehasonlító vegyelmzésesek mindegyikén azon eredményt adták, hogy a Braunstein Erősen cigarettapapír a legfinomabb és legjobb.
 Valódi csak azon papír, melynek eljegyzése mellett rajshoz hasonló és Braunstein Erősen címet viseli. Ezen című rajsgarettapapírt minden csomag ahnyit lapot tartalmaz, a mennyi az eljegyzés feljegyezve van.
 Braunstein Erősen
 cég alatt Bécsben, I. ker. Schottenring 25. sz. a. raktár
 cigarettapapírjai és cigarettahelyei elárulhatók.
 639 13-35

Gyors és biztos segítség nyomorba jök s azok következményei ellen.
 Az egészség fenntartására, az életvedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatározottabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt
életbalsam Dr. ROSA-tól.
 Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatásos gyógyfűvekből a legfinomabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyú felbűlés, vértelenség, aranyeres bajok stb. ellen teljesen határozottan bizonyul. Ily kitéhő hatásai következtében ezen életbalsam egy bebizonyult, megbízható házi-szerévé lett a népek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr.** Elismert íratok ezrel bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.
Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalsam” minden üvegcskéje két büroksba van csomagolva, melynek hosszalalala „Dr. ROSA életbalsama a „fekete sashoz” oximzett gyógyszer-tárból FRAGNER B. Prága 205-III” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.
Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a készítő FRAGNER B.
 Védjegy. főraktárában, gyógyszer-tár a „fekete sashoz” Prágában 205-III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszer-tárnál, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszer-tárában a Városház-téren.
Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárában van raktár ezen életbalsamból. 531 13-26
 Ugyanott kapható:
„prágai általános házi-kenőcs”
 több ezer hálynylatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tepedésénél s az emlő megkeményedésénél szálszor, kelevénynél, vér-daganatoknál, genyes fakedékoknál, pokolvarnál, körömgöknél, az úgynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál mirigy-daganatoknál, szirdaganatoknál, érszektetis tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kisereti és kigyógyítja.
Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben.
Óvás! Mintán a prágai általános házi-kenőcs sokszor utánzóznak, mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga círcsazelenze, melybe töltetik, vörbe használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és két kartomba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.
HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyítottabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehezhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

A körülbelül huszezer raktárban eladott és mindenütt minden férgek ellen legjobb szernek bizonyult

Zacherlin

014 6-10

ára ismét leszállítatott.

A valódi palackoknak ZACHERL J. névvel kell ellátva lenniök, és áruk mostantól fogva:

15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 frt.

Kapható Nagy-Kanisza Rosenfeld A.	Kapható Nagy-Kanisza Prezmayer és Deutsch	Kapható Csáktornya Strahla testvérek	Kapható Keszthelyen Wunsch F.
" " Strem és Klein	" " Armuth Náthán	" " Gránecz	" " Schleifer A.
" " Schwarz és Tauber	" " Marton és Huber és	" " Hejnrich Miksa és	" " Ozsmann Pál
" " Neu és Klein	" " ifj. Rosenberg Miksa.	" " Göncz özv. gyógyász.	" " Marton Mór és
" " Fesselhofer József	" " Alsó-Lendván Fuchs Nándor	" " Csurgón Hafner Albert	" " Pacsán Schleifer M. G. kereskedésében.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., Yáczai-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általánosán a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléces rendszer szabad.

gőzcséplőkészleteiket,

továbbá 2 1/2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcséplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill” és „88-as Drill”, egytetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

631 7-21

Rövid használat után nélkülözhetlen mint fogtisztító szer

Uj amerikai

GLYCERIN-FOG-CREME
(egészségszerű hatóssággal megvastagva)

F. A. Sarg fia & Társa

cs. kir. udvari szállítók

Bécsben.

KALODONT

Kapható a gyógyszereszek és illatszereszeknél 1 darab 35 kr. N.-Kanizsán Schwarcz & Tauber; Rosenfeld Adoll; Strem & Klein, Berdin Marton; Marton és Huber uraknál. 448 43-52

Megrendelési cím

A Dreher Antal-féle kiviteli palaczkosor

DIETRICH és GOTTSCHLIG

BUDAPEST

vagy DREHER ANTAL Kőbánya.

Csakis teljesen leulpedett, tehát tükörszerű kiviteli sör széküldése, folyton friss üvegtöltésben, a minőség hamisítlan volta mellett kezesség vállalatik.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny árengedmény.

Árjegyzékek mindenfelé ingyen és bérmentve.

(635 6-6)

Figyelmeztetés!

Miután gyakran megtörténik, hogy idegen készítményű és gyöngébb minőségű sörök „Dreher Antal kiviteli sör” cím alatt forgalomba hozatnak, a t. e. Dreher-féle kiviteli sör fogyasztóknak a hatóságilag oltalmazott üvegcimkét, melyen a Dietrich és Gottschlig név okvetlenül kell hogy rajta legyen, kiváló figyelmükbe ajánljuk.

Nagy nyereményesélyek a legnagyobb biztonság mellett.

Meghívás a budapesti bankgyűléslet részvény-társaság által létesített

alkalmi sorsjegy-társaságnál

500 állami és osztr. magyar bélyeggel ellátott magán-sorsjegyekről való részvételre. Nyereményösszeg 16 milliónál több! Nagyon kedvező csoportosítás. Kiváló nyereményesélyek csak 3 frt havokénti befizetés mellett.

Ügynökök kedvező feltételek mellett alkalmaztatnak.

656 1-3 Ajánlatok intézendők a budapesti bankgyűléslet részvény-társasághoz Budapest, Erzsébet-tér 16. sz.

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezelekből fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre . . . . . 5 ft — kr.
Félévre . . . . . 2 „ 50 „
Negyedévre . . . . . 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilvántartottak 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozóak Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Vidéki város.

Van-e ki e nevet nem ismeri? A vidéki város fogalmához igen sokat kötnek, de nem mindig szépet, nem mindig jót, nem mindig okosat, s sokszor — különösen mikor a fővárosi ember beszél a vidéki városról, nemével a kíváncsi gúnynak emlékszik meg azokról a napokról, vagy órákról, melyeket az egyik-másik vidéki városban töltött. S ha van dicsérni valója, legfeljebb vendégszeretetét dicséri, vagy ha nem volt alkalma azt élvezni, talán a vendéglő tisztaságáról, az ételek jóságáról emlékezik meg, és sokszor, ha keres is, nem igen talál megemlékezésre való dolgot.

Olyan a mi szép fővárosunk Budapest, mint a tenger, mely a kisebb-nagyobb folyókat mind magához vonzza; tudomány és művészet, ipar- és kereskedelem, irodalom, mindnek a java ott pontosul össze a fővárosban, s kisebb központok a vidéken csak nagyon-nagyon nehezen fejlődhetnek, habár mindenütt, vagy majdnem mindenütt a legdicséretreméltóbb törekvéseket észleljük.

E dicséretreméltó törekvés mutatkozott abban a nemes versenyben is, melyre a városok a most mást elhelyezett illetőleg elhelyezésük tekintetében teljesen megállapított királyi táblák érdekében kifejtettek. Mert nem is tudunk más okot képzelni,

mint hogy azok a városok, melyek annyi kártartással küzdöttek a királyi táblákért, — ez által fejlődésük egy újabb tényezőjével akartak gyarapodni, s ez annál természetesebb, mert városainkat nem egy körülmény akasztja meg a gyorsabb fejlődésben, nem egy körülmény teszi kérdésessé a legkomolyabb akaratot és törekvést is.

Hogy csak egyet említsünk, figyelemreméltó körülménynek tartjuk azt, hogy nemességünk tulajdonképeni uraink, uradalmaikon élnek, oly elem, mely nagyon emelné a városok társadalmi értékét. A télnek néhány hónapját nem a közelükbe eső vidéki városban töltik, hanem a fővárosban, a mi szintén nagyon természetes, mert a vidéki város, több tekintetben hátramaradt kultúrelével, nem nyújthatja azt, mit a főváros a legkülönböztetebb intézményeivel, muzeumaival, képtáraival, színházaival és egyéb szórakozásaival nyújtani képes. Mit tehetnek ezzel szemben a vidéki városok az érdekében, hogy társadalmi életüket pezsgőbbé, virágzóbbá tegyék; hogy — többnyire kezdetleges, sőt sokszor egészen hiányzó kulturintézményeiket fejlesszék? Hiszen nemcsak a kisebb, sőt sokszor a nagyobb városokban is azt tapasztaljuk, hogy magát a színházat sem képesek hosszabb ideig fentartani nyilvános könyvtárak, muzeumok s egyebekről szó sincs. Az ilyen élvezetekre a legtöbb he-

lyen a publikum rákapatva sincs, s ha nincs — nem is érzi annyira hiányát, úgy, hogy az egész társadalmi élet majdnem kizárólag az egyleti tevékenységben pontosul össze.

Sokan nevetik azt a közdelmet, melyet városaink haladásuk és fejlődésük érdekében kifejtének. Époly jogtalanul, mint ok-talanul.

A magyar társadalom jelenlegi lassú, de biztos átalakulása okvetlenül megköveteli, hogy városaink elmaradott állapotából kiemelkedjenek, s ott a hol erre a maguk erejéből nem képesek, a törvényhozásnak is módot kell szolgáltatni arra, hogy a főváros óriási haladásával szemben a vidéki városok se maradjanak vissza, hanem iparkodjanak vidéküknek mind megannyi központjaivá lenni, központjaivá nemzeties irányban mint erős támaszai az alkotmánynak.

A magunk Kanizsájáról látjuk ezt a fejlődési törekvést, e városnál, mely nagy áldozatokkal ugyan, az utolsó két évtizedben hatalmas lépésekkel haladt és haladt előre. Az épülő- és széptülő utcák mutatják, mint terjeszkedik e város mindenfelé, mint nyújtja ki tagjait minden irányban.

Csak hatalmasan liktető közszellem kellene még, mely az áldozatok hozatalában nem fukarkodik, hogy e város mentül hamarabb azokkal az intézményekkel is gya-

A „ZALA“ tárcája.**Futó Julis.**

Futó Julis szép leány volt, —
Amde olyan halovány volt:
Meg is halt tan! — ezt mondanád,
Ha villámot nem szórna rád
Sötét szeme égő párja
Hova egész mennyi várt zárva,
S ha nem volna hébe-korba
Fonyadt ajkát torz-mosolyra.

Barangol az átcán végig
Pityamalattól fényes délig,
Forró déltől hűs estélig,
Pajkos fiúk mind kiscsik, —
Vagy leül a szögletköre,
Néz majd hátra, majd előre —
Közben-közben dúdolgatva:
„Pénteknapra, úgy fogadta!”

Szól az anyja: „Tulipánom,
Gyöngyvirágom, édes lányom;
Finom étel egész halom
Vár odabent az asztalon, —
Gyere egyél: már két napja
Nem volt szádban egy falatka!”
S édes anyját karonfogva
Futó Julis ezt susogja:

„Jaj, ne bánson! nem tehetem,
Édes anyám, nem ehelem;
Be sem megyek, itt kell várnom,
Azt ígerte mátkapárom:
Eljön étem pénteknapra,
Vagy tán szombat virradatra
S magával visz esküvőre . . .
És Jézusom, csak már jöjj!”

„Édes kincsem, ne várd többet!
Mátkapárod sose jön meg . . .
Tedd le azt a szép nászruhát,
Oltá fel hamvas szokot, csuhát

„Es sirásd el boldogságot,
Mert hiába, hogy öt várad! . . .
Borsodi Pál — oh te vérem! —
Husként halt a csatatéren.”

„Szegény asszony! Mért hazudtál?
Hisz ilyet te sose tudtál . . .
Soha eddig! . . . Most meglette:
Könnyebőljön lánya lelke!
Szegény anyja, belülsódtál!
Nézd Julisod most is ott áll
S halkán — lágyan dúdolgatja:
„Pénteknapra, úgy fogadta.”

Pál pedig és Gazdák Klára
Oszekeltek ujholtájba . . .
Mikor folyt a tánc javában
Borsodiék hajlékában, —
S megmaradt sok vendég kedve
Mint folyó, ha szük a medre —
Es az új párült egy zugba
Szerelemesen sügva-büvva:

Futó Julis lép be halkán
Szokottnál is halványabban . . .
Rajt! nászruha, hamvas szok is;
Fején virág nyakán kláris —
S lágy-csendesen dúdolgatja:
„Pénteknapra, úgy fogadta,
Vagy tán szombat- virradatra . . .
És lerogy a padozatra.

Vátszonyi-Béla.

Apróságok.

Félig álom, félig valóság.

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

I.

Burgonya Zakariás valamikor jó hírnévnek örvendő csizmadia mester volt. — Hanem aztán, hogy megszédítte magát és legényeivel dolgoztott — ő maga csak a szabás és az ezzel járó fűtyülés nemes művészetével foglalkozván: igen hosszúra nyúlt neki otthon az idő annál is inkább, mert felesége — a becsületes babsútt,

Molnár József egyetlen s következőkép elkényeztetett leánya — a Babi — minden egyébhez sem valami fűlságosan, de legkevésbé a magas politikához értett.

Tudjuk pedig, hogy a világ minden magyar csizmadiajának gyöngye — ők maguk persze azt hiszik, hogy erős — oldala a politika.

Enek hát az ő okáért Burgonya Zakariás mester kapta magát és felesapott kaszinó — tag-nak. — Mert — így okoskodott — ha a »Budapest« maga is már két »annyit« szed az ember zsebéből: miért ne szessen készséggel fel annyit egész halom újságnak az elolvashatásáért? . . .

Eleinte hát szorgalmasan búvárkodott, csak úgy falva vezércikkkel, tárcát, újdonsági rovatot, sőt apró és öreg hirdetésekkel, — és csak úgy eltelve ha elegyedett valamely tisztelt szakírással vitába. — Hanem aztán mikor látta, hogy mások csak egy árva óranegyedet töltenek olvasással, aztán szépen letelepesnek itt a nemes tarokkhoz, amott a még nemesebb ferblíhez; míg ismét mások azzal foglalkoznak, hogy a »szép asszonynak« (érisd kaszinósón) csapják a szépet, vagy bor — némelyek sör — mellett búsulnak — vigadnak, mégis kisujjokban bírják meg a Bismarck leg-diplomatikusabb terveit is: ő is lerázta magáról a nagy büzgöságot és . . . . .

Amde minek folytassam? . . . Tudvalevő, hogy mire viszi az embert a kártya, bor és asszony, kivált mikor ez kaszinósón is, meg szép is, s ezen felül nem él az urával.

Denique a szegény, elkényeztetett Babi a testi nyomor és lelki bánat következtében csakhamar elhúszott ez árnyékvilágból, miután már jóval előbb gyermekeivel — a kis Bódi s a még kisebb Margittal együtt férjét odahagyván szülőihez költözött.

Következett Zakariás bátyánkra a »nyomor

A körülbelül huszezer raktárban eladott és mindenütt minden férgek ellen legjobb szernek bizonyult

ára ismét leszállítatott.

A valódi palackoknak ZACHERL J. névvel kell ellátva lenniök, és áruk mostantól fogva: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 frt.

Kapható Nagy-Kanisza Rosenfeld A.	Kapható Nagy-Kanisza Prezmayer és Deutsch	Kapható Csáktornyan Strahla testvérek	Kapható Keszthelyen Wunsch F.
" " Strem és Klein	" " Armuth-Náthán	" " Gráncz	" " Schloifer A.
" " Schwarz és Tauber	" " Marton és Huber és	" " Heinrich Miksa és	" " Oszmann Pál
" " Neu és Klein	" " ifj. Rosenberg Miksa.	" " Göncz özy. gyógyász.	" " Márton Mór és
" " Fesselhofer József	" Alsó-Lendván Fuchs Nándor	Csurgón Hafner Albert	Pacsán Schloifer M. G. kereskedésében.

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., yáczai-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

631 7-20

ajánlják általánosan a legjobbnak elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléczes rendszer szabad.

gőzeséplőkészleteiket,

továbbá 2 1/2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzeséplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill“ és „88-as Drill“, egyetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Rövid használat után nélkülözhetlen mint fogtisztító szer

Uj amerikai
GLYCERIN-FOG-CREME
(egészségügyi hatóságilag megvizsgálva)

KALODONT
F. A. Sarg fia & Társa
cs. kir. udvari szállítók
Bécsben.

Kapható a gyógyszerész-és illatszerészeknél 1 darab 35 kr. N.-Kanizsán Schwarcz & Tauber; Rosenfeld Adolf; Strem & Klein, Berdin Márton; Martonés Huber uraknál. 448 43-52

A Dreher Antal-féle kivitelű palaczkáször

DIETRICH és GOTTSCHLIG

BUDAPEST

vagy DREHER ANTAL Kőbánya.

teljesen leülepedett, tehát tukórtiszta kivitelű sör szétküldése, folyton friss üvegöltésben, a minőség hamisítlan volta mellett kezesség vállalatik.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny árengedmény.

Árjegyzékek mindenfelé ingyen és bérmentve.

(635 6-6)

Miután gyakran megtörténik, hogy idegen készítményű és gyöngébb minőségű sörök „Dreher Antal kivitelű sör“ cím alatt forgalomba hozatnak, a t. cz. Dreher-féle kivitelű sör fogyasztóknak a hatóságilag oltalmazott üvegcímkét, melyen a Dietrich és Gottschlig név okvetlenül kell hogy rajta legyen, kiváló figyelmükbe ajánljuk

Nagy nyeresémesélyek a legnagyobb biztonság mellett.

Meghívás a budapesti bankkegyesület részvény-társaság által létesített

alkalmi sorsjegy-társaságnál

500 állami. és oszt. magyar bélyeggel ellátott magán-sorsjegyekről való részvételre. Nyeresémesőség 16 milliónál több! Nagyon kedvező csoportosítás. Kittinó nyeresémesélyek csak 3 frt havokénti befizetés mellett.

Ügynökök kedvező feltételek mellett alkalmaztatnak.

655 1-3 Ajánlatok intézendők a budapesti bankkegyesület részvény-társasághoz

Budapest, Erzsébet-tér 18. sz.

Készítőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezékből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.**Kiadóhivatal:**

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 „ 50 „
Negyedévre . . . . . 1 „ 25 „

Hirdetések különösen számítatnak.

Nyilttér petítésora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetéseknek vonatkozólag Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Vidéki város.

Van-e ki e nevet nem ismeri? A vidéki város fogalmához igen sokat kötnek, de nem mindig okosat, s sokszor — különösen mikor a fővárosi ember beszél a vidéki városról, nemével a kíváncsi gúnynak emlékszik meg azokról a napokról, vagy órákról, melyeket az egyik-másik vidéki városban töltött. S ha van dicsérni valója, legfeljebb vendégszeretetét dicséri, vagy ha nem volt alkalma azt élvezni, talán a vendéglő tisztaságáról, az ételek jóságáról emlékezik meg, és sokszor, ha keres is, nem igen talál megemlékezésre való dolgot.

Olyan a mi szép fővárosunk Budapest, mint a tenger, mely a kisebb nagyobb folyókat mind magához vonzza; tudomány és művészet, ipar és kereskedelem, irodalom, mindnek a java ott pontosul össze a fővárosban, s kisebb központok a vidéken csak nagyon-nagyon nehezen fejlődhetnek, habár mindenütt, vagy majdnem mindenütt a legdicséretreméltóbb törekvéseket észleljük.

E dicséretreméltó törekvés mutatkozott abban a nemes versenyben is, melyre a városok a most már elhelyezett illetőleg elhelyezésként tekintetben teljesen megállapított királyi táblák érdekében kifejtettek. Mert nem is tudunk más okot képzelni,

mint hogy azok a városok, melyek annyi ki-tartással küzdöttek a királyi táblákért, — ez által fejlődésük egy újabb tényezőjével akartak gyarapodni, s ez annál természetesebb, mert városainkat nem egy körülmény akasztja meg a gyorsabb fejlődésben, nem egy körülmény teszi kérdéssé a legkómolyabb akaratot és törekvést is.

Hogy csak egyet említsünk, figyelemreméltó körülménynek tartjuk azt, hogy nemességünk, tulajdonképeni uraink, uradalmaikon élnek, oly élem, mely nagyon emelné a városok társadalmi értékét. A télnek néhány hónapját nem a közelükbe eső vidéki városban töltik, hanem a fővárosban, a mi szintén nagyon természetes, mert a vidéki város, több tekintetben hátramaradt kultúréletével, nem nyújthatja azt, mit a főváros a legkülönbélebb intézményeivel, muzeumaival, képtáraival, színházaival és egyéb szórakozásaival nyújtani képes. Mit tehetnek ezzel szemben a vidéki városok az érdekében, hogy társadalmi életüket pezsgőbbé, virágzóbbá tegyék; hogy — többnyire kezdetleges, sőt sokszor egészen hiányzó kulturintézményeiket fejlesszék? Hiszen nemcsak a kisebb, sőt sokszor a nagyobb városokban is azt tapasztaljuk, hogy magát a színházat sem képesek hosszabb ideig fentartani; nyitvános könyvtárak, muzeumok s egyebekről szó sincs. Az ilyen élvezetekre a legtöbb he-

lyen a publikum rákapatva sincs, s ha nincs — nem is érzi annyira hiányát, úgy, hogy az egész társadalmi élet majdnem kizárólag az egyleti tevékenységben pontosul össze.

Sokan nevetik azt a küzdelmet, melyet városaink haladásuk és fejlődésük érdekében kifejtének. Epoly jogtalanul, mint ok-talanul.

A magyar társadalom jelenlegi lassú, de biztos átalakulása okvetlenül megköveteli, hogy városaink elmaradott állapotából ki-emelkedjenek, s ott a hol erre a maguk erejéből nem képesek, a törvényhozásnak is módot kell szolgáltatni arra, hogy a főváros óriási haladásával szemben a vidéki városok se maradjanak vissza, hanem ipar-kodjanak virádozhatnak mind megannyi köz-pontjaivá lenni, központjaivá nemzeties irányban mint erős támaszai az alkot-mánynak.

A magunk Kanizsájáról látjuk ezt a fejlődési törekvést, e városnál, mely nagy áldozatokkal ugyan, az utolsó két évtizedben hatalmas lépésekkel haladt és haladt előre. Az épülő és szépülő utcák mutatják, mint terjeszkedik e város mindenfelé, mint nyújtja ki tagjait minden irányban.

Csak hatalmasan lüktető közszellem kel-lene még, mely az áldozatok hozatalában nem fukarkodik, hogy e város mentül ha-marább azokkal az intézményekkel is gy-

A „ZALA“ tárcája.**Futó Julis.**

Futó Julis szép leány volt, —
Amde olyan halovány volt,
Meg is halt tan! — ezt mondanád, —
Ha villámot nem szórna rád
Sötét szemre égő párja
Hova egész menny van zárva, —
S ha nem volna hűbe-korba
Fonyadt ajkát torz-mosolyra.

Barangol az utcán vég g
Pityamaltól fényes délig,
Forró déltől hűs estélig.
Pajkos buk mind kísérik, —
Vagy leül a szögletköre,
Nex majd hátra, majd előre —
Közben-közben dúdolgatva:
„Pénteknapra, úgy fogadta!”

Szólt az anyja, „Tulipánom,
Gyöngyvirágom, édes lányom:
Finom étel egész halom
Vár odabent az asztalon, —
Gyere egyél: már két napja
Nem volt szádban egy falatka!”
S édes anyját karonfogva
Futó Julis ezt susogja:

„Jaj, ne bántson! nem tehetem,
Édes anyám, nem ehelem:
Be sem megyek, itt kell várnom.
Azt ígérte matkapárom:
Eljön é tem pénteknapra,
Vagy tán szombat virradatra
S magával visz esküvőre . . .
Ez Jánosom, csak már jőne!”

„Édes kincsem, ne várd többet!
Matkaparod sose jön meg . . .
Teéd le azt a szép nászruhát,
Óta fel hamvas zsákok, csuhát

Es sírasd el boldogságot,
Mert hiába, hogy-ot várod! . . .
Borsodi Pál — oh te vérem! —
Hűsként halt a csatatéren.”

Szegény asszony! Mert hazudtál?
Hisz ilyet te sose tudtál . . .
Soha eddig! . . . Most megtette:
Könnybőljön lánys felkel!
Szegény anya, bels családál!
Nézd Julisod most is ott áll
S halkán — lágyan dúdolgatja:
„Pénteknapra, úgy fogadta.”

Pál pedig és Gazdagh Klára
Összekeltek újholdtájba . . .
Mikor folyt a tánc javában
Borsodiék hajlékában, —
S megarád sok vendég kedve
Mint folyó, ha szük a medre, —
Es az új pár állt egy zuga:
Szerelmesen sügva-búgva:

Futó Julis lép be halkán
Szokottnál is halványabban . . .
Rajt! nászruha, hamvas zsák is:
Fején virág nyakán klárás —
S lágy-ésóndesen dúdolgatja:
„Pénteknapra úgy fogadta,
Vagy tán szombat-virradatra . . .”
Es lerogy a padozatra.

Várossy Béla.

Apróságok.

Félig álom, félig való.

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

I.

Burgonya Zakariás valamikor jó hírnévnek örvendő csizmadia mester volt. — Hanem aztán, hogy megszedte magát és legényeivel dolgozta tolt — ő maga csak a szabás és az ezzel járó fűtyülés nemes művészetével foglalkozván: igen hosszúra nyúlt neki otthon az idő annál is inkább, mert felesége — a becsületes bábúto,

Molnár József egyetlen s következképp elkényeztetett leánya — a Babi — minden egyébhez sem valami túlságosan, de legkevesebbé a magas politikához értett.

Tudjuk pedig, hogy a világ minden magyar csizmadiajának gyöngye — ők maguk persze azt hiszik, hogy erős — oldala a politika.

Ennek hát az ő okaért Burgonya Zakariás mester kepta magát és feleséjét kaszinó — tag-nak. — Mert — így okozkodott — ha a „Buda-pest“ maga is már két annyit szed az ember zsebéből: miért ne fizessen készséggel (él annyit egész halom újságnak az elolvashatásáért? . . .

Eleinte hát szorgalmasan búvárodott, csak úgy falva vezércikket, tárcát, újdonsági rovatot, sőt apró és öreg hirdetések, — és csak úgy elvéte ha elegendett valamely tisztelt szaktárral vitába. — Hanem aztán mikor látta, hogy mások csak egy árva óránegyedet töltenek olvasással, aztán szépen letelepeznek itt a nemes tarokkhoz, amott a még nemesebb ferbihez; mig ismét mások azzal foglalkoznak, hogy a „szép asszonyok“ (érsd kaszinós) csapják a szépet, vagy bor — nemélek sör — mellett búsulnak — vigadnak, mégis kisujjokban birják meg a Bismarck leg-diplomatikusabb terveit is: ő is lerázta magáról a nagy büzgöságot és . . . . .

Amde minek folytassam? . . . Tudvalevő, hogy mire viszi az embert a kártya bor és asszony, ki-vált mikor ez kaszinós is, meg szép is, s ezen-felül nem él az urával.

Denique a szegény, elkényeztetett Babi a testi nyomor és lelki bánat következtében csakhamar ellúcsuzott ez árnyékvilágból, miután már jóval előbb gyermekeivel — a kis Bódi s a még kisebb Margittal együtt férjét odahagyván szülőihez költözött.

Következett Zakariás bátyánkra a nyomor

rapodjék, melyekhez csak pénz kell, pénz és egyéb semmi!

Csakugy ez a bökkenő. Városunk polgárai nagy áldozatokat hoztak már, s nem lehet mondani, hogy az adó csekély volna, sőt nem kevesen vannak, kik nem szívesen nyulnának zsebeikbe, hogy egy pár százalékkal több pótlékot fizessenek. Macenásunk pedig csakugyan nincs, ki a bőrség szarujából egyszerre valami szép intézménnyel gyarapítaná városunkat vele együtt magának is emlév emléket. Így tehát városunk csak a polgárainak áldozatkésziségre van utalva, arra a közszellemre, mely habár lassabban, mégis tud szepet és maradandót teremteni. Azért eszünk ágában sincs, hogy mi városunk jövője fölött kétségbe essünk. Erre éppenséggel nincs okunk. Halad ez és fejlődik a maga emberségéből és sok tekintetben jobban és szebben, mint sok más város, melynek több hozzá az eszköze.

A társadalmi élet is elég eleven, elég pezsgő, hiányzik azonban az hozzá, a mit cikkünk elején említettünk. Városunk nem központja a vidéknek abban az értelemben, amelyben mi azt szeretnők látni. Ipari és kereskedelmi tekintetben megíti a mértéket ez érdemben is, de nem társadalmi szempontból. Erre pedig nagy szűkség volna épugy a város, mint a vidék érdekében. No de bizton hisszük, el fog jönni ennek is az ideje.

Cercle.

Ferenc József császár és király nemcsak a leglovagiasabb uralkodó; hanem az alkotmányosan legkorrektebb is, kit a kortörténet ismer. Skrupulózus lelkiismeretességgel tartja meg az alkotmányosság minden szabályát, sőt legjelentelenebb forraságait is. A trónról soha sem mond oly szót, a melyért teljes felelősséget nem vállalhat az illető miniszter, biztos nem lehet az illető törvényhozó testület többségéről. Így volt a trónbeszéd is, ama válaszszal, melyet a delegációk elnökeinek adott Ő Felsége; nem csak megteleit az minden gondolatában s kifejezésében az aktuális helyzetnek, hanem a leg-

pregnansabb tisztaságban tükrözte vissza a felelős kormány politikáját. A trónbeszéd után, midőn leszállt az emelvényről cserel-t tartani, minden egyes delegátus számára volt Ő Felségének egy szívélyes, barátságos szava; ekkor személyes érzelmének is kifejezést adott a Felséges ur, nyíltan és szabadon érintette az állami életnek oly mozzanatait is, melyek nem tartoznak szorosan a delegációk keretébe. A királynak éppen ezen megjegyzéseit kell úgy tekinteni, mint a legelső állampolgár privát nézetének kifejezést, melyek nem hivatalos jellegűk, hanem saját fajsúlyuk által hatnak.

A bizalmasabb társalgásból, melyet Ő Felsége folytatott a delegátusokkal, a „P. Corr.“ mindenekelőtt ama királyi nyilatkozatokat emeli ki, mint különösen figyelemre méltókat, melyek a magyar képviselőházban letöltött Kossuth-vitára vonatkoznak s felette hízegő dicseretet involválnak gróf Szapáry/Gyula miniszterelnök s a szabadelvű párt feje s minisztercollegái, valamint a képviselőházi többség javára, azután pedig félre nem értendő intést adnak arra nézve, hogy a király mily rendkívül becsben tartja a parlamenti tanácskozás nyugodt és méltó vitelét. Még a szélsőbal sem panaszkodhatik elégtelen figyelem miatt a Korona részéről: a király határozott becsülésének adott kifejezést a párt azon enunciatiója felett, mely által teljesen loyális módon manifestálta, hogy a Kossuth-politikának incompatibilis részét elveti.

Érdekes symptoma azon körülmény is, hogy Ő Felsége csupán a delegációkat illető kérdésekről beszélt gróf Apponyival, a belpolitika érintése nélkül. A nemes grótnak még várnia kell: nagy államférfiúi talentumának e paragon fekvését a tényleges nem csak deliberativus, működésre vonatkozólag csakis publicista barátainak köszönheti a nemes gróf, kik ügyetlen heveskedésükkel folyton hamis helyzetbe hozzák őt.

Igen fontosnak s-előreláthatólag sikeresnek is látszik Ő Felségének azon ismételt nyilatkozata, hogy a német cseh kiegyezést el kell készíteni. Az immár végképen jogosultatán testvérháború Csehországban tényleg egész Ausztriát gyengíti oly módon, mely kell hogy visszahasson az egész monarchia erejére s így súlyára is. Jó azok nélkül izgatják a csehek, mondja Ő Felsége: az izgatók pedig ugyanazok, a kik Magyarország ellen is agítálnak. Im már az egész világ tudja, nemcsak, hogy ki a leghűb s legmegbízhatóbb támasza a dinastiának s az egész monarchiának, hanem a császár és király is, hogy kit ismer el annak szívében, meggyőződéssel.

Gróf Kálnoky exposéja.

A mi Ő Felségének a delegációk üdvözlétre adott válaszában éles, de azért csak általános körvonalakban volt rajzolva, egész külpolitikánk képe, azt az albizottságban előadott exposéjában a legfinomabb részletig kidolgozta gróf Kálnoky. Ritkán látunk államférfit oly őszinteséggel s igazsággal beszélni és eszelekedni, mint gróf Kálnoky teszi s tette mindig, már nagy barátjának oldalán is, kinek főcélját most különös odaadással és sikerrel is, követi. E politikában minden világot, átlátású, becsületes és hű — mit sem akar, csak a béke fentartását, szabad fejlődését minden népek, kicsinynek, nagyoknak egyaránt. Szelid a formában, szilárd a tetteben: ez legjobban kitűnik a Szerbiának szentelt mondatokból. Ez országban a közvélemény ránk nézve kedvezőtlen fordulatot vett; gróf Kálnoky azonban nem tenyegyet, hanem csupán kijelenti, hogy a szerb kormány nem fog többé számíthatni az osztrák-magyar monarchia előzékenységre, ha nem lesz képes jobb összhangba hozni a szerb szociális és publicista körök emanatióit a saját barátsági biztosításával. Ez igen udvarias, de azért elég érthetően meg van mondva. Reményeljük, hogy Belgrádban megértik az intést s az eddiginél jobban téken fogják tudni tartani a gonosz nyelveket.

Azokat a jó embereket is, kik nem fáradnak el a hármas szövetség megüzletését híresztelni, megtanítja Kálnoky, midőn kijelenti, hogy II. Vilmos császárral a hármas szövetség illetőleg nemcsak új nézetek és célok nem kerültek felszínre, hanem a császár bugyó, lelkében meggyőződött hite annak s megingathatlan fenállásáért új garanciákat szerzett. Bulgáriával szemben a mostani német császár is megietetés közönyös, de teljesen jóakaró semiegeességet gyakorol monarchiánk, Olasz- és Angolország határozottan bolgárbarát nézeteivel szemben. Ez nem fogja arra indítani a bolgárokat, hogy kilépjenek ama okos tartózkodásból, melyet államjogi tekintetben követnek, ellenkezőleg megerősíti őket benne. Egyszer magától is útni fog az óra, mely a bolgár trónnak formailag is megadja az általános legitimitatiót.

Hogy ily viszonyok közt a delegációk ezen külügyminiszterrel szemben nem járhattak el másképp, mint hogy iránta való legnagyobb, korlátlan bizalmukat bizonyították be. — az csak természetes. Ezt tették, midőn a rendelkezési alapnak 100.000 frttal való fölemelését, a keleti értesítő-szolgálat részére, melynek nagy fontosságát a „P. Corr.“ csak a napokban hangsu-

tragédiája. Ráadta magát a pálinka ivásra, melyre úgy tett szert, hogy el-eljárta a régi ismerőkhöz, kik könyörületből földözni valót jutattak neki. — Ha aztán ehez is talált, Évi néni — a kofák özanyját — kereste fel a kis piacon és ott sült, burgonyát lakomázott. — Ő ugyan „kolompér“ névvel tisztelte e kizárólagos meleg ételét, de én nagyon hajlandó vagyok vonzalmát a névrokonságnak betudni. — Avagy tán Sanyaró Vendel kélt föl benne az ingert, az a Sanyaró Vendel, kinek nyögéseit hajdan mint a kaszinó tagja annyi élvezettel tanulmányozta?

Mi történthetett?

Burgonya Zakariás a kaszinó termében ott ül az asztalán mint újonnan megválasztott elnök; a minék is örömeire hatvan — ennyi a tagok száma — terítéku vacsorát ad. A legválogatottabb ételek, a legdrágább borok, még pezsgő is. Egy durranás és föláll a kaszinó pennája Dálnoki Dezső, ki a „Magyarhon“ tudósítója, a „Bimbók és Csallánok“ r. munkatársa, aztán hatalmas ékesenszó-lással felkösztöni a vacsorát fizető derek új elnököt, éltetvén „mint a közügy fáradsatlan munkás bajnokát, mint fölvilágosult sőt művelt iparost, ki esze, modora és becsületessége útján elvitte odaig, hogy ma holnap töméntelen ügyvéd, orvos, mérnök stb. mellözésével közlekedéssel fog polgármesterré választatni, a mely polcon városunk javára kívánjuk, hogy sokáig éljen!“

II.

Jómódu Mihálynak egyéb baja nem volt, csak hogy mindig látította a gyomrát. Elhevert nap-bosszant a puha pamlacon panaszosan nyögve.

Ha reggelire két szelet sonkánál többet meg nem ehetett, az orvosot küldött. Ez látván, hogy inkább képzelt, mint valódi beteggel van dolga; csak olyasfélével tanácsolt is, jrt is, a mivel nem árihatott. Érdekes volt különben az öreg dclben,

a mikor a 4-5 tál mindegyikénél külön-külön azon kesergett, hogy nem ehetik; holott...

Amde hiszen ez a typus is ösmeretes.

Hanem hát egyszer mi történt jómódu bátyánkkal:

Elment unalmában nem épen messze lakó egy barátját meglátogatandó. Útja egy erdőn vitte át és mikor ebben már jól bent jart a kocsi, hirtelen — mintha puskából lötték volna — ott terem három szál betyár. Az egyik a kantárszárát ragadja meg, a másik meg a kocsiat rántja le a bakról, a harmadik pedig arval tiszteli meg Mihály bátyánkat, hogy mellének revolvert akar szegezni. De csak akar, mert hőkünk a szándékok ezen legnemesibekét észre vévén, ugy sújja hatalmas öklével fejbe a rablót, hogy ez hosszan elterül a gyepeñ, Mihály gazda pedig vállára veti a két lábat, s egy óra nem telik bele, már ott falatozgat rég nem látott barátjánál olyan jóízűen, mint még eddig soha talán.

Tudja-e már most az étvágy gerjesztés módját.

III.

A Bódóg gyerek még akkor sem volt egészen rossz diák (Deak — az igaz — sohasem lesz belőle), mikor már a második latin iskola porát nyelte, a mint ő maga ezt fölverte. No de az öreg Süley nem mindig vette figyelembe azt, hogy ki miként tanul, hanem — valahányszor ugy szottyant kedve — neki ment a Mukinak épugy, mint a Ferinek vagy Nácinak, s kit nyakszirtén vágott, kit barackkal traktált, kinek pedig — ha teszzen azt volt mibe kapaszkodni — az üstökebe ragasztodott hűsége. Persze, hogy ezek szerint a Bódóg gyerek sem kerülhet ki az éfiéle önkénytelen mulatságot.

Hogy az önézetes csemete ezért kemény bosszút esküdött, az természetes; hogy erősen eltö-kélte magát éppenséggel így bánni el növendékével,

mikor majdan ő leszen a professor, az öreg bácsi pedig a nehuó, azt is értem; de ez már aztán egy kicsit mégis csak nagyon sok:

Nagy garral sétál a másodéves gymnazista, Tarcaú Bódóg Komóty város utcáján, szábjában valódi — egő és löstölög és illatos — Regalia Médiával, karján Komóty legszebb leányával, Bendeü Lujszával.

De oh iszony! Jón Süley bácsi és — se kérd, se hall — egy ütessel Bódognak a szájból a szivart ki, — fejről a kucsmát leüti.

— „Ez vért kíván!“ — ordit dübében a kicsi Seladon — amde őn, ki egy ártatlan gyerkőcöt így megtámad és szíve hölgye előtt megszegyenit: őn, úrram, nem méltó arra, hogy lovaghoz illő módon párviadalra kihívjam, mert őn (de ezt már még sem tudom, hogy nagy kezdőbetűvel mondat-e?) pimasz, alávaló gazember, — miért is e jogszbotommal ütöm gazonra!

Es ütötte-verte a hol csak érte, mit a közelben ácsorgó egyéb diakok észre vévén, vérszemét kap-tak és a „vitam et sanguinem“ csatalkiállással, neki estek az öregnek, a ki, hogy végre a veréstől megmeneküljön, ott azon a helyen kiadta a lelkét, így szabaditván meg az amugy is elég sanyaru-penzügyi helyzetben sinylódó államot a legdrágább dolgok egyikétől, egy nyugdíjastól, a mivé ma holnap magát kinötte volna.

Léven pedig e szerencsés fordulatnak okozója senki más, mint Tarcaú Bódóg ur, a másodéves gymnazista: a Komóty községe indittatva érezte magát Tarcaú részére egy sajátkezűleg megirt „Elismerő nyilatkozatot“ küldeni, ebben egyuttal azon szomorú körülményen is sajnálkozván, hogy nincs módjában Tarcaúat az öreg Süley helyébe kinevezni, mert „ugy-e bár, őn ölesőbban is el-elverné a nebulókat?“

lyozta, egyhangulag és minden vita nélkül meg szavazták.

Bécsből, katonai körökből írják a „Pester Corr.”-nek:

„A közös hadügyminiszternek a delegációk elé terjesztett javaslataiból hiányzik ama, hadászati célokra nélkülözhetetlen vasuti vonal kiépítése, melyet a monarchia dél-nyugoti határain hiába keresünk. Egy pillantás a vasuti térképre s látni fogjuk a hiányt, mely háború esetén lehetetlenné teszi a gyors felvonulást az említett irányban. A budapest-zimonyi vasút kivételével más vonalakkal nem rendelkezőnk; mert a déli vasut és a magyar államvasutak déli vonalait elégségesek ugyan a közönséges forgalomra, de mozgósítás esetén az a nélkül is kikerülhetlen zavart csak fokozná az egyoldalú volt miatt. Nagyjobb csapatok gyors előretolhatása végett tehát a mondott irányban, szükséges egy direkt kettős összekötő vonal a már létező vonalakkal. Ennek begyőzése végett azt a kérdést vetjük fel, vajon lehetséges lenne-e a mostani viszonyok közt egy, Magyarországban vagy Erdélyben álló hadtestet Bukovinába tolni már a továbbítás első napjaiban előforduló végtelen nehézségek nélkül? Mig az arad-déva-piski vonal rendszeren működik, Arad-Temesvár felől naponként lehet egy-két katonai vonatot továbbítani, de előre nem látható események, mint töltés-eszakiások, más egyéb elementáris bajok után a csapatokat tisztán az országútra kellene terelni. Mi lenne akkor a számtani szabotossággal kimért mozgósítási napokból, azt bárki is eltalálhatja.

Józanon gondolkodó katonának nem szabad azon eszmével foglalkozni, hogy csak É-zak felől várhatjuk a támadást. Ezzel nem akarjuk a Lemberg, Krakkó s Przemysl védelmére készült s milliókba került erődítések kárthatni, de azt hisszük, hogy ezeknél sokkal kevesebbe került volna pl. egy Nagyszében-Czernowitz közi vonal.

Oroszország éventé számos milliót költ vasuti vonalainak kiegészítésére. Ott a vasutnak csakis az ország védelmére való célja mérvadó. Németország minden föltűnés nélkül kiépítette hadászati célokra szükséges vonalait; sőt Olaszország sem maradt hátra. Csak az osztrák-magyar monarchiában kerül sokféle javaslatba s végtelen tárgyalásokba egy egyszerű ágyarakodó, vagy vasuti hid robbantási szerkezetnek engedélyezése. Az 1866-i hadjárat végével a marhegyi vasuti hid csak akkor lett felrobbantva, mikor a porosz csapatok mintegy ezer lépésnyi távolságban ugyszólván száz lábbal jutottak a túlsó partra; de a cseh határszéli vasutakat érintetlenül hagyták, nehogy az illető társulatok kártérítési igényekkel lépjenek fel.

A végzetes elkésést, valamint a mindig helytelenül alkalmazott takarékoságot Ausztria-Magyarország már számtalan milliárddal fizette meg. Fontoljuk meg, hogy az előbb-utóbb mulhatlanul kitörendő háború örök időkre elfojta dönteni a monarchia fönállását, vagy bukását.

Tanügy.

A vizsgák.

Megindult a beszámolás nagy munkája országszerte. Kis és nagy diákok számot adnak egy év folyamán az smeretekben, a tudományokban tett haladásukról. Megkezdődtek országszerte a vizsgálatok, s csak korunk nervositására mutat, hogy innen-onnan nagyon szomorú hírek hallatszanak.

Egy 12 éves népiskolai tanuló Miskolcon felakasztotta magát, mert hanyagsága és iskolamulasztásai miatt megdorgálta tanítója s a szerencsétlen gyermek még érzékenyen bucsuzott is tanulóársaitól, azt a tanácsot adva tanulóársainak, hogy tanuljanak szorgalmasan, neki már késő. Pedig dehogyan volt késő, a szerencsétlennek, első gyermek volt még, hogy jó utra térhetett volna.

Egy másik eset, a mint olvassuk Székesfehérvárott történt, a hol egy kereskedelmi akadémiái tanuló mivel megbukott, meglötte magát és reménytelenül fekszik önközta seibein. Mégis van valami abban, hogy korunkat nervosusnak mondják; a gyermeki kor, melynek joga a vidátság, az öröm, eldobja magától mai napság az életet, oly dolog miatt, mely jóvá

tehető, s mely nem zárja ki, hogy az illető becsületes, derék emberré váljék, akár kevesebb tudománnyal is. Ez mutatja meg, hogy milyea fontos mai napság a pályaválasztás, hogy mennyi megfontolást, lelkiismeretes megtölgolást igényel a szűők részéről, kik ig n gyakran oly pályára szorítják a más pályán tönkönyebben boldoguló gyermeküket, mely hajlamainak, tehetségének, organismusának nem telet meg, s korán meghasonlottá teszi az étellel, boldogtalanná, szerencsétlenné.

Tanügyi rendszerünk olyan, hogy elég nagy igényekkel lép a gyermek elé. Sokan nem bírják; hozzájárul még az is, hogy a szülői ház nem teszi meg szigoruan kötelességét a nevelés dolgában, gyakran elhanyagolja e nevelés legfontosabb kellékét: a szoktatást, sokszor nagyon sok szabadságot enged a fiúnak, s ez oly érzetekhez szokik, melyeket még ismernie nem kellene, melyek megakadályozzák a testi fejlődésben is; gyakran képtelenné teszik a komolyabb szellemi munkára, renyhe és dologtalan, ilyenkor aztán az iskola nem bir mindent tenni, hiába a jóakaró buzdítás a tanító részéről.

Az egy vigasztaló van a dologban, hogy az oly esetek, mint az említettek mégis csak kivételek, s talán már az ily gyermeknek szerencsétlen organismusában rejlik ennek oka.

Városunkban is e héten kezdődtek a vizsgálatok, a legalsóbb osztályoktól a legfelsőbkekig. Tegnap kezdődtek az érettségi vizsgák is. Kivánjuk ezeknek az itjakkak, kik most már komoly pályára fognak készülni, hogy mentül jobban sikerüljön nekik. De figyelemmel kísérjük a többiekét is, kik most kapaszkodnak osztályról osztályra, hogy a hajlamaik szerinti pályára léphessenek annak idején.

Nem rossz ilyenkor a szülőket figyelmeztetni arra, hogy gondosan ügyeljenek gyermekeik haladására; vigyázzanak rájuk évközben is, kísérik figyelemmel tanulmányaikat, buzdítsák gyakrabban őket, s ne csak akkor gondoljanak az iskolára, mikor a tanítót korholják. Mert az iskola és szülőház közötti viszony még mindig nem olyan, mint a minőnek a siker érdekében lennie kellene. Még mindig nem észlelhető az egészséges kölcsönhatás a nemzet-élet ezen két legfontosabb tényezője között. Vajha belátnák a szülők az iskola nagy fontosságát oly módon, a mint mi azt gondoljuk, akkor sok tekintetben ennek a hatása is nagyobb volna.

Valami az egészségről.

(?) Nincsen besebb kincse az embernek, mint az egészség, s ezt mindig csak akkor tudja meg az ember, mikor beteg, mikor egészsége megrendült, s mikor látja, hogy mily nehéz azt ismét visszaszerezni.

És mégis semmitsem pazarol el az ember ily könnyedén, olyan lelkiismeretlenül, mint éppen az egészséget. Nálunk Magyarországon csak az utolsó évtizedben vetnek nagyobb súlyt a hygiénára, a nagy közönség csak most kezd érdeklődni a közegészség oly fontos kérdései iránt, s ez mindenesetre bizató a jövődre nézve, s remélhető hogy az egészségügyi intézkedések tekintetében is majd csak valahogy megköze litjük a nyugati államokat.

Különös fontosságu ezen a téren a gyermekek egészsége, melyért tönkén ugyan már valami, de nem minden. Ha a jövőben nem akarunk panaszkodni a satnyuló nemzedékről, ha nem akarunk keseregni a fölött, hogy a fiatal nemzedék folyton jobban koresseul, hogy beteges, vérszegény s hogy felnövekedve nem lesz képes megküzdni az élet bajaival, hogy sem erkölcsi sem anyagi tekintetben nem fog megfelelni a reá háramló kötelességeknek, akkor kétségtelen hogy még sokat kell tennünk a gyermekek egészségi állapotának megörzéseért. Az egészségtan tanítása az iskolákban lendíthet ugyan valamit a dologon, de tudjuk nagyon jól, hogy mily nehezen mennek át az ily theóriák a gyakorlatba. Mert az egészséget illetőleg nem elegendő hogy tudjam, hogy ez és ez által megőrizhetem egészségemet, ez vagy amaz hat

károsan reá, hanem itt tenni kell a szerint; s mivel a szokás második természetté válik, sok függ attól, hogyan és mimódon védhetik meg gyermekeik egészségét.

Orvendetes tény mindenesetre, hogy a hatóság gondja mai napság minden kisebb közég egészség-visszonyaira is kiterjed, és éber őrködés mellett csakugyan sokat tehet a hatóság különösen oly időkben, mikor ragályos betegségek megtizedelik a gyermekereget. Csak lehetne ilyen helyeken a népre abban a tekintetben is hatni, hogy lakását, udvarát is mentül tisztábban tartsa, mert az egészség fenntartásának első és elődázhatlan kelléke a tisztaság. Ez már magában véve is sok bajnak és betegségeknek elejét veszi és nemcsak egészségben, épségben tartja meg a testet, hanem az életet is kétszer oly kellemessé teszi.

Egy másik fontos kellék az egészség fenntartására a víz; a melynek jótékony hatását, nagy betolyását az egészségre még sok helyütt nem ismerik. Pedig — különösen a bőr működésének szabályozására s általában a test üdeségének előmozdítására hatalmasabb eszköz nincsen, s a mellett nagyon olcsó is.

Köznapunk sőt népünk értelmesebbjei is még mindig nem bírják felfogni a víz egészségvédő hatását, pedig tudják most már mindenki, hogy a hidegvíz-kúra a gyógyítás nagy tényezője. Hidegvizzel gyógyítják most már a legtöbb bajt, s bármily módon alkalmazzák is, hatása bizonyos tekintetben sohasem marad el. Nagyon természetes, hogy nincsen mindenkinek elegendő alkalmá és segítsége, hogy a hideg vizet ugy használja, a mint azt komplikáltabb gyógymód előírja; mindenkinek nincsen embere a ki megdörzsölje s a gyógymód utasításai szerint vegzeze rajta a masszaget, de mindenkinek van alkalmá, hogy önmagát reggel, este hideg vízzel jól lemossa, s ezt szakadatlanul végezze magán. A kik ezt teszik, dícsérik a víz jó hatását az egész szervezetre, frissítő és üdítő betolyását a bőr tevékenységére. Ilyen tanácsok és utmutatások az iskolákban sem ártanak. Sok gyermekben bizony nem igen látszik meg, hogy bántaná a hideg vizet, sokan talán irtóznak tőle, mert nem szoktatták hozzá zsenge koruktól fogva, pedig már ez az egy maga is hatalmasan lendítene az iskolás gyermekek egészségen, kiket a szülők ily módon is oktanalun elhanyagolnak. Pedig az egész csak megszokás dolga, nem nagy fáradságot ad, s dusan kamatoz. Külföldön most már az iskolák mellett is állítanak fürdőket, hogy a szellemileg foglalkozó gyermekek testileg is üljenek fel a szellemi munka után. Hátár mi még nem vagyunk ott, reméljük e tekintetben is a folytonos haladást.

Külömfélék.

— A „Zala” tiszteit olvasóihoz. A „Zala” előbbi szerkesztője és kiadója oly váratlanul és minden előzmény nélkül lépett vissza a laptól, hogy a következő szám összeállítása sürgős munkát igényelt s az minden más dolgot háttérbe szorított. A lap tulajdonosa felkeresett a szerkesztőség elvállalására és én az az ügy sürgősségénél fogva vállalkoztam a lap összeállítására s megengedtem, hogy az nevem alatt jelenjen meg. Minthogy azonban elfoglaltságom miatt lapszerkesztésre időm nincs, attól én is vissza léptem, azért nem jelenik meg már a mai lap az én szerkesztésem alatt és ezt kötelességemnek tartottam a „Zala” tiszteit olvasóközönségének tudomására hozni.

Györfly János ügyvéd.

A lap tulajdonos nyilatkozata. Varga Lajos ur, a „Zala” volt szerkesztője nyomottat leveleket küldött szét, mert szerinte szükségnek látta egyrészt a „Zala” laptól való rögtöni elszakadását érthetővé tenni, másrészt egy saját rendelkezése alatt álló új lap megindítását előre bejelenteni. Ezt megírhatta volna a nélkül, hogy ebbe az én nevemet is bele keverje, mivel azonban a szétküldött levelekben az én üzérszellememről is beszél, kénytelen vagyok azokról tudomást venni. Azt mondja, hogy az ő munkájába zavarólag folyt be az én üzérszellemem, e miatt türelmének megvékonyult fonalá elszakadt, aztán „kénytelen” volt a laptól „haladéktalanul” megválni. Igaz, hogy én üzlet ember vagyok, sőt pláne abból élek; igaz az is, hogy a Varga ur kiadásában és szerkesztése alatt megjelent „Zala” kiállítás is üzletkörümhöz tartozott, mert hisz a lapot Varga ur az én nyomdámba nyomatta; de, hogy ebben mi rossz van s hogy az én üzérszellemem miképen és hogyan gyakorolhatott befolyást Varga ur munkájára, azt

nem vagyok képes megérteni. Hisz Varga ur volt a lap szerkesztője sőt még kiadója is, így teljesen szabad keze volt arra nézve, hogy munkájában ne engedje magát semmiféle oldalról befolyásolni. És én valóban csak Varga ur széküldözött leveleiből tudtam meg, hogy az ő általa szerkesztett és kiadott lap körüli munkáját az az szellemem befolyásolta. — Ezen én magam is csudálkozom! Ha azonban az én szellemem befolyása munkájára zavarólag hatott, miért engedett annak a befolyásnak? Hisz módjában állott azt kizárni, s ha mégis engedett, az az ő hibája, tehát miért panaszkodik? Az mindig hiba, ha valamely lap szerkesztő és kiadó valamely idegen szellem, plane üzér szellem által engedti munkáját befolyásoltni. Helyes az a kifejezése, melyet Varga ur széküldözött leveleiben használt hogy kénytelen volt a laptól „haladéktalanul“ megválni. Ebbeli kijelentésének a valóságát én is megerősítem: Új lap indítását pedig azzal indokolja hogy: „Nem engedhetjük, hogy azt az utat, melyet mi évek során át a közügy érdekében egyengettünk (melyet azonban az én szellemem befolyásolt) utunknak talán hivatalos, kontár örök tapossák.“

FISCHEL FÜLÖP
a „Zala“ kiadótulajdonosa.

— **A 1. olvasókhöz.** Tisztelettel értesítem e lap tisztelt olvasóit, hogy Györffy János ur a lap szerkesztésétől visszalépett, lapunk mai száma, mivel az új szerkesztővel való tárgyalások folyamatosan vannak, saját felelősségem alatt állítottat össze.

— **Időjárásunk** az utolsó héten nagyon változó volt. Többször esőzött is, s az előbbi meleg napok hűvöskké váltak, az esték pedig éppen hűvösek. A június azonban mégis követeli jogát, a mennyiben egy-egy rövidebb vagy hosszabb eső után ismét melegen tűz le a nap a kitisztult égboltozatról. Eddig még mindig biztatók a termésre való kilátások, csak ne jön az aratásig valami komolyabb baj.

— **Érettségi vizsgálatok.** A szobeli érettségi vizsgálatok a helybeli kegyesrendiek főgymnasiumánál tegnap reggel vették kezdetüket a valószínűleg holnap véget is érnek már. Királyi biztost ezuttal nem rendelt kiide a kormány s így a vizsgálatot Ist. Pallér Kelenen helyettes főigazgató vezeti. Kíváncsi ifjainknak, hogy mindannyian szerencsésen állják meg e vizsgát, mely a jövődó életpályá választására oly lényeges befolyással van.

— **A lotto per.** A temesvári lotto perben — melyre nézve városunkban is fogadások történtek — a kir. tábla feloldotta a temesvári törvényességi ítéletét és újabb vizsgálatot rendelt el a vizsgálat kiterjesztését egyszersemind Püspökyére is elrendelve.

— **Felülvizsgálások** a kereskedő ifjak június hó 7-én tartott vizalma alkalmából Torma Imre 10 fti, Ebenspanger Lipót 5, Tivolt János 5, Hein Mihály 5, Hackler Vilmos 3, Zerkovitz Oszkár 3, Grünhut Henrik 2.50, Kleir Márton 2.50, Kohn Lajos 2, Zerkovitz Lajos 2, Rath Mór 2, Strém Todor 2, ifj. Weiss Tivadar 2, Belus Lajos 1.50, Unger Uimann Elek 1.50, Székely Tivadar 1.50, Breyer Ignácz 1.50, Hochwald József 1, Weiss Bódog 1, Rotschild Ödön 1, Scherz Károly 1, Filipp Károly 1, Pollák József 1, Pfander György 1, Kende Mór 1, Jung Hugó 1, Stern Aladar 1, Lichtstein Pál 1, Fleischacker Albert 1, Sattler Lipót 1, Thurn Lipót 1, Spitzer Soma 1, Eisinger Tivadar 1, Wolf Sandor 1, Mitzger Lipót 1, Nádor Soma 1, Klein József 1, Szamek József 1, Frank Vilmos 1, Hay Ignácz 1, ifj. Rosenberg Miksa 1, Rosenthal Jakab 1, Goldberger Ignácz 1, Hirschmann L. 1, Fleischacker Béla 1, Reich Samu 1, Bellheim Ödön 1, Weiss Frigyes 1, Walden Béla 1, Gross Ferdinand 1, Schwarzenberg Leo 1, Wüheim Lipót 1, Dobrin Rezső 1, Ebenspanger Ernő 1, Neu és Klein 1, Löwy N. (Budapest) 1, Weissmayer Lipót 1, Székely és Kaufmann 1, ifj. Deutsch Lajos 1, Wolf N. (Egeracs) 1, Armuth Nánán 1, Löwinger Bernát 50 kr., Stern Lipót 50, Faics Lajos 50, Szücs Miklós 50, Tachauer Bódog 50, Oszesly Antal 50, Kondor Ödön 50, Gönberg Lipót, Kreisler József 50, Armuth Sándor 50, Stolezer Adolf 50, Kohn Károly 50, Oszterhuber László 50, Geizer Miksa 50, Köhler Gusztáv 50, Pollák Ignácz 50, Reichenfeld Sándor 50, Rosenfeld József 50, Blau Béla 50, N. N. 50, N. N. 50, Handelsmann V. urnó 30, Hoch Fülöp 20, Beck Salamon 10, N. N. 10 krt. adományoztak, összesen 107 fti 20 kr. A szives felülvizsgálóknak ez uton hálás köszönetet mond a rendezőség.

— **Panaszt** vettünk a horvát-szent-miklósi bérlethez, hogy a Csengery-utcán kívül fekvő úgynevezett vasuti négyházban, mely öszevéve

egész jegy gyarmatot képez, — mily vásott gyermekserög nevekedik. Persze az apák mind vasutaiak lévén, idejük legnagyobb részét utazással töltik, az otthon levő asszonyserög — a mamák, na ezeknek meg kisebb gondjuk is nagyobb, mintsem a gyermekekre felügyeljenek, hát akkor mire való volna a trüsz? Így történetik aztán, hogy a vásott gyermekserög az utjokban arra menőket különféle insultusokkal vexálják, Szt-Miklósa menő vagy onnét jövő kocsikat megdöbálnak. Folyó hó 11-én a bérto gyermekei Szt-Miklós felé igyekeztek, ezek sem maradhattak szárazon, a gyarmat apraja közüpparal támadta meg őket, s midőn a megtámadottak egyike visszafordult kiáltani, ne dobáljanak, egy éles kő araban találta, elmetsette ajkait és kiütötte két metsző fogát. A sértett fiu apia annyira el van keseredve, hogy ha tehetné kész volna azt a rakoncátlan gyarmatot lebombáztatni. Figyelmeztetjük az illető szülők és kérjük a vasuti fenntartóságot is, hogy komolyan figyelmeztesse a négyház lakóit, tartásuk felel jobban a gyermekserög, míg komolyabb dolog nem történik.

— **Kalmár Endre** a kegyesrend főnöke titkárral Fekete Endrével a mult héten érkezett városunkba és három napot töltött a helybeli kegyesrendiek házában, hol — 16 óra óta most ismét egyszer canica viszályt tartott. Ugy a főnök mint titkárja egy időben tanári minőségben tartózkodtak városunkban. Csütörtökön délután távoztak el városunkból.

— **Hirgyártás.** Hát biz ilyen is van. A napokban eltűnt egy 17 éves Novák Ferenc nevű V-ik gymnasiumi tanuló, szállásadó gazdájától. Első nap keresték, második nap már aggódni kezdte, hogy nem követett-e el valami öngyilkosságot, sőt a rendőrséget is értesítették, de Nagy-Kanizsa város határában nem találták sehol. Mégis f. hó 12-én reggel már annyi-féle verzió keringett felőle, voltak a kik határozottan állították, hogy reggel korán megtalálták holttestét szétronsolt tejjel, be is hozták már a közkörház halottas kamrájába; ilyen és hasonló hírek keltek szárnyra és adták szájról-szájra. Végre ugyancsak 12-én délután levél érkezett a szállásadó gazdájához Vasvárról a fiu atyjától, hogy a fiu szerdán Dömötörben volt bátyjával, onnét pedig Pacsára indult egy másik rokonához, ne aggódjanak most már felette, mert a fiu elég jó egészséggel ér vend. A hirgyártó néniknek, kik közt nadragos nénik is voltak) egyszerűen leesett az álluk és elhallgattak.

— **Hirgyártások.** Berger Manó ur Berger Jakab borkereskedő fia folyó hó 2-án eljegyezte ifju Frisch Lipót nagy borkereskedő egyetlen leányát Etelka kisasszonyt. — Tomka Kalmán zalaszántói erdőmester f. hó 8-án jegyezte el Sümegen özvegy Hladny Jánosnénak kedves leányát Herminát.

— **A tapoleti ipariskola** az 1890. évi záró vizsgálat folyó hó 22-án tartja meg. Az iparos tanoncok által készített vagy 100 tárgy e napokban lesz kiállítva, hogy a közönség megtekinthesse. A vizga után a bizottság a tanári testülettel a billegel ligetbe vonul ki, hol ugyanis az iparos ifjak könyvtára gyarapítására egy junialis rendez 60 kr. beleptidij mellett. Ugy a vizga mint a junialis iránt nagy nálunk az érdeklőség és reménylünk, hogy mindkettő a városnak meg is log felelni. A tanoncok száma ez évben száznál több volt, mi az előző évekhez képest igen nagy emelkedés, mivel máskor nem volt több mint 50-60. Látszik hogy városunk polgárai megkedvelik az ipart.

— **Tavaszi mulatság.** A sümegi lövész-társulat folyó hó 5-én 16-és tekeversenyyel összekötött mulatságot rendezett, mely minden ízében pompásan sikerült. A löverseny győztesei: Mahl Vilmos, ifj. Mojzer Imre, Pintér István, Darnay Kalmán, a tekeverseny: Hladny János, Horváth Ede, Füzik Gyula, Sulok Béla, és Somossy Nándor voltak. Az 3 óra után megkezdett tánc tartott egész késő éjg. Ott voltak: Bánzl Alajosné, Czaparyné, Darnayné, Eitner Zsigáné, Füzik Gyuláné, Gállikné, Hladny Jánosné, Jenyay Gézané, dr. Kellemezné, Kovács Lászlóné, Kriegerné (Ulek), Mojzer Imréné, Mojzer Józsefné, Pintér Alajosné, Reitthofferné, Schmidt Pálné, Semetkené (Gogánfa), Surgóth Miksáné, Sümegi Tivadarné, Székelyné, Takács Zsigáné, Babos Mariska, Berger Tinka (Zala Sz. Gróth), Bogyai nővérek (Csab-Rendek), Forster Józsa, Füzik Lujza (Keszthely), Gállik Mari, Grobetti Mariska (Gogánfa), Hladny Hermin, Klaz nővérek (Szalapa), Sümegi Mariska, Takács Vilma.

— **Harangoznak délre** felulhelyen a hol esetleg toronyóra nincs, de azért a déli esti szubharangozás megtörténik, mikor a déli harangozó megkondul a mañon dolgozó nép mondogatja egymásnak, megpuhult a borsó, éhes a mester ur, dél van. Nálunk Nagy-Kanizsán van toronyóra mutat is, őt is rendszeren, mégis megesett folyó hó 10-én a mi öreg Ország hátyankon, hogy d. e. 11 órakor huzta el a delet. A várostemplomtoronyán érezes hangon elűti a tizenegyet, — nyomban utána megkondul a harang és ugyancsak erősen szól a déliharangozó. Naissen volt riadalom a szakácsnék között, a templom közelében mind egy és kételemletes házakban előkelőbb családok melyeknél mindenhol szakácsnék élégit ki Lucullus igényeit, volt lótas futás a harangozóra, habfehér kötény, vágig vagy könyékgig feltűrt ingujji, gömbölyded karok, a kézben főzőkanal, habmérő, nagy serpenyő, — ily érdekes alakok jutkoztak, ablakhoz, ajtóhoz, kapuhoz és megrémülve kérdezték egymástól, szent Isten hát már dél volna, hiszen én még rántást sem kevertem, én meg most kezdem a levestésztát gyurni, én meg most akarom készíteni a sátot, nálunk meg a nagysága most kell lel s még ezután diktálja a speizóculát, — Jesszusom hova leszek; — szóval nagyon érdekes volt a ribilliót nézni. — Végre aztán akadnak a kik megnyugtatták a megrémült konyhatejedelmeket, hogy nincs még dél, csak 11 óra van, de hát akkor micsoda harangozó ez, csak nem járnak kísértetek a toronyban fényes nappal? — Eppen kapóra jött arra egy rendőr is, ez benyitott a templomba és részöl az örege, mit csinál Ország bácsi? hát nem látja délre harangozok, eressze el hamar azt a kötelet, hisz csak 11 óra. — Ország bácsi nagyot nézett erre és csakugyan eleresztelte a kötelet. — Mikor aztán meggyőződött róla hogy csakugyan 11 óra, elmondta, hogy kerjében dolgozgatva, egyrecsak felelt a toronyra, hát látja, hogy mind a két mutató az ég felé meredez; — szaladt tehát egész a templomig és meghuzta a harangot mert szentül azt hitte, hogy dél van. — Így esett meg, hogy azon napon Kanizsán kétszer harangoztak delet.

— **A vörös kakas.** Tapolca vidékéről írják nekünk, hogy e hó 10-én Tagonban nagy szélvihar mellett tűz ütött ki, mely a szalmával fedett házakat a mellék épületekkel együtt elhamvasztotta. Fájdalom, hogy emberélet is esett áldozatul, a mennyiben egy öreg-jómagával tehetetlen asszony az egyik épületből nem bírván eléggé gyorsan menekülni, bennégett. A hivatalos boncolás után a szegény áldozatot eltemették. — Hazánkban ebben az időszakban szokott a legtöbb tüzeset előfordulni, ilyenkor kétszeres vigyázat szükséges, mert elég veszteség esik ezekből egész nyaron, különösen a betakarítás idejében. Az elővigyázat tehát éppen nem felesleges.

— **Az első kocsiszállító-vonat** „Elise“ a csak-torony-ukki új vasuton Csáktornyáról e hó 7-én d. u. 1 órakor indul Mura-Szerdahely felé.

A csak-toronyi áll. tanítóképző intézetben a vizsgálatok sorrendje a következő. június 9-én a hittan és egészségtanból, 10-én általános vizsga a IV. osztályban, 11-én ált. vizsga a III. osztályban június 12-én. ált. vizsga a II. osztályban jun. 13-án ált. vizsga az I. oszt. jun. 14-én zene ének és torna vizsga, ugyanekkor közzsemlemlé tételnek a rajz és ipar munkák. jun. 16-án „Tedeum“, jun. 17-én kezdődnek a tanképesítő vizsgálatok.

— **Rövid hírek.** Június 12-én általános kihallgatást adott király ő Felseje a váriban. — A velszi herceg Magyarországára jön látogatóba. — Egy pénzhamisító bandát fogtak el Torontálmegyében. — A balassagyarmati fogházban a minap tűz ütött ki, melyet azonban gyorsan sikerült elfojtani. — Maria Dorottya főhercegnő, József főherceg leánya igen érdekes ajándékkal lepte meg a hercegprímást, ugyanis a főhercegnő, ki igen ügyes a rajzolásban és festésben egy saját kompozíciójú Madonna-képet ajándékozott a hpmásnak, ki a kedves ajándékért meleg szavakban mondott köszönetet. — Szatmármegye székhelye Nagy-Károlyból Szatmárba tételük át. — A kádarségdek szatrájka egyre nagyobb mérvet ölt.

— **Beross az elavult fellegzőkről.** Több szegedi iparos emlékiratot intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben keservesen panaszkodnak a kis ipar folytonos hanyatlása s a gyáripar terjedése fölött, hogy a gyáripar nem korlátozzák, a kis ipart nem segítik jobban, hogy vasutat építeni engedtek stb. A kérvény kívánása pedig az ilyenkor szokásos és kimaradhatlan panacea: módosítanak az ipartör-

vényt. Baross miniszter, mint a „Szegedi Napló” értesül, azonnal leirt a budapesti kereskedelmi s iparkamarának, megküldve ennek a kérdéses eredeti folyamodványt s utalva arra, hogy a kamarának kötelessége az általa képviselt körökkel egyenes érintkezve, ezek által netalán táplált téves nézeteket fölvilágosítás útján tisztázni, fölhívja a kamarát, hogy a szegedi iparosokat világosítsa föl az iránt, hogy szük látókörű, korlátozt felfogásu elavult nézetek az iparfejlesztésről és ipar támogatásról ma már nem tarthatók fenn; világosítsa föl a panaszokó kisiparosokat, hogy ezek érdekében a vasutat lerombolni, vagy a nagypárt korlátozni nem lehet, hogy a gazdaság egyöntetű fejlődése szempontjából retrograd irányú lépéseket a miniszter tenni nem fog, s hogy az eféle korlátozt fölfogásu panaszoknak értelmét be nem látja.

A berlin-hamburg-nordcapli kirándulás melyet a magyar királyi államvasutak városi menetjegy irodája rendez tudvalevőleg július hó 3-án indít Budapestről és semmiképpen nem tévesztendő össze azzal a kirándulással, mely egyrészt a berlini másrészt a budapesti sajtó cikkei folytán elmaradt. A menetjegy iroda kirándulása mindenestre létesül és nincs is rá semmi ok, hogy azt abba kellene hagyni, a közönség, mely jól tudja, hogy a menetjegy iroda kirándulásaira kényelméről és minden igényéről teljesen gondoskodik, nagy fokú érdeklődést tanúsít a kirándulás iránt s különösen a svéd- és norvégországi utas, mely a maga nemében páratlan és ezen a téren Magyarországról az első, széles körökben a legmelyebben érdekel; nem kevésbé érdeklődnek Berlin iránt, ahol a turista-társaság tagjai természetesen kizárólag mint magán utazók fogják időzni, vagy pedig a lövészünnepekben vesznek részt, míg a hamburgi részt iránt leginkább olyanok érdeklődnek, akik a nyár derekán a német tengerparti fürdőket akarják megtekinteni, s arra e rendkívül elegáns, olcsó és minden tekintetben kényelmes alkalmat fel akarják használni. A menetjegy iroda e hármas kirándulásának programjában tehát semminő változás nem történt, a résztvevők teljes bizalommal fordulhatnak az iránt a lövárosi és vidéki menetjegyirodákhoz, melyek a legnagyobb készséggel szolgálnak mindennemű felvilágosítással és programmal. Az eddigi jelentkezés után különben is alig lehet kétség abban, hogy a kirándulás sikerülni fog.

Füvesmetek és oltványok vasúti szállítása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter elrendelte, hogy gyorsárúként gyorsárú-fuvarlevéllel a földönti erdei füvesmetek, vadoncok, élő gyümölcsök, gyümölcsök-oltványok és oltóvesszők, továbbá szőlővesszők és komlóvesszők a m. kir. államvasutak összes vopalan, ideértve az államcsillagított magyar nyugati, a budapest-pécsi és a magyar északkeleti vasutak vonalait, teherárú díjtételek alapján szállítsanak. E küldemények után eddig is lenallott ugyanazon kedvezmény, hogy teherárú díjtételek mellett gyorsárúként szállítottak, de a gyorsárú-szállítási határidők betartása iránti kötelezettség nélkül, minélfogva teherárú-fuvarlevelekkel voltak feladandók; jövőben azonban a miniszter fentemlített intézkedése következtében a gyorsárú rövidebb szállítási határideje alatt lesznek továbbindok, mi által a mezőgazdaságban nagy fontossággal bíró szóban levő küldemények szállítása lényegesen megkönnyítettik.

Tudomány, irodalom.

Új könyvek A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, újabbban megjelentek, és kaphatók Fischel Fülöp könyvkereskedésében N.-Kanizsán. Családi könyvtár. 30, 31 füzet: Családi boldogság. Mindennemű asszonyok és leányok számára. Szerkesztette Kalocsai Róza, ára füzve 80 kr. Falusi könyvtár. 37 füzet. Gyógynövények gazdák használatára. Irta Dr. Borsodi Miksa, ára füzve 50 kr. 38. füzet. A burgonya- és kukorépa termeléséről. Irta Réti János, ára füzve 50 kr. Gyürky Antal. Védekezés a fillokszera és a szőlő-gomba ellen és a börtérmeles folytatásának módja. Gyakorlatilag előadva, ára füzve 50 kr. Tartalma: Előszó. — Bevezetés. — A fillokszera jelenségei. — A fertőzött szőlők kezelése. — A székéng használata. — A szőlők vízzel elárasztása. — Homoki szőlőültetés. — Amerikai szőlőfajok kezelése. — A szőlő-gomba, peronospora viticóla. — Új szőlők telepítése. Falusi történetek. Irta Könyves Tóth Kálmán, ára füzve 1 frt. Tartalma: Nemzetes ur ördöge. — Javus asszony keresztlánya. — A keresztlevél. — A honvéd özegeye.

— Hiteiné asszonyág és kedves férje. — Tökési Bács és mostoha fia — Ujmódi Zsófi. — Szegény teenasszony. — Karácsony anygala. — A pénz árnyéka. — Rebeka, a szegény zsidóleány. — Miért is némult el a vörös kakas. — Söprűnyél a házasságról. — Az ellátott hónap, vagy hova lett a február. — Csak néhány hajszál. — A vasuti ör. — A szél hozta, a víz vitte. Magyar közmondások gyűjteménye különböző tekintettel az élethölcseségre és a nevelésre. (Több mint hat-ezer közmondás.) Rendszerbe foglalja Almásy János, ára füzve 1 frt. Olcsó könyvtár. Szerkesztői Gyulai Pál 231—275. füzet. Tartalmuk: 261 füzet. Andrassy Gyula gróf borsósa a véderő-törvényjavaslat tárgyában. Elmondott 1899. évi ápril hó 5-én, ára füzve 20 kr. 262. füzet. III. Napoleon, a tüzérség mulója és jövője. Franciaából fordította Dr. Theisz Gyula, ára füzve 30 kr. 263 füzet. Schiller Frigyes. Stuart Mária. Szomorujáték öt felvonásban. Ford. Sulkowski József, ára füzve 50 kr. 264 füzet. Milton János. Az elveszett paradicsom. Angol eredetiből fordította Jánosi Gusztáv, ára füzve 80 kr. 265—267 füzet. About Edmund. A régi bástya. Regény. Franciaából fordította Sz. E. Három kötet, ára füzve 2 frt 40 kr. 268. füzet. Ulánai Beszély. Irta Krassovszky I. Ignác. Lengyelből fordította Timkó Iván, ára füzve 30 kr. 269 füzet. Deák Ferencnek az 1861-dik évi országgyűléstől ellogdott két fölirat. Közl. Könyv Manó, ára füzve 30 kr. 270. füzet. Csikós. Eredeti népszimű három szakaszban. Irta Szigligeti Ede, ára füzve 30 kr. 271 füzet. Az örkész. Beszély. Irta Sandeau Gyula. Franciaából fordította Gyulai Farkas, ára füzve 40 kr. 272. füzet. A nagy Galeotto. Dráma három felvonásban, egy előjattal, Irta Echezaray József. A spanyol eredetiből fordította Pálthy Károly, ára füzve 40 kr. 273. füzet. Pascal gondolatai. Franciaából fordította Déri Gyula, ára füzve 50 kr. 274. füzet. Beust és Andrassy 1870- és 1871-ben. Irta Könyv Manó, ára füzve 30 kr. 275. füzet. A középkori magyar irodalom stíljáról. Irta Imre Sándor, ára füzve 20 kr.

A »Kis Művész» Hoós János dévai képezdei zenetanár által ének- és zongorára szerkesztett ifjúsági zenefolyóirat 2. ik füzete beküldetett. Mint az első füzet megjelenésekor, ugy most is a legmelegebben ajánljuk olvasóinknak e hézagot pótló vállalatot, mely arra törekszik, hogy a zongorát tanuló ifjúságnak szórakozást nyújtson a mellett a sok száraz gyakorlat mellett, a melyeknek folytonos játszása által a leg több zongora tanító már idejekorán kiöli a gyermek lelkeből a zenére való hajlamot, Czélya a magyar zenekönyv modorban való megismertetése, értelmi fejlettségökhöz mért versekre írott dallamok által, melynél fogva nagyon alkalmas az ifjú szívben idejekorán felkeltetni a hazafias érzést, valamint a nemzeti irodalmunk és dalköltészetünk iránt való szeretetet. A »Kis Művész» mindkét nemheli ifjúságot, de sőt a felnőtteket is képes szórakoztatni dalszövegeivel és dallamaival. Különös érdekes e füzetben a következő című dal: *Hogyan lözte meg Csibainé az eleven rákot?* melyben a szöveg szerzője Hetey Gábor egy valóságai megtörtént esetet ír le versben; a zenét hozzá Hoós János szerkesztő írta. E dalnak ugy szövege, mint dallama nemcsak az ifjúságnak, hanem a felnőtteknek is megfogja nyelni természetét. Előfizetheti a folyóiratra félre 2 frtjával a »Kis Művész» szerkesztőségénél Déván. (Hunyadmegye.)

CSARNOK.

A meghalató intézet.

Mi az a meghalató intézet?

Majd mindjárt megtudjuk.

Chinában, a mint tudos Wagner Christoforus írja, az a törvényesen helybenhagyott szokás van, hogy miután évi átalány szerint tíz százalékkal több leány születik, mint fiú, ez a manco a természet bilanceában akként ültetik helyre, hogy a fölös csecsemők egy meghatározott napon a Lieu Ping szigetre összehordatnak, ott megaldatnak, beszenteltetnek s aztán a sárga folyóba behajajgatnak. A sárga folyónak a keleti partja mocsáros, ott a bambusz közt sok gyík lakik, mik tántogó százfogu fejleket tartják a vízből. Egy kis ideig usznak a gyermekök a víz fölött, mire a mocsárhoz leértek, már akkor csak a krokodilok uszáltnak a vizen.

Ekkor aztán a mandárin megköszöni a székű Vishnunak, hogy ilyen sok him és nőnemű újszülöttet ajándékozott ez évben is a mennyei

birodalomnak; ime a differentia tisztelettel vizs szaktüditik.

Es ezzel lequittelték egymással: a társadalom és a természet.

Nalunk hasonló lequittelték gyermekgyilkosságok nevezetű: büntetését őt esztendő.

Ez itt sokkal raffinirtabb módon intéztetik el.

A helyett, hogy a chinai barbár öszinteséggel azt mondanák annak a felesleges isten-aldásnak: »te kis siró-rívó portéka, a ki senkinek sem kellesz, midőn megvagy; a ki magad sem tudod még, mit tesz lenni vagy nem lenni! Látod eltávesztetted a dolgot, nem ide voltál hiva; valami más csillagzatot kellett volna születned, itt nem ismer senki. Az apad nem bán, az anyád nem ér rád; ez talán cseled, ki maga is más házáznál kuporog; talán divathölgy, kinek bölcsöd újabbag lenne; talán szerencsétlen, kinek lételed szegény; vagy talán takarékos gazdasasszony, kinek sok pénzébe kerülne mig felősz. Eredj isten hírelé vissza! szüless át egy másik csillagzatba a hol privilegium nélkül lehet születni. Te kis porba esett isteni szikra, te csirája a léleknek egy tökéletlen allásban, te semmiből lett semmi; szállj le a víz fenekére, szállj fel az égbe és mondd meg Vishnunak, hogy itt is voltál.» — Ehelyett mindánunk kitaláltak a »dakcsaságba adást».

Ez a »meghalató intézet».

Nem ölik meg azokat a szárnnyavesztett apró angyalokat, csak meghalatták őket. A Pest körül fekvő fatvak mind tele vannak az ilyen dakcsaságokkal. Erről nem vezet senki statistikát.

Kerül-e valaha vissza »egy» azok közül a kiket oda küldték? Nehéz volna rá megjelteni.

Már bocsásson meg a nyájas olvasó, hogy az eddig leirtakat Jokai Mór koszorus írónk egyik kitűnő regényéből citáltam.

Nem tudtani ugyan, hogy Wagner Christophorus által elmondott dolgok csakugyan divatban vannak-e Chinában? de az tudva van, hogy az a másik elmondott dolog a meghalató intézetekről, az nálunk Magyarországon a legelterjedtebb módon divatban van s csak azért állítottam ide mindakettőt, hogy így szembeállítva a két szokás közt melyik a nagyobb barbarizmus?

En azt hiszem a miénk!

Tegyük fel, hogy a Chinaiak csakugyan ugy járnak el, mint azt a hevezett tudos leirta és mondjuk, hogy való az, hogy ők a feles számú csecsemőket a vízbe hajajlják, hol ezek 10 másodperc alatt már nem élő lények többé, átvándoroltak a semmiségbe, a nélkül, hogy szenvedtek vagy kínlódtak volna. Nem-e jótéteménynek mondható ez a mi termédek meghalató intézetekhez képest? Melyik a nagyobb barbarizmus, törvény-engedte módon pillanat alatt véget vetni a feles számnak, vagy látszólagos felnevelni akarrás hazug palástja alatt hónapokig sőt néha évekig iszonyú kínok közt elorsvasztani és ugy átvándoroltatni a megsemmisülésbe?

Es a mi ennél még kétségbeesettebb, az, hogy ez most már jóvedelmöz lorrást képező undok, — de megtört füzetté fajnt.

A társadalom alkotja a törvényeket és az a törvény büntetés szab a gyermekgyilkos vagy a gyermekét kitévő anyára, de ugyanez a társadalom nem adja kezébe e módot annak az elkény-szeredett anyának a gyermek megmentésére.

Vegyünk egy példát: Egy teljesen árva, minden vagyon és tamasz nélkül levő cseledeány, csabitójának áldozatul esik. Midőn csecsemőjét karján hordozza, magának sincs mit ennie, a csecsemő részére segítséget kér, mig szolgálat által önmagán segíthet; ha ilyenkor minden ajtótól elutasítják, mindenhonnt szemére vetve szegységet, kiszidják, mit tegyen, hová meneküljön, nincs mentő ut, nincs intézmény mely őt a végkimerültség és kétségbeeséstől megmentené.

A társadalom mely törvényt alkotott és büntetés szab a gyermekgyilkosra, — belekergette a kétségbeesett anyát a gyermekgyilkosság büntetésébe. — Ha könyörög hogy megakarom ezt a kis porontyot menteni, nem akarom elvesztetni, segítséket rajtam és rajta, nem! — Ha végeleseredésében eldobja magától, törvényt ülnek felette és megbüntetik. Hol itt a természetes igazság? (nem a btkönyv betűit értem) Pedig nem valami ördögi mesteresség volna, ám mentő eszközt találni, az angyalcsinálás barbarizmusa ellen, nem is kell valami új. — Majdnem mindeben szeretjük a külföldet majmolni, miért nem utánoszuk a jó és humánus intézményekben is. — Ausztriában, Németországban minden nagyobb városban van Gebähranstalt meg Findelhaus, miért ne lehetne nálunk a tekintélyesebb és népe-sebb városokban szülház és lelenczház? Mindenhol a hol közkórház van, lehetne ezt a szülház-

zal megtoldani, lelenchezát pedig külön felállítani, itt aztán összpontosítva volna az orvosi és hatósági felügyelet és sokkal kevesebb volna azok száma, akik a temérdek meghaladó intézetek által lassú és kínzó elorszásvást által küldetnek a mennyei birodalomba. — Ha előkelő nemesekből hölgyeink beutaznának némely falut a hol ilyen meghaladó intézetek vannak, elszorulna a szívük és nyomban mozgalmat indítanának. — hogy létesüljenek a gyermekmentő bölcsődék, igen természetes, hogy ehhez az állam támogatása is szükséges. — Éppen úgy mint most az ovodákkal történik. Nem hiszem és nem is hiszem, hogy ez abba maradjon. — Ezelőtt 20 évvel ezelőtt itt ott ovodáról hallani és ime most a dolgok annyira megérett, hogy törvény által szabályozva, állami intézménnyé válik és minden község kötelezetik rá, hogy a kisdedekről gondoskodva legyen; ezek azonban már oly kisdedek, kik menni, maguk enni, játszani stb. képesek. — ha ezek menedékeről gondoskodik a törvényhozás, miért ne lehetne az ezeknél még tehetetlenebb apró csecsemőkről is törvény útján gondoskodni?

Úgy a chinai valamint a nálunk divó lequitéstől irtózza, azon reményben ringatom magamat, hogy ez a dolog csak ép úgy meg fog érní mint a kisdenevelői-ovodai intézmény.

Jó lesz azonban, ha nagyjaink ezt a dolgot elvetik, mert addig is még temérdek apró angyal pusztul el, pedig nem is a krokodilusok gyomrában, hanem pénzért!

Filantrop.

Közgazdaság.

Honi ipar.

I.

Figyelemreméltó, de sajnos azon tapasztalat, hogy nálunk az ipar terén a verseny legelőbb esetben távolról sem tisztességes, sőt csunya versengéssé fajul; mert az iparosok igen nagy része, lájdlalom! nem gyártmányai jóságával és jutányos árakkal törekszik magának előnyös helyzetet szerezni, hanem a régebbi gyárak és ipartelek, sőt a némileg nagyobb műhelyek is *egyeduralmat* követelnek magok részére az újabb ipartelekkel s vállalatokkal szemben. Ha tehát új gyárat teremt valaki, mely a korszerű igények követeléseinek az által is megfelel, hogy a technika legújabb vívmányait alkalmazza, s így az eddig gyártott iparcikkeknél jobbat és jutányosabbat bír előállítani, akkor a régebbi gyárak, melyek már rég túlhaladt berendezéseik által és műhelyeikben, minthogy azok nem szerelvek föl a legújabb és a legjobb technikai eszközökkel, *távolról sem képesek* csak megközelítő jöminőségű és olcsó árúkat, készíteni, ő-szes erejüket arra fordítják, hogy a párok jobb új gyár ellen a legszemérméletlenebb uton-módon is áskálódjanak. Ha ily régebbi gyárak tulajdonosaiban a honszeretet csak legkisebb szikrája égne, bizonyára örülnének, hogy az új gyár, nem kimelve fáradságot és költséget, azt éri el kitűnő és jutányos készítményeivel, amire ők képtelenek voltak a lettek volna: kiszorítja a nemzetünket szípolozó külföldi drága, silány, sőt gyakorta szerföltött rossz gyártmányokat. De minthogy a honszeretet ily, rendszeren külföldről hozzánk beszakadt s igeiglenesen letelepedett, magyarul nem értő német üzletvezetők-gyakorló cégeknek, a melyek ha a magyar kegyeren jól megtoldottak, sietve vonulnak vissza földieik közé, ösmeretlen, hát öröm helyett kaján irigység szállja meg őket az új gyár sikerei miatt, és latba vetve az évek során, míg őket, túlzárnyaló versenytársok nem volt, szerzett összes befolyást, annak révén mindent, távolról sem riadva vissza még a legbecstelenebb eszközöktől sem, elkövetnek, hogy a fölöttük álló, törekvő, magyar új gyárat károsítsák. sőt ha bírnák megsemmisíték.

Igy járt a már néhány év előtt létesült Tarnóczy Gusztáv-féle gazdasági-gépgyár, mely bővítési akarván működésén, a legújabb technikai vívmányok sikerült alkalmazása által nemcsak honunk legjobb, hanem a legkitűnőbb külföldi gyárak közül is nagyon kiváló tűzfecskendőgyárat rendezett be. Minthogy Tarnóczy Gusztáv, ki a legszorgalmasabb országgyűlési-képviselő-közé tartozik, beható, sikeres tanulmányozás után oly tökéletes rendszerű tűzfecskendőket szabadalmaztatott tűzfecskendő-gyárának, melyek napjainkban nemcsak az egész országban, hanem Európában

és Amerikában is a legtekélyesebbek és azért mégis a legjutányosabbak, azért számos külföldi megrendelést is kapott ezen tűzfecskendőgyár), régebbi, ódonberendezésű azon gyáraink, melyek, ugy mellekesen, tűzfecskendőket is állítottak össze, azt híresztelték a kitűnő gyárról miszerint nem létezik. Mikor azután ezen híresztelések hazugságnak bizonyult be, ráfogták az őket túlzárnyalt új gyárra, hogy vásárolhatók ugyan ott-tűzfecskendők, amde azok külföldi, nagyon silány gyártmányok: Midőn pedig ez egész ország minden vidékén saját szemével győződött meg a közönség arról, hogy a Tarnóczy-féle tűzfecskendők nem csak kitűnők, hanem azok annyival olcsóbbak más készítményeknél, miszerint azon községek, amelyek Tarnóczy-féle tűzfecskendőket vásároltak, 100—120. frtnyi megtakarításához jutottak, dacára, hogy beszerzett tűzfecskendők jobbak mint azon elavult-rendszerű tűzfecskendők, melyeket a régebbi gyárak utazó-ügynökei törekedtek rábeszélések különféle csínjával-bínyával nyakokba akasztani, akkor ily gyárak megvesztegetésekre is folyamodtak.

De ennyi fondorkodás, cselszövény, aljas megvesztegetés sem volt ily cégeknek elég; mert mikor mindenek dacára a jobb és jutányosabb-gyóg-készítményeik fölött, a Velence aljas bérnyilkosait felbérloket jól-rosszul utánozva, egészen indoktalan párbajok útján törekvésnek a honi ipar fejlesztése körül máris elévülhetetlen nagy érdemeket gyűjtött országgyűlési-képviselőt láb alól elteni.

Az országban jelenleg működő nagyobb műhelyek, s gyárak, melyek tűzoltó-szerek készítésével, illetőleg gyártásával foglalkoznak, legutóbbi áriegyzékeik szerint, arai következők:

Tűzoltó-sisak: Walsér 5 frt, Geitner 3 frt 95 kr, Seltenhofer 4 frt 50 kr, Tarnóczy 3 frt 90 krajcár.

Bőrsapka: W. 1 frt, G. 1 frt 10, S. 1 frt 20 kr, Tarnóczy 1 frt. Mászóv: W. 7 frt, S. 6 frt. Tarnóczy 5 frt 90 kr.

Szivattyú-sív: W. 1 frt 50 kr, G. 1 frt 45 kr, S. 1 frt 50 kr, Tarnóczy 1 frt 35 kr.

Mászó balta-táskával: W. 4 frt 25 kr, G. 4 frt 20 kr, S. 4 frt 40 kr, Tarnóczy 3 frt.

Szivattyú balta-táskával: W. 3 frt, G. 3 frt 50 kr, S. 4 frt, Tarnóczy 3 frt.

Mászókötél: W. 3 frt 50 kr, G. 3 frt 25 kr, S. 3 frt 60 kr, Tarnóczy 3 frt 10 kr.

Kéthangú jelző: W. 3 frt 50 kr, G. 2 frt 50 kr, S. 3 frt 50 kr, Tarnóczy 2 frt.

Kender tömlő: W. 1 frt 10 kr, G. 1 frt 20 kr, S. 1 frt 10 kr, Tarnóczy 85 kr.

Tömlő csavarok: W. 5 frt 50 kr, G. 6 frt 50 kr, S. 6 frt, Tarnóczy 5 frt 50 kr.

Dugó-letrák: W. 24 frt, G. 14 frt, S. 30 frt, Tarnóczy 12 frt. Locombil-fecskendő: W. 70 frt, G. 70 frt, S. 50 frt, Tarnóczy 60 frt.

Kétkerekű targonca-fecskendő (szívómű nélkül): W. 340 frt, (csak 92 mm. s így nem szabad községeknek vásárolnia). G. 300 frt (csak 80 mm. s így nem szabad a községeknek vásárolnia). S. 500 frt (100 mm.) Tarnóczy (100 mm.) 300 frt. (szívóművel).

Kétkerekű mozdony-fecskendő: W. 580 frt, G. 650 frt, S. 525 frt, Tarnóczy 400 frt.

Négykerekű falusi-fecskendő: W. 600 frt, G. 675 frt, S. 600 frt, Tarnóczy 500 frt.

Négykerekű nagy falusi fecskendő (2 üléssel): W. 720 frt, G. 800 frt, S. 675 frt, Tarnóczy (4 üléssel) 600 frt. Négykerekű városi fecskendő:

W. 800 frt, G. 800 frt, S. 725 frt, Tarnóczy 700 forint.

Vizhordó-kocsi: W. 280 frt, G. 250 frt, S. 250 frt. Tarnóczy 220 frt.

Ezen összehasonlító táblázat kézzelfoghatólag bizonyít, hogy a mindenütt legjobbaknak bizonyult Tarnóczy-féle gyártmányok egyáltalán a legolcsóbbak. Persze! az szintén kitűnik ezen összehasonlító táblázatból, hogy amíg a Tarnóczy-féle gyár nem létezett, ilyenmő bevásárlásoknál a vesztöket ugyancsak kegyetlenül sarcolták meg.

A hernyó.

Valóságos csapasként jelenkezik az idén a hernyók rengeteg tömege, mely nemcsak a kertek és gyümölcsösök fölét teszi lombtalanná, hanem az erdőket is letarolva, valóságos téli formát ad nekik.

A falánk fereg irtására máris számtalan szert ajánlottak a kertészeknek, kik saját tapasztalataikból jöttek rá egyik másik szer hatására. Ilyen a galic és szappan-oldal, dohányfőzet s a petroleum, melyet mi is ajánlottunk; amde mindez

elég drága szer s a ki lombos, gyümölcsöshöz fát szereti, talán haszonnal is alkalmazhatja; és ha a hernyóirtás ezekkel mindenki által, legalább is háza és gyümölcsösei körül, kellő eréllyel fogantatottának, volna is látszólagos eredménye. Amde e mostani hernyó invázió ellen mindezt nagyon jelentéktelen orvoslás, mert az erdőt, ligeteket nem lehet szappannal, galicoldallal, dohányfőzettel s petroleummal elársztani.

Részünkről nem is hisszük, hogy a bajon egyhamar lehetne segíteni, mert máris eddig hallatlan tömegben jelentkeznek a pillék, melyek petéiket lerakják, hogy a jövőben még nagyobb hernyópusztításról legyen a napos okunk tartani.

Tehát a jövő valószínű csapását kellene már most megakadályozni, ha ugyan lehetséges, azaz hogy a pilléket kellene minden módon irtani.

Kétségtelen, hogy ez nagyon nehéz és fáradságos munka, de megérdemli a haszna a fáradságot.

A pilléirtás úgy történhetne legsikeresebben, ha estelel, midőn a pillék tömegesen leszállnak a réteken, hol vízenyösebb helyeket valóságos beborítják, seprővel s más alkalmas eszközökkel leveretűnek, mely munkában egész községek apraja nagyja részt vehetne. Napközben pedig a gyermekek utaltatnának a pillégűjtésre, s a szorgalmasabbak közt díjak osztatnának ki a községi vagy iskolai előjárások által. Lehetne talán a pillék elpusztításának más alkalmasabb módját is kitalálni, ha arról szakemberek, vegyészek, zoológusok gondolkoznának.

A hatóságok pedig szigorúan lépének föl az ellen a hanyagság ellen, melyet a hernyófészkek kiirtása körül némely helyeken tanusítanak s a hernyóirtást nemcsak a falvakban, s a gyümölcsösök és szőlők birtokosaira, hanem azokra is szigorral rájuk kellene parancsolni, kiknek erdeit most a hernyók által tetarolva látunk, mert ha a hernyók az erdőben szabadon tenyészhetnek, akkor bizony hiába irtjuk őket a kertekben.

Törvény van arra is, hogy az ily kártékony fereg legnagyobb ellenségeit, az éneklő madarakat nem szabad össze fogdosni; csakhogy e törvényt senki sem hajlja végre, mert népünkben nincs még az érzék ezek kimélese iránt. Nem is beszélünk a paraszt falvakról, hol a madarászás a gyermekek, suhanékok legelőbb ünnepi mulatsága hanem hivatkozunk magára Pécs városára, hol akárhány felnőtt iparos van, ki legelőbb idejét madárfogással tölti el, nemcsak a vadászat szenvedélye folytán, hanem azért is, mert az éneklő madarakat eladás végett fogdossa össze. Naponként látunk arulni rigót és füleműt. Van olyan barbár is, ki az éneklőket — pecsenyének fogja össze...

Ez ellen a legnagyobb szigorral kellene a hatóságoknak lépni, azonfölül pedig már az iskolákban kellene megértetni a néppel a kedves állatok hasznát.

P. H.

* Cs. és kir. az. Adriaal biztosító társulat.

Az 1889. évi igazgatósági jelentésből a következő jelentékenyebb adatokat emeli ki a Pester Correspondenz: I. Életbiztosítás. Az elfogadott biztosítások 10,245,595 frt., tőke és 23,755 frt. járadék összegre rúgnak, a növekedés 3,895,533 frt. tőke és 10,317 frt. járadék. A biztosítási állomány 1889. végével 54¹/₂ millió frt. biztosított tőke és 140,067 frt. járadék-összeget tesz. Halál- és életet biztosítások után 1889. évben 1¹/₂ millió frton felül fizettetett ki. A díj-tartalék 10¹/₂ millió frt. A nyereség ez osztályban 150,737 frt. 78 kr. — II. Elemi (tűz-, szállítványi és jég- biztosítások). A jégbiztosítási üzlet a lefolyt évben ismét veszteséggel járt, ennek dacára a 200,000 frt. külön jégbiztosítási tartalék érintetlenül új számlára vitétt. — Az elemi biztosítási ágakban elért díjbevételek 8,326,922 frtra rúgnak, ebből 3,379,462 frt. viszonzbiztosításokra fordítottak. Kifizetés 6,285,211 frt., ebből 2,554,107 frt. a viszonzbiztosításokat illeti; fűgő károk fedezésére 261,605 frt. tartaléka helyezettett. A díjtartalék 1,550,224 frt. — A későbbi években esedékes díjak tárcája tesz kerekszám 19¹/₂ millió. — Az értékpapírok áremelkedése folytán való magasabb értékek, melynek 60,388 frt 53 krt tevő összege az áringadozásti tartalékhoz csatoltatott, számbavétele nélkül és a jégbiztosításból eredő veszteségnek különféle felelegekből való fedezése után a tiszta nyereség 274,196 frt 56 kr. Ebből az alapszabályszerű részlettelések levonása után részvényenkint 52 frt. osztalék fizetettik. — A tartalékok 1889-ben 1,091,316 frtital emelkedtek s tesznek összesen 13,197,356 frtot. Végül a jelentés említést tesz a

Bérsben székelő Nemzetközi baleset ellen biztosító részvénytársaság felkészüléséről, mely tudvalevőleg az Adriai biztosító-társaság kezdeményezésére lépett életbe s minthogy a társaság kitűnőnek ismert ügyvéki munkája a baleset ellen biztosító-társaságnak rendelkezésére bocsátott; joggal lehetett, hogy az utóbb említett új társaság is a legszebb jövőnek néz elébe, és pedig nemcsak a monarchia másik felében s annak katarain túl is, de különösen nálunk, hol az adriai vezető egyéniségei kiváló tapasztalosságuknak és a személyek megválasztásában ritka szerencsés kezűknek adták bizonyítékát akkor, midőn a társulat magyarországi osztályának élére egy báró Podmaniczky Frigyeszt tudtak megnyer- ni, kit a derek munkatársak egész táborára környez.

Karácsonyi kiállítás.

A Magyar Iparművészeti társulat, miként az előző években, úgy az 1890. évben is rendez karácsonyi tárlatot.

Hogy a hazai művészi ipar támogatását és fejlesztését célzó e vállalkozásnak legalább megközelítően kielégítő siker biztosítható, a társulat választmányának határozata szerint alóli elnök- ségnek van szerencséje művészi iparosainkat ezennel felhívni, hogy legyenek szívesek folyó évi szeptember végeig nyilatkozni, vajjon hajlandók-e a tárlaton résztvenni, miéle tárgyakat óhajtanának azon bemutatni és körülbelül mennyi helyet vennének igénybe.

Mindezt szükséges tudni, hogy a társulat ide- jén gondoskodhassék megfelelő helyiségről.

A választmány egy másik határozata értelmé- ben egyúttal van szerencsénk felhívni a művészi iparosokat arra is, hogy ha valamely kiválóbb tárgyat óhajtanak letesíteni, annak tervrajzát és költségvetését szinten folyó évi szeptember végeig mutassák be, s ha az jónak fog találtatni, a társulat kész azokat megrendelni.

A kik kedvet és hivatottságot éreznek eredeti terv után valami kiválóbb és művészeti becses- sel bíró tárgyat előállítani, de nincsenek megfelelő tervrajzai, azoknak figyelmét felhívjuk a társu- latnak kebelében legutóbb megalakult tervező szakosztályra, melynek kiválóbb művészeink a tagjai, s ekként a szakosztály a művészi ipar min- den ágában a legfokozottabb igényeket is kiele- gítheti.

Végül van szerencsénk tudatni, hogy a tárlat- ban való részvétel nem jár semmiféle költséggel; díjak nem szedtetnek sem a helyért, sem a tárg- yak eladásáért. Továbbá a társulat 600 fti ere-

jeig fog tárgyakat vásárolni, melyek a társulati tagok között kiosoroltatnak.

Azonkívül pályázat útján egy 100 és két 50—50 fti-os díj fog fordítatni iparművészeti termékek kitüntetésére. A díjakat a társulat választmánya által kiküldendő bíráló bizottság a tárlat tartama alatt fogja odaítélni.

Budapest, 1890. május hó 8 án.

Vasuti menetrend.

1890. június 1-jétől.

Kanizsa-Buda- pest Ind.	gyors vonat reggel	vonyi 7 ó. 30 p	sz. von. 2 ó.	szem. vona 12 ó. 26
	szem. vonat reggel	szem. vonat délbe	v. v. este	gyors v. este
Budapest-Ka- nizsa Erk.	4 ó. 26 p.	1 ó. 59 p.	10 ó. 40.	12 ó. 25 p.
Kanizsa-Pra- gerhof Ind.	szem. vonat reggel	sz. vonat délbe	gy. v. este	
	5 ó. 18 p.	2 ó. 45 p.	12. 35	
Pragerhof Ka- nizsa Erk.	gyors vonat reggel	szem. vonat délbe	sz. v. este	
	5 ó. 54 p.	1 ó. 15 p.	11 ó. 44	
Kanizsa-Hécb. Ind.	szem. vonat reggel	vegy. von. reggel	sz. v. este	szem. vonat este
	6 ó. 55 p.	5 ó. 20 p.	2.15	12 ó. 34 p.
Bé-s-Kanizsa Erk.	szem. vonat reggel	vegy. von. reggel	sz. von délbe	szem. vonat este
	4 óra 16 p	8 ó. 09 p.	1 ó. 44.	10 ó. 26 p.
Kanizsa-Hécb. Ind.	szem. vonat reggel		sz. von délbe	
	5 ó. 28 p.		2.27	
Bécs-Kanizsa Erk.	szem. vonat délbe		sz. v. este	
	1 ó. 40 p.		11.34	

Nyilttér.

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50 per Robe und bessere Qualitäten versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend: Briefe kosten 10 kr. Porto. —565.

A lap szerkesztéséért felelős: **Fischel Fülöp** lapfuttató.

Az e rovatban közöltéskért nem vállal magára felelősséget a szerk.

Arany-érem Pécs 1888.

Félszázad óta kitűnőnek elismerve

Dr. Nihalaski-féle 659 1-10

Arckkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírók és bámulatos hatásuk képezi. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bibircs, szepő és májfoltok, forraság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen. Egy nagy sötély ára 80 kr., egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 fti egy kis üveg 50 kr.

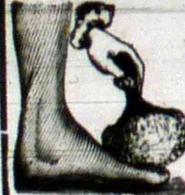
Joliessante-Puder

(fehér, rózsá vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható: az arcbor- nek kellemes színt ad és láthatatlannal tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán, Nagy-Kanizsán, Mitten és Huber kereskedésben.

Az egyedüli szer lábizzadás és láb- szag ellen

a Dr. Rose-féle Peditin. Siker biztosítottatik 3 nap alatt. Kellemes és ártalmatlan. 1 skatulya ára 1 fti. Főraktár: Török József gyógyszerészára Bu- dapest, király-utca 12. Neruda Nándor hatvani-utca Thallmayer & Seitz Nádor-utca és valamennyi gyógyszerész és gyógyszertárke- desben. 654 2-6

GES. GEBRÜDERT.

Az kötségtelen, hogy gyakran egészen egy- szerű, könnyen beszerezhető háziázer meg- lepően gyors gyógyulást szerzett. „A Beteg- barát” című kis írástban még bizonyítékokat is találunk arra nézve; hogy még hosszas, roménytelennel nevezett esetekben is, gyógyu- lás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Lipcsében ingyen megküldi.

FISCHEL FÜLÖP kiadásában

épen most megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

König G. E. ford. Gyurom A. **A BÜN UTJÁN.** Regény 2 vastag kötetben. Olcsó kiadás 2 fti.

Dr. Molnár Gyula drámai munkái:

- I. füzet: ZOÁRD Színmű . . . . . 25 kr.
- II. „ MUSZTAFÁ. Tragédia. . . . . 25 „
- III. „ SAUL KIRÁLY. Színmű. . . . . 25 „
- IV. „ RÖVID LÁTÓK. Vigjáték . . . . . 25 „

ÁLOMÉS VALÓ.

Beszély. novelett, humoreszk és rajzgyűjtemény.

Irtja: **Dr. MOLNÁR GYULA.**

Ára **60 kr**

Tóváry J. eredeti regénye:

Egy uri kastély titkái.

- I. rész. **A VÖLGY LILIOMA.**
- II. „ **KÉT MENYASSZONY.**

4 rész, 2 kötetben.

Olcsó kiadás 1 fti 80 kr.

Boronkay K. „Magyar nyelvgyakorló könyv”. II. kiadás.

A népisk. II. osztálya számára kemény kötésben . . . . . 20 kr.

„ III. IV. oszt. „ „ „ . . . . . 40 kr.

Általánosan engedélyezett tankönyvek.

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvtérkesedése.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentelen levelek csak ismert kezekből fogadjatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvtérkesedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	5 frt — kr.
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

Nyitlatter petítőra 10 kr.

Előfizetése, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvtérkesedésébe intézendők.

Egyetemes tanítógyűlés.

Társadalmunk beteg. Betegségének neve „lethargia.“ Az emberek alig érdeklődnek a nemzeti ügyek iránt, a lelkesedés tüze nem hatja át annyira a szíveket, mint csak néhány évtized előtt is. Az egyleti életben lábra kapott az indolentia, az egyetértés szelleme kihálófélben van, mindentől az egymás iránti bizalmatlankodás jeleivel találkozunk. Eme sajnos viszonyok közepette hazafias öröm fogja el szívünket annak hírére, hogy az ország tanítószága vallás és nemzetiségi különbség nélkül elhatározta, hogy f. évi augusztus havában megtartja a IV. egyetemes tanítógyűlést.

Ime a magyar tanítószág belátja, hogy a tanügy fejlesztésében a cselekvés terére kell lépni. De nemcsak a tanügy fejlesztése lesz célja eme gyűlésnek, hanem a tanítószág ezuttal felhívja a nemzet figyelmét az iskolára, melylyel szemben mindenki közönyt viselhetik, mert alig vannak néhányan tájékozva az iskolának rendkívüli fontosságáról. A magyar nemzeti iskola főcélja az általános ismeretnyújtáson kívül a magyar hazafias érzelmek felébresztése és megerősítése, a jellemfejlesztés stb. Oly fontos tényezők ezek egy nemzet életében, hogy ezeken alapszik egy szőlő az állami lét; mert mennél jobban fejlődik valamely nem-

zet a kultúra terén, annál biztosabban néz a jövő elébe.

A külföld már rég felismerte a tanügy-politika fontosságát. Belgium politikája tisztán tanügyi politika. Németország is minden lehető eszközt a tanügy fejlesztésére Dr. Windhorst 1889. lebr. havában a porosz képviselőházban következőket mondá: „Igen bölcsen tudom, hogy gyermekeink oktatása körül mennyit köszönhetünk tanítóinknak, mily nagy kincset bízunk az ő oltalmukra és bizonyára nem szándékozunk és nem is lehet szándékunk e fontos hivatás férfainak tekintélyét csorbítani s társadalmi súlyukat gyengíteni. Sőt csakis az lehet törekvésünk, hogy erősítve anyagi helyzetüket, mindjobban képesítsük őket terhes hivatásuk teljesítésére.“

Alfonz spanyol király, ki személyesen nyitott meg egy tanítógyűlést, így beszélt: Szándékom, megfeszíteni minden erőmet arra, hogy a spanyol tanítók feljussanak arra a magaslatra, melyen minden művelt országban a tanítónak állnia kell. A tudatlanság rosszabb, mint a rabszolgaság és oly nép, mely a szabadságot akarja, méltó kell hogy legyen arra, hogy azt megnyerhesse és megtarthassa.

Br. Eötvös József következőket mondá: Csak a művelt magyar nemzetnek van jövője. Az államnak tehát saját existenciája érdekében kell a népnevelést előmozdítani.

Az iskola legalso fokától a legmagasabbig az állam szolgálatában álljon, a magyar állampolgárság a fő; mérvadó sem felekezeti, sem nemzetiségi érdek nem lehet. Az embernevelés mellett hazafias magyar nevelés kell.

Deák Ferenc a hazai bölcsse így szól: „A mit a nevelés, az oktatás terén meggyaldalkodunk, annak igen drága árát adjuk meg, oly árát, melyet nem lehet összegekben kifejezni s melyet századok múlva is meg fog a nemzet érezni!“ (A képviselőház 1872. jan. 10 én tartott ülésében.)

Dr. Pauler Tivadar szerint: A népiszkolai tanügy fejlődésének kérdése, egy hazánk létkérdésével. Táborzemei, előőrsei vagyunk a nyugati civilizációnak most is, csak hogy nem fegyveres kézzel, de szellemi tekintetben. Erősítsünk tehát és áldozunk szellemi életünk végerődítvényeinek, iskoláinknak. Művelődési célokra áldozni kell, áldozni kötelesség.“

Ezekből eléggé kiviláglik, hogy hazánkban is mennyire fontos a népoktatás ügye. Annál is inkább üdvözlöjünk tehát az ország tanítószágát, hogy áthatva a hivatásszeretettől összeülnek tanácskozni, hogy az ország tanügyét egy fokkal előbbre vigyék.

Egyet azonban figyelmébe ajánlok az egyetemes tanítógyűlés tagjainak. Őrizze meg méltóságát! El kell tekinteni a személyeskedéstől, mindenki igyekezzék az

A „ZALA“ tárcája.

A magányban . . .

A magányban elmerengve,
Ábrándjaim közepeit
Lantomon egy bus dalt zengve
Szivatránós éneket,
Eszembe te jutsz csapodár,
Vágyaimnak csillaga.
A ki nélkül az életem
Oly szomorú, bus énekem
Sötét mint az éjszaka.

Mily remények, szép remények
Köszögtetek engemet . . .
Eden kertnek, menyországnak
Gondoltam ez életet. —
Szép remények? Ábrándozás!
Mind csak csalárd képelet,
Megutáltam e világot
Mért is láttam oly virágot
Mely az enyém nem lehet.

Ne higgyetek e világnak,
Rút játékok az velünk . . .
Bukás s a balsors hazája
E nyomorult életünk —
S a remény és ábrándozás.
Mi áltolti a szívünk,
Semmi más mint csalfa álom
Nem találai e világon
Megasal benne ha hiszünk. —

En is hittem ez álomban
Balgatagul azt hívém,
Hogy majd végre beteljesül
A csábító vak remény.
Annál nagyobb volt a bukás
Elmondai is iszonyú . . .
Miert nem jön el halálom?
Hiszen olyan régen várom!
Életem oly szomorú.

A peregi hősök.

Elbeszélés két fejezetben. — Írta: Mészáros Sándor.

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

I.

A meséket úgy szokták kezdeni, hogy itt is volt, meg ott is volt, még az operenciás tengeren is túl volt, nekem is volt, meg öreg apámnak is volt, volt a világon egy kis malac.

Bár igaz, én is egy kis malacról, illetve egy történetkéről akarok beszélni, melynek kezdete úgy nagyon, hogy volt egy kis malac.

Azonban még sem kezdem úgy, mint sentírák, hogy itt is volt, meg ott is volt. Nem kezdem úgy azért, mert történetkém nem mese, hanem megtörtént dolog. Megtörtént pedig csak a közel múlt időkben.

Kis-Kun Laczháza meg Pereg egymás mellett vannak.

Hogy Laczházáról mért mondjuk Kis-Kun, azt mindnyájan tudjuk. De hogy mért mondják Virág-Pereg, talán senki sem tudja, meg én sem, ki firkésztem e mondás keletkezéséről. Meglehet Pereg talán sok virágot lehetne valamikor látni s innen a Virág elnevezése, de nem tudom.*

Tehát a dologra térék, mert úgy járok, mint az egyszeri gazd' asszony, ki sütéshez készült s addig beszélt egy szomszéd asszonyával a kis ajtóba sisi-susi s addig tereferélt, hogy a kovásza elromlott s újból kellett kovászolnia.

Volt ott Laczházán oly szegény egy szerény házacská, legszélső volt, azon túl kezdődtek a teleki földek. Ebben a kis házacskában éldegélt Szarka Mihály uram. Nem nagy módja volt, de

* (E történetke megírása után jóval tudám meg, hogy valamikor a gazdag Apor nyakas Kis-Kun Virágos Berke volt, IV. Kun-László idejében.)

volt még is annyija, hogy nem szorulva senkire, megélhetett tisztességesen nevével, kit én édes oldalbordámnak meg legény fiával kit meg én Misánnak hívtam.

Volt nekik a többek között egy kedves kis malackájuk s hogy a malacka bejáratos volt a konyába holmi hulladékokért s hogy végre olyan szelidke volt; hogy már hívásra is jött annyira megszerette Szarka Mihály uram, hogy elnevezte minden kereszteles nélkül: én beszédes kis csorácskám-nak.

Beszédesnek azért nevezte, mert mindig rüfögött, csorácskának pedig azért, mert hát ezt az a csunya nevet, hogy malacz, vagy pláne disznó nem adhatta rá; csak nem nevezhette volna azt a jó, szelid állatkát malacz, vagy disznónak.

Ősz felé járt már az idő, midőn Szarka Mihály uram szokása szerint egy alkonyatban hívogatta ám a jó kis állatkát, hogy csorácskám, én beszédes kis csorácskám; hívta pedig azért, hogy megetesse, aztán még egy alkalmas kis fadarakkával megvakargassa hasát, hátát, meg no, mint illik ott a farát is, a farka körül.

En beszédes kis csorácskám! Hívogatta Szarka uram kedves állatkáját. De bizony nem felel rá a csorácska, mint máskor, hogy röl, röl, röl, raf, röl.

Talán már ólacsájába bujt, vélekedék Szarka uram. Nagy volt a meleg, talán hűsöl.

Nézi az ólat, nincs benne.

— Ejnye én beszédes kis csorácskám, hol vagy? csorácskám, én kis csorácskám!

Nézi az udvarban, nézi a korcz (bozót kerítés) körül, meg azon kívül is, meg nézi végre a közeli árpa tarlót, hogy hátha ott lenne, de bizony hiába nézett meg mindent, a csorácskát nem találta sehol.

elvi álláspont magaelőreléssel emelkedni. Van-
nak sokan, kik az ellenérdekeskedés szere-
pében tetszelegnek, ezeket ignorálni kell.
Senki sem követelheti, hogy eszméit min-
denki helyeslje, de mindenki követelheti,
hogy egyéni felfogása miatt személyes meg-
támadatásnak ne legyen kitéve. Egy esz-
me lelkesítsen mindenkit, midőn a tanügy
fejlesztéséről van szó: „A haza javára!” a
egy eszme lelkesítsen mindenkit, midőn a
tanítók érdekeiről van szó: „Egy
mindnyájáért, mindnyájá egyért!”

Egymástól elszakadva, semmit sem te-
het a tanítósg. E tekintetben igen szépen
nyilatkozott egy jeles paedagógusunk La-
kics Vendel: „Igen sok példa van arra,
hogy a legnemesebb eszmék is az egyet-
nemértés szirtjén szenvedtek hajótörést!”

ALIQUIS.

Delegációk.

A legelegánsabb hölgy is, feltéve, hogy szám-
láját is a sajátjából fizeti, ha még annyira el-
volt is ragadtatva sikerült toltette je által, me-
lyet szabója az imént hozott haza s melyről
biztos, hogy vele méltóan betölti első rangu
helyét az előkelő társaságban, — még ez a leg-
elegánsabb hölgy is félre húzza egy kissé az
arcát, ha a számlát prezentálják neki. De végre
is kifizeti. Noblesse oblige.

A delegátusoknak a nekünk mindnyájunknak
igen édesen ízllett, midőn gróf Kálnoky kifeje-
tette az általános helyzetet s a befolyást, me-
lyet a hármass szövetségben) a saját befolyásunk
gyakorol az általános helyzetre. Jól esett szí-
vünknek, megtudni, hogy viszonyunk bensősége
szövetségünkhez tavaly óta csak még erősebb
s mélyebb lett s hogy a monarchia mint nagy-
hatalom elvitathatlan nagy tekintélynek örvend.
De mikor a vezető miniszter munkatársra, a
hadügyminiszerre, a számlát prezentálta, mind-
nyájan félrehúztuk a számlát s ugyancsak sa-
vanyu képet vágunk. De hát másképp nem megy,
a ki a célt akarja, akarnia kell az eszközöket
is. Hogy a hármass szövetséggel a helyzetet
uraljuk, a világnak a békét parancsoljuk, e szö-
vetség kell, hogy a legerősebb hatalom és erő-
egyesülés legyen, melyet a continensen politi-
kailag, logikailag csak képviselni lehet. És hogy
a hármass szövetségben a pártitások állást meg-
tartassuk, a mi nemcsak a saját érdekünkben van,

hanem a szövetség megúgathatlan fenállásá-
nak érdekében is, hatalomteljeségben és hatá-
lomkifejtésben nem szabad észrevehető-
leg visszamaradni társaink mögött. Németor-
szág óriási, Olaszország aránylag talán még
jelentékenyebb áldozatokat hoz, hogy a hármass
szövetség védképességét a legmagasabb fokra
emeljék: mi már azzal is nagy önmegtartóztatást
gyakorlunk, hogy a magunk részéről az áldozat-
okat az elengedhetlenül szükségesre lenyomjuk.
Ezt az elengedhetlenül szükségeset azonban
fizetünk kell.

Azt a bizonyítványt pedig, hogy a közös mi-
nisterium valóban csakis az elengedhetlenül
szükségessé fordult a monarchia népeinek ha-
zafias áldozatkészességéhez, tőle loyaisan meg-
tagadni nem lehet. A „Pester Corr.” annak ide-
jén, a Bécsben tartott közös miniszteri értekez-
letek alatt esetelte a nagy fáradságot, melyet
alkalmazni kellett, hogy a hadügyi igazgatás
sürgető igényei valamiképp türethető arányba ho-
zassék a bőles pénzügyi politikával s az ez ál-
tal elmozdíthatlanul kitűzött céllal, az állam-
háztartásban az egyensúly fenntartásával. Báró
Bauer az ő katonas egyenlőségével s őszintesé-
gével kimondotta, hogy ő sokkal, sokkal többet
kért, mint a mennyt neki engedélyezték a költ-
ségvetésben. Az államminiszterek nyomásának
és különösen gróf Szapary igen határozott fel-
lépésének végre sikerült a hadügyi kormány
többkövetelését a budgetben nyilvánuló összegre
lenyomni. De ez aztán a minimuma is annak,
mivel báró Bauer beérni képes; ha ezt sem en-
gedélyeznek neki, akkor nem tudná összegyez-
tetni felelősségét a hadügyek igazgatásának
továbbvitelét. És ne feledjük, hogy báró Bauer
nem pazarló, ő talán a legtakarékosabb minis-
ter, kit a monarchia a hadsereg sorából a had-
ügyi kormány élére állíthat. A delegációk a
közösügyi költségvetést bizonyynyal levonás nél-
kül meg fogják szavazni.

A számtalan milliók után, melyeket a porosz
hadügyminiszer hadi célokra legújabb igénybe
vett, okszerűleg feltehető volt, hogy báró Bauer
hasonló, habár kissé szerényebb kívánalmakkal
lép a delegációk elé. Ezen feltevés tévesnek
bizonyult, mivel a hadügyminiszer által igényelt
követelések legnagyobb része már előbb meg-
szavazott tételek folytatása.

Igy a krakkói, lembergi s a többi erődíté-
ket be kell fejezni, az új füstnélküli puskaport
sem mellőzhetjük és hogy szükség esetén alv-
déli szomszédjainkkal netáni számadásainkat
rendezhessük, a két vértés monitor nem sok,
mivel a Fagarin-téle társulat gőzösei nagyon is

hasonlítanak a legújabb szerkezetű ágyúnaszá-
dokhoz, de ezenkívül orosz császári tengerész-
tisztok által vezényeltetnek. Ezen felül egy lo-
vas erőd felállításra s néhány léghajó beszer-
zése minden, a mit fölünk követelnek.

Báró Bauer egy szóval sem érinti az erdélyi
szorosok védtelen állapotát, valamint az okku-
pált tartományokban állomásozó csapatok lét-
számának felemelését, habár Montenegro lakosai
az utolsó emberig készen a kedvező alkalmat
lesik, hogy ránk törhessenek.

Szívesen vettük volna a tábort tűzerezzel
szaporítására vonatkozó javaslatot is, mert e
tekintetben még Olaszország is túltett rajtunk,
mely pénzügyi bajai daczára követi a fegyver-
kezesek általános mozgalmát.

Egyébiránt a helytelenül alkalmazott taka-
rékosság következményeitől nem kell tartanunk,
mert küllgyeink bőles vezetése mindig elég időt
enged arra, hogy erélyes védelemre készüljünk
minden ellenség ellen, mely elég vakmerő lenne
a világbékét haborgatni.

Külpolitikánk.

Azzal a finom érzéssel, veleszületett finom
tapintattal, mely már négy decennium előtt ki-
világított írott munkáink minden sorából, adta
Falk Miksa, a magyar delegáció küllgyi albi-
zottságának örökös előadója, bizottsági jelenté-
sében a trónbeszédnek, az exposéknak és gróf
Kálnoky bizalmas közléseinek paraphrasiát,
hogy annak végén a delegáció bizottságának
névében indítványozza, miszerint a közösügyi
tárgyalásra kiküldött magyar országos bizott-
ság, az eddig követett külpolitika helyességé-
nek és sikerességének teljes elismerése és a ve-
zőtő miniszter személye iránti korlátlan biza-
lomnak kifejezése mellett, fogadja el a küllgy-
miniszterium költségvetését. Kétségtelen, hogy
a delegáció plenuma ezen, az albizottság által
egyhangulag jóváhagyott jelentést, valamint a
javaslatot is, mely annak caucuspontja, nagy
megnyugvással fogja fogadni és szintén egy-
hangulag elfogadni.

De miként is van szerkesztve e jelentés!
Mily világgóság és átlátósság van a kerek-
ded mondatok egész szerkezetében. Mily kiváló
finomság a kifejezések megválasztásában, mily
rafinirtság az árnyalásban és hangolásban a ha-
ngulatot markirozó fordulatokban. Mily termé-
zetes logika az egymásutánban s mily ügyes
fokozat a tempóban. Igazán államirat a szó
legjobb értelmében, valódi mintája a politikai-
lag tökéletes stílusnak, a mit Falk idei referen-
tuma nyújt. És ha trónbeszéd a exposé becsüle-

Vissza hallag házacskájához, hogy elmondja
dolgát.

— Nézd csak én kedves oldalbördám, szöli
feleségének és nem találom azt a kis csorát.

— Talán hüsslől valahol.

— Nincs az sehol. Nézztem már mindenütt.

— Majd előjön, ha megéhezik.

— Ejnye én kedves oldalbördám, de könnyen
hagyod. Nem lélsz, hogy elalszik valahol, s ott
marad későig s meghűtheti magát.

— No hiszen, megessenék ha még azzal is úgy
törödnem. Van nekem más dolgom, meg bajom
is, nem csak azzal törödni, azzal a sovány ma-
laccal. Majd meg kerül.

Elképedt erre a beszédre Szarka uram, még az
ő aranyos beszédes csorácskáját malacnak hívni.
Ez már egy kicsit sok, ez már több még a sok-
nál is.

— No kedves oldalbördám, te ugyan megad-
tad neki. Te ugyan elkeresztelted ezt a kis állat-
kát szépen.

— Ugyan hagyjon kend békiben, készítenem
az ételt a napszakosoknak s itt feltart, hát nem
mereg ez? Nem hozná ki kendet a sodrából
valaki, ha így tenne-venne sürgösen s akkor ép-
pen, mikor legsürgösebb a dolga, feltartaná.

Ép e pillanatban kapta meg a rántást a lábos
s mert jó tűz volt alatta, s nem éppen kellemes
szag megütötte a mérgeződő gazdasszony orrát.

— Ehun ni, a fe . . . uram bocsá, majd
mit mondok annak a malacnak, még végette ez
a szégyen is ér, hogy meg ég a rántásom, mi-
kor itt vagyok, mikor mellette állok mindig.

— Nem szólók semmit, mondá Szarka uram,
csak azt mondom, csak azt mondom, hogy asz-
zony vagy te is, nem töröddöl semmivel te sem,
mint a többi.

— Menjék már kend innen, mert . . . mon-
dá mérgeződve Szarkáné, egyszerűmind a tűzbe

fordította a megéget rántást. Mit présmitál nekem
itt. Menjen maga, keresse maga, nekem dolgom
van. Mit handabandal itt nekem holmi kelevé-
nyes, penészes malaczkáról.

— Hej asszony, asszony, jó volna itt minden
csak a nyelvedből tudnék néhány rófnit levágni.
Ágos-bogos az, olyan mint a nagy, százasos fa,
melynek nem ártna a csomakulás.

— Menjék kend innen, mert ezt a félig főt
babot fazekastól teremtem ám a fejéhez.

— Hej asszony, asszony, csak a nyel . . .
De Szarka uram nem végezhetette be mondká-
ját, mert feleségen észre vette, hogy gyanús
mozdulatot tett az s jobbnak látta ki ugrani az
ajtón, s jobbnak látta az udvarban elmondani,
hogy . . . csak a nyelvedből szeretnék néhány
rófnit levágni.

Mint látjuk e szóváltásból, Szarka uramék há-
zában, a papucs-kormány uralkodik.

No de hát, ahány ház, annyi féle szokás, any-
nyi féle rend.

Eszembe jut erről egy öreg ember, ki midőn
valaki panaszkodott valakire, azt szokta mondani,
hogy lassa, ha a kertben csak muskátli virág
volna csak, vagy csak szegű vagy más, de csak
egyetlen egy-féle, — szép volna-e, vagy szép
volna-e a mező, ha rajta csak ökörfark koró,
vagy mind bolondító csalmatök lenne, nem szép
volna az; hát lassa, az emberiség is egy-nagy
kerthez hasonlít, s ha rajta mi emberek mind-
nyájan egyformá természetűek lennénk, ha a vi-
lágom mi emberek mindnyájan egyforma szokás-
nak hódolnánk, akkor annyiara egyformaság lenne,
kihálna mindenki a beszéd-vágy, a másokkál-
töröds; no lassa, a jó Isten kerteje a világ s vi-
rágok rajta az emberek, úgy akarja, hogy min-
den ember, minden teremtménye más-más ter-
mészetű legyen, s mindenki más féle dolognak
hódoljon.

De eihagym a mesét s rá térek Szarka uram
további esetére.

Kiment Szarka uram, azaz nem is ment ki a
konyhából az udvarra, de kiugrott s ott mondta
el félben hagyott mondkáját.

Ép midőn kiugrott a konyhából, akkor ment
arra sógor asszonya, feleségének testvér-nénje.

— Jó napot sógor! köszönt Szarka uram só-
gorasszonya a korcon keresztül.

— No, mondá magában Szarka uram, amint
búsán a köszönő felé tekintett, ez is az a vér,
ez is csak olyan mint a másik.

— Nem is köszön?

— De hogy nem. Azt mondom, hogy jónapja
van a kutyának, de nem nekem.

— Mi a baj?

— Hát az, hogy elveszett az én beszédes kis
csorám, s midőn ezt elmondom az én kedves ol-
dalbördámnak, hogy megégette a rántást, hát a
fejéhez akarja venni a bableveses fazekat.

— Oda is verem, azt a . . . , ha még soká darál,
mondá Szarkáné, kijöve a hangra a konyhából.

Szarka uram mit tett egyebet, tovább ment a
kis ajtóhoz s onnan kiállította vissza, hogy asz-
szony vagy te is, de nem volna az baj, csak a . . .

Ezt megint nem végezhetette be, mert kedves
oldalbördája néhány lépést felé ment, mitől Szarka
uram ismét megijedt s az utca közepére ugrott s
ott elmerle mondani szokásos mondkáját.

Ballagott Szarka uram a teleki földek felé, hogy
nézegette az árkokat, ha nem volna-e ott az ő
édes aranyos beszédes kis csorácskája.

De hagyjuk most Szarka uramat, hadd kere-
gélje csorácskáját, s míg keresi, mi keressünk
Virág-Peregen egy házacskát fel, melyben egy
Szarka Mihály uram féle ember lakik; az az csak
vagyonára nézve olyan, egyebire semmire.

(Folytatása következik.)

teén meggyőzőleg élénk tárták, hogy mire törekszik trón és kormány: úgy a bizottság jelentése klasszikus formában hirdeti nekünk a néplélek legbensőbb gerjedelmét, Ausztria-Magyarország valódi és igazi közvéleményét a nemzetközi helyzetet a monarchiának ahhoz való állása felől.

Igen, mi a bekét akarjuk!

Nincs ár, melyet érte megassanak tartanánk. Igen, lelkesedésünk csüngünk a hármasszó vésésben. De benne a pártitást akarjuk; ép úgy védeni, mint védve lenni akarunk, barátainknak ép annyit akarunk nyújtani, a mennyit tőlünk magunknak kívánunk, ép oly erősek, tiszteletet parancsolók akarunk lenni, mint ók.

A katonai terhek alatt bizonytalannal nem akarunk tönkre menni, de nincs okunk jajeszkéklésre és fogvacogásra, mert a hadügyminister, mint őszinte és becsületes férfi, feltárja a perspektívát, hogy esetleg kénytelenek leszünk, a jövőben, még további, mindenesetre igen költséges, de mindamelett még korraintsem megsemmisítő áldozatokat hozni a béke megóvása végett.

Ha tehetik, meg fognak tőlük kimélni benünket.

A házi ipar két faja.

Alig van nemzet, melynél a háziipar oly sok oldalulag található fel, mint nálunk magyaroknál; míg más nemzetek a házi iparnak csak egy ágát művelik, mint például a tirolek a falmetszést, addig Magyarországon megtaláljuk a szövészetet, falmetszést, gyermekjáték készítést s számos fajtát a házi iparnak, melyekről már ezelőtt több ízben volt a lapokban említés téve.

Van azonban két ága a háziiparnak, melyekkel a birlapiradalom vagy általában nem, vagy legfeljebb odavetelég szokott foglalkozni, pedig e két ág, mai napság, igen keresett és kedvelt a háziipar terén.

Erjük: a kosárfonást és a nádfonást.

Az utóbbit ugyan nem szeretik a nemzetgazdászok a háziiparok közé sorozni, mert az már gyárilag is készül; de mi azt mégis a háziipar egyik ágának tekintjük, mert az az egy-két gyár, a mely nádfonással foglalkozik, inkább csak a luxus tárgyakat állítja elő, mint a mindennapi szükségletekhez igényelt tárgyakat a nép most is, mint eddigelé háziisan készíti el.

A kosárfonás nem oly régi, mint a minőnek azt gondolhatnók, ha tekintetbe vesszük, hogy a fűzfa, melynek fiatal, hajlékony ága lesz felhasználva kosárfonáshoz hazánk térein, főleg a Tisza mentén évszázadok óta oly nagy mennyiségben található, hogy az egész ország kosárfonáshoz szükséges anyagot busásan kiadja minden évben; dacára e körülménynek, mondjuk, a kosárfonásnak háziipar gyanánti szereplése nem oly régi keletű. De ha nem rég kezdtük is meg, annál gyorsabban fejlődött s terjedett az el az ország minden részében.

A kezdeményezés érdeme a felvidéket és Erdélyt illeti, mi elég sajátosság, mert épen ezen a vidéken ritkább a fűzfa; de nem is ezt használták a kezdeményezők, hanem a mogyoró, galagonya s egyéb az erdőségeken található bozótok gyöngye galyait, melyeknek maghántása azonban sokkal fáradságosabb lévén, mint a fűzfa hántása, a felvidék és Erdély leginkább megháztatlan vesszőkből készítették és készítik ma is azokat a kosarakat, melyek a magyar háztartásban „fekete kosár” név alatt fordul elő.

Csak az újabb időkben kezdte meg a magyar alföld a háziipar e nemét dolgozni. Az anyag bőven meg volt, könnyen hozzá lehetett férni, s még az az előny is kínálkozott, hogy a gyenge fűzgalagalyt igen szépre, s minden fáradság nélkül lehetett hántani; nem csoda tehát, hogy az új háziipar csakhamar széles körben elterjedtségnek örvendett.

A kosár fonás, mint minden más háziipar, nincs általános szabályozathoz kötve, mindenki saját képzelete által alkotott modorban állítja azt elő, s innét van, hogy a kosaraknak nem csak idomok, hanem az azokba befogott alakzatok is oly sok különbséget tüntetnek fel.

Ha lehet szabályt falállítani az iparágban, az csak a kosár idomára vonatkozhatik s ez csak annyiból áll, hogy az illető kosárfonó, a készítenő kosárnak mi célra leendő használatát tartja szem előtt és ahhoz képest idomítja munkáját.

Mint minden iparág, még a háziipar is fejlőd-

dése által külső csint iparkodik párosítani munkájához, úgy a kosárfonók is iparkodtak munkájuknak tetszetős külleget is adni, innét van az, hogy ma már nem csak a felvidéki tót, hanem az alföldi magyar is megkötött kosarát különböző színűre festi, hogy ez által a nyers szint elveszítve a kosár, tetszetősebb legyen; de meg van ennek azon gyakorlati haszna is, hogy a festett kosarak valamivel tovább eltarthatnak, mint a nyers állapotban készülek.

A háziipar ez ágát, igen helyesen alkalmazza a legújabb idő óta a kormány is, amennyiben a fegyverek által kossarakat tonat. A fenyencosárfonás minden egyes fogháznál kötelező, s a fegyverek által készített kosarak a nagyobb kereskedésekbe szállítván, míg egy része a földemnek fedezi a kosárfonásban oktató egyén díjait, addig a másik része felében a fogház, felében a fegyver javára esik.

Az említettük másk házi iparág, a nádfonás, már inkább — hogy úgy fejezzük ki magunkat, — művészet a háziipar terén.

Nem azt a nád kötést értjük, mi a hazai terméki saából, és nádból készül, mert az még mindig előbbiekben elmondott fonáshoz tartozik azon különbséggel, hogy nem fűzgalagaly, hanem sás és nád használtatik anyagul, — az a nádfonás, melyről szólni akarunk, a déli vidék nádtermeléséből nyeri anyagát.

Ez a fonás a nádnak elhasogatása által nyer anyagot.

A megszártított, s már keménynyé vált nád-szálat apró, keskeny, s csaknem szőrszál vastagságu fonalakba lesz metszve, s e fonalak lesznek felhasználva a fonáshoz.

A fonásnál már nemcsak idomok, hanem alakzatok is szerepelnek, és pedig rendszeres rajz után.

A munka egyszerű s mégis hosszabb gyakorlatot igényel, amennyiben például egy szék fonásánál az elkészített szék kerekded vagy négy-szögű, vagy tojás idomú felső részénél a meg-lévő lyukakba a fűzszálak behuzatnak, azok vas szögekkel leörösíttetnek, aztán keresztvonalak által a különböző rajz alakok köttetnek.

A nádfonás még ma nem oly általános, mint a kosárfonás; de nemzetgazdászati szempontból jövedelmezőbb lévén, óhajtandó, hogy ez is oly általános elterjedésnek örvendjen minél előbb, mint a minőnek örvend hazánkban ma már, a kosár kötés.

Egy háziipar kedvelő.

A magyar államvasut.

Hónapok óta tudja a magyar közönség, hogy a magyar államvasutak, az eddig volt magyar éjszaka-keleti vasutat át fogja venni.

Hónapok óta folynak a tárgyalások a kereskedelmi ministeriumban az átvétel iránt.

Ma már befejezett tény az éjszakai vasut átvétele.

A tárgyalások folytán létrejött megállapodások szerint, az éjszakai vasutakat már augusztus elsején tényleg átveszik a m. államvasutak; sőt a volt éjszaka-keleti vasut volt hivatalnokainak egy része, már át is van véve, a magyar államvasutak kötelékébe.

Igen természetes, hogy midőn ez átvétel által, a magyar államvasutak hosszúsági, terjedelmére nézve igen jelentékenyen növekednek, a kezelési műveletek is nagy változásokat igényelnek.

De e nehézségen is túl esett már a magyar állam vasut, amennyiben el van döntve, hogy a most fennálló üzletvezetőségeken kívül, még egy egészen új üzlet vezetőség fog felállítani.

Az এখন felállítandó üzletvezetőségért Sátoralja-Ujhely és Debrecen versenyeztek; de a magy. államvasut igen helyesen Debrecennek adta az elsőseget, s úgy az új üzletvezetőség Debrecenben lesz felállítva, — s a hatáskörébe lesz utalva a volt éjszakai vasut ügyköre.

A személyzet, mely eddig ott működött részben alkalmazást nyer a magy. állam vasutak központjában, részben pedig a debreceni üzletvezetőségéknél, és csak nagyon kis rész az, mely nyugdíjaztatni fog.

A magyar államvasutak ez újabb annexió azzal egész a galliciai határig fog kiterjedni, s így most már magyar vasutot utazhatnak Bécs-től Páedeklig, Oláhország határáig, Bécs-től Gallicia határáig, és Bécs-től a magyar föld gyöngyszeméig a magyar tengerig Fiuméig.

Még csak néhány év van hátra, hogy a szabdalmozott osztrák vaspálya magyarországi

vonalsi is a magyar vasutakba olvad bé, ha ez is be fog következni, akkor elmondhatjuk, hogy Magyarországon a magyar vasut dominál, dominál a külfölddel szemben is, mert a nyugati Európát ez fogja össze kötni a kelettel!

Minden lépés, mely vasuti politikánk terén történik, egy lépéselő előre viszi hazánkat, hogy a világ események fejlődésénél szerepet játszhasson; mi hogy mi előbb bekövetkezzék ószintén kívánja minden magyar!

K. J.

Különfélék.

— **Magas létegetésben** részesült városunk tolyó hó 20-án. Ó fensége Frigyes főherceg érkezett városunkba az itteni hadosapattal felülvizsgáló. — A délutáni bécsi vonattal érkezett meg Sopronból s mintán előre jelezve volt, hogy mindennemű ünneplés fogadtatás elmarad, az állomáson a katonaság részéről nem is várta más mint egy kirendelt ordonnanc altiszt. — Mindamelllett városuk polgármestere a főkapitánnyal a vasuti peronon várva a főherceg megérkezését, midőn kilépett, a polgármester üdvözölte őt a város nevében, mit Ó Fensége meleg szavakkal megköszönt; avval a kíséretében levő segédtiszttel beült a részére készentartott kocsiába e egyenesen a „Szarvas szállóba” hajtatott. — A merre a kocsi robogott mindenhol künn lengett a nemzeti színű trikolor, a városbáz-utca torkolatánál pedig egy kíváncsi sereg várakozott, mely a főherceget midőn ott elrobogott, derekasan megéljenezte, mit ez többszöri katonás módon szalutálásal viszonzott. Mintegy fél óra múlva a megérkezés után városunk néhány honoraciója Babochay György polgármester ur vezetésével a kiüldöttségileg tiszteltet Ó fenségénél. Ezzel aztán minden fogadtatási aktus véget ért, mert minden többi idejét katonai dolgoknak szándékozott szentelni. Délután tizetesen megzemlélte a közös hadsereg részére épített új laktanyát, a mint belépett rögtön kifejeztet adott tetszésének, hogy ez igen szép laktanya; másfél óránál tovább tartott a vizsgálat. — Innét kijövet betért a szomszéd honvéd laktanyába is, hol az udvaron gálában összegyűlt tisztikart magának bemutatva rövid ottlét után távozott és ismét visszahajtott szállására. — Másnap 21 én délelőtt megzemlélte a hadgyakorlatokat és a délutáni bécsi vonattal elutazott Szombathelyre. Ó fensége ittélé alatt az idő kedvezett, szép verőfényes időben tartották a hadgyakorlatokat. — A főbb utcák és terek, mindaddig lobogó díszben voltak, míg csak a magas vendég a város falai közül el nem távozott.

— **A királyi táblák azotostán** csak a jövő év tavaszán történik meg, mert ez év novemberére a kellő helyiségek még nem állnak rendelkezésre. A birák kinevezése azonban jó eleve megtörténik, hogy idő maradjon viszonyaik rendezésére.

— **Értesítés.** A nagy-kaniszai kisednevelő-egyesület választmányának határozatából a nádor-utcai központi kisedodovának 15-ik, az Arany János-utcai kisedodova 10-ik, és az Atilla-utcai első évi együttes zárünnepele 1890. évi június 29-én, vasárnap, délután 3 órakor tartatik meg a „Polgári Egylet” helyiségeiben, melyre a t. szülöket és nevelőség barátokat tisztelettel meghívja az egyesület választmánya. A Nádor-utcai kisedodova 16-ik, az Arany János-utcai kisedodova 11-ik az Atilla-utcai kisedodova 2-dik évfolyamának megnyitása tolyó évi aug. elsején lesz. Julius hónapban egyesületi szünidő van; mindamelllett elnökségi engedéllyel a kisedodók részéről privát ovodai órák tartálnak a nádor utcai és atilla-utcai kisedodovában. A kis-kanisza ovodának nincs nyári szünete. A fentirt napon ugyanott este alkalmas idő esetében kerti mulatság rendeztetik, atkalmatlan idő esetében pedig a nagyeremben lesz a táncoskorú meglátva.

— **Néhai Berecz Imre** egykori nagy-kanisza zenetanár síremléke felállítására a győri ének- és zeneegylet jun. 22-én tancsal egybe kötött hangversenyt ad. Szép és dicsőreles cselekedett.

— **A sümegi Jétékony** nő-egyesület tolyó hó 18-án újra megalakult. Elnökké Székely Gusztávné, pénztárossá Mojer Józsefné, titkárrá Takács Vilma urhölgyeket, jegyzővé pedig Urban Lajos realiskolai igazgatót választotta a közgyűlés.

— **Baleset.** Grossman helybéli lakosnál levő Junker Rudolf 17 éves inas a műhelyben felállított fűrészpénél lévén elfoglalva, jobb karja gép fogas kerékkel össze került, melyek azt úgy ösöse rongosították, hogy orvosi vélemény szerint annak soha többé hasznát nem veszi. — A vizsgálatot megindították.

— **A nagy-kanizsai evang. gyülekezet** egy Kérő szöveget bocsátott ki, melyben felhívja a nemeslelkű és áldozni kész polgárokat vallás felekezeti különbség nélkül, hogy adakozzanak egy Nagy-Kanizsán a Csenger utcában felállítandó evang. imaházuk tökéletes gyarapítására. A befolyó kegyes adományok hirlaplaj fognak nyugtáztatni.

— **Zalamegye monografiájának** megírásával mint a „Budapesti Hirlap” írja — Nagy Imre foglalkozik. Az 6-kori részhez Römer Flóris gyűjtötte az adatokat, a melyeknek feldolgozásával, kiegészítésével és saját alá rendezésével most Récesy Viktor tanár és archeologiai író bízott meg.

— **Napfogyatkozás.** Tiszta felegtelen idő lévén, ritka természeti ünemében, a napfogyatkozásban gyönyörkedünk június 17-én délelőtt. A hold tudvaleg ellipsziszben jár a földtől. Ma egyútt volt minden feltétel, mely a teljes napfogyatkozáshoz szükséges, mivel azonban a hold éppen elliptikus pályája legészelső csúcára emelkedett, azaz legmagasabbra a földtől, nem fedte el a nap teljes korongját, hanem megmaradt a naphó egy keskeny gyűrű, mely a hold széleinél lényit vetett a földre. A hold árnyéka a szertint kup volt, olyan kup, melynek csúcsa nem éri a földet, hanem nem nagy magasságban valahol a levegőben van. Teljes sötétség nem volt a földön sehol, hanem egy nagy kör alakú félszöglet, mely a magva felé mindinkább sötétebb volt, csak a széle felé kezdett egy kissé világosodni.

— **Javíthatlan suhanc.** Egy Andri (baka) Ferenc nevű Petőfi utcai paraszt suhanc, ki már lopásért, súlyos testi sértésért, veredezésért többször hűntelve volt, garázda természetű fogva többször munkát ad a rendőrségnek. Folyó hó 18-án délután megint felébredt benne a szunyadó bestialismus és először is azon kezdte, hogy a mint Petőfi utcán felele haladt, egy elég magas felszintre hához támasztott létrát, melyen abban a pillanatban mászott fel a tetőre a cserepes, ennek lába alól elkappott és ledöntött. Szerencsére a cserepes abban a pillanatban lépett egyik lábával a tetőre mikor Andri a létrát elkapta a lába s így a tetőszélre kapaszkodva a lábát is utána kapta, ha egy másodpercig kékik, a létrával együtt lezuhant és kéz, láb vagy nyakörést szenvedett volna. Ezen a létraleldöntő Andri egyet röhögött és tovább ment. — Innét bevetődött a Schleginger-féle korsomába és ott kezdett házsártoskodni, a korsomáros rövid prócesust csinált, kinyitotta az ajtót és kilökte. — Erre a legény haza szaladt és egy húszszálgal kezében visszatérve a korsomáros agyonveréssel lenyegette; az ivósobában azonban több vidéki tuvaros időzött ezek kiszóltak a helyke fráternek, hogy be ne tegye a lábát mert úgy elnadrágolják, hogy lepedőbe viszik haza; ez még is visszaz tartotta az ípszt, de azért nem távozott, hanem az udvaron hadonászott mindaddig, még ott nem termelt néhány markos rendőr és be nem vitte méltó és már ismert helyére, a dutyiba.

— **Szerető bitorlás.** A házparancsolat tiltja hogy ne kívánd felebarátodnak se ökrét, se számarát, se feleséget, ezt a passzus ma már ki kellene egészíteni még avval, hogy se szeretőjét; mert hát nagy bajok szoktak ilyenből származni. — Világos példa rá Dávid Örsze esete. — Valami Sánta Istváné nevű szepetneki asszony kissé rá unt már az urára és ismeretséget költött Szollár bajnoki József kiskánizsai legénynek. Folyó hó 16-án az asszony szabadságra volt menendő dolgozni, utközben betért Joskájához és ő fátum mit látott, — ott üldögélt a legénynek előbbi és igazi szeretője Dávid Erze, a ki hajadon is, fiatalabb is, meg valamivel szebb is mint a szepetneki asszony; s miután Szollár József viszonyuk már 6 hónapos, az asszony pedig csak néhány hetes, elsőbbségi jogot formál a lovaghoz.

— A két vázonszéléd farkasszemét nézett s csakhamar megeredt a nyelvharc, ebben az igazság serpenyője Dávid Erze hajadon javára bíltent, mert ő azzal argumentált, Sánta Pistáné elegendék meg az urával, ne bitorolja más fehérbénp szeretőjét, ezt azian a menyecske úgy ütötte helyre, hogy a kezében levő kapával bevágta a leány fejét s miután az így okozott testi sértés

elég súlyos, a regényes scena a bíróság nyer folytatást s valószínűleg befejezett.

— **Aiso-Lendvári irják,** hogy Matyasovszky Vince ottani takarékpénztáribeli pénztárnok a napokban vezette olárhoz öz. Annyal Beláné urnót. — Koller Ferenc tanító pedig Murkovic János alsó-lendvai kántor leányát, a szép Mariskát. Áldás frigyükön!

— **A sőtöki fürdő** szépitéséhez nagyban hozzá járul az a körülmény, hogy méltóságos főispán Baró Hornig Károly megyés püspök ur ottan egy díszes nyaradót épített.

— **Meghívást** bocsátott ki a keszthelyi önkéntes tüzoltó egyesület választmánya, mely szerint június 22-én a városi közfőtő álléneben létező erdőben az egyleti szerelvények gyarapítására junialist rendezett. Beléptidj 50 kr. Kedvező idő esetén június 29-én tartatik meg.

— **Villámotl ütött emberek.** Barcsról írja egyik tudósítók, mikép 12-én ott rendkívüli zivatar és erős menydörgés volt, mely meg erős idegzelt emberekre is rosszul hatott. Egyik villám a másik után cikázott és ütött le; valóságos rémület volt, míg a villámterhes felhők el nem vonultak. Több munkás kint a dologban lévén elfoglalva, egy fa alá menekültek, hol három agyon-sújtott a villám. A boldogtalankat halva szállították már a fedél alá. Pécselt is nagy égődés volt ugyanazon délután; a villám több házba beütött, de jelentékenyebb kárt nem tett. Jeges is volt több felé, a mi azonban már nagy károkat okozott.

— **Peronospora-fecskenő verseny.** Az orsz. magyar gazdasági egyesület, tekintettel arra, hogy a peronospora viticola nevű szőlőpenészpomba nagy mérvben terjed, óriási károkat okozva a szőlőültetvényekben, a védekezés céljaira alkalmas fecskendők részére díjazással egybekötött versenyt rendez. — A verseny, melyre a hazai és külföldi gépgyárosok nagy számmal jelenttek be fecskendőket, folyó hó 28-án a keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézet szőlőjében fog megtartatni. Az érdeklődő közönség, a mely a keszthelyi szállodákban ott tartozkodása idejére kényelmes ellátásban részesülend, t. hó 28-án, délelőtt 9 órakor indul a tanintézet igazgatóság irodájából a verseny színhelyére. A versenyen államdíjak kerülnek kiosztásra, a jury, a földmívelési miniszterium, az orsz. m. a zalamegyei és a keszthelyvidéki gazdasági egyesület kiküldötteiből, a gazdasági egyesület ezúton is felhívja az érdeklődő gazdáközönséget a versenyen való részvételre, a hol egyszerűen a szőlőtermelőknek alkalmas fog nyílni a peronospora elleni védekezés gyakorlati elsajátítására. Részletesebb felvilágosítással bárkinek szolgál az országos magyar gazdasági egyesület titkári hivatala Budapest „Közlelek”.

— **A fűrdőkötől.** A balatonparjáról írják lapunknak, hogy a kegyetlen hideg időjárás, a sok tergeteg és szél meg azokat a vendégeket is elriasztja, kik e hónap nagy részét már ott akarták tölteni; új vendég meg éppen nem jön, mert gondolja, hogy itt a szél torkában nem a legjobb dolga lesz, azian fűrdeni ugysem lehet, minthogy igaz is. A fűrdőkötől, fogadóknak már is sok a kárak, mert a vendég kevés s nem is várhatnak ily időjárás mellett, kiadásuk pedig meg van. Vasárnap reggel is olyan hideg szél dudogtatott a déli Balatonparton, hogy bizony a téli kabát is elkelt, nemhogy fűrdeni lehetett volna. Vannak órák, hogy valóságos orkán van. Szóval: időjárásunk — az évszakot tekintve — változó és rossz. Balaton-Füreden már sok szállás le van foglalva úgy az uradalom, mint a villák tulajdonosainál, vendég azonban aránylag kevés van, miután az időjárás hűvös; csak pár napi jó idő s megváltozik minden. Mert Füreden a hűvösebb napok is tűrhettek, a mennyiben éjszakra a hegyek és a park által el van zárva nagy részben a szelektől.

— **Külföldi utlevelek** új díjszabása. Iparossegédek, napszámosok, cselédek külföldi utlevelért fizetnek: 15 krt. bélyegre 25 krt. a kiállításért, 40 krt. — A fennli osztályhoz nem tartozók pedig: bélyegre 1 frt, kiállításért 3 frt, összesen 4 frt. — Ezen összegek előre csatolandók.

— **A m. k. belügyminiszter** t. évi 32,074 sz. a kibocsátott körendelet folytán a városi tanács közhírré teszi, hogy miután az egyetemi orvoskari központi épületben (Budapest, VIII. k. Üllői-út) az ebdüh ellenes védőoltásoknak embe-rekre kiterjesztése céljából, dr. Högyes Endre budapesti egyetemi tanár mint igazgató vezetésével és egy vesztétség elleni védőoltó intézet állítástól fel: a vesztett eb által megmártt egyének

a védőoltások immár hazánkban is eszközölnének; minél fogva a következők hozatnak a lakosság tudomására: Veszett eb által megmártt vagyontalan betegek, kik a védőoltásoknak eszközöltetése végett Budapestre felutazni kívánának, az oltóintézetben felvételt, az üllői-út i. korházban díjjalan elhelyezést és ingyen ellátást az oltások tartama alatt — tehát 14—21 napig — csak azon esetben nyerhetnek ha azt, hogy valóban vesztett eb által maradtak meg, hatóság orvosi bizonyítvánnyal, azt pedig, hogy vagyontalanok, hatósági okmányokkal igazolják és ezen felül Budapest dr. Högyes tanár által megvizsgáltatva a védőoltásoknak eszközöltetethetése alkalmasságuknak jelentenek ki. Ezen kelleknek kimutatása mellett, az illetők a belügyminiszterium által a főváros közönségéhez intézendő leirat alapján, a kórházban azonnal felvetetnek. Felnőttek mellé kísérő nem szükséges; gyermekek azonban úgy a felutazásnál, valamint az oltások idejére úgyszintén a hazatérésre mindenkor kísérelvel látnodok el, akik állandóan a gyermekek mellett tartózkodva, azokat a kórházi idő alatt is gondozzák, őket az oltóintézetbe, onnét vissza, a megjelölendő időben vezetik. A kísérők a kórházban elhelyeztetést és ellátást szintén díjjalanul kapnak. Illetőleg a megmártt vagyontalan, valamint annak esetleg kísérője, úgy tekintetnek, mint rendszer kórházi ápoltnak, s azok után felmerülő kórházi költségek megtérítése, az 1875. évi III. t. c.-ben megszabott eljárás szerint eszközölnetik. A vasuti kedvezmény iránt pótlólag fog a közönség értesített. Végül kijelentetik, hogy hatósági közbenjárás, úgyszintén a fennjelzett bizonylatok nélkül, a kórházban díjjalan felvételt egyáltalán senki nem nyerhet és minden visszautasítás, netáni kellemetlenség, sőt celtalan s haszon nélküli költségek miatt, a mi az illetőket a hatósági közbenjárás mellőzése folytán érhetné, a jelen rendelkezést figyelmen kívül hagyók csak magukat okozzák.

— **Vigyázat kell, nehogy hamis svájci labdacsokat kapjunk!** Tereim. (Kiskükkölő.) Tekintetes ur! A Brandt Richard gyógyszerész svájci labdacsoit — 4 dobozzal — megkaptam, mondhatom, hogy azok kitűnő szolgálatot teletk gyakori fejtájában n. n. nigrében szenvedő nőmnek. Mintegy 1 1/2 évig használta igen jó háziserült, s a labdacsokat csakugyan célt is ért. A svájci labdacso folytonos használatával egészségünket kitartathatjuk, s ezért én a svájci labdacsokat (egy dohoz ára 70 kr. a gyógyszerárakban) mindenkinek legjobb akaratból ajánlom, bár minden háziartásban megvolna! Tisztelettel Braziliák Antal uradalmi kérésze. Mivel Magyarországon Brandt Richard gyógyszerész svájci labdacsoinak sokfele utánzatai léteznek, a valódi felismerhetése végett gondosan meg kell nézni, hogy mindenik dobozon rajta van e a védőjegy: egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt Richard névalírása.

— **A nyaraló fűrdőkötől és utazó közönségnek** szolgálatot vél tenni budapesti levelezők, midőn Kertész Tódor budapesti Dorottya-utca 1. szám alatti műipari telepeket árjegyzékéből idényszerű kivonatot közöl olvasóinkkal és pedig borszék gyalogsághoz 2.70 kr., hintaúgy 4.50 krtól 10 frt, japáni napernyő 80 krtól 15 frt, kerti legyezők 10 krtól 3 frt, szikviz-gép 1 frtől 16 frt, fagyaltkészítő 5.50 krtól 9.50 krt, ecet- és olajtató 1 frtől 10 frt, salátakanál és villa 40 krtól 2 frt, ételborító 40 krtól 1.50 krt, paradicsom- és gyümölcsprés 80 kr., légmentes befőttes üvegek 25—85 krt, gyümölcskések tucatja 3—6 frt, gyors vajkészítő-gép 6.50—15 frt, kaválózó-gép 4.80—10 frt, palackdugók 10—60 krt, ébrestő-óra 5.60 kr., virágharmosító 40 kr., kerti nyíró olló 4 frt, kézi utitáska 4—20 frt, kézi koffer 3—30 frt, vállitáska 3.50—15 frt, berendezet utitekeres 6—15 frt, borotva készlet 7 frt, angol borotva 1.20—3.50 krt, hajlódörítő-lámpa vassal 80 kr., uti- és vadászulacso 1—5.60 krt, berendezet pincetok 6.75—15 frt, mentő bokszer 1 frt, buldog revolver 7.50—9.50 krt, schweizi nickel remontoir zsebbóra 6—9 frt, utisapka 1 frt, Frontier-készülék 1 frt, fűrdő hőmérő 50—2 frt, lapos ivópohár 40—1 frt, villanyozó-készülék 5—10 frt, különféle gummicikkek a legolcsóbb árakban, légpárna 4.50—10 frt, angol disznóbőr nyereg 15—25 frt, kanifár 5—8 frt, zablá 1.80—3.50 krt, izasztó 2.75—5 frt, nyereg-lekötő 2.50—3 frt, kengyelcsik 3—3.75 krt, sarkantyú lecsatolható 2 frt, rinocerosbőr-veaszó 60—2.50 krt, lóhálok parfa 15 frt, lónyíró-olló 3.40 kr., lovagló-gamasz 4.50—7.50 krt, kocsilámpa párja 7.50—15 frt, gummi kapönyeg 10

12 frtig, vadásztegyerek leszállított aron, összehajtható halászbót 1—15 frtig, 12 horoglegyekkel 60 krtól 2 forintig, zsebnapóra irántúlv 1 frt, kuglizó golyók 1—2.85 krig, kuglizó bábok készlet 2.50 kr., papirleghajók 60—1.50. krig, női kuglizó 5.25 kr., kerti Flober-puska 8—20 frtig, céltábla kiugró, bohóccal 2—8 frtig, lampionok 15—60 krig, dugobuzó 30—2 frtig, dugaszoló 1.40 kr., kerti gyertyatartó 1—2.30 krig, teljes tornakészlet 8.50 kr., új karizm erősítő 3—12 frtig, hinta 3—6 frtig, másszókötél 6 frt, trapez 4—5.60 krig, kötél karikákkal 4.10—4.90 krig, kötélhágcsó 5—7 frtig, tornagolyó kilója 3 frt, tornacipő 1.30 kr., két vívó készlet 23.50 kr. Athleta bot 2—5 frtig, uszó öv 7 frt, Croquet-játék 9—20 frtig, Lava Tennis-játék 27—60 frtig, labdadobó-játék párja 1.50—6 frtig, gummi-labda 15—1.50 krig, karika-játék 12 pár 1.60 kr., botanizáló-szelece 50—2 frtig, háromkerékű veló-cipéd fiúknak 8—15 frtig és még számos olcsó és érdekes tárgyak gazdasszonyok, háztartások, gyermekek, dohányzók és községi előjáróságok számára, kiknek Kertészúr egy tartós rézoldalu dobot szíjjal 15 frtért és postátskát 2 kulcsal 7—12 frtig szállít.

— **A bármiképen** nevezett gyomorbetegségek leggyakoribb oka az emésztési zavar. Az ilyennek jelensége ellen legjobban Dr. Rosa életbalsama Fragner B. gyógyszerárától Prágában alkalmaztatik. Ezen kipróbált és becses báziszer mindenyógyászatban kapható.

Tudomány, irodalom.

Stanley: A legsötétebb Afrikában. Világszeretők nagy érdeklődéssel várt műve végre a napokban elhagyja a sajtót és pedig egyszerre 11 jogosított kiadásból Londonban, Budapesten Ráth Mór-nál, New Yorkban, Parishan, Liposében, Milanóban, Christianiában, Arnheimban, Stokholmban, Madridban, Prágában, stb. — A mű cím lapjára Stanley a következő mottót nyomatta: „Addig megyek előre míg oda érek hol a két tenger találkozik, kelljen bár kilencven évig is utaznom.” Korán XVIII. tej. 62 v. — Ráth Mór a következő Stanley által egészen sajtóközvetítéssel írt angol levelet kapta, melynek hü fordítása így hangzik: London. E. C. Fester Lane St. Dunstan. House 1890. június 7-én. Ráth Mór úrnak Budapest. Kedves uram! Értésüléseim szerint Budapesten más cégek is hirdették hogy „A legsötétebb Afrikában” megjelenő féltben levő munkának nem jogosított fordítását kiadni szándékoznak. — Ezért is most írok önnek és értesítem, hogy önt és egyedül önt tekintem a magyar kiadásra nézve kiadómnak. Angol kiadóm megkötötte önnek a szöveget, az illusztrációkat és térképeket, a melyek szükségesek, hogy munkám az ön nyelvén megjelenjen és ennek eszközésére egyedül önt jogosítom föl. Igaz híve Henry M. Stanley. Az angol eredeti kiadást Értésült meg, melyet Stanley és a kiadók írtak alá, melyből a következő kivonatot közölhetjük: E munka szerzője és kiadói köszönetüket akarják kifejezni mindazon uraknak, akiknek buzgó közreműködése nélkül azt a kirúgott időben lehetetlen lett volna kiadni. Tekintve, hogy e munka első sorát a szerző f. é. (1890.) januárius 25-én Kairóban, a Villa Victória szállóban írta; tekintve, hogy ötven napig szakadatlanul dolgozott rajta naponként állag husz nyomtatott lapnál többet készíttve el; tekintve tovább, hogy a kézirat első része március 3-án hagyta el a sajtót; bizatosan állíthatjuk — és állításunk kétségvonásától nem kell tartanunk — hogy ily nagy terjedelmű utelírás ekkora rövid idő alatt még nem készült el soha. . . . A kiadók törekvése volt a munkát minden tekintetben a lehető legjobbra tenni amaz igen komoly igyekezettel, hogy lehetőleg hamar akartak eleget tenni a közzéesség rendkívül sürgetéseinek, aminő még eddig nem volt stb. A kiadók megragadják az alkalmat, melyet a „jegyzet” nyújt és tudtal adják, hogy készülőben van egy harmadik kötet is a mely bizonyos tekintetben a kettő kiegészítésének és olyannak tekinthető, mely a „Legsötétebb Afrikának” egy fontos fejezetét egészíti ki. Monnierrey Jephson akit Stanley Ekvatoria-tartomány csapatához követni küldött, igen érdekes könyvet írt. Meg kell jegyeznünk, hogy Jephson úr fogságba esett és Vadalaiban kienc holnapig fogolyként őriztetett; ekközben rendkívül kalandjai volt ez, melyekből csak a véletlen szababította meg. Munkája egy 8-ad rétt kötetből fog állani, melyben illusztrációk és térképek lesznek és a mely öszszel lesz készen. Ezen kötet is meg fog jelenni Ráth Mór-nál.

A „Pesti Hírlap” a magyar olvasó-közönség kedvenc lapja, azzal a hírrrel lepi meg először, hogy a jövő felvétel folyamán rendkívül díszes kiállított napárt fog nekik karácsonyi ajándékként küldeni; oly napárt, melynek bő szépirodalmi részét legelősebb írónk szolgáltatják a régi és az új gárdából s mely tulajdonképen napárti részével is felül fogja mulni az eddig megjelent összes hasonló évkönyveket és béli ára legalább 1 forint lesz, míg az előfizetők kivétel nélkül díjtanuln kapják meg. A másik nevezetes hír, melyet a „Pesti Hírlap” olvasóival közli, hogy az új felvétel elején megkezdte a hírneves Elie Berthel rendkívül érdekes legújabb regényének közzétételét „Feneketlen örvény” cím alatt, mely regény kizárólagos fordítási jogát a „Pesti Hírlap” szerezte meg. A „Pesti Hírlap” ma már bel- és külföldi eredeti távirati tudósítások valamint mulattató csevegések, válogatott tárcák, közhasznú közlemények tekintetében kétségtelenül az első helyet foglalja el napilapjaink közt s ára mindezzelaltnegyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr., mely a „Pesti Hírlap” kiadóhivatalába (Budapest, Nádor utca 7.) küldendő, honnét mutatóvanszámokat is szívesen küldenek egész héti ingyen és bérletve.

„Haladás.” Az aradi kereskedő ifjak közmívelődési köre kiadásában mult hó folyamán e cím alatt indított meg egy hetenkint egyszer megjelenő lap, mely dacára eddigi rövid életpályájának máris bizonyította, hogy kereskedelmi életünkben hézagpótló vállalat. A hazai kereskedelemmel foglalkozó egyének érdekeit — minden idegen beavatkozástól menten — képviseli, fozokozza s a mai kor színvonalával szemmel tartólag őket utbaigazítja. Mint a már megjelent számai is igazolják oda törekszik, hogy a szellem fegyverével addig harcoljon a küzdelem mezején, míg a munka tökéletes leend. Ezen harcban kell, hogy vállelve csatlakozzék minden a kereskedelem téren működő egyén, támogatván a fiatal vállalatot szellemileg és anyagilag, hogy a lap tökéletesbüljön s a zászlójára tűzött szent célok elérve legyenek. Az V. országos keresk. congressus ügyeit, mely tudvalevőleg az idén Aradon fog megtartatni — egész terjedelmében közli s így erről biztos tudomást a nagy közönség csak is a „Haladás”-ból nyerhet. — Helyesközlő rovatá minden héten több megüresedett állomásról ad tudósítást s egyúttal az állomást keresők bejelentéseit is közli díjmentesen. A lap megjelenik minden héten szerdán s dacára e valóban nagy anyagi áldozatnak, az előfizetési ára mégis negydedenkint csak 1 frt. Mutatóvanszámokat kiadatra ingyen és bérletve küld a lap kiadóhivatala. Ajánljuk a lapot az érdekeltek figyelmébe. Megkeresések és előfizetési pénzek a „Haladás” kiadóhivatalához Aradra küldendők.

CSARNOK.

Egy másik hang a meghalató intézetekhez.

Egy emberbarát volt szíves a dajkaságba adott gyermekek sorsát „meghalató intézet” című egész írtózatok mezeletésében elénk tárni. A mi bizony elég gondolkodásra adott és ad ma is okot az igazi emberbarátoknak. Engedje meg azonban a t. cikkíró ur, hogy b. cikkjén végig vonult fonalhoz hozzászólva, arra néhány megjegyzést tegyek és ismeretlenül előre is felkérem, ne vegye rossz néven, ha a cikkjében észlelt hiányt talán hivatalnani is helyreállítani igyekezem. Az említett cikk ugyanis felöleli azt a társadalmi rákfenét úgy általánosságban, gondosan kerülve a körülöttünk történő helyi dolgokat, pedig hát itt is van dajkaságba adott csecsemők elég.

Pedig hát a „Zala” megyei és helyi érdekű lap is léven, kell, hogy jobbra megyei és helyi érdekeket öleljen fel. Meglehet, hogy cikkírónak szándéka volt erre később rátérni, ha tehát elébe vágtam, bocsásson meg, én kitalalom a magam nézetét, ám fejtsé ki majd ő is a magáét, ha nem ért egyet velem.

A mi kedves Kanizsa városunkban is igen gyakori az eset, hogy a fizikai szerelem eredménye egy olyan kis felesleges Isten áldásában mutatkozik, melyet nem lehet csak úgy röviden kidobni az ablakon, következik tehát a dajkaságba adás. A mi a hivatalos felügyelet illeti, az elég jól van berendezve, a dajkaságba adott gyermekek — a mennyire én tudom — nyilvántartásba vannak vezetve a rendőrségnél, senki sem vehet

gyermeket tartásba a nélkül, hogy azt be nem jelenti. — Az így nyilvántartott csecsemék névjegyzéke közzételt a városi orvosoknál, és ezeknek feladata a szegény kicsikéket minél gyakrabban megvizsgálni, mely eljárásukban a városi baba is megékezdni tartozik. A felügyelet elég szigorú, mert a dajkaságba adott törvénytelen gyermekek közt a halandóság egy cseppel sem aránytalan a létszámmal. — De mondja meg valaki ószintén, lehet-e ily dolgot csupán hivatalos apparátussal úgy ellenőrizni, mint azt a humanitás törvénye megköveteli? — A telet erre: nem! ez képtelenség. Mit lehetne tehát társadalmi úton ezen a szerencsétlen lények megmentése és éberebb gondozása érdekében tenni?

Hát éppen ez tejszólalásom tárgya. Hogy valamikor szülház, lenchéz, bölcsőde létrejöjjön, — nincs kizárva, de én úgy hiszem, hogy ez még meglehetősen messze van Mondók valami mást.

A „Pesti Hírlap” f. évi május 31-iki száma különfelel rovatában következő kis tudósítást olvastam:

— **Gyermekkiállítás.** A csongrádmezei orvosgyógyász egyesület pünkösdi másodnapján a szentesi iskolaépületben gyermekkiállítást rendezett. A kiállítás pompásan sikerült. 280 kisdó vett részt a versenyben a gyönyörű időben csak szorongva juthattak a nézők a terembe. Délután zenezőval és dalegyűléslet enekkel fogatta Zs. Linszky Mihály főispánt, kit Gáspár Bertalan dr. egyesületi elnök üdvözölt, s ki szép megnyitói beszédet mondott. A bíráló bizottságnak ugyancsak dolgot adott a sok szép, erős baba megbírálása, míg végre kiosztotta a 36 díjat.

Hát gondos anyai kezek vagy vagyonos szülők által jól fizetett dajkák által a szülői háználapolt kisdókból könnyű kiállítást rendezni és ha ezek jól néznek ki, ebben nincs is valami különös dolog, hanem tessék dajkaságba adott csecsemőkől egy ily fajta kiállítást rendezni és ott a tisztántartást és jó kinézetét verseny és jutalom tárgyává tenni. Ugy-e bár, ez valami oly újutúttól dolog, hogy talán még nevelni is fognak rajta, pedig nem is valami olyan nagyon neveléses. Ha lehetett ezt Szentesen „ugy”, — miért nem lehetne ugyanazt Nagy-Kanizsán „igy” létesíteni?

Például: Vállitve összeáll a kisdónevelő egyesület, keresztény és izr. jótékony nőgyelet és azt mondja: rendezzünk egy gyermekkiállítást, de csupán a dajkaságba adott törvénytelen gyermekekből, ezek száma városunkban 50—60 körül forog. — Egy-két megbízottja által kikéri a város kapitányságnál vezetett nyilvántartás másolatát, a mit hisszük, hogy az készségesen megad, néhány tag bejárja azokat a házakat a hol ilyen apróság van és az illetőket tisztaság és jó gondozásra serkentve megmagyarázza, hogy a kiállításnál a tisztaság és jól gondozás jutalmaztatik, azután kihirdetik a kiállítás helyét és napját, pl. 4—6 héttel előbb, hogy minden oly nő, kinél ily gyermek van, serkentve legyen a rábizott gyermekeket folyton jól gondozni és táplálni; a kiállítás napján azután a kis csecsemőket a megrendelt helyre valamely terembe mind összehordatni, de úgy, hogy valamennyinek „muskáj” megjelenjen, miben a redőrség is megékezdhetne. — Itt aztán a Jury gondos szemlét tarthatna a kis árvek fellett és leggondozottabbak közül többeket osztályozva a nevelő dajkák közt kiosztandó a jutalmakat, a mi lehetne például 6, 5, 4, 3, 2 és 1 arany, vagy bármily más jutalom. Ezt aztán lehetne minden 6 hónapban vagy minden évben ismételni, miáltal eléretnek azon nemes cél, hogy a dajkaság nem volna meghalató intézet, hanem versenyre kelőnek a tisztántartás, kellő táplálás, szóval a lelkiismeretes gondozásban.

Csak kezdeményezés kell és meg jogják látni, hogy ez nem oly nehéz dolog s miután a végcél: mentés, még sokkal nemesebb intézménynek volna mondható, mint a fenlebb hivatkozott szentesi gyermekkiállítás és többet ér mint a legszigorubb rendőri vagy hatósági ellenőrzés.

Ez csak egy felvetelt eszme; a jótékonyssággal szellemétől áthatott lelkes uróinktól függ, hogy az ige testté váljék.

Egy másik Filantrop.

Közgazdaság.

Honi Ipar.

II.

Hát bizony ez undorító látvány!

Somogy megye törvényhatósági-bizottságának legutóbb tartott gyűlésén több községi képviselőtestület határozata került törvényhatósági-jóvá-

hagyás végett tárgyalás alá; a bizottság jóváhagyta ugyan a községi határozatok azon részét, amely szerint tűzoltó eszközök beszerzését elhatározták. De megtagadta a tűzfeckendők beszerzése céljából egyes gyárosokkal kötött szerződések jóváhagyását és azon határozatot hozta, hogy ezentúl a községek részére az alispán log nyilvános árlejtés alapján tűzoltószereket beszerzeni.

Ezen határozat hozatalára az nyújtott okot, hogy a belügyér arról értesült, miszerint némely gyárosok az erre vonatkozó miniszteri-rendeletben meghatározott minőségű feckendőknel silányabbakat adtak el a községeknek és ezek árában a községi előjáróktól váltókat vettek.

Történik azonban némely községek részéről oly bevásárlások, melyek nemcsak azért voltak teljesen szabatosak, mert gyáros által szállított feckendők az előírásnak teljesen megfelelőek, olcsók és a részben kötelezvényekben kifejezett vételár után csak 6% kamat számították, hanem az üzlet megkötése ellen alkalig sem teheni kifogást; mert az előjárók által kötött szerződések a községi-képviselőtestületekben tárgyalva és jóváhagyva lettek; sőt, hogy az ellenőrzés a felsőbb hatóságok részéről se hiányozzék, a községeknek az illető gyárossal, Tarnóczy Gusztávval, kötetendő üzletet az illető járások főszolgabírái ajánlották.

A főszolgabírák teheték ezen ajánlásait; mert Tarnóczy-gyártmányait a miniszter megvizsgálta, teljesen jóknak és megfelelőeknek találta s ezt a törvényhatóságokkal tudatta; ennek folytán pedig Somogy-megye alispánja a belügyér által is ajánlott Tarnóczy-féle tűzfeckendőket ajánlotta a községeknek; s mivel a tűzoltószerek beszerzése sűrűs volt, a miniszteri rendelet szerint az alispán már négy ízben sürgette meg a községeket, hogy a jó és olcsó Tarnóczy-féle tűzfeckendőket, ahol szükség van, szerezzék be.

Tehát a törvényhatósági-bizottság máshová célozott és máshová lőtt; mert azt akarta elérni, hogy eleget léve a miniszteri rendeletnek, lehetetlen tegye, miszerint a községeket bizonyos gyárosok silány áruikkal becsapják és a vételár rögtön értékesíthető váltókban a községektől, ezek nagy veszélyére! azonnal felvegyék; — e helyett azonban azt érte el, hogy a községek helyesen megkötött szerződéseinek megsemmisítésével kárt csinált a községeknek, amelyek olcsó áron jöminőségű tűzoltószerevényeket vásároltak, és kárt okozott Tarnóczy gyárosnak is.

A »Somogy« (ezen kormányparti lap.) élesen támadja meg a Tarnóczy-gyárt bizonyos érdekzötvetkezett javára, mely támadás közvetve gyanúsítás a kormány. az alispán és az összes közigazgatási tisztviselők ellen, mintha azok a Tarnóczy féle gyártmányokat nem tisztességes indokból ajánlanák. Hiszszük azonban, hogy a »Somogy« gyanúsításai épügy nem fognak ártani a kormányban és Somogymegye főtisztviselőinek, miként azok nem ártanak Tarnóczynak, kiért hangosan beszélnek a már sok helyütt beszerzett tűzfeckendők, a melyek sokkal jobbak (és törvényes uton szereztettek be) mint a »Somogy« által dédelgetett »váltós« gyárak feckendői.

Meg vagyunk győződve, ha az alispánok a községek tűzoltószerevényeinek megfelelő minőségben való beszerzése céljából fognak a községeknek tűzoltó-gyártat ajánlani, a választás Tarnóczy Gusztáv gyárára fog esni; mert már bebizonyított dolog, hogy a községeknek szállított tűzfeckendők közül a Tarnóczy-féle gyártmányok a legjobbak és mind aránylag, mind általában a legolcsóbbak.

A községek tűzbiztonsága hozza magával, hogy tűzfeckendőkkel s tűzoltószerevényekkel ügyekezzenek magokat mielőbb ellátni; azért igen célrányosan és jogosan cselekeznek, ha a törvényes formák és a község gazdasági előnyei szemmel tartásával Tarnóczival kötnek szerződést s tartózkodnak azon gyárak ügynökeinek ajánlásait elfogadni, a kik ellen a községeket a miniszteri rendelet övja.

Dr. Ajtay György.

Tűzfeckendő-próba. Nincs hasznosabb gép a korszerű községi-életben mint a jeles tűzfeckendő; mert amíg bármelyik más házigép rendszeren az egyedül, vagy pedig a voltaképi családot szolgálja, a jeles tűzfeckendő mindennél inkább védi a községeket. Ez kulcsa annak, hogy minden jó, derek honfi teljes szívvel örül annak, ha értesül arról, miszerint hazánkban itt, vagy pedig ott sikerült próbát tartottak; mert a nem

jól működő tűzfeckendők már igen gyakorta voltak egyedül okai remítő pusztítások meg nem gátolhatóságának; tűzvész alkalmával elszakodottá tette a tűzoltókat a tudat, hogy van tűzfeckendőjük, amely azonban a méltán követelt szolgáltatást nem bírta teljesíteni. Ez ok miatt leirhatatlan fontos a tűzfeckendők bevásárlásánál rendkívül elővigyázósnak lenni s csak elsőrangú gyárból (tudunkkal ilyen csupán egy van honunkban) szerezni be a korszerű tűzvédelem teghathatósabb eszközeit.

A napokban Kolozsvárott pompásan sikerült kísérleteket tettek a Trenacsénytéri-park kúja előtt: két tűzfeckendővel, két hydroforral a két falusi-feckendő-vel. A kísérleteket nagyszámú, előkelő, értelmes-közönség nézte végig, amely valóban elvult ragadatra az említett tűzfeckendők rendkívül szabatos és biztos működésé által. Ezen pompásan sikerült kísérleteken a kolozsvári tűzoltóparancsnokság több tagja szintén jelen volt. Mind a hat tűzfeckendő Tarnóczy Gusztáv budapesti tűzfeckendógyárában készült; s így voltaképp biztosra volt vehető, hogy kitűnően működnek. A kedvezően időjárás dacára ezen, szinte elpusztíthatatlan, oly erőre vannak készítve, (tűzfeckendők az igen vastag vizugarat 25—36 méternyi távolságra löveltek. Nagyszerű eredmény! A tűzfeckendőkön méltán tünt föl a Tarnóczy-féle szabadalommal ellátott kényelzár, mely azt teszi lehetővé, hogy a teljesen beiszaposodott szelep csak 20 másodperc alatt is alaposan tisztíttassék ki. Ezen pompás gépek, amelyek honi gyáripárunk méltó díszére szolgálnak, nemcsak jobbaknak bizonyultak be az összes többi hazai készítményeknél, gyártmányoknál, de sőt följelműlják kitűnőségre a legkeresettebb külföldi gyártmányokat is. Ha pedig látva vetjük azt, hogy ezen tűzfeckendők ára jelentékenyen olcsóbb mint más műhelyek, gyárak készítményeinek árai, valóban nem tudjuk; Tarnóczy Gusztáv országgyűlési képviselő szakavatottságát, mely által képesítve van ily tökéletes gyártmányt állítani elő, csodáljuk-e inkább, vagy pedig önzetlen hazafiságát, hogy kitűnő gyártmányainak vételárát sokkal olcsóbbra szabta, mint más műhelyek s gyárak.

Vasuti menetrend.

1890. június 1-jétől.

Kanizsa-Buda-pest	Ind.	gyors vonat reggel	vagy. vonat reggel	sz. von. este	szem. vonat este
		6 ó. 04 p.	7 ó. 30 p.	2 ó. —	12 ó. 26
Hűdapest-Kanizsa	Érk.	4 ó. 26 p.	1 ó. 50 p.	10 ó. 40.	12 ó. 25 p.
Kanizsa-Pragerhof	Ind.	5 ó. 18 p.	2 ó. 45 p.	12. 35	
Pragerhof-Kanizsa	É-k	5 ó. 54 p.	1 ó. 15 p.	11 ó. 44	
Kanizsa-Nécs.	Ind.	6 ó. 55 p.	5 ó. 20 p.	2.15	12 ó. 34 p.
Bécs-Kanizsa	Érk.	4 ó. 16 p.	8 ó. 09 p.	1. 44.	10 ó. 36 p.
Kanizsa-Bardó	Ind.	5 ó. 28 p.		2. 35	
Bardó-Kanizsa	Érk.	1 ó. 40 p.		11.34	

Nyilttér.

Ganz seid. bedruckte Foulards fl. 1.30 bis fl. 3.90 p. Meter (ca. 450 versch. Dessins) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei in's Hans das Seidenfabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster-umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

A lap szerkesztéséért felelős: Fischel Fülöp lapkiadó.

Az e rovatban közöltéért nem vállal magára felelőséget a szerk.

HIRDETÉSEK:

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

As egészség fenntartására, az életvedek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghatóságos szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatóságos gyógyfűvekből a legodonosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbúgás, vértelenség, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen határozottan bizonyul. Ily kitűnő hatással következtében ezen életbalsam egy bebizonyult, megbízható házi-szerződés lett a népek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Ellismerő iratok ezzel bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmezteték, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalsam” minden üvegcskéje két burkolba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalsama a „fekete sashoz” címzett gyógyszer-tárból. FRAGNER B. Prága 205—III.” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, azéles feljegy pedig az ide nyomott feljegy látható.

Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a készítő FRAGNER B.

Védjegy. főraktárban, gyógyszer-tár a „fekete sashoz” Prágában 205—III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszer-tárban a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárban van raktár ezen életbalsamból. 531 15—25

„Prágai általános házi-kenőcs”

több ezer hálynyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emő gyuladásnál, a tej respedésnél s az emő megkeményedésnél szűlőkor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, kőfőgyök-nél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál mirigydaganatoknál, szirdaganatoknál, érzékeny tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legelővidebb idő alatt eltávolít; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legelővidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiereszt és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben.

Óvás! Mivel a prágai általános házi-kenőcs sokszor utánozzák, mindenkit figyelmezteték, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam létes készíttve, s csak akkor valódi, ha a sarga szelencében, melybe töltetik, lórsz használható utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és két kartába, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALSZAM a legbebizonyultabb, esámtalan próbát által legbiztosabbnak elismert szer a nevezett hálynyilatkozata s az egészen elvettett hallási tehetőség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

2154. ápr. 10-en 1890.

Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. törvényszék tvi osztálya részéről közhírre tételik, hogy Végh Anna végrehajthatónak Máhan Boldizsár végrehajást szennvedő szabari lakos elleni 64 frt 70 kr. tőke, 1889.

évi nonember hó 11-től járd 6% kamatai, 3 frt jelenlegi s még felmerülendő költsége iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. trvszék területéhez tartozó az orosztonyi 130. szjtjkyben A + 264 hrsz. a felvett váltásg köteles ingatlannak Máhan Boldizsár illető 238 frtra becsült lele része — és az orosztonyi 131. szjtjkyben A + 265 hrsz. alatt felvett váltásg köteles in-

gatlannak ugyanazt illető 133 frtra becsült 1/3-ad része

1890. évi június hó 25. napján d. e. 10 órakor

Orosztony község bázánál Hoffmann Soma fel-
peresi ügyvéd v. helyettese közbenjöttével meg-
tartandó nyilvános árverésen eladtni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10% árt
kézpénzben vagy óvadékképes papírban a kikiül-
dőt kezehez letenni.

Vevő köteles a vételért három egyenlő rész-
letben még pedig az elsőt az árverés jogerőre
emelkedésétől számítandó 1 hónap alatt, — a
másodikat ugyanattól 2 hónap alatt, — a har-
madikat ugyanattól 3 hónap alatt, — minden
egyes részlet után az árverés napjától számi-
tandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltéte-
lekben meghatározott helyen és módozatok szer-
int letézni.

Kelt N.Kanizsán, a kir. vszék mint telekkönyvi
hatóságánál 1890. évi ápril hó 11. napján.

GR. HUGONAY

kirendelt kir. tvszéki bíró.

661. 1—1

Szeplőfoltok elleni kenőcs

Fischer Róbert vegytani tudortól

Bécs I. Graben, Habsburgergasse 4. szám
előidézi 8 nap alatt a finom arczszint mely a bécsi nők
által annyira megbámulatik. — 1 tégely ára után-
vét mellett 2 frt 10 kr. 609 4—6

Raktár: Turók József, és „Nagy Kristóf”-nál Budapesten.

As kótságtelen, hogy gyakran egészen egy-
szerű, könnyen beszerezhető háziázer meg-
lepően gyors gyógyulást szerzett. „A Beteg-
barát” című kis iratban még bizonyítékokat
is találunk arra néve, hogy még hossza,
reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyu-
lás állott be. Minden betegnek el kellene
olvatni azon könyvet; **Richter** kiadástézete
Lipősbén ingyen megküld.

319 13—14

Új találmányok

szabadalmaztatnak minden államban
BENEDEK LAJOS és Társai

szabadalmi irodája által

Bpsten, Múzeum-körút 10. sz.

A nagym. Minisetríum által
a tőltalálók bizalmába ajánlva.

Évenként 500-nál több szabadalmat
eszközöl ki.

664 1—6

FISCHEL FÜLÖP kiadásában

épen most megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

König G. E. ford. Gyurom A. **A BÜN UTJÁN.** Regény 2 vastag kötetben. Olcsó kiadás 2 frt.

Dr. Molnár Gyula drámai munkái:

- I. füzet: ZOÁRD. Színmű . . . . . 25 kr.
- II. . . . . MUSZTAFÁ. Tragédia. . . . . 25 "
- III. . . . . SAUL KIRÁLY. Színmű. . . . . 25 "
- IV. . . . . RÖVID LÁTÓK Vigjáték . . . . . 25 "

Tóváry J. eredeti regénye:

Egy uri kastély titkai.

- I rész. A VÖLGY LILIOMA.
- II. „ KÉT MENYASSZONY.

4 rész, 2 kötetben.

Olcsó kiadás 1 frt 80 kr.

ÁLOMÉSVALÓ.

Beszély. novelett, humoreszk és rajzgyűjtemény.

Irtá: **DR. MOLNÁR GYULA.**

Ára 60 kr

Boronkay K. „Magyar nyelvgyakorló könyv”. II. kiadás.

A népisk. II. osztálya számára kemény kötésben . . . . . 20 kr.

„ III. IV. oszt. „ „ „ . . . . . 40 kr.

Általánosan engedélyezett tankönyvek.

Arany-érem Pécs 1888.
Félszázad óta kitünőnek elismerve
Dr. Sthulszki-féle 659 2—10

Arczkenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelet, azoknak félszázad
óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásuk
képezi. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bibircok,
szeplő és májfoltok, forróság vagy fagy által keletkezett
pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen.

Egy nagy tégely ára 70 kr, egy kis tégely 35 kr.
Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt, egy kis üveg 50 kr.

Jolissante-Puder

(fahér, rómsa vagy sárgás.)

Kiváló énsomsága miatt legjobban ajánlható: az arczbőr-
nek kellemes színt ad és láthatatlanná tapad. Egy nagy
doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél
Kassán, Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésében

A legjobb cigaretta papír.

Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb
személyiségei által bebizonyult tény, hogy a
„Les derniéres Cartouches“
cigaretta papír Braunstein Frères gyarából. (Páris, 65. Bou-
levard Exelmans,) a legkényesebb és legkínesebb.

A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigaretta papí-
rok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelmezések alávet-
tettek, ugy Dr. Pohl a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr.
Liebermann tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke,
újabb időben Dr. Soyka Hygienia-tanár által a prágai ném.
egyetemen és mindezen összehasonlító vegyelmezések mindenkor
azon eredményt adták, hogy a Braunstein Frères cég ciga-
retta papírosa a legfinomabb és legjobb.

Valódi csak azon papír, melynek etiquettje mellélt rajz-
hoz hasonló és Braunstein Frères cégét viseli. Ezen cég czi-
garetta papírjánál minden csomag annyi lapot tartalmaz, a
mennyi az etiquettjén feljegyezve van.

A gyár
Braunstein Frères
cég alatt Bécsben, I. ker. Schottenring 25. sz. a. raktárt tar-
cigaretta papírjai és cigaretta hűvelyei elárúsítására.

539 14—25

**Az egyedüli szer lábizzadás és láb-
szag ellen**

a Dr. Rose-féle Peditán.
Niker biztosították 3 nap
alatt. Kellemes és ártalmatlan. 1
skatulya ára 1 frt. Főraktár:
Török József gyógyszerháza Bu-
dapest, király-utca 12. Narada
Nándor hatvani-utca - Thallmayer
& Seitz Nádor-utca és valamennyi
gyógyszertár és gyógyszerke-
desben. 654 3-6

GES. GEBCHÜTZT.

**Nagy nyeresémesélyek
a legnagyobb biztonság mellett.**

Meghívás a budapesti bankgyesület részvény-társaság által létesített

alkalmi sorsjegy-társaságnál

500 állami. és oszt. magyar bányával ellátott magán-sorsjegyekről való részvételre. Nyeresémesélyesség 16 milliónál több! Nagyon kedvező csoportosítás. Kétféle nyeresémesélyek csak 3 frt havokénti befizetés mellett.

Ügynökök kedvező feltételek mellett alkalmazhatók.

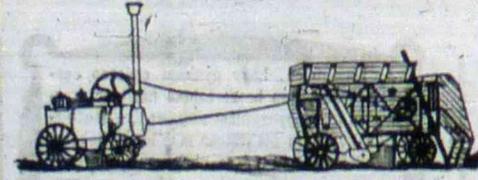
655 3-3 Ajánlatok intézendők a
budapesti bankgyesület részvény-társasághoz
Budapest, Erzsébet-tér 18. sz.

**SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvény-
Társaság Budapest.**

Gyár és irodák:
VI. külső vácz-ut 1696/99. sz.
ajánlja a cseplési idejére
gőzcseplő-készületeit, locomobiljait,
és vaskeretű gőzcseplő-gépeit,

Városi iroda és raktár:
VI. Podmaniczky-utca 14. szám.
kötő szerkesztő

továbbá 586 9-18
járgánycseplő-készületeit.
gabonatisztító-rostait
(Baker- és Vidats-rendszer) és
konkolyozóit.

Készletben vannak:
Eredeti kévekötő- és marokrakó arató-gépek, eredeti amerikai fűkaszaló-
gépek szénagyűjtők, stb.

SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

szab. Schlick-féle mélyítő-ekék, mélyítő-ekék övezetűekkel, ered. Schlick- és Vidats-
féle egyvasu-ekék, talajmívelő eszközök-boronák és rögtörők.

Szab. Schlick-féle „HALADÁS” sorbavető-gépek
zóravető-gépek. — Takarmánykésztő-gépek. — darátok, morzsolók, őrlőmalmok
és olajmalom-bereendezések.

Legolcsóbb árak. — Előnyös fizetési feltételek.
Arjegyzekek kiadatra ingyen és bérmentve.

A LEGJOBB

BRÜNNI KELMÉK

az eredeti gyári árak szerint szállítanak

SIEGEL-IMHOF
posztó-gyárból

580 19-20 BRÜNNEN.

Egy elegáns tavaszi vagy nyári öltözékhez elégséges
egy csomag, mely 3 1/2 métert vagyis 4 rőföt tartalmaz.

Egy közönséges csomag ára	4.80
„ finom	7.75
„ finomabb	10.50
„ legfinomabb	12.40

valódi gyapjúból.

Továbbá nagy választékban selymmel szövött kam-
garn, fölöltőknek való kelmék, vadászoknak és tou-
ristáknak daróc, salonszőtyöknek peruvienne és tosking
szabályszerű egyenruhákna való posztók, férfiaknak
és gyermekeknek mosható cétrnakelmék, valódi piqué-
mellény-kelmék stb.

Készlet a csikk jónaga és a minta szerint való szállítandó elvállaltatik.
Minták ingyen és bérmentve.

A legkedveltebb és legelterjedtebb fővárosi naplap.

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok:
657 2-3 **CSUKÁSI JÓZSEF és RAKOSI JENŐ.**

Előfizetési árak: Egy óra 1.20 kr. Egy negyedre 3.50 kr. Félévre 7 frt.

Még június hó folyamán

megjelenik a „Budapesti Hirlap”-ban Stanley könyve a legújabb afrikai utazásáról:

A LEGSÖTÉTEBB AFRIKÁBAN,

melyet az egész művelt magyar közönség nagy érdeklődéssel vár. Az érdekes mű az összes jogosított
könyvkiadásokkal (köztük a magyar jogosított könyvkiadás is) egyidejűleg fog megindulni.

**A július elsejével belépő új előfizetők STANLEY KÖNY-
VÉNEK addig megjelent részét INGYEN kapják meg.**

A „Budapesti Hirlap” az egész fűrdő-évad alatt előfizetőinek kívánságára
a lapot bárhová utánuk küldi még akkor is, ha nyáron át többször változtatnak
tartózkodási helyet.

Az előfizetési összeg legelőszérűben postautalványon küldhető következő címen:

„Budapesti Hirlap” kiadóhivatala Budapest, Kalap-utca 16.

Minden dohánytösdében és díszaru-üzletben.

**A legjobb szivarka-papír
a valódi**

LE HOUBLON

— FRANCIA ÜGYVÉNY
CAWLEY és HENRY-TÖL
PARISBAN.

1880 - NO PÁRSI VILÁGKIÁLLÁS EZÖST-ÉREM.

Főraktár: KANITZ OTTÓ és társaság BÉCSBEN.

602 13-24

Hofherr és Schrantz,

BUDAPEST,
V., vácz-körut 76.

gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általánosan a gőbművek elismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőlécces rendszer szabad.

gőzcseplőkészleteiket,

továbbá 2 1/2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. páncélszeges gőzcseplőkészleteiket,
azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill” és „88-as Drill”, egyetemes
acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.

Képes arjegyzekek ingyen és bérmentve.

Uj amerikai

Rövid használat után nélkülözhetetlen mint fogtisztító szer

A fogak szépsége

GLYCERIN-FOG-CREME
(egészségügyi hatóságilag megvizsgálva)

F. A. Sany fia & Társa
cs. kir. udvari szállítók
Bécsben.

KALODONT

Kapható a gyógyszerészek és illatszerészeknél 1 darab 35 kr. N.-Kanizsán
Schwarz & Tauber; Rosenfeld Adolf; Sirem & Klein, Berdin Márton;
Martónés Huber uraknál.
448 45-52

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.

Ide intéendő a lap szellemi-résére vonatkozó minden közlemény.

Bármentelen levelek csak ismert kezekből fogadhatók el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak és a Bankegyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-utca 5. szám Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRÁK: Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 " 50 "
Negyedévre . . . . . 1 " 25 "

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előzetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

A „Zala“ tisztelt olvasóihoz.

Lapunknál beállott szerkesztőségi válság, a mai nappal teljes véget ért, amennyiben sikerült a főváros egyik hírlapíróját lapunk szerkesztőjévé megnyernünk.

A köztünk s a szerkesztő között folyt tárgyalások folyamán meggyőződünk arról, hogy a „Zala“ szellemi részét oly kezekbe tettük le, melyeknek működése által lapunk olvasói nem csak meg lesznek elégedve, hanem hisszük, hogy élvezettel is fogják olvasni lapunkat.

Az összeköttetés, melyben lapunk új szerkesztője a fővárosi hírlapirodalommal áll, elég biztosítékot ad olvasóinknak arra nézve, hogy élvezetes olvasmányokkal fog találkozni a lap hasábjain; kijelentvén azt is, hogy a lapnak eddig volt munkatársainak száma nem csökkent.

Amidőn tehát a „Zala“-t most már az új szerkesztő neve alatt bocsátjuk olvasóink kezébe, kérjük, hogy az eddigi anyagi támogatást a laptól meg ne vonják s tekintettel arra, hogy épen az

új félév is kezdetét veszi, felkérjük lapunk barátait, hogy ismerőseik körében a „Zala“-t ajánlani szíveskedjenek.

Mi a lap technikai kiállítását illeti, arra ézentül is oly kiváló figyelmet fogunk fordítani, mint eddigelé, s hogy előfizetőinknek kedvezményt is nyújtunk, minden fel éves és egy éves előfizetőnek szerkesztőnk egyik a fővárosi lapokban megjelent társadalmi regényét „A sors üldözött család“ ot díjtanul megküldjük.

A kiadóság mindent el fog követni, hogy a „Zala“ eddigi hírnevét ézentül is csonkítatlanul fenntartha a, a közönségtől függ, hogy a lap minél jobban megfelelhessen céljának.

A lap ára az eddigi marad, a jegyző és tanító urak azonban 3 frttal fizethetnek elő.

Bizva a magyar olvasó közönség pártfogásában, a lapot az új szerkesztő neve alatt szétküldjük.

Nagy-Kanizsán, június 27-én 1890.

A „Zala“ kiadóhivatala.
Fischel Fülöp kiadótulajdonos.**Beköszöntő.**

Habár egyéniségünk néve mint ismeretlen léptünk is a „Zala“ tisztelt olvasó közönsége körébe, irodalmi működésünk nem lesz egészen idegen, nem lesz ismeretlen épen Zala-éi annak szomszédjegyében, amennyiben már eddig is többször találkoztunk az olvasókkal szellemileg.

Midőn e lap szerkesztését átvettük, nem a személyes érdek vezetett, hanem az az eszme, az a meggyőződés, hogy a hazának minden polgára kötelessége annyit és ott tenni a haza érdekében, a hol és a mennyi tehetségétől kitelik.

Tudjuk igen jól, hogy a sajtó mily nagy tényező a társadalomban, s tudjuk azt, hogy a vidéki sajtó hivatása mily magas polcon áll. A közvélemény megteremtése, annak a viszonyokhoz való alkalmazása, a helyes irányban való vezetése a sajtó feladata. Ott hol a vidéki sajtó jól felfogott hivatását lelkiismeretesen teljesíti, nemcsak kihatólag működhetik a társadalomra, hanem azt vezetni is hivatva van. Ott, hol a vidéki sajtó lelkiismeretesen tölti be hivatását, a társadalom ellenőrzését nyer abban, mely minden egyes kérdésnél kiméletlenül kimondván nézetét „a jog, igazság és méltányosság“ eszméjét, meghonosítja a társadalomban. Ott, hol a vidéki sajtó jól

A „ZALA“ tárcája.**Nyomdában.*)**

Nagy ég! minő helyre jutottam?
Mennyi papír, könyv, egy halomban!
Tömlőcz — vagy templomban vagyok?
Ide a nap soh sem ragyog . . . . .
És mit jelenthet e tompa zsilab?
Ina ez? vagy tán fájdalomsohaj?
Ah! tömlőcz lesz ez, tömlőcz, azt hiszem.
S e gondolatra engem mi viszen?
Nos! . . . e sok szurtos ember itt —
Mért mozgatja úgy kezeit?
Ez mind megannyi porkoláb,
Én azt gondolom legalább,
Mert a sok, apró érzéslarabbal
Mit sorra szed s formába vagdal:
A gondolatot fűzi láncra
Hogy majd papír börtönbe rántsa!
Hóhó fiúk! csak rajta, rajta!
Ez a börtön a legjobb fajta:
Innét ragyog ki a világgra
A szabadság égi sugara;
Itt öltenek testet magokra
A gondolat és érzelmei;
Itt kel a nap, s u csillagokra
A sugár, a fény itt terem;
Itt gyöngyö lesz a veríték,
Mit annyi homlok izzada . . . . .
Ez itt Gutenberg temploma!

Komócsy József.

A festő mint halál.

— Rajz. —

— A „Zala“ eredeti tárcája. —

Irla: BRANKOVICS GYÖRGY.

Szerelmes voltam, csalódtam: meghalni vágytam!

Huszonkét éves agyvelőm ezzel a nagyfontosságú kérdéssel csakhamar tisztában volt; de már az a kevésbé fontos kérdés, hogy miként haljak meg, nagy fejtörésembe került. Végre eszembe jutott a természetudosok királyának, Humboldtnak, az a mondása: »Konstantinápolyt látni és meghalni!« . . . rögtön podgyászoltam és egy hét múlva a Boporus gyönyörrel tölté el lelkemet.

A természet oltára előtt leborulva, bocsánatot kértem a mindenség urától, hogy az egész helyett egy parányi részt, a nagy természet helyett egy porszemet: egy szeszélyes barna lánykát imádni tudtam! Megbántam-bűnömöt s imám tartalma csak abból állott, hogy a világ sorsát intéző, mennél hosszabbra nyujtsa életem fonalát. Más szóval, a legveszedelmebb betegségből: ifjúkori szerelmemből kigyógyultam s a kelet bűbáját nyugodt lélekkel s ép elmével élveztem.

Egy szép reggelen, Konstantinápolyból a Herceg-szigetekre rándultam át. Igénytelen hajónk a Prinkipó partján kötött ki. A hajót kivülem még egy lengyel család hagyta el, amely mindössze négy tagból — tudniillik az atyából, anyából, e kettő leányból s ennek vőlegényéből állott. Így tehát öten . . . de nem, hatan valánk. Egy szikár fiatal ember is csatlakozott hozzánk. Sötét haj-

fürjei a vállát verdesték, sápadt arcán mélyen tekvő üregekből két gyilkos szem villogott felénk s hóna alatt egy terjedelmes rajzkönyvet cipelt. Festő volt. A fiatal ember szolgálatkészsége, helyi ismeretei nagy hasznunkra valának, de sokat fecsegett, terhünkre lón s elváltunk tőle.

A festőnél sokkal kedvesebb volt a lengyel család. A szülők kedélyes őszinte emberek valának; a vőlegény fiatal, művelt világi, s a leány kissé beteges, de végzetlenül kedves teremlés volt. Vagy közel állt már vagy most közeledik a sir széléhez. Vőlegénye karjára támaszkodva meg-meg állt pihenni, s a száraz köhögés mindannyiszor elűzte mosolyát, valahányszor a vőlegényre irányzott szem vigasztalólag azt sugta: »Ne búsuly — boldog vagyok!«

Az »arany szarvhoz« címzett vendéglőbe szálltunk, együtt reggeliztünk, s a déli hőség elmúltja után együtt mentünk a hegy oldalán elterülő pálmaligetbe, hogy a felséges kilátást élvezhessük.

Alig telepedtünk le egy alkalmas helyen, festőnk is ott termelt, köszönt, vizsgálódva körültekintett, azután néhány lépéssnyire tőlünk letelepedve, felnyitá könyvét s rajzolni kezdett.

— Ha nem csalódom — mondá a fiatal festő nekünk is szerepet juttat a tájképen.

— Pedig elég gazdag anyagot nyújt maga a táj is! válaszolá a vőlegény.

És igaza volt!

A földgömbnek nehezen lesz szebb, vidámabb pontja Prinkiponán. Nagy Károly kortársra: Ireneus vértanu, egy holnapott töltött itt »számuzevésben.« — ha én időzhettem volna egy hónapig

*) A beteg külté szives volt lapunknak e gyönyörű költeményt átengedni annak, hogy jövőben is fogja lapunkat ládól-ádról szives szöve költeményeivel szereztesztetni.
A szerkesztő.

felfogott feladatát megoldani képes, a „szép, jó és igaz“ eszméjét megvalósíthatja a társadalomban.

Ezek meggyőződéseink, s épen ezekből kifolyólag, — nem a szokásnak hódolva, — hanem azért, hogy olvasóink már előzetesen is tisztába legyenek azon iránynyal, mely a szerkesztésünkbe átvett lap vezetésénél irányadó lesz előttünk, e számban, mely először jelenik meg nevünk alatt, elmondjuk röviden programunkat, ezzel ohajtván beköszönteni a „Zala“ olvasó közönségének díszes körébe.

Szerintünk s azt hiszük, nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a tisztelt olvasó közönség nézete szerint is, a „Zala“ mint politikai és vegyes tartalmú lap, kettős feladatot tűzött maga elé.

E kettős feladat külön áll ugyan egy mástól de nézetünk szerint, egy szellemnek kell átlengeni e kettős feladat felett.

A politikai rész önálló a vegyes tartalomtól, ez pedig amattól, a politikai rész nem gyakorolhat fensőséget a vegyes rész felett, s ez ismét nem bírhat fölényvel ama felett, és még is, dacára, hogy mind két rész önálló, egyöntetű kell a két önálló részt tenni a lap szelleme által.

Programunk nem hosszú, nem bir nagy szavakkal, egyszerű az, mint a mily egyszerű maga az „igazság“.

Ez egyetlen szóban bent foglaltatik az egész program, melyet csak részletezünk akkor, midőn az alábbiakat leírjuk.

Politikai programunk ez: a tényleges állapotok s törvények teljes tiszteletben tartása inellett; hazánk belügyi alkotmányos, törvényes uton tovább fejleszteni; támogatni az alkotmányos alapon álló nemzeti kormányt s annak képviselői többségét; a személyes és polgári jogokat ismertetni, azoknak érvényt szerezni s a polgárokat jogainak a törvényes és alkotmányos irányban leendő gyakorlatára buzdítani. Szóval programunk az ország „szabadelvű pártjának“ évtizedeken át eredményében helyesnek bizonyult programja.

A közpolitikára, minthogy az a helyi viszonyokra nem bir oly befolyással, mint

a hazai politika, csak annyiban fektettünk súlyt, amennyiben a külpolitika, hazánk politikai kérdéseivel összefüggésben áll, s azért külföldi politikai rovatunk, inkább csak a különféle államok tényleges politikai helyzetének feltüntetésével, mint sem a kérdések fejtegetésével fog foglalkozni.

A vegyes részről, különböző tekintettel a helyi érdekekre, fel fog ölelni lapunk minden kérdést, legyenek azok akár társadalmiak, akár a nemzeti haderő szervezésére, fejlesztésére s fenntartására vonatkozó is, ha azok országos érdekek, s kihatnak a helyi érdekekre. S minthogy, a nemzeti jólét és a haza felvirágozásának első feltételül tekintjük a népnevelés ügyét, foglalkozni fogunk e kérdéssel is, különösen a helyi érdekű népnevelési kérdéssel. „Különtétel“ rovatában iparkodni fogunk úgy a hazai, mint helyi érdekű jelentősebb híreket, korán hozni olvasóink tudomására, nem kímélve fáradságot azoknak beszerzésénél.

„Tudomány és irodalmi“ rovatunk a magyar irodalom fejlődésének hit tükreét fogja adni, a külföldi irodalom azon remekeit is ismertetve, melyek némi vonatkozást vannak akár hazánkra, akár társadalmi vagy egyéb irányú fejlődésünkre.

„Közgazdaszatunk“ a hazai ipar és kereskedelem terén észlelt mozzanatokot öleli fel,

A „Csarnok“ mint állandó rovat, közölni fogja a szépirodalom, gazdaszat, kertészet s egyéb hasonlirányú ismeret terjesztő cikkeinket, szakavatott tollakkal megírva.

Sem a politikai, sem a vegyes részben, nem fogja tollunkat soha sem vezetni személyes érdek; nem fogja vezetni társadalmi befolyás; nem fogja vezetni egyesek, vagy testületek fölénye, megmarad az egyenes uton, melynek neve: — igazság.

És hogy a „Zala“ tisztelt olvasó közönsége ne csupán komoly dolgokat olvasson, gondoskodtunk arról, hogy lapunk tárcarovata élénk legyen, s e részben a lap eddig volt tisztelt munkatársain kívül, a főváros több irodalmi férfainak ígérését birjuk az

íránt, hogy lapunkat szellemes olvasmányokkal tartalomdusokká fogják tenni. Erről már mai számunk is tanuskodik.

Munka, fáradság, szorgalom nem fog hiányozni bennünk, mert az a meggyőződésünk, hogy ha ez nem hiányzik, a közönség méltánylása el nem maradhat.

Nem tesszük nagy ígéretek, tetteink bizonyítsák be mennyit értünk, s ha e tettek az elismerést fogják kivívni, nyugodtak leszünk, mert megtettünk mindent, mit a nagy közönség igényelhetett egy vidéki heti laptól.

Munkálkodni fogunk, hogy egy porzammel mi is hozzá járulhassunk hazánk e közös szülő anyja felvirágoztatásához, mert szemlünk előtt lebeg a költő örök igaz szava: „Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza fényre derül.“

És ezzel beköszöntvén a „Zala“ tisztelt olvasóihoz, kérjük annak szives pártolását, a lap eddigi munkatársait pedig az eddig a lap iránt tanúsított jó akaratuk és szorgalmuk ernyedetlen megtartására hívjuk fel!

Nagy-Kanizsán, 1890. június 27-én.

Csorba Palotai Akos

köz- és váltóügyvéd
a „Zala“ felelős szerkesztője.

Tisza Kálmán köszönete.

Az évtizedeken át a magyar kormányelnöki székből ült, s a nemzet előtt oly sok érdemet szerzett „egészti pihenő“, Tisza Kálmán „nyilvános köszönetet“ intézett a magyar nemzethez, melyben nem részletezi ugyan a múltban elfoglalt álláspontját, csak általánosságban reflectál arra; de nemis szükséges azt részletezni, hisz Tisza Kálmán működését ismeri nem csak Magyarországon, hanem az egész világ, tényei nyitottkönyv gyanánt fekszenek előttünk, olvashat abból mindenki, megértheti a nagy államférfi törekvését, s eredményeit láthatja az előttünk álló helyzetből, mely az ő kormánya alatt oly előnyösen változott meg.

Tisza emléke fenn fog maradni a nemzet szívében örökre, s a történelem meg fogja neki adni az őt megillető méltánylást, — meg maradt volna

Prinkipóban, költői képeir kincslárát siromig se aknázhattam volna ki. Hiszen egyetlenegy napig tartózkodhattam csak ott s húsz év viszontagsága ezt az egy napot sem bírta kiűrőlmi emlémeből.

A lég, amely körülvevett, oly tiszta s oly lágy volt, hogy a szem pillantása könnyű pehelyként lebegett egyik távolból a másikba. A tenger jobb oldalán Ázsia barna hegyei magaslottak s balról a messzeségből, Europa partjai kékeltek. Chalki a Hecegszigetek kilencedike, sötét álomként lebegett Ciprus erdejével a tenger csendes színe fölött, melynek tükre, óriási opálként különböző színeket varázsolt vissza. A távolban fehér volt, mint a tej; közelebb rózsaszínben pompázott s a két sziget között — az hittük — olvasztott arany ragyog; mélyen alattunk a zaphír kéje játszott, s midőn a part mellett haladó bárkák evezői kiemelkedtek a vízből, megesküvénk, hogy csillogó ezüst csurog le róluk. A bárkák között szelid delphineek uszáltak s fenn a magas légben óriási sasok repültek át egyik világrészről a másikba.

A hegy oldala, melynek tetején hevertünk, viruló rózsákkal volt ellepve, s az illatár, az ezer egy éj mesés világába varázsolt. A hegy alatt; a vendéglő erkélyéről ábrándos zene hangjai hatottak fel hozzánk s én megidámtam — honnan másolta Mohamed az ő paradicsomát!

Csevegő ajkaink elnémultak, egész lényünket hatalmába kerítette a szép látkép!

Az ifju menyasszony, a természet zöld bársony szőnyegén pihenve, alma lejét, völegénye keblén

nyugtató, s míg halovány arcára színt lehel az érzelem, szeméből forró könnyek perogtak alá.

Az ifju szó nélkül is megértő kedveset s a könnyeket feleskölöla.

— Itt a test s a léleknek egyáltalán meg kell gyógyulnia! — susogá a leánya.

— Felséges ország! — rebege az anya.

— Nincs ellenségem, — kiáltá az atya — de ha volna is itt kibékülnek vele!

Ismét elcsendesült minden ajk.

Egy és ugyanazon érzelem uralgott mindnyájunk felett. Az egész világ boldogságot érezte mindenki szívében s az egész világgal megosztotta szivesen mindegyikünk. Lényünk megzabadt minden földi arnytól s lelkünk pilléként röpkedett a szeplőtlen fényűrben.

A mindenségbe anyira elmerültek érzekeink, hogy a festő távozását észre se vettük.

Végre, violaszínű palástot öltött magára a lát-határ, visszaindultunk, könnyen, gondolatlanul, megijultán vendéglőnk felé.

A vendéglő erkélyén foglalva helyet, éppen ebédünket akartuk megrendelni, midőn szokatián zaj és veszekedés hatott fülünkbe.

Az erkély alatt egy kis vélemény különbözőség támadt a vendéglős s a fiatal festő közt, s mi jóízűt mosolyogunk s a valogatás nélküli kifejezések fölött.

Kaczajunk azonban csakhamar siralommmá változott.

— Ne volna csak több vendégem — dűnyyögé a léposkón felele haladva a vendéglős — majd elbánnék én veled!

— Ki az az ur tulajdonképpen? kérdém a vendéglőstől.

— Hat az ördög tudja, — hangzott a válasz — „festőnek“ mondja magát, de mi csak „halál-nak“ nevezük.

— Hogyan? kérdé a völegény.

— Hat csak úgy, hogy mihelyt a vidéken meghal valaki, azonnal kész a festett arcképpel. Eőre lerajzolja a gazember — és soha sem téved.

Az agg lengyelő e pillanatban elsikoltotta magát, menyasszony leánya ajultán hanyatlott a karjai közé.

A következő percben én és a völegény lerohantunk az erkély léposóira, a völegény meilen ragadta a festőt és én elvettem tőle a rajzoló könyvet.

A rajzoló könyvben csakugyan ott volt az ifju lengyel menyasszony kitűnően elfalált foje, lehányt szemekkel s mirtus koszorúval a homlokán.

Mire visszaértünk az összetépett arcképpel az erkélyre: az anya már hűlt tetemet ölelt kebléhez. Leányának szép színei csakugyan lezárultak örökre!

Még az nap elhagytam Bosporus vidékét, mert meghalni többé nem vágytam.

emléke akkor is, ha e nyilvános köszönetet nem teszi közzé, melynek közlésével csak ismét egy szép jellem vonásáról győzte meg a nemzetet, s a jellem vonás: a háladatosság, a nemzet ragaszkodásáért.

A Tisza által közzé tett köszönet szövegről szövegét következőkben adjuk:

Nyilvános köszönet. Mióta a miniszterelnökségtől felséges urunk által, saját kérelmemre, oly rendkívül kegyes módon fölmentettem, igen nagy számban érkeztek hozzám egyesektől, egyletektől, pártköröktől, községektől és a törvényhatóságok betekeres részétől a rokonszenv, a jóindulat és az elismerés nyilatkozatai és érkeznek ilyenek még most is a törvényhatóságok egyéneméltől, a melyekben közzététel csak az időjárat tartatott. Vette-m illet Horvátországból és a flumei municipiumtól is. Mindegyiket külön megköszönni nem vagyok képes s talán nem is volna helyes ily módon a figyelmet ismételtelen csekély személyemre vonni akarni, a jóindulat pedig, a melyet ez iratok irányomban tanusítanak, reménylenem engedni hogy nem rójják fel nekem, ha mindnyájuk irányában egyszerre ezen nyilvános köszönetemmel fejezem ki mélyen érzett hálalmat. Polgártársai bizalmának, elismerésének kifejezése bizonyonnyal a legszebb jutalom arra nézve is, ki a hatalom polczán áll, de kétségelentül csak nyer becseben, ha akkor nyilvánul, mikor az illető lelépett arról, mert ekkor még a leglelküimeretlenebb rágalom sem mondhatja, hogy e nyilatkozatokat a hatalom iránti hízéges, vagy valamely érdeke sugalta. Hy telfogásból kiindulva, érzem én érdemem feletti nagyságát a nekem a multhani működésemet nyújtott jutalomnak és ez csak megerősít azon elhatározásomban, hogy köveve a hozzám intézett nagybecsű nyilatkozatok legnagyobb részében foglalt felszólítást is, mely Istén erőf és egészségét ad, minden tehetőségemet hazám, tehát királyom és nemzetem javának előmozdítására fordítom. Az által, hogy megváltozott helyzetben bár, de hasonló buzgalommal teljesítem e szent kötelességet, óhajtom én megköszönni azt, mit szavakban méltóan megköszönni nem tudok. Geszt. 1890. június 23.

Tisza Kálmán.

Külföld.

— **A berlini birodalmi gyűlésen** a birodalmi kancellár oly nagy horderejű kijelentést tett, mely reánk nézve is nagy hatással. Kijelenté ugyan, hogy a fennálló szövetséget hűségesen fenntartani el van határozva a birodalmi kormány; s nyomtatékon hozzá tette, hogy az Olaszországgal való szövetség tenn fog állani még akkor is, ha a jelenlegi miniszter visszalépne is. Nagy jelentőségű szavak, melyek biztosítják az Osztrák-Magyar birodalmat, hogy a szövetség nem csak nem lazult, hanem szilárdabban áll mint valaha állott; a birodalmi kancellár ugyanazt fejezte ki, mit előtte Kálmány külgügyrünk mondott. E kétfős nyilatkozat megnyugtathat mindenkit az iránt, hogy a béke áldását élvezhetni fogjuk háboríthatlanul továbbra is.

— **A szanzibári ügy**, mely oly nagy port vert fel, nemcsak az angol, hanem a francia kormányt is nagyban foglalkoztatja; az angol kormány nyilatkozott az ügyben, s kijelenté, hogy az a cím szanzibári sultanatus fölötti védnökség, csak a sultanatus területe feletti védnökséget jelent, s ebben a szigetek és a szárazföld jelentékeny része értendő. A francia kamara pedig ez ügyben való tárgyalásait, addig, míg az ügy Angliában lebonyolítva nem lesz, elnapolta: — így egyelőre a békét, ez a kérdés sem fogja Európa államai közt megzavarni!

— **Szerbia hajlik.** A szerb kereskedők állást foglaltak saját kormányukkal szemben, amennyiben, kijelentették a kormány előtt, hogy elvárják attól, miszerint minden kereskedelmi összejövetel kerülni fog Ausztria-Magyarországgal szemben. A szerb belátják, hogy a vizsálynál ők húznak a rövidebbel, s ize most hajlanak már felénk.

Nyilvános elszámolás.

A nagy-kanizsai evang. Gyülekezet több évi előkészület, s komoly megdondolás után folyó 1890. év január havában a csengeri utcán fundust vásárolt, hogy régi hű vágya, mely egy templom bírására irányult, végre megvalósuljon. A gyülekezetben azonban inkább a hajlam, a buzgóság, s a jóakarót volt meg, de hiányzott

az anyagi erő, melylyel egy aránylag ily kicsiny testület egy oly nagy, oly magasztos, s szent célt megközelíthessen.

De ép mivel ily nagy, ily magasztos, ily szent célt iránk zászlónkra, tudtára ébredtünk annak is, hogy az ügy, melyért mi oly szívvel lelkesülünk, nem egyedül a mi ügyünk, hanem részt kér abból magának minden önzetlentől, nemesen érző s gondolkodó polgár s embertársunk is.

Ezért „Kérő-szózatot” bocsátottunk ki minden rangu s telekezeti polgártársainkhoz, kérvén őket, hogy szeretet adományokkal kegyeskedjenek egy háznak megépítését lehetővé tenni, melyben Istén s emberszeretet fog hirdettetni, — míg abban kő kövön marad.

S hogy reményünk nem volt hiu remény, ime bizonyítsanak a számok:

A nagy-kanizsai evang. templom építéséhez kegyadohányokkal járultak:

Karczag Béláné 100 frt, özv. Szalacsy Farkasné 100 frt, Alsó domborui Hirschler czég 50 frt, Skalics János 10 frt, Hoffmann Ernő 5 frt, Zathureczky Zsigmond 10 frt, Götzte Robert 5 frt, Alsó lendvai főberlet 50 frt, Lengyel Lajos 50 frt, Györffy János 100 frt, Szommer Sándor 100 frt, Thokma Endre 100 frt, Karczag Béla és István építési anyagokban 200 frt, Özv. Inkey Tódorné 100 frt, Billitsis József építési anyagokban 55 frt, Stern J. Mor és fia építési anyagokban 55 frt, Guttman Vilmos 100 frt, Ebenspanger Lipót és Leó 100 frt, Grünhut Fülöp és fia 25 frt, Remete Géza 25 frt, H. Lessner 10 frt, Belus Lajos 10 frt; ifj. Feaselhofer József 5 frt, Hirschel Ede 15 frt, Weiser József 20 frt, Unger Ullman Elek 50 frt, Rosentold Adolf 10 frt, Lövinger Ignác 10 frt, Weisz Mano 10 frt, Dr. Szukits Nándor 5 frt, Hlatkó János 50 frt, Strem Vilmos 5 frt, Szommer József 5 frt, Svegő Gyula 2 frt, Kálivoda János 1 frt, Ledofszby Armin 5 frt, Pollák 50 kr., Herics Tóth János 5 frt, Tóth József 1 frt, Plosser Ignác 5 frt, Gózon Sándor gyűjtő 1 frt 50 kr., Kereskedelmi s ipar Casino 10 frt, Morgenbesser János 1 frt, Nucecz József 3 frt. Végösszeg 1589 frt. Ezerötszáznyolcvankilenc.

Midőn a fent kitétt felszegről ezenel számot adunk, nem mulasztathatjuk el, hogy a felsorolt kegyes adakozóknak szívvel jövő köszönetünket, s legmélyebb hálánkat ez uton is ki ne fejezzük. Szíves adományokat a szent célra méltóztatásuk az evang. lelkész hivatáshoz juttatni.

A nagy-kanizsai evang. Gyülekezet:

Lengyel Lajos
gyülekezeti felügyelő.

Thokma Endre
gondnok s pénztárnok.

Hütter Lajos
h. lelkész.

Különfélék.

— **A király íthón.** A legelső magyar ember hagyományos magyar szokáshoz ragaszkodva, magyar vendégszeretettel gyűjtötte budavári palotájába ismét a magyar és osztrák delegáció tagjait. A házi-ur, magyar huszárezredesi ruháját, melyben az előző ebéden megjelent, az utóbbi alkalommal gyalogezredesi öltönyt cserélte fel. A király jobbján Tisza Lajos gróf, balján Czartoriski herceg foglaltak helyet. A felség az ebéd alatt igen élénken beszélgetett Tiszával, ebéd után pedig egy óráig értekezett a jelenlevőkkel.

— **Nászajándék a király kinaszsony-nak.** A laizni kastélyban, hol Mária Valéria főhercegnő most tartózkodik, Bécs város küldöttsége jelentkezett, s a város hódolatát jelentve ki, átadta a amaz ajándékokat, melyekkel Bécs város emlékeztet meg róla férjhezmenetele alkalmával. Az ajándék áll egy üdvözöl felirattól s egy diszes dobozból, mely Bécs városának 16 pompás aquarell-látképét zárja magába. A főhercegnő mélyen meg volt hatva és úgy ő mint Ferenc Salvator főherceg szívélyes szavakban fejezték ki köszönetüket, s nagyon megdicsérték a művészi kivitelű ajándékokat.

— **Üdvári hír.** Hóhéholoe herceg első főudvarmester, ki a magyar király kíséretében érkezett a magyar fővárosba, Sopronba utazott, hol, az ott államászó huszár hadnagy fiát fogja megöltatni.

— **A miniszterelnök a magyar színeszetek.** A magyar színeszet mint a nemzeti kultúra egyik legerdemesebb faktora azon anyagi kitüntetésben részesült, hogy a miniszterelnök, a színesz-egyesület központi bizottságának meleg hangon irt leveli kíséretében költség fedezésre kétezer forintot adott.

— **Komocsy József** a magyar fiatalabb irói nemzedék neozora, a Petőfi társulat alelnöke, mint sajnálattal értesülünk, már hetek óta szembajban szenved. Dr. Siklossy a főváros egyik legismertebb szemspecialistája gyógykezeli, de dacára az orvosi kezelés, s szerető neje gyöngéd ápolásának a javulás lasson halad előre; ez okból Komocsy, a Petőfi-társulat által az aradi vértanú szobor leleplezésére a társaság által hirdetett pályázat bíráló bizottsági tagaságáról is lemondott, a helyette Palágyi Menyhért lett megválasztva. Biztos tudomásunk van, hogy a beteg nagy nevű poetánk ha szembajja javul, mit, hogy mielőbb bekövetkezzék, — legmelegebben óhajtuunk, — üdülés véget családjal együtt a vas-megyeyi Tarcsa- fűrdőbe szándékozik lerandulni.

— **A Szent-Ferenc-rendiek tartományi nagygyűlésének határozmányából** közzétük eddig, hogy tartományi főnöke Horváth Lajos csáktornyai házfőnök lett megválasztva, nagy-kanizsai házfőnök és helyettes plébánosá pedig Nith Norbert jeles hitazonok. Kiegészítéssel közöljük még, hogy itteni vicarius Veber Vincze, szentmiklósi pater Horváth Krizosztom, Vajda Fakund saját kérelmére nyugalmába vonulva, pallni és lizsói pater lett. Letfingher Kelemen volt tartományi főnök és Szabó N. szentmiklósi pater Mária Gyűdre, Rothmann Román hitazonok realiskolai hittanár képen Pécsre, Novák Felix hitazonokká Nagy-Atádra helyeztetek át. Plander Odón Segesdről Szigetvárra házfőnöké, helyébe Segesdre Auerbach pécsi hittanár jó. Zabavnik szigetvári házfőnök Mária-Gyűdre vicariusá, Derbics Dező Nagy-Atádra hasonlólag vicariusá, Puhány Gyula Siflóra hitazonokká, Varga Vitus Csáktornyáról siklósi házfőnöké, Angyán Aurel pécsi vicarius pedig csáktornyai házfőnöké választattak meg. Jövőre a noviciatuság Ivanóvicsról aló-Segesdre helyeztetek át.

— **Jutalom kiosztás.** A helybeli község elemi nép- és felső népiskolában a tanév végén a következő jutalmak osztattak ki: tek. Babóchay György ur 1 darab es. k. aranyát kapta: Altenthaler Ferenc IV-ik osztályu tanuló. T. Oroszváry Gyula, Billitsis József és Fábian Ferenc urak 10 frankos aranyait kapta: Knauz Julcsa II-ik felső, Bärnerth Hermina I-ső felső, Rohland Angela IV-ik, Czakler Vilma III-ik, Meskó István II-ik, Gärtner Julán II-ik, és Schvartz Mari (7 kerületben) II-ik osztályu tanulók. T. Knauz Boldizsár ur 5 drb. ezüst frtja-kiosztatott: Szabó József VI-ik, Kiss Imre III-ik, Deli Mariska párhuzamos III-ik és Kóronczai Mari Eötvös téri I-ső osztályu tanulók közt. Kelt Nagy-Kanizsán 1890. júni 27. Az igazgatóság.

— **Villányi Henrik,** városunk szülöttje, németországi tanulmányutjából visszatért és ez alkalommal megszerezte magának a bölcsész-tudori oklevelet is. Legközelebb egy tudományos monográfiát fog magyar nyelven közzéteni.

— **Dr. Neumann Ede,** helybeli főbíró azon nagy kitüntetésben részesült, hogy a berlini congressusi hitközseg próbahitazonokra meghívta és esetleg vele fogja betölteni az *Ab* halála által megürült berlini hitazonok székét. — Bármennyire is örvendünk eme kitüntetésnek, mégis legnagyobb sajnálattal vennők a hírt, hogy a meghívásnak tisztelendősége esetleg engedni fog.

— **Lapunk** mult számában egy közlemény jelent meg, mely azt állítja, hogy a n.-kanizsai evang. gyülekezet Csengeri-utcai-fundusán felállítandó imaház tőkéjének gyarapítására kegyadományokat gyűjt. Felkértünk annak kijelentésére, hogy említett gyülekezet nem imaházat, hanem templomot épít, s nem tökésten akar, hanem a kegyes adományokat az é. november hó 1-én elkészülő új temploma építési költségeinek fedezésére fordítandja.

— **Beküldetett.** Azon elterjedt hír, mintha én Rátónyi János m. kir. honvédhadnagy urat tetteleg bántalmaztam volna, tententiosus koholmány. Köztem és Rátónyi hadnagy ur közt olyasmi nem történt, a mi tiszti rangjának legkevésbé is hátrányára lehetne. Kiváló tisztelettel Rotschild Ödön.

— **A polgári egyesület** tekező társasága kedden — vagyis július 1-én — tekeversenyi rendez, a melyre a polgári egyesület tagjait és ezek vendégeit tisztelettel meghívja. Kezdete é. u. 5 órakor.

— **Szökevényi tolvaj elfogatása.** Valami Zankel Ferenc nevű morvaországi olmtúzi illetőségű szobafestő legény Székesfehérváron lopás-büntette miatt helyzetett vád alá, jónak látta azonban onnét elpárolgani. A Székesfehérvári kir. törvécik azonban megkereste a nkani-

zsa rendőrkapitányaságot, hogy nézzen egy kicsit utána, mert a piktör ur alighanem Kanizsa felé vette útját. Mire rendőrségünk Zaukel urat csakugyan nyakonsípték a város területén, a kir. ügyészség pedig visszakísérette Szekesfehérvárra.

— Hirtelen halál. Farkas Péter esztregnyei cipész völgyény volt egy helybeli szakácsnének; mult vasárnap bejött mátkájához és hozott neki egy pár sajátkezüleg készített cipőt, azután lakást szemlélte a hol egybekelésük után laknának. Estére kelve az idő itt benn halt N. Kanizsán régi jó ismerősének, az urasági kertésznél. Mikor reggel felébredtek Farkas Péter az ágyban jó ízű nyújtózkodva házi gazdájával beszélgetett. Beszélgetés közben egyszerre lehanyatlott a feje, elhallgatott és néhány másodperc alatt halott volt. Az orvosi szemle szívvelhűvést konstatait. Ez hát elmondhatja, majd ha odaér, hogy ő mint völgyény ment a másvilágra.

— A gessel önk. tüzoltó egyelet által rendezett nyári mulatság a legényesebben sikerült, mint mindenkor ugy most is e mulatságra a vidék összes intelligenciája megjelent, hogy az ifju egyleter, mely már annyi jelét adta létjogosultságának, üdvözölje és hogy egy kellemes délutánt szerezzen magának. Nagyan emelte a jó kedvet kelt. Sebestyén József és Dr. Viola Ignácné páranall vendégszeretete, kik a vendégeket gazdag oszomával és igen jó borral megvendégelték; adja az Isten, hogy ezt igen számos évig megtessék és nemeskeblűségükért és az egylet iránti jó akaratkért kísérje Isten áldása őket. Az összes bevétel 103 frt és 70 kr. Felülfizetők névsora: Tek. Szingly Károly egyleti elnök ur 5 frt, N. N. Hahót 2 frt 50 kr, Gruner Lajos Felső-Rajk 2 frt, Unger János Felső-Rajk 2 frt, özv. Sélley Lászlóné Gelse 2 frt, Rózsa Teréz Gelse 2 frt. Egy forint és ötven krajcárt fizettek felül: Keresztury György Gelse Sziget, Sebestyén József Gelse, Grósz Lajos Dióskál, Baranyai Ölon Pacsa, Vizlendvay Sándor Duzsnok, főt. Király Elek Hahót, Glavina Károlyné Gelse, Hegyi Bálintné Gelse 1.75 kr. Egy forintot fizettek felül: Schönberger József Balassa Gyarmat, Hirvát István Letyeny, Weinherger Jakab Z. Egerszeg, N. N. Nagy Kanizsa, Sommer József N. Kanizsa, Leitner Simon Eger-Aracsa, Péter Ferenc Gelse, Talabér László Lipót, B. Ittheim és Guth N. Kanizsa, Wolf Sándor Nagy Kanizsa, Grünfeld József Sormás, főt. Modrovics János, Bergerhoffer Károly Gelse, Székely Tivadar, Klein E., Z. Kowitz Lajos, Blau Béla, Rozenfeld József, Fodor Károly, Dr. Schwartz Adolf N. Kanizsa. 50 krt. fizettek felül: Kohn Pál, Mathé Elek Gelse, Grósz Sándor, N. N. és X. Y. Nagy Kanizsa, Waldhauer Ferenc Eger-Aracsa, Koltay Kálmán Hahót, Vizlendvay József Duzsnok, Petrich Lajos Buslak, Pally Elek Pölöskefő, Böhm József 30 krt. A szives előfizetők fogadják hálás köszönetét a gessel önk. tüzoltó egyletnek.

— Kávémérgezés. A kávé is lehet mérég. Dr. Müller Ottó Berlinben dolgozatot adott ki, melyben elmondja, hogy egy 25 éves fiatalembérl, ki mindig hisse ideges, különben azonban soha beteg nem volt, 4 csésze erős kávé megivása után, vacsára, hogy meglehetősen erős kávéhoz volt szokva, mérgezési tünetek léptek föl. Midőn szerző a beteget látta — három órával a kávé megivása után — az izgalmi stádiumban volt. Az arc és homlok erősen kipirultak, izzadsággal borított, az érzékek és a lélegzés szaporodott, a mellkasra tett kéz föltűnő erős szivmüködést tapintott; e mellett a beteg feje kábult volt és szellemi nyugtalanság kirozta. Jéglilulák és morphin bevétel után a kellemetlenségek csökkentek, de a bete még nagyon nyugtalanul aludt. Másnap mégbágyadtak érezte magát és kistoku szédülése volt. Natr. bromat. használata után a következő napen foglalkozását ismét képes volt folytatni.

— Miniszteri intézkedés a hagyatékokra néve. A pénzügyminiszterium arra a tapasztalatra jutott, hogy az adóhivatalok nagy része a hagyatékok pontos bevalásának ellenőrzésére rendelt jegyzéket renvenlenül, illetőleg szabályellenesen vezeti s nevezetesen elmulasztja a halálesetek bevezetését nemcsak a vagyontalanul, de sokszor a vagyon hátrahagyásával elhalt egyeknekél is. A szóban forgó jegyzékeknek pedig a kincstári jogosan megillető hagyatéki illeték beszedése céljából igen fontos rendeltetése van s azok hanyag vagy szabályellenes vezetés folytán jelentékeny hagyatékok is illetékezés nélkül maradhatnak, ami a kincstárnak kiszámíthatatlan kárt okozhat. Ez okból tehát szigoruan meghagyta a pénzügyminiszter az adóhivataloknak, hogy a haláleseti bejelentéseket kivétel nélkül bevezessék a

jegyzékbe, akár maradt hátra cselekvő vagyon, akár nem s a hagyatéki illeték kiszabásához szükséges adatok beszerzése körül minden késedelem nélkül s teljes eréllyel járjanak el s az illetékek kiszabásáit haladéktalanul eszközöljék.

— A Jegyzék névsora Lapunk kiadójának nyomdájában épen most jelent meg **„Zala megye összes községeinek, pusztáinak közsegeinkénti beosztása és a körjegyzék névsora. Összeállította Matkovich Lajos.”** A két nyomtatott ívre terjedő füzethez, még egy melléklet van csatolva, mely a jegyzőségeknek szükséges nyomtatványok s papírok árjegyzékét tartalmazza. A **„Füzet Fischer Fülöp kiadandó 20 krt. hapható, mely összeget legközelebbben postabélyegben lehet beküldeni, mely esetben a füzetek bérmentesen lesz beküldve az illető jegyző uraknak.**

— Az Iskolaszékek és t. tanítók figyelmébe. Egy teljesen új iskolaherezés és felszerelés olcsó áron eladó. Bővebben tudakozhatóni Villanyi Henrik, volt intézetfőigazgatósnál Nagy Kanizsán. Battyáni utca 8.

— A nők pártfogásának két-égtelenül nagy része van a valódi, Brandt Richard gyógyszerészéle svájci lábdacsok (70 kr. a gyógyszerárakban) mai elterjedt-égtében, a mennyiben azok kellemes biztos s teljesen fájdalomatlan hatással a nők kegyét megnyerve, minden más szert körülhöz kiszorítottak s manapság az emésztési zavarokban (székrekedés), szívdobogás, vértörődés, lejtajás stb. ellen csakis e lábdacsok használatának.

Tanügy.

A magyar nyelv tanításának általánosítása különös tekintettel az idegen ajku iskolákra.

Az iskolának a lelke a tanító lévén, nagyon természetes, hogy annak egyénisége az iskola beléletében kifejezésre talál, miért is nagyon találó az a mondás: „Milyen a tanító, olyan az iskola.” Miután pedig minden tanítónak az egyénisége nem egyforma, miután a tananyag megválasztása s annak mikénti feldolgozása legnagyobb részt a tanítótól magától függ s miután — amint könnyen elgondolható, s ami természetes is — az ez irányban eljárás minden tanítónál más és más, miután mindenki az egyes tantárgyak előadásánál nem jár el egyöntetűen, a tananyagot alaposan, vagy kevésbé alaposan dolgozza fel, a tanításban nagyobb vagy kisebb szorgalmat fejt ki, — ugyanazért az iskolák beléletét szemügyre véve merem mondani, hogy ma minden iskola más — más képet mutat. Nem akarom ezzel azt állítani, mintha azért az általános eredmény, az általános cél, mely minden népiskola oktatásánál egy és ugyanaz, elérhető nem volna, mert hisz a tanítónak oly sok eszköz áll rendelkezésére, hogy az egyik emezt, a másik amazt használva, a kitűzött célt azért elérheti, ha azt mindig szem előtt tartja, kitéhető minden igyekezzel annak megvalósítására törekszik. Azt szokták mondani: „Minden ut Rómába vezet.” Csakhogy szerény véleményem szerint, ha minden ut el lehet is oda jutni, mégsem egyforma minden ut, hanem a sok ut közül okvetlen van egy, a melyken haladva hamarabb, biztosabban el lehet oda jutni, a melyiken a nehézségek, akadályok könnyebben legyőzhetőek, a mely tehát a legnagyobb garantíát nyújthatja arra — nézve, hogy a kitűzött cél a legbiztosabban elérhetőek.

De ha a fent mondtak t. i. a tanítási eljárás különbözősége általában a népiskolai oktatásról áll, kiváltképpen áll ez a magyar nyelv tanítására nézve, úgy annyira, hogy e tekintetben bátran el merem mondani: „Ahány iskola, annyiféle szokás.”

Ezekből kifolyólag azon kérdés merül fel, nem volna e előnyös, ha a magyar nyelv tanításának a módja, a mikéntje általánosították a népiskolában oly módon ugyan, hogy annak tanítása minden iskolában egységes elvek, módok szerint történne.

Ezen-eszme, mely a hazai tanítószék körében újabban születt, minden esetre érdemes a megfontolásra, s annak minél bővebb, minél behatóbb megvitatására. Mert véleményem szerint, s hiszem, hogy ezen véleményemet mások is osztják, ha ezen tekintetben sikerülne a magyar nyelv tanítását egységes elvekre fektetve, annak

*) Az iskola képet nemcsak a tanító eljárása határozza meg, hanem a tanulók minősége is. Ezt sokszor elfelejtik ott, ahol a tanító működéséről egyoldalulag ítélnék. Szerk.

a népi-iskolában való előadását általánosítani, úgy az erők nem szétforgácsolva mint eddig más-más eljárás által külön — külön érvényesítőnek tehetőseiket, hanem egy, a legjobbaknak elismert általános eljárás köré tömörűdnének, aminek az a jó eredménye lenne, hogy mindenki ezelt foglalkozva, az mindenoldalulag, s lehető legteljesebb módon ki lenne fejleszhető.

Ezen eszme, mely a hazai tanítószéket jelenleg élenken foglalkoztatja, s mely a magyar nyelv tanításának gyökere reformálására van hivatva: „A magyar nyelv tanításának általánosítására a beszéd értelem gyakorlatok alapján.”

Valamint minden népiisk. oktatásánál úgy a a magyar nyelv tanításánál is — különösen a nem magyar ajku népiskolákban — a tanítás-eredményének a sikere csak úgy biztosítható, ha tisztában vagyunk:

1. a céllal,
2. a tananyaggal,
3. az eszközökkel,
4. a módszerrel.

Az elemi-iskolai magyar nyelv tanításában a cél az, hogy a gyermek tisztán, s természetesen hangszólyozással tudjon beszélni, vagy gondolatait előadni, azokat leírni, s hogy ebbeli képességet az iskolából kilépve a gyakorlati életben is érvényesíthesse.

A második, s a siker érdekében egyik föltétel a tananyag helyes megválasztása. E már nehezebb munka, s ezt egy értekezés szűk keretében nem is lehet előadni. De hát mi is a tulajdonképeni tananyag a magyar nyelv tanításában? Nem egyebb mint a magyar nyelvben előforduló szavak, s nyelvsajátságok — a melynek az összeállítása azonban gondos, s beható tanulmányozást igényel. A tananyag tanfolyamok szerint a gyermekek által már ismert fogalmak körül legyen csoportosítva. Nem tanítható ugyanis a gyermekeknek oly magyar szó, amelynek fogalmát nem érti. Elvű állítható tehát fel: előbb a fogalom, azután annak magyar megnevezése. Nem akarok azal bővebben foglalkozni, hogy a fogalmak a népi-iskolában mikép sajátítandók el, s milyen eszközökkel. Hisz annak a szolgálatában minden népi-iskolai tanítárgy áll, de különösen a beszéd ért gyakorlatok kezdetben.

Nagyon természetes, hogy a magyar nyelvi tananyag az első évfolyamban: a gyermek körül létező tárgyak magyar megnevezése, s azok jobb tulajdonságait. Minthogy az iskolába járó gyermekekhez legközelebb áll az iskola, ugyanazért az iskolában létező tárgyak magyar nevei képezik az alapot, melyből — mindig új meg új szokat elsajátítva, s a megelőkőhöz hozzáűzve, azokat összekötve, s minél több oldalulag begyakorolva, mintegy téglát — téglára rakva, azon épületnek kell felemelkednie, melynek neve: a magyar nyelv és beszédbeli képességének az elsajátítása. Az iskola után a szülei ház, házi állatok, helység, lakosok, kert, világítajk, utak, szántóföld, erdő t. i. stb. sorrendben tanítandók a magyar szavak, illetve a magyar nyelv, mint az a tulajdonképeni beszéd ért. gyakorlatok alatt történik. A feleletek mindig teljes mondatban történnek. Természetes, hogy a tananyag feldolgozására nézve különbözőek van az iskolák között. Egy falusi osztatlan iskola nem végezhet annyit egy és ugyanazon időben, mint egy falu-i osztott iskola, ez viszont nem annyit, mint egy városi iskola.

A beszéd ért. gyakorlatoknak az alapja pedig a szemléltetés, azért az egész magyar nyelvi tanításnak is lehetőleg a szemléltetésen kell alapulnia, mert a magyar szó annál biztosabban marad meg a gyermek emlékezetében, ha az a tárgygyal összeköttetésben tanítatik, a melyre vonatkozik. Az alsó fokon pedig a szemléletes elkerülhetlenül szükséges.

Alvidéki néptanító.

Iskolaszervezkedés.

A jövő tanév kezdetével Nagy-Kanizsa városa egy új tanítézzel gyarapodik. A helybeli izr. hitközség, egy régi óhaját megvalósítandó, iskoláját újja szervezi, az alsó fokú kereskedelmi iskolát közpékereskedelmivé, az elemi iskola felsőbb osztályait pedig négy osztályú polgári iskolává alakítja át. A jövő tanév kezdetével azonban csak a polgári iskola fog megnyílni.

Ezen szervezkedési munkalatokra állítolag azon körülmény szolgáltatott okot, hogy a kereskedelmi iskola régi szervezetében a kor kívánalmainak többé meg nem felelt, atalakítása tehát szükségessé vályán, számára egyuttal alapot kellett teremteni egy négy osztályú polgári iskola alakjában. — Ha ezen terv oly keresztlútviteiben

fog részesülni, amiott ily nagy szabásu tanintézet igényel, ha újabb építkezések által meglesznek a kellő számú tantermek, ha a szükséges gyűjtemények és muzeumok felszerelve lesznek, úgy, hogy a tanuló ifjuság a szemléltető oktatásban fog részesülhetni és végül, ha mindennemű tanintézetnek, népiskolának, polgárinak, kereskedelmi-nek meg lesz a külön igazgatósága: akkor a helybeli hitközség oly iskolákkal fog díszkedhetni, a minőkkel az országban aligha második hitközség.

Ha jövő évben a kereskedelmi iskola megnyílik, új építkezések elődázhat a szükségé válnak, mivel a jelenlegi épülete az új tanszer muzeumok és a polgári iskola logiák elfoglalni. A szükséges természettud. physikai, földrajzi és arányos gyűjtemények beszerzése, a meglevők kibővítése feltétlenül szükséges, hogy a tanuló ifjuság az oly eminens praktikus kereskedelmi tudományok szemléltetésében is részesülhessen.

Az igazgatóság kétlé osztása pedig már azon körülményvel fogva elkerülhetetlen, mivel hat leányosztálynak, négy fiú elemi és fiú polgári iskolának igazgatása egy személy által, különösen akkor, ha az egy, egyáltalán tanár is, emberi erőt túlhalad.

A mint halljuk, ez ideig csak rajztanári állásra lett pályázat hirdelve. Örömmel konstatáltuk a nagyszerű kezdeményezést és érdeklődést várjuk az ügyek további fejlődését is és reméljük, hogy a hitközségnek az oly nagy áldozatokkal felvalalt kulturmissziója ténylesen sikerülend. Zoe Vita.

történt, amennyiben a lap eddig volt szerkesztője megváltva a Házi asszonytól, e lapot most Palágyi Lajos, a fiatalabb írói nemzedék egyik általános jó hírnévnek örvendő tagja vette át. Eddigelé két szám jelent meg az új szerkesztő neve alatt, s ebből látjuk, hogy Palágyi körül az írók legjobb tagjai tömörültek. A legutóbb megjelent számban Gáspár Imre és Zemplén Árpád költeményeivel találkozunk. Prózái cikkeket irtak: Spektor, Váradi Antal, Fenyő Márton, Nagyvárad Miksa. A női közönségnek melegen ajánljuk e lapot.

Az „Aradi Közlöny” is szerkesztőt változtatott. Boros Vid tanár az államszolgálatból eredő inkompatibilitás folytán visszalépett s a lap szerkesztését Vársárhelyi Béla vette át. Boros Vid távozását a lapotól sajnálattal vettük tudomásul; de megnyugtató az, hogy az új szerkesztő Vársárhelyi Béla lett, kinek avatottságát, szakértelmét ismerjük, az „Aradi Közlöny”-nek csak gratulálhatunk az új szerkesztőhöz.

T. tanító urak nemkülönb a t. iskolaszéki tag urak szives figyelmébe.

A legjobb Számtani Pédátár általános engedélyezett!!! Dr. Kiss Áron a Néptanító Lapja 1890-dec. 25-iki 104. szám 328. oldalán ezt mondja: „A népoktatási tankönyvirodalom terén a csáktornyai tanítók által átdolgozott Számtani Pédátar a legjobb.”

A művel. vallás- és közokt. m. k. miniszterium által 1890. évi 16173. sz. a. eleini népiskolák számára általános engedélyezett tankönyv:

Table with 2 columns: Számtani Pédátár az elemi népiskolák számára, and prices for different classes (I-V).

A magas ministeriumnak 6714 sz. a. k. leira tában a többek között ez foglaltatik: A csáktornyai elemi népiscola tantervülete... Által átdolgozott pédátar... módszer tekintetében a legjobb elemi népiscolai tankönyvek közé fog tartozni.

Magy. kir. országos közoktatási tanács. Jegyzék 476. sz. Suppan Vilmos igazgató ur hírlata ezen Számtani Pédátarról: „... Sem tudományos, sem didaktikai szempontból a könyv ellen nem lehet kifogást emelni. Kivált utóbbi szempontból remeknek mondható, mely a soralkozás körüli következetes eljárás, a feladatok szigorú tokozottsága, és azoknak csoportosítása tekintetében mintául szolgálhat... Én ezen kiváló becsű könyvet... engedélyezésre ajánlom.”

Kivánatra mutatvány példánnyal készséggel szolgál a kiadó:

Fischel Fülöp könyvkereskedése, Nagy-Kanizsa és Csáktornya.

CSARNOK

Felhő-árnyék.*)

A sok sok bús szerelmi dráma Összevegyülve oly szelíd lett; Mert minden, minden csak igazság, S a többi képzet: álom, ihlet.

Az ihlet is, csak úgy, költészet, Ha igazságon, valón épül, S az én bohó szerelmem mind Fakadtak szivem Közepébül.

S a sok-sok bús szerelmi dráma, — Bár itt-ott pár könyvessebb is járta Engem megnyugtató, felemel még, S dallamú válik pletyka, láрма. Benedek Aladár.

A büntények egyik irtó eszköze.

Nem mannlicher fegyverről — sem füstnélküli löporról akarok itt e b. lap hasábjain szólni — hanem ama fegyverről — mely korunkban az oly nagy mértékben elharapódzott erkölcsi-enségnék

*) Ritkán szól ma már Benedek Aladár, a hatvanas évek kedvenc költője, most is csak a barátság szőlaltatta meg, melylyel lapunk szerkesztője iránt viseltetik. Félkörtük pár sor megírására — gyűjts egy szivarra pájtás, — szólt, és mire a szivar elhamvadt, kész volt a szép költemény melyet olvasóinknak figyelmébe ajánlunk.

egy — a legelhátósnabb eszköze. Korunk a művelődés százada; s mégis éppen e felvilágosodott korban kell sokszor hallanunk, tapasztalunk az Isten és emberek ellen elkövetett gonosz tetteket. Manapság a gyilkolások, utonállások, templom s más rablások majdnem mindennapiak. S mi ennek igen sokban az oka — nem más — mint néplünk közötti az oly nagy mértékben elharapódzott vallásatlanság.

Megüdvöve veszők észre a nép egyes rétegeiben elterjedt vallásatlanságot, az erkölcsi-enséget a mindebből kifolyó számtalan rossz, ellajult cselekedeteket. S ha keressük e szomorító jelen-ség forrását — Ismét csak a vallásatlanságnál állapodunk meg.

Valás nélkül társadalom nem állhat fenn — a vallás nélkül élni; világos nappal sötétségben járhatni. Kik vagy mily tényezők vannak hivatalra arra, hogy ezt megszüntessék? Ugyebár könnyű mondani: az iskola. Nemmel felelek, az ilyen láikus gondolkodó főeknek: Ti — ti szülőik vagytok e/só sorban hivatalva arra, hogy gyermekeitekben a nemes, a jó befogadására előkészítetek a talajt: példás magaviseletek, erkölcsi életetek — humánus cselekedeteitek a vallásos szellemmel áthatott kezdetleges nevelések által.

Az iskola, mint humanus nevelőintézet, ezután ugyanis igyekszik magzatos hivatásának megfelelni. De ha a család nem teljesíti eme szent kötelességét, úgy az iskola a neki átadott ingó lundamentomra Istennek oltárát nem emelhet. Kezükbe adnak egy ilyen neveléssel ellátott nebulót, Isten és felebarátaink iránti tisztelt s szeretetre való gerjesztésünk előtt — csak pusztába kiáltott szó.

Vagy tegyük fel, ha ha fogadja is — csak addig lakozik benne, míg ismét nem látja szüéinek gonosz tetteit, nem hallja azok törtémes karomlódait. — Jó példával járjon tehát minden tekintetben a szülő gyermeke előtt, a legkisebb rossz cselekedettől se hagyjon büntetés nélkül a éreztessze gyermekeivel azt: hogy mily jó Isten a sok iránt, de oly rettetetes a gonoszak iránt is. Így kedves szüök és nem másként — mert ha ti vályvettél munkássággal segítitek ebben az iskolának, akkor bizton mondhatjuk: hogy a minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs nem veszel, a börtönök cella lakói nem szaporodnak.

Námet-Sat.-Miklós, 1890. június 24.

Magyar Lajos tanító

Közgazdaság.

Magyar Ipar.

Irtá: Nyári Elemér gróf.

I.

A hagyomány! Mikor az indokok lesznek szakavatottan mérlezelve, amelyek az ember tetteinek rúgóként működnek, a lélekbuvarok a legerősebb indokok egyikének a nemes hagyományhoz való törhétel len ragaszkodást nevezik meg. Való a nemes hagyomány iránt érzett hű ragaszkodás eredményezi nemcsak a véres háboruban nyilvánuló katonai érények legfőbbjét, hanem a békés munka óén viruló polgári érények számosat is. A katoná még oly nagy veszéllyel is dacol; mert zászló-jának hőségét esküdtöti: már pedig e zászló védelme hagyományként követhi derék hűeitől a véréntket, életünket! A szorgalmas polgár pedig hagyományul köli gyermekei lelkére, hogy — ha atyjuk mesterségét, foglalkozását űzik — a ceg-jó hírnevére szemök fényénél is jobban vigyazanak.

A nemes hagyomány azonban a legkiválóbb szerepet az uralkodó-hazaknál töli be; mert azok tagjainál a nemes hagyomány tetteik leg-többjéül mint erkölcsi rúgó működik közre.

Láthatjuk ezt a felejtethetlen József nádor köztisztelőtenek örvendő családjánál is; mert aminő honszeretetet táplált a nemzetéhez sirig hű atya, époly lángoló hazaszeretetet bizonyít be minden alkalomkor fia; még pedig nemcsak azért, mivel magyarának születeit s magyarának nevel-tetett, magyarnak érzi s vallja magát, hanem azért is: mert hagyományul örökölte dicső aty-jától a honszerelmét. Ez az oka, hogy az országban igen számos derék hazafi nagy figyelemmel kíséri József királyi magyar herceg s osztrák cs. és királyi főherceg minden tettét, amely a köz-ügy javára szolgál. Ezen működés egyik leg-tontosabb s legáldásosabb részét azon láradhatlan, nemes buzgalom képezi, amelyet József királyi magyar herceg a tűzoltóság megalapítása, terjesztése, javítása, népszerűtlés nagy érdekében kifejt.

Mióta az országserzte rokonszeves volt belügy, Telesi Géza gróf, erélyesen látott a leg-hatásosabb munkák egyikehez: általánosítani, fejleszteni a tűzoltó-intézményt, azóta József királyi magyar herceg vonatkozott ügybuzgalma fokozott mérvben gyarapodott jelentőségében.

Akik kellő figyelemmel kísérik az uralkodóház ezen kitűnő tagjának közhasznú működését, most is nagy örömmel tapasztalják, hogy ő még a lae-keni belga királyi kastély kigyulladását és porig-egését is, amely nővérenek, Henrika belga király-énak, rendkívül számos műgütereményét is el-hamvasztotta, a honi tűzoltó-egyletek alakulására törekszik fordítani.

Tehát igen számos jeles honfi, élükön József királyi magyar herceggel, szóval s tettel, jó pél-dával és biztatással buzdit nálunk a tűzoltó-intézmény általánosítására, fejlesztésére, amelynek mostanig szerfölötti hátrányára szolgált, hogy hiányzott oly nagyszabású, a kor kívánalmainak megfelelőleg berendezett tűzfűcskendőgyár, mely az ország szükségletét, különösen minőség és megbízhatóság tekintetében, képes kielégíteni. Innét van, hogy közsegeink nagyrésze nemzet-gazdaszatunk kiszámíthatatlan kárára, minddeddgi külföldről hozatta gépeit; mivel azon néhány közül, amely a hazai gyártmány minőségében eszalódott, annyira megingatta a hazai gyártmány iránti bizalmat, hogy inkább vásároltak külföldön drágábban, mint itthon olcsóbban. Ezen bizalmatlanság leküzdése torja léleladatát és tőne-hézséget képezni az új gyárnak.

Hát bizony még csak néhány évtized előtt is nálunk hiába kerestél volna valaki olyan korszerű tűzfűcskendőt, amelylyel itthon készíthettek; hanem a magyar ember kénytelen volt verejtékén gyűjtött garasait Prágába, Bécsbe, Grácha, Brünbe küldeni, ha szüksége volt olyan tűzfűcskendőre, amely csak némileg is megfelelt korszerű követelményeknek. Csak szerfölött lassan rendezkedt be nálunk néhány jelentékenyebb műhely (távolról sem versenyképes gyár) a tűzfűcskendő-készítésre. Mikor is azon, igen furcsa működési kelleit látnunk, hogy, például, karangöntő-mű-helyekben mint nagyon is alárendelt s vajmi kezdetlegesen üzött mellékfoglalkozás tengődött a tűzfűcskendő-készítés. Gyártásról, mely a mű-helyben történt készítés-főlött vajmi számos előnnyel bír, persze! hallani sem lehetett. Nem vállalkozott arra sem töke, sem szakértő!

Ugyanis, a gyártásnak, melylyel a korszerűleg felszerelt gyárak foglalkoznak, a műhelyekben történt készítés főlött két főelőnye van: 1-szor, ily gyártmány jobbminőségű árut képvisel; 2-szor, ily gyártmány nemcsak jutányosabb, de olcsóbb is a még oly ügyesen, szorgalommal vezetett mű-helyek készítményeinél. Hogy ez így áll és en-nek így kell állnia, az minden gondolkodó előtt világos. Napjainkban a tőkepenz nagy fölönyt gyakorol, minden irányban; mert ez mindennél hamarabb teremt olcsó hitelt és szakértelmet; már pedig nemzetgazdaszatunk minden ágánál a virulás legelső kelleke az olcsó hitel és a szakér-telem.

Tekintsünk, például, a kézműiparost, aki mű-helylyel bír, és a gyáros, aki gyár fölött rendel-kezik. Az első nem bírva olyan olcsó hitellel, mint az utóbbi, kénytelen a nyers anyagot drá-gábban fizetni meg, mint az utóbbi; ennek azu-tán következménye, hogy készítményét drágábban árulja, mint a gyáros gyártmányát, még pedig azért is, mert az utóbbi nemcsak olcsóbban és jobb minőségben beszerzett nyersanyagot dolgoztat föl, mint az előbbi, hanem kisebb költségen is állítja elő gyártmányát, — a tömeges munka folytán, mint a műhelylyel bíró iparos készítményét. Ámde a gyáros nemcsak jutányosabb és olcsóbb, ha-nem jobb iparterméket bír a vevőknek nyújtani, semmiát a műhelyben dolgozó iparos; mert a gyári munkának azon rendkívül nagy előnye is van a műhelymunka fölött, hogy gyárban dolgozó munkás folyton ugyanazon-részt állítván elő a gyártmányoknak, szerfölött nagy ügyesre tesz azért szakmája illető ágában; s így az ily töké-letes részekből összeállított gyártmány sokkal jobb, mint a műhely készítménye, amelynek mindenik részét azon egy munkás kénytelen ké-szíteni akár ügyes az illető, akár nem. Ez a munka felosztás előnye, amely európaszerzte csodá-kat művel.

Budapest a szó legszorosabb értelmében új nagyváros. Nincs Európában egyetlenegy nagy-város, mely oly rendkívül gyorsan fejlődött azzá, ami — a magyar fővároson kívül. Széchenyi Ist-ván gróf látónoki szelleme Budapest gyors fejlő-dési irányát, Újpest felé jósolta; s ez valóban bekövetkezett: az újpesti országot két oldalán

több és fontosabb gyárteleppel bír a főváros, mint bárhol másutt, — gőzmalaitól eltekintve. Ha olyan külföldi ösmertől kalauzolok Budapes-ten, aki gyárparunk iránt érdeklődik, a gőzmal-mok megmutatása után rögtön kocsizom ki ve'e az újpesti országot, melyre csaknem szakadat-lan sorban jelentékeny gyártelepek dőlnek ki. Ezen gyártelepek között a legkiválóbbak egyike Tarnó-czy Gusztáv országgyűlési képviselő tűzfűcskendő-gyára, melyre méltán ilik a derek vidéki tűzoltó-k jelzője: — a legelső magyar tűzfűcskendő-gyár.

* **A magyar francia biztosító rész-vénytársaság** Beucizky Ferenc úr ó nagy-méltósága előktele alatt f. é. június 21-én tar-totta 10-ik évi rendes közgyűlését. A jelentés konstatálja, hogy az intézet minden ágazatában nagy, egészséges s kiterjedt alapokon nyugvó üz-lelet leltel rendelkezik. A társaság az elemi és bal-eseet ágazatban 52 millió forintnyi, az álfosztály-ban 0.9 millió forinigi díjbevétel mellett, egy ren-des lefolyásban használtató üzletéről számol, mely csakis az átvett kockázatok lebonyolítása s az átvett vagyon-állag lelküismeretes értékelése s a múlt évben meg leletta magas költség-állag következtében eredményezte az ösmert vesztesé-get. A lennjelzett veszthozó kockázatok immár teljesen lebonyolítottak, úgy, hogy hasonló vesz-te-ségek a jövőben ki vannak zárva. Az igazgató-ság a folyó évre a kezelési költségeket jelenté-kenyen leszállította s további meglakarításokat helyez kilátásba. Az igazgatóság teljes megnyug-vással tekint immár a társaság üzletének zava-ratlan fejlődése elé, mely 9 millió forintnyi tőz-díjkötelezvény állag és 20 millió forintnyi felez-tősítési tőrcsa egészséges alapján, az erőteljes fejlődés minden tényezőjét hordja magában. Az igazgatóság programja egészen rövid: nyugodt, szolid s takarékos üzletvezetés, technikai refor-mok utáni komoly törekvés, melyek a külszol-gálatot hathatósabba s ez által kevésbé költséges-sé teszik és pontos, előzékeny és lelküismeretes kárrendezés. Az igazgatóság által ajánlott hatá-rozatok elfogadása folyton a veszteségek leírása céljából tebelgyezett részvénytőke új részvények kibocsátása által a B. sorozatu részvénytőke eredeti magasságára 1.500.000 forra kiegészítetik s ez által a társaság biztosítéki alapjai részvény-tőkében 1.500.000 — tőketartalékban 151.687 87, kártartalékban 1.044.930 14, díjtartalékban 3.970.229 14, összeen 6.666.847 15-ra rugnak, melyek túlnyomó részben pupillaris értékekben és házakban vannak elhelyezve. Az új kibocsátási részvényekből 5.000 darab 5 0 000 forint már el is van helyezve. A felügyelő bizottság felolvasás alá került jelentése hangsúlyozza, hogy az 1889. évi számadási zárlatban eszközölt leírások és tartalékolások a legfokozottabb elővigyázat köve-telményeinek felelnek meg, s az elfogadásra ajánlott igazgatósági előterjesztések kapcsán a társaság viszonyai teljesen consolidáltaknak mu-tatják. Az intézetnek realis s teljesen egészséges alapon nyugvó további fennállása a mai közgyű-lés által elhatározottat s biztosítottat. Nagy megnyugvással üdvözöljük e határozatot a bizto-sító közönség érdekében, melynek e társaság 10 éves fennállása óta a biztosítások körül teemes könnyítéseket s olcsóbb díjtételeket nyújtott. Nemzetgazdasági szempontból az intézetnek jutott szerep fontossága mellett bizonyít a kárterítések címén kifizetett tekintélyes összeg, mely a 10 üzletévben 46 236.859 frt 37 kr-ra rugott.

* **Az egyesült budapesti fővárosi ta-karékpénztár** megkezdte az intézeti zálog-levelekben adantó jelzálogi kölcsönüzletet s mostantól kezdve a takarékpénztár fővárosi in-gatlanokra nemcsak kézzelírt kölcsönöket, mint eddig, hanem I. helyen való betáblázás mellett 2000 frton felüli összegben záloglevél-kölcsönöket is ad, melyek évi 5 és fél százalékos törlesztési részletnek fizetése mellett 45 év alatt törlesztendők. Közlelbbi felvilágosítást a takarékpénztár titkári hivatala ad s ugyanott nyújtanak be a folyamodványok is.

* **Kereskedelmi és pénzügyi szemle** címmel a már 14 év óta fennálló "Gazdasági Mérnök" című közérdeklő gazdasági és műszaki hetilap melléklapjaként július 1-ével egy heten-kint megjelenő kereskedelmi és pénzügyi szak-lap indul meg Bródi Emil szerkesztésében. Az új szaklap a legkiválóbb erők közreműködése mellett ki fog terjeszkedni a kereskedelmi és pénzügyi szak-minden ágára s kiváló szult fektet arra, hogy közleményei teljesen megbizha-legyenek. Közölni fog vezércikkeket, ismerteté-eket és szakzerű bírálatokat, kisebb értesülé-eket a kereskedelem és pénzügy köréből; ren-

des tudósításokat a budapesti és a külföldi áru-és értéktőzsdékről, híreket a bankok, hitelinté-zetek, takarékpénztárak, szövetkezetek, részvény-társulatok, biztosító-intézetek, k üzlekedési vállá-latok stb. köréből, ugyszintén közölni fogja az ezek forgalmára és üzleteredményére vonatkozó hiteles adatokat, valamint az összes sorsolások hiteles eredményeit. A Kereskedelmi és pénzügyi szemle tehát nem közönséges értelemben vett üz-leti közlöny, de hivatás magaslátán álló s a közérdeket önzetlenül szolgálni kívánó szaklap leend, hasznos tanácsadója a kereskedelmi és pénzügyi szakmával foglalkozó vagy az iránt érdeklődő művelt közönségnek. A Kereskedelmi és pénzügyi szemle megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára a Gazdasági Mérnökkel együtt félévre 6 frt, negyedévre 3 frt. Az előfizetések és hirdetések a lap kiadóhivatalába (Budapest, IV. kishid-utca 9. I. em.) küldendők.

— **Az osztrák-magyar Államvasut-társaság** egyesült igazgató tanácsa elhatározta, hogy a magyar kormányval való tárgyalások ügyében az arad temesvári vasút államosítására vonatkozólag, a melynek összes részvényei az osztrák-magyar államvasut tulajdonában vannak, öt tagból álló bizottságot küldenek ki. A bizott-ságba a magyar igazgatótanács tagjai és Hierony-mi igazgató küldettek ki.

— **A dunagőzhajózási társaság zóna-tarifája.** A dunagőzhajózási társaság elhatá-rozta, hogy elavult személytarifáját reformálja és a zónatarifa rendszerét fogadja el. Az új tarifa, mely az eddigi menetdíjaknál jelentékenyen al-csonyabb, július 2-én lép életbe. A dunagőzhajó-zási társaság zónatarifája megkülönböztet minde-nekelőtt szomszédos zónákat, melyeknél fölfelé és lefelé egyenlő az ár, és a voltaképeni zónát, hol megtartották az eddigi elvet és fölfelé olcsóbb az ár mint lefelé. Az egész Duna négy szakaszra van felosztva, de a forgalmi viszonyok sajátos-sága következtében a zónák nagysága is és az egységi árak különbözök. Az igazgatótanács azt állítja, hogy az új zónatarifa az eddigi menetár-ak és a versenygő vasutak menetárához képest jelentékenyen előnyösebb, annál is inkább, mert az eddigi 25 kilomgrammyi szabadsuly továbbra is fenntartatik, sőt a túlsuly számításánál még némi könnyítés is adatik.

Szerkesztői üzenetek.

Komjény József Bpest. Sajnálattal vettünk tudomást gyöngéledéséről, reméljük azonban, hogy a baj nem lesz komoly; orvosodban mi is sokat bízunk, várjuk "Tarcára" leendő megérkezésedet, remélve, hogy akkor üdvözölhetünk.

M. Lajos urnak Kedves tárczáját meg kellett szaki-tanunk, folytatása a legközelebbi számban jönni fog. Kérünk türelmet.

M. L. N.-Szt.-Miklós. Igaza van. A zászló leng, sora-kozunk s akkor nincs oly vihar, mely azt szétéphetné. Csak előre, sok oly ügybarát, mint én s akkor biztos az eredmény.

Nyilttér. *)

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.43 p. Meter — glatt und gemustert (circa 15) versch. (Qual.) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depot **G. Heeneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 565

Egy a kereskedelmi iskolákat végzett fiatallem-ber egy vidéki pénzintézetnél

gyakornoknak

felvetetik, a bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok M. betű alatt e lap kiadóhivatalához intézendők.

Egy bizományi és kiviteli export üzlet, legjobb forgalomban, mely 2000 forintot évenként jövő-delmez, egy nagyobb üzlet átvétele és elköltözés miatt lakással együtt azonnal átadó, azonkívül a legnagyobb forgalmú utcában egy jó karban levő ház ezer akó után levő pineével, nagy telekkel, mely jelenleg 500 forint haszonbért hajt, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást király-utca Hoch-féle házban.

Felőlő szerkesztő: **Cs. Patai Ákos.**

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal magára felelőseget a szerk.

A körülbelül huszezer raktárban eladott és mindenütt minden férgék ellen legjobb szernek bizonyult

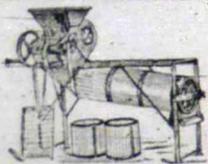
"Zacherlin"

ára ismét leszállítatott.

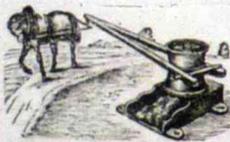
A valódi palackoknak ZACHERL J. névvel kell ellátva lenniök, és áruk mostantól fogva:

15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 ft.

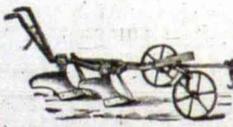
Kaplató Nagy-Kanizsán Rosenfeld A.	Kaplató Nagy-Kanizsán Frezlmayer és Deutsch	Kaplató Csáktornyan Straßa testvérek	Kaplató Keszthelyen Wünsch F.
" " " " Strum és Klein	" " " " Armuth Náthán	" " " " Gráncz	" " " " Schleifer A.
" " " " Schwarz és Tauber	" " " " Marton és Hüher és	" " " " Heinrich Miksa és	" " " " Oszmann Pál
" " " " Neu és Klein	" " " " ifj. Rosenberg Miksa.	" " " " Göucz özy. gyögyse.	" " " " Márton Mór és
" " " " Fesselhofer József	" " " " Alsó-Lendvau Fuchs Nándor	" " " " Csurgón Hafner Albert	" " " " Pacsán Schleifer M. G. kereskedésbe

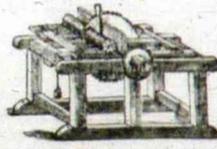
Konkolozó (Trieur).

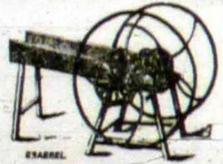
Csöves tengeri daráló.

Kétvasú eke.

Körfűrész.

Szecsavágó.

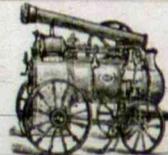

Szecsavágó.

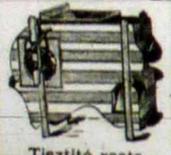

Cséplőgép.

GRAEPEL HUGÓ
GÉPGYÁROS
MARSHALL SONS & CO. LTD
VEZÉRÜGYNÖKE

Gőzmozgony.

Tisztító rosta.

Y., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. BUDAPESTEN Y., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46.

(EZELŐTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).

Ajánl legkitünőbb szerkezetű *konkolyválasztókat (Trieur)* és *gabona tisztító rostákat*, ugyszintén legújabb rendszerű *sortvetőgépeket*, könnyű faju *kétvasú ehék*, *csöves tengeri daralók*, *kukoricza morzsolók*, *szecsavágók*, *répavágókat*, továbbá *löhertoklászoló készüléket*, bármily gyártmányu *cséplőgéphez*, valamint *örlőmalmok* és *malomberendezési gépeket*, nevezetesen: *gabona tisztítók (Eureka)*, *tarárok*, *malom trieurök*, *hengersizékek*, *lisztosztályozó hengerek*, *felhordók*, *dara tisztító gépek* és *malom vasrészeket*; *lyukasztott rostalemezek* és általában *mindennemű gazdasági gépek* és *eszközöket* legolcsóbb árakon és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Gépolaj.

Répavágó.

Örlőmalom.

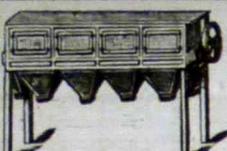
Löhertoklászoló

Malomkö.

Fecskendező.

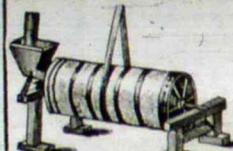

Lisztosztályozó henger.

ELVÁLLAL mindennemű malom felszereléseket bármily erőhajtásra.

Lyukasztott rostalemez.

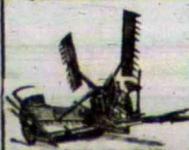

Malomtrieur.

SZERSZÁMGÉPEK, szerszámok és eszközök gépészek, kovácsok és lakatosok számára.

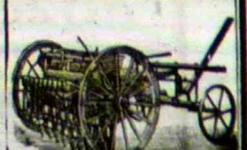
Fűkaszálogép.

Aratógép.

Szénagyűjtő.

Sortvetőgép.

„EQUITABLE“
 Egyesült Allamokbeli Életbiztosító társaság
NEW-YORKBAN.
 Alapított: 1859-ben.

Biztosított tőke	1889 végén o. á. 1.377.541.695 frt
Új biztosítások	1889 " " " 438.160.250 "
Összes bevétel	1889 " " " 75.983.220 "
Vagyon	1889 " " " 267.876.172 "

Az összes nyereség a biztosítottak javára fordítottatik és a közönséges kötvényeknél már a második díjrésztel lefizetése alkalmával fizettetik vissza, míg a fél- és a szabad Tontina-terv szerint kötött biztosításoknál összegyűjtve a periódus végén szolgáltatják ki készpénzben.

Az „EQUITABLE“ minden kötvénye 3 illetve 2 esztendő múltán megtámadhatatlanná válik, a mennvényben az esetre, ha a biztosítási díjfizetések a kötvény értelmében megtörténtek, a biztosítottak követelményei egyáltalán nem utasíthatók vissza és a társaság azok kielégítésére feltétlenül kötelezve van. Ezen utasítás által az „EQUITABLE“ biztosított ügyfeleinek teljes megnyugtatást nyújt arra nézve, hogy halál esetében, az elhalálozás bebizonyítása után, a biztosítási összeg az illetékesek kezébe, minden körülmények között azonnal kifizetettik. 463 12—12

Bővebb tudósítással, ugyancsak prospektusokkal és ajánlati űrlapokkal készségesen szolgálnak a fő- és körüli ügynököknek, nemkülönb- az „EQUITABLE“ Magyarországi aligazgatósdg Magyar lezártító- és pénzügyi-bank Budapest, V., Dorottya-utca 6 szám.

Az egyedüli szer lábizzadás és láb-szag ellen
 a Dr. Rose-féle Peditin.
 Siker biztosítottatik 3 nap alatt. Kellemes és ártalmatlan. 1 skatulya ára 1 frt. Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, király-utca 12. Neruda Nándor hatvani-utca Thállmayer & Seitz Nádor-utca és valamennyi gyógyszerár és gyógyszerkereskedésben. 654 4—6

GES. GESCHÜTZT.

Arany-érem Pécs 1888.
 Fél század óta kitűnőnek elismerve
 Dr. Nihulski-féle 659 3—10

Arczenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak fél század óta mindenütt elterjedt világhírű és bámulatos hatásuk képei. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bibiros, szeplő és májfoltok, forrószag vagy fagy által keletkezett pirosság a bőr minden tisztáltsága ellen.
 Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr.
 Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt., egy kis üveg 50 kr.

Joliessante-Puder
 (felér, rózsá vagy sárgás.)

Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arczörnek kellemes színt ad és láthatatlannul tapad. Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.
 Kapható Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. Nagy-Kanizsán, Marton és Huber kereskedésében!

Szives megfigyelésű!
 Ezerszer és ezerszer jónak bizonyult és orvosi tekintélyek-valamint számtalan magánzemélyek bizonyítványai által, kitűntetett készítmény.

DR. MILLER MOHNÖVÉNYNEDVE
 meglepő hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyá-kasodás, kele. kező gümökör egyáltalában a légzői szervek minden bántalmait ellen.

Tégelyben gyermekek és felnőttek számára.
 Egy tégely ára 50 kr. o. é.

Kapható MARTON és HUBER fűszer-kereskedőnél Nagy-Kanizsán. 584 9—12

A legkedveltebb és legelterjedtebb fővárosi napilap.

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok:
 657 3 3 CSUKÁSSI JÓZSEF és RÁKOSI JENŐ.
 Előfizetési árak: Egy hóra 1.20 kr. Egy negyedre 3.50 kr. Félévre 7 frt.
Még június hó folyamán
 megjelenik a „Budapesti Hirlap“-ban Stanley könyve a legújabb afrikai utazásáról:
A LEGSÖTÉTEBB AFRIKÁBAN
 melyet az egész művelt magyar közönség nagy érdeklődéssel vár. Az érdekes mű az összes jogosított könyvkiadásokkal (köztük a magyar jogosított könyvkiadás is) egyidejűleg fog megindulni.
A július elsejével belépő új előfizetők STANLEY KÖNYVÉNEK addig megjelent részét INGYEN kapják meg.
A „Budapesti Hirlap“ az egész fűrdő-évad alatt előzetesnek kívánságára a lapot bárhová utánuk küldi még akkor is, ha nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet.
 Az előfizetési összeg legelőszőrben postautalványon küldhető következő címen:
„Budapesti Hirlap“ kiadóhivatala Budapest, Kalap-utca 16.

A LEGJOBB
BRÜNNI-KELMÉK
 az eredeti gyári árak szerint szállítanak
SIEGEL-IMHOF
 posztó-gyárából
 580 20—20 BRÜNNBEN.
 Egy elegáns tavaszi vagy nyári öltözékhez elégséges egy csomag, mely 3/4 méter vagyis 4 rőföt tartalmaz.
 Egy közönséges csomag ára 4.80
 „finom „ 7.75
 „finomabb „ 10.50
 „legfinomabb „ 12.40
 valódi gyapjából.
 Továbbá nagy választékban selyemmel szövött kam-garn, fölöttöknek való kelmek, vadászoknak és tou-ristáknak daróc, salonnitönyöknek peruvienne és tosking szabályoszerű egyenruhákna való posztók, főrnaknak és gyermekeknek mosható szemekelmék, valódi piqué-mellény-kelmék stb.
 Készesség a szűk helyre és a mielőlegi való szállításhoz elvállaltatik.
 Minták ingyen és bérmentve.

Hofherr és Schrantz,
 BUDAPEST,
 V., Váci-körút 76.
 gazdasági gépgyár és vasöntöde

ajánlják általában a legjobbnak ismert legújabb 8, 6 és 4 lóerejű verőléczes rendszer szabad.
gőzcséplőkészleteiket,
 továbbá 2, 3 és 4 lóerejű szabadalm. pánczélszeges gőzcséplőkészleteiket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill“ és „88-as Drill“, egytetemes acél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árak mellett.
 Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

KALODONT
 Uj amerikai
 A fogak Glycerin-Fog-Creme szépsége (egészségügyi hatóságilag megvizsgálva)
 F. A. Sany fia & Társa
 Bécsben.
 ca. kir. udvari szállítók
 Kapható a gyógyszerészek és illatszereknél 1 darab 35 kr. N.-Kanizsán Schwarcz & Tauber; Rosenfeld Adolf; Sirem & Klein, Berdin Marton; Marton és Huber uraknál. 448 46—52